335

DIODORUS
HISTORIA
PRISCAE.

1484

38

Ex 335

Ex 38

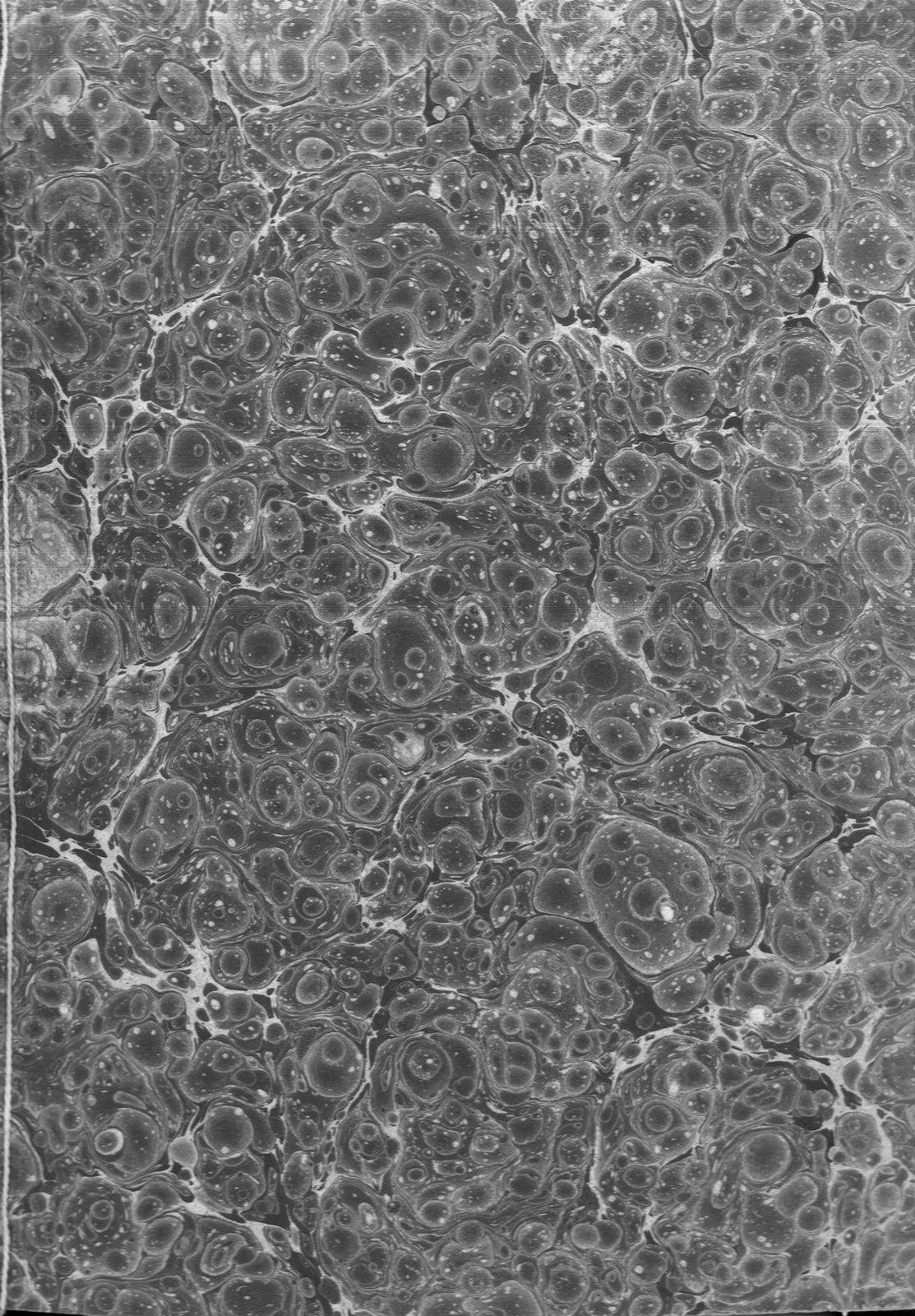

Cat. 89

1955hh81

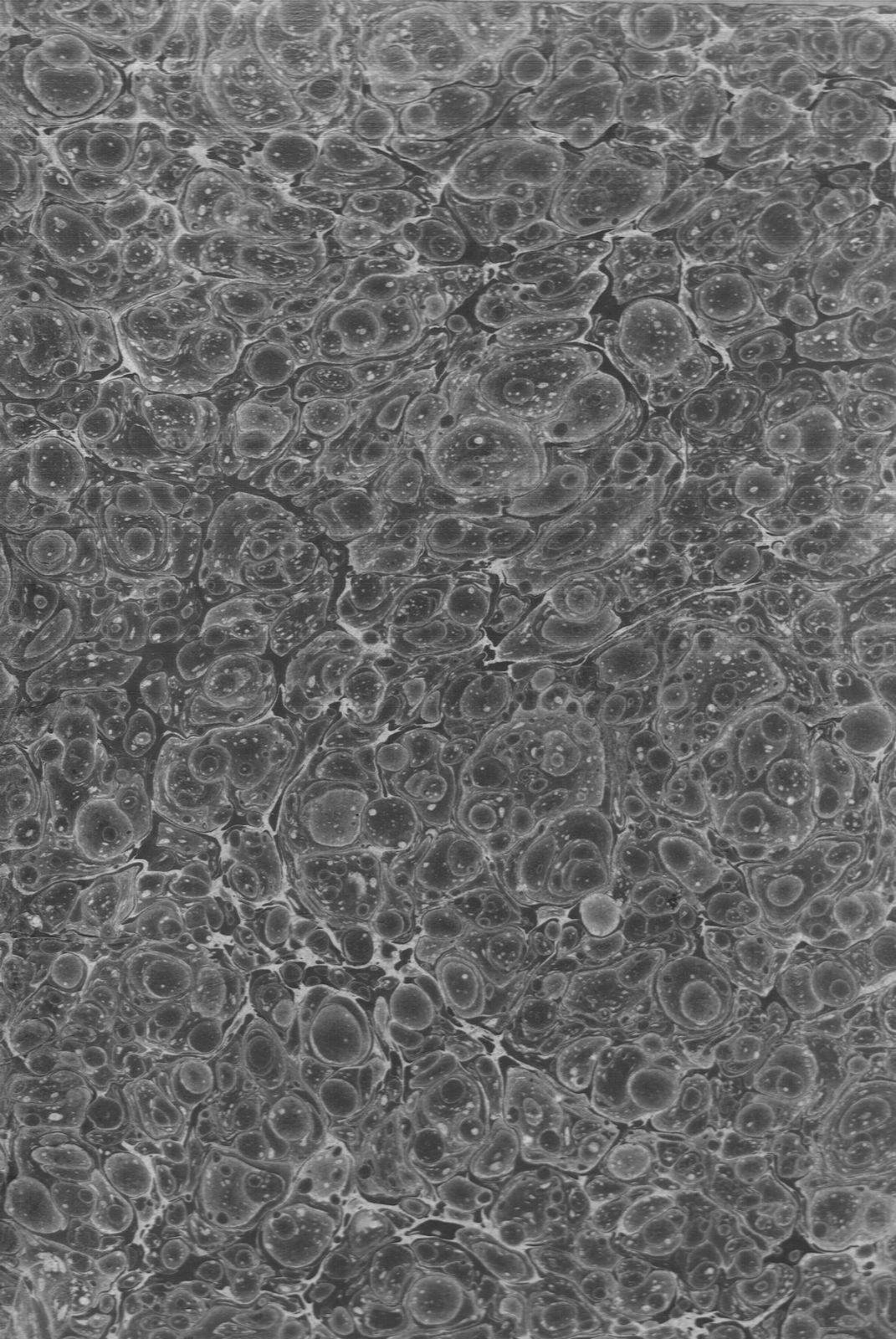

ct. 89 E5

De La Librería Comun de San Fran.co
de Sevilla

H.8.95

Diodori ſiculi hiſtoriarū priſcarū a Poggio ī latinū traducti liber primus incipit in quo hæc continentur totius operis prohemium.

VAE de mundi creatione deq; omniū prima origine ab ægyptiis traduntur.

Quæ de diis fabuloſe ægiptii ferunt & quæ ī ægypto ab eis urbes ſint conditæ.

De primo hominum ortu & eorum priori vita.

De honore immortalium & templorum ædificatione.

De ſitu ægypti & quæ de nilo preter opinionem dicuntur.

De cauſa inūdationis nili & quæ de illa tum hiſtoria tum philoſophi ſentiunt: eorūq; contradictione.

INCIpiunt capitula ſecundi libri in quo hæc continentur.

Geſta regum ægypti uſq; ad Amaſum regem.

De ſepulchris pyramidibuſq; ægypti quæ ītер ſeptem miracula annumerantur & eorum conditoribus.

De legibus ac iudiciis ægiptiorum.

De animalibus diis apud ægyptios ſactis eorūmq; cultu.

De moribus quo in ſepeliendis mortuis ſeruant.

De grecis excellētibus doctrina uiris q eruditionis gratiā in ægyptūm profecti ſunt.

INCIpiunt capitula tertii libri in quo hæc continentur.

De nino qui primus in aſia imperauit deq; eius geſtis.

De ſemiramidis genere eiuſq; incremento

Quomodo ninus duxit vxorem ſemiramidem ꝓpter eius uirtutes

Quomō ſemiramis poſt mortē nini ſuſcepto īpio multa egregia fecit

Aedificatio babiloniæ.

De ſemiramidis in ægyptum æthiopiam atq; indiam expeditione.

De ſucceſſoribus ſuis regum babiloniæ delitiis & ocio.

Quomō ſardanapalus ultimus aſſiriorum rex propter uoluptates regno a barbaco medio priuatus eſt.

De regibus medis & quomodo de eis diſſentiunt ſcriptores.

De caldeis & de obſeruatione aſtrorum.

Deſcriptio īdie & de his q̄ ī ea fiūt deq; indoꝝ moribus & inſtitutis

De ſcithis amazonibus & hyperboreis.

De arabia: deq; his quæ in ea ſita eſſe fabulantur.

De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

INCIpiunt capitula quarti libri in quo hæc continentur.

De ethiopibus q̄ ſūt vltra libyā deq; his q̄ apud eos antiqtus feruntur.

De auro q̄ in extremis ægypti effodit: deq; eius preparatiōis artificio.

De his q̃ mãritimã loca árábiæ icolũt ãtq; ád oceánũ ſitã uerſus idiam loca uergũt: Vbi ſcribant̃ ſingulati nationes & q̣bus legibus utunt̃ & quãobrẽ multá de eis uarie ferunt̃:mĩme q; fides illis preſtetur.
De priſcis libie rebus:deq; his q̃ de gorgone & amazonibus & ãmone atq; adhantibus ſcribuntur
De his quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de tirãnibus de diony ſio & deorum matre continentur.

INCIpiunt capitula quinti libri in quo hæt continẽtur:
Prohemium de his quæ apud hiſtoricos fabuloſæ feruntur de diony ſio priapo hermaphrodito & muſis.
De hercule & duodecĩ eius laboribus cæteriſq; uſq; ad uitæ finẽ geſtis
De argonautis medea & filiabus pelei.
De ꝓnepotibus herculis. De theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum. De neleo & eius pronepotibus.
De aſopi filiabus & ẽaci liberis. De pelope tãtalo œnomao & niobe
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus:
De dedalo minotauro:& de minois exercitu aduerſus cocalũ regem
De ariſteo:daphnide:euridice & de orione.

INCIpiunt capitula ſexti libri in quo hæc continentur.
De his quæ fabuloſe de ſicilia ferũt̃ d figura & magnitudie ĩſulæ
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & ceteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.
De medita glauco & cercina. De thalia cymo & ſardone
De pithuiſſa & de inſulis quæ aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britania inſula & de quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De galitia celtiberia hiberia lyguria tyrrena & de his qui eã loca habitant:& quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani quæ ad meridiem ſũt:& de ea quæ hierã appellatur & panhea & que de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia & myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo ſyrna & calidria.
De rhodo & iis quæ de ea fabuloſe feruntur.
De cheroneſſo quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta & iis quæ de ea fabuloſe feruntur uſq; ad iuniora tẽpora
de leſbo chioſamo coo & rhodiorum coloniis.
de thenedo & habitationibus eius & de eis q̃ a thenedis geſta dicunt.
de cicladibus inſulis

FINIS.

Prohemium Pōggii florentini Orātoris clariſſimi in Diodorum ſiculum e greco in latinum a ſe conuerſum ad nicolaum. Q. pont. Max.

VLLVS Antea quātū uis præclaruſ rerum ſcriptor fuit Sāctiſſime pater: q ſuū opus æque merito: atq; ego tibi has meas uigilias: alicui principi dicaret. Q uid ē eni æquius: q̄ ingenii monumenta ād eum deſtinare: q omībus ingenio præſtet & doctrina? Aut quod magis debeam: q̄ meos riuulos ad eum fontem referre: a quo curſus præſētis operis emanauit? Nā licet ātea quicquid otii ſupereret ad ſcribēdi curām: ne per ſecordiam effluerit: mea ſponte cōferrē: erat tamen paulo remiſſior animus temporum: ne dicam ſuperiorum pontificū culpā: cum omne ferme tempus non in litterarum: prout optabā ſtudiis: ſed in quæſtu ad uitæ ſuſtentaculum cōſumi rerum inopia urgeret. Et certe quanq̄ uitæ meæ inſtitutio ea ſemper fuerit: ut pluris uirtutem q̄ pecuniam fecerim: tamen nimium aliquando: ſi uerū loqui licet: noſtri pontifices in erigendis ornandiſq; doctorum uirorum ingeniis dormitarunt. Q uidam bonarū artium inſcitia: quidā ita pecuniæ addicti: ut plus apud eos ambitionis: & quæſtus: q̄ uirtutis aut litterarum ratio ualeret. Q uæ res bonis uiris admodū grauis: multorū mentem aſcribendi cogitatione alienauit. Indignum quippe eſt: nec ſapientibus uiris æquo animo ferendum: eos ſæpiſſime reiectis melioribus præ cætetis extolli: quos: ut leuiter dicam: nihil præter pontificum uoluntariam indulgentiā cōmendet. Te ſolū hæc noſtra cōſpexit ætas qui cum probe noris uirtutē uitæ mortalium ducē eſſe: præſtantis doctrina uiros ſubleuares: & ab inerti ocio ad ſcribendi negocium traduceres. Vt uere hāc noſtrā chriſtianā rēpu. ab eo nunc regi gloriari poſſimus: qui & ſapientiſſimus exiſtat: & diligat ſapientiæ ſtudioſos. Q d unum ſane celeſtis dei donum tanti faciendum cenſeo: quanti ē uirtus uitiis præferenda. Nam ubi doctrinarum ceſſant exercitia: ubi nullum inter doctos atq; ignauos diſcrimē uiget: ubi nullus uirtuti locus: nullā ſtudiorum ratio habetur. uitia ibi regnent: torpeſcāt ingenia: principatus: & regna decidant: rerūq; omniū dominetur cōfuſio neceſſe ē. Itaq; nūq̄ ſatis ꝓ meritis tua ꝓbitas ac uirtus laudari pōt: quæ cū omnē ānte actā uitam uariis diſciplinis impenderit: nūc & doctis fauet uiris & ſua munificentia reliquos ad eādē ĩuitat uirtutis emulationem. Ego ſane: cuius inter omnes tenuis eſt: & doctrina: & dicendi facultas: profiteor me tuis exortationibus liberalitateq; compulſum operoſius

q̄.ante:ſcribēdi ſtudio icubuiſſe.Nā cum prius hortātu tuo xenophō-
tem de cyri uita latinis legendum tradidiſſē:& hos quoq; ſex diodori
ſiculi libros:quos fabuloſos ob antiqtatem tēporȝ.(nā ante bellū troiā
num acta continent)appellauit traducendi munus te inſtante ſuſcepi.
Haud ignarus rem ſatis difficilē me ſubire:& multorȝ expoſitā obtre-
ctationi quæ licet ſit parui bonis pendēda:tamen cum priſcos illo ſū-
ma auctoritate uiros aliquādo laceſſiuerit:q̄d ꝺ nobis extimādum eſt:
quos nō auctoritas nō dignitas tuetur?Sed tuo quod eſt.exquiſitiſſi-
mum:doctorumq; iudicio frerus:hoc opus abſolui:eā mihi trāſferēdi
legē iſtituens:quæ a me in xenophonti ꝓhemio præſcripta eſt.ut om
miſſa uerborȝ q̄ multi græcorȝ utuntur:ambage ſententiis herens no
ſtrum dicēdi morē fueri:ſalua rerȝ fide ſecutus. A lectoribus uero: ut
noſtris acquieſcāt copiis:poſtulo:neq; ultro q̄ uires ferāt:exigere a no-
bis uelint.Siquis ampliora petat īgrati homīs munere funget: non cō
tentus his:quæ nulla cum īpenſa ultro liberali manu porrigunt. Ne
quis uero id inſcitia factum putet:ſciat cōſulto me breuitati cōſulentē:
aliqua omiſiſſe.quæ facieratem orationi ꝑperiſſēt potius q̄ uenuſta
tē.Licet autē ī libri primordio ſatis ab auctore de hiſtoriæ utilitate ſit
explicatum:hæc tamē antiqtatis indagatio: in qua omnispriſcarȝ rerū
a primorȝ hominum ortu uſq; ad bellum troianum cognitio uerſatur
præcipuis ē laudibus efferenda. Ab hoc.n.ueluti hiſtoriarȝ fonte qui
poſtmodum ſecuti ſunt in priſcis hiſtoriis fabuliſq; recelendis hauſe
re:unde ad cæteros trāſfundere ualerent.Opus hoc certe uariū ē egre-
gium:luculentū:noſtris uero aḋo utile cognitu:ut exiſtimē legentes ex
tot rerȝ excellentiū notitia labori noſtro gratiā habituros. Sed iā ipſe
diodorus loquatur.

Capitula primi libri

Quæ de mūdi creatiōe:dēiq; oīum prīa origine ab ægyptiis tradūt.
Quæ de diis fabuloſe ægyptii ferūt:& q̄ ī ægypto ab eis urbes ſint cō
ditæ. De primo hominum ortu:& eorum priori uita.
De honore īmortaliū & templorȝ ædificatione. De ſitu ægypti:&
quæ de nilo præter opinionem dicunt: De cauſa īundatiōis nili:&
quæ de iſta tū hiſtorici tū philoſophi ſētiunt eorȝq; cōtradictione.
Diodori ſiculi rerȝ antiquarȝ hiſtoriæ prohemium totius operis.

Agnas merito gratias rerȝ ſcriptoribus hoīes debēt:q; ſuo
labore plurimum uitæ mortaliū ꝓfuere oſtēdūt.n.legēti
bus præteritorȝ exemplis:q̄d nobis appetēdum ſit q̄d ue
fugiendum.Nā q̄ multorȝ experimēto rerȝ uariis cum la-
boribus piculiſq; ꝓcul ipi ab oī diſcrimīe geſta legimus nos admōent

maxime quid cõferat ad degendã uitã. Ideoq; heroum sapientissius ẽ habitus is: q̃ sæpius aduersã fortunã expertus multoꝝ urbes ac mores cõspexit. Cognitio uero ex alioꝝ tũ secundis tũ aduersis rebus p̃cepta doctrinã habet oĩum piculorum exptem. Oẽs præterea mortales mutua q̃dam cognatiõe uĩctos: licet locis ac tp̃re distantes sub unum uelut cõspectum redigunt: diuinã sane prouidentiã imitati: quæ tum cæli ornatum: tum naturas hoĩum uarias cõmuni ordine quodã p̃ omne æuum cõplexa: q̃d quenq̃ deceat diuino munere ĩpartitur. Eodem pacto q̃ totius orbis uelut unius ciuitatis acta suis operibus ĩstruerũt incomunẽ ea utilitatẽ cõscripsere. Pulchrum est igitur exalioꝝ erratis in melius ĩstituere uitã nostram: & non q̃d alii ægerint quærere: sed quid optime actum sit: nobis p̃ponere ad imitandum senioꝝ consilia: quos lõga ætas prudentiores effecit: laudant̃ a iunioribus. At hos antecellit historia: quãto plura exempla reꝝ cõplectitur diuturnitas temporis. q̃ homis ætas. Itaq; ad uitæ institutionẽ utilissima historia censenda est: tum iunioribus: quos lectio diuersaꝝ rerum ãtiquioribus æquat prudentia: tum uero ætate maturis: q̃bus diuturna uita reꝝ experimenta subministrauit. Adde q̃ priuatos uiros ĩperio dignos efficit. Imp̃atores ob ĩmortalem gloriã ad præclara facinora: impellit. Milites p̃pter laudem: quæ mortuos sequitur: prõptiores efficit ad pericula p̃ patria subeunda. Improbos timore infamiæ a malis facinoribus deterret. Denicq; litterarum monumentis: quæ testimonium uirtuti præbent: moti quidam tum condidere ciuitates: tum leges utiles uitæ mortalium ediderunt. Nõnulli nouarum artiũ doctrinarumq; inuentores ad usũ gentiũ extitere. Sed oĩum rerum: quibus felicitas homis paratur laudem præcipuam causamq; historiæ tribui decet. Est enĩ custos eorum quæ cum uirtute acta sunt: testem se malefactis beneficamq; erga omne genus præbens. Et enĩ si ea: quæ de inferis: & quidem fabulose ferũtur multum cõferunt homibus ad pietatem ac iusticiã seruandam q̃nto magis putandum est historiã ueritatis assertricẽ: tanq̃ totius philosophiæ parentẽ: mores nostros effingere ad uirtutem. Omnes enim fere mortales naturæ infirmitate maiorem uitæ partẽ ocioſi ac segnes deguntꝫ quorum uitæ: ac mortis æqua obliuio est: cum par utriusq; interitus sequatur. Virtutis uero facĩora ĩmortalia sũt: præsertim cum historiæ beneficium accessit. Et quidem decorum est mortales labores p̃ peti prõ gloria ĩmortali. Hercules quidem magnos multosq; dum uixit labores ac pericula spõte adiit: ut suis erga omnes gentes beneficiis immortalitatẽ donaretur. Cæteros egregios uirtute uiros: hos quidem

heroũ thos uero deoꝝ honorẽs assecutos uidẽus:oẽs certẽ magna laud
dignos:sed eoꝝ tñ oium gesta ac uirtutes historia ab ĩteritu uẽdicauit
Eteni cætera monumẽta ad pauꝝ tẽpus pdurãt uariis casibus disturbata
historiæ uirtus p uniuersũ orbẽ diffusa ipsũ:qd cætera cõsumit tps cu
stodẽ sui hẽt. Affert pterea multũ opis eloq̃ntiæ:q̃ nil fere p̃clarius re-
pit. Hac græci barbaros:docti idoctis p̃ferunt:cũ hæc una sit:q̃ hoies ĩ
ter se cæteris antecellãt:uidet quoq; res eẽ tãti:quãti fuerit dicẽtis uir
tus & eloq̃ntia. Et qdẽ uiros bonos laude dignos arbitramur:ut q̃ uir-
tutis iter nobis ostẽderũt:uerꝝ cũ alii aliud iter sibi delegerit: poesis q-
dẽ magis oblectare aios q̃ ꝓdesse uidet:& gentiũ leges ac ĩstituta ma-
gis punire q̃ docere. Ita & artiũ reliquaꝝ:hæc nil ad fœlicitatẽ cõferunt
haꝝ utilitas dãno pmixta est:Q uædã ꝓ uero docent mẽtiri: Sola hi
storia pãres uerbis res gestas repræsentãs:oẽm complectit utilitatem.
Nã & ad honestũ ipellit:detestat uitia:ꝓbos extollit:depmit ĩprobos.
Deniq; rerũ quas describit:expimento multũ ꝓficit ad rectã uitã. Ad-
uertentes igit quãta laus scriptoris maneat:exẽplo eoꝝ moti:q scriben
do opam præbuerũt:hãc historiã aggressi sumus. Verꝝ cum supiores
memoria scriptores repetimus:paululũ admirari multoꝝ cogimur cõ
silia:q cum multarum diuersarumq; rerum notitiã plurimum in se cõ
tinere utilitatis norint:eoꝝ tamẽ quidã:aut genus:aut urbis unius hi-
storiarum absoluere:pauci a uetustis historiis initium sumentes usq;
ad eorum tp̃ra gestas res & ĩ cõmuni positas cõplexi sunt. Et hi qdem
sua tẽpora tantum tradidere haud continuata superioribus rerũ serie:
hii barbarorum gesta transgressi sunt. Alii antiquas historias ueluti fa
bulosas ꝓpter earum difficultatem cõtẽpserunt. Non nullorum: cum
cæpissent:mors præueniens historias interupit. Nulli uero transcende
re scribendo macedonum tempora:ĩ philipi aut alexandri aut succesſo
rum gestis tantũmodo uersati. Multis autẽ memoratu dignis rebus
deinceps usq; ad nostrã ætatem actis:nullus historicus ea scribere uni
ca historia scribere conatus est:rei magnitudine forsan diffisus. Q uã
ꝓpter licet temporum reꝝq; uarietate:tum scriptoribus diuersa tradẽ-
tibus:ardua uideatur & memoratu difficilis præteritorum descriptio
attamen decreuimus & ipsi eã historiã:quæ multis prodesse: obesset
nemini legẽtibus tradere. Nã si quis memoratu dignas & totius orbis
tanq̃ unius ciuitatis:p̃scorũ temporum ad suã usq; ætatem gestas res
scripserit:laborioſum qppe subibit opus uerum satis audiẽtibus utile.
Licebit enim tanq̃ ex fonte uberrimo:quid cuiq; usui existat haurire.
Q uod siquis percurrere omnes scriptores cupiat:opp̃metur tum li-

brox multitudine:tũ diuerſa ſcribentiũ uarietate: ut haud facile uerũ poſſit elicere. At ea q̃ ſub unicã hiſtoriã digerunt:ĩ prõpru ſunt lectoribus:faciliſq; eox notitia eſt. Deniq; eo ſcribendi modus hic ẽ p̃ſtãtior cæteris:quo utilius ꝑte aliq̃ totũ habeꝫ & cõtinuũ rei p̃ſtat diuiſæ. Id quoq; qđ tp̃ribus diſp̃tiꝫ notius eſt:eo qđ eſt tp̃re cõfuſũ. Igitur penſi tantes hunc ſcribendi modũ eſſe utilimũ:uex plurimo labore:& tp̃re lõgo egentẽ:trigĩta ãnos ĩ hoc opus abſũpſimus. Multis.n. difficultatibus ac ꝑiculis maiorẽ aſiæ ꝑgrauimus europæ ꝑtẽ. Quo maiori:q̃ a nobis deſcripta ſunt:ex ꝑte locis cõſpectis certa litteris mãdaremus. In mult.n. locox ignorãtia errarunt nõ ſolũ q̃dã rudes ſcriptores. ſed etiã docti. Vrbs p̃terea roma:ĩ q̃ plurimo tp̃re uerſati ſumus:ob ĩperii magnitudinẽ ꝑ uniuerſũ orbẽ diffuſi:plurimũ nobis ad ſcribendũ opitulata eſt. Orti.n. ex argira ſiciliæ ciuitate:p̃cæpta a romãis:q ad eã confluebãt latina lĩgua ex ueteribus ãnalibus & duces eox & geſta nouimus: Initiũ uero ſcribendi ſũpſimus ab his:q̃ tũ græci tũ barbari priſci ſcriptores tãq̃ fabulis ſimilia litterax monumentis explicuerũt. Et quoniã priſca illa ad noſtram uſq; ætatẽ tp̃ra cõplectimur ĩ hunc modũ paucis hiſtoriã noſtrã diuiſimus. Primi ſex libri ãtiquox geſta:q̃ illi fabuloſa appellãt ãte bellũ troianũ:ꝯtĩent i hox p̃mis tribus:barbarox:ĩ reliqs antiquæ græcox res narrant. In undecĩ deinde cõferunt:q̃ a troião bello uſq; ad macedonis alexandri mortẽ geſta ſunt. In reliq̃s tribus & uiginti cõiicimus:quæ deinceps uſq; ad bellũ gallicũ cõtinentur:qđ romani duce Iulio cæſare:is ob geſta egregia ĩter deos ẽ relatuſ:uirtute cuius gallia oĩs ſubacta ẽ geſſere:protendit uero romanũ ĩperium uſq; ad britaniæ inſulas. Huius res priores geſtæ p̃mo centeſimæ octogeſimæ olĩpiadis anno actæ ſunt p̃ncipante athenienſibus Erodo.tp̃ox: quæ noſtra hiſtoria ante bellũ troianum cõprehẽdit: ſcriptorum inopia haud ſatis certa nobis ratio cõpta ẽ ab eo. Appollodorus atheniẽſis octoginta annox hiſtoriã cõtexuit:uſq; ad redditũ hereclidarum:a quibus uſq; ad p̃mã olĩpiadem anni cõputant trecenti & uigintiocto numerato tẽpore quo reges lacedæmõiæ ĩparunt. A p̃ma uero olĩpiade uſq; ad initiũ belli gallici:qđ nobis ſtatuimus ſcribẽdi finẽ:ſeptingenti ſunt & triginta anni. Oĩs hæc ergo hiſtoria q̃draginta explicata libris ãnos cõplectitur mille centũ triginta octo:his exceptis quos uſq; ad bellum deſcripſimus troianũ. Hæc diligenter partiti ſumus:quo & legẽtibus nota fiat hiſtoria:& ĩuidi abſtineant a detractione. Quãuis quærite ſcripta erunt:carebũt ĩuidia:quæ uero ĩſcitia omittent:alioq; ĩduſtriã corriget. Nunc p̃ncipiũ ſcribendæ hiſtoriæ ſũmeꝫ. Quid de diis & q̃ p̃mi

eos colerẽ docuerũt:& q̃d de illoꝝ imortalitate senserit:haud pãucis ꝑ pter rei difficultatẽ exꝑmi põt. Sed q̃ ad historiã ꝑtinere uidebuntur: quo sint notiora legentibus:icerta distribuẽus capita: ut nihil dignum memoria omittat. De genere autẽ hoĩum:deq; his:q̃ in orbe terrarum antiq̃tus dicunt gesta:diligent q̃rum ĩ tã remotis ꝓpter antiq̃tatem re bus licebit a priscis illis tꝑribus sumpto initio scribemus.

Diodori siculi historiographi antiquissimi primus liber.

PRIMA hominum generatio apud doctissios ãc præstãtissimos uiros:q̃ ueram naturã & historiã tradiderunt:du plex fert. Quidã mundũ ingẽitum & ĩcorruptibilẽ & genus hõinum ab æterno extitisse nec habuisse ortus ꝓncipium sensere. Quidã genitum corruptibilẽq; arbitrati:& hõiñes dixerunt generationis initium tꝑe esse sortitos. Nã a rerꝝ ꝓmordio:& cælum & terrã unicã habuisse ideam ĩmixta eorꝝ natura. Exinde distinctis ĩuicẽ corporibus cæpisse mundum hunc ordinẽ:quẽ uidẽus Aerẽ q̃dẽ motum hunc continuum sortitũ:& igneã partem eius supiora locã propter leuitatẽ aiunt appetisse. Eadem causa solẽ & astra cursus suos sortita. Quod uero humori mixta eodem stetisse ĩ loco ꝓpter grauitatẽ:quæ cum mixta essent:ex humidis q̃dem mare effectum ex durioribus uero terrã lutosam euasisse & oĩno mollẽ. Hæc ꝓmum cum solis ardore densior euasisset:eius postmodũ supficie ui caloris tumefacta multis ĩ locis humores quosdã esse cõcreatos: ĩ quibus putredines tenui cõtectæ pellicula sint excitatæ quẽadmodum ĩ palludibus:& stagnis egyp̃tiis uidemus accidere:cum frigidã terrã subito æstus aeris calefacit:cũ uero in humidis calore adhibito generatio fiat:& noctu q̃dẽ circũfusus aer humorem p̃stet q̃ die solis uirtute cõsolidetur:tandẽ putredines illæ ad sũmum ꝓducentæ adueniente ueluti ꝓtus tꝑe exustis cõfractisq; pelliculis:oĩs generis educunt aĩantium formas. Quoꝝ ea q̃ maiorem calorẽ sortita sunt ĩ supiorem regionem uolatilia affecta abierunt. Quæ uero plus terræ cõtinebãt serpentia aliaq; terrestria euasserunt aĩantia. Naturã aquosã nacta ĩ sui generis elementum delata sũt & appellati pisces. Terra deiceps tum solis ardore:tum uentis in diem magis arefacta:a gignendis maioribus aĩalibus desiit. Sed quæ genera ta erãt mutuã cõmixtiõe alios aĩantes ꝓcrearũt Hoc & Euripides Anaxãgore physici discipulus sentire uidetur cum in menalippo cælum & terram mixta olim fuisse tradat. Sepata postmodũ:generasse singula ar

bores uolatilia:feras:ac oe mortaliu genus. De pma terræ generatione: q uis pter opinionem nonullus esse uideat: in ea: q nuc quoq; fiut: his te stimoium uident afferre. Na iuxta thebaidem egypti: cum nili cessauit inundatio: calefaciente sole limu ab aqua relictum multis in locis ex terræ hiatu multitudo murium orit. Q d argumento e ab ipso orbis pmordio aiantia similiter oia generata esse. Eodem quoq; mo & hoies a pncipio genitos dicunt: i agris pastum qrentes silvestri: & inconditæ uita uixisse: qbus herbæ: & arboz fructus ultro victum præberent. Bel uas insup his fuisse infensas: qbus ut obsisterent cetus hoium ob timo rem factos aiunt cois utilitatis gratia: auxiliaq; iuice præbita: & loca ha bitaculis quæsita. Sonus oris cum cofusus esset: paulati discreuisse uo cem aiunt: & res ois suo nomine appellasse. Verum cum diuersis siti es sent i orbis locis: no eisdem usos uerbis ferunt: ppterea: & diuersos lit teraz caracteres extitisse. Primosq; hoium cætus suæ quenq; genti ini tium fuisse. Vez pmi homies nullo subsidio fulti duram agebant uita Erant eni nudi: nullo neq; ædium: neq; ignis adinuento usu: cibo in di em quæsito: cum ignorarent agrestes fructus in usum futuz codere: & seruare ad egestatem. Q uo fiebat ut hyeme plures: aut fame aut frigo re interirent. Expimento deinde edoctos: & speluncas aiunt quæsisse ad euitadã frigoris uim: & fructus seruare cæpisse. Ignis aut notitia cæ teraz q; utilium rerum pcepta: & cæteras quoq; uitæ hoium comodita tes breui tpre esse adinuentas. Deniq; necessitatem ipam rez magistra factã: singuloz pitiam igeniis mortaliu subministrasse: qbus coadiuto res datæ sut manus: sermo animiq; pstantia. Sed hactenus quæ ad pmum hominu ortum: & uictum uetustum spectarent: nuc ea quæ di uersis orbis locis gesta litterarum monumenta tradiderunt: recesseamus. Q ui pmi fuerint in orbe reges neqq copertum habemus: cum nulli historici eos tradat. Impossibile q ppe est litteras æque: ac pmos reges uetustas extitisse. Si uero qs litteras etiã tum fuisse cotendat: certæ rerum scriptores multo post tpre fuere. Sed quæ antiqor ætas tulerit: no solu græci dubitant. Sed etiã. q se indigentes pmosq; rez ad uitã utiliu scri ptores appellant barbari: atq; ab se multoz tempoz gesta memoriæ p dita affirmant: Nos uero: quæ gentes: quæ uenationes: aut qtenus tpre aut quot annis pores cæteris fuerint haud quaq; p compto tradentes: quæ a singulis scriptoribus de antiqtate ueteribus ue gestis sut tradita quæ similia uideant uero sequuri initium sumemus a barbaris: no q eos græcis antiquiores putem: (queadmodu Sporus dixit) sed ut cum barbara absoluerimus græca narrantes nihil externu eorum rebus ise

ramus Quoniã apud ægyptios deoꝝ genus primum fuiſſe fabulãt: aſtroꝝq; ab his uetereſ obſeruatiões repertas. Plurima quoq; ac p̃clara excellentium uiroꝝ geſta ferunt digna memoratu: ab rebus eoꝝ hiſtoria ordietur. Tradũt ægyptii ab orbis initio primos hoies apud ſe creatos: cum bonitate fœlicitateq; ſoli. tum propter nilum: q & multa generat: & ſuapte naturæ: quæ genuit: facilime nutrit. Nã & arundinum radices præbet & lotum: & ægyptiã fabã: & quẽ dicunt corſeum: multaq; p̃tea ad uictum hoĩum expoſita. Prima aĩantia apd ſe orta ea uti mur cõiectura: q; nunc ẽt in thebaidis agro certis t̃pribus multi ac magni generentur mures. Quæ ex re plurimum ſtupent hoies: cũ uideãt quoſundam anteriorem uſq; ad pectus & priores pedes: murium partem aĩatam moueri poſteriori nondũ inchoata ſed informi. Ex hoc p̃ſpicuum fieri aiunt ab ipſo orbis ortu p̃mos hoies ægyptum p̃tuliſſe: ĩ nulla enĩ orbis parte accidit eo modo aĩalia creari: Nã ſiue diluuium deucalionis t̃pre plura aĩantia abſumpſit: ægyptũ (aiunt ut p̃uta) ad meridiem poſitam: cum in ea pluuie ratæ ſint exp̃tẽ eius calamitatis fuiſſe: ſiue ut quidam ſentiunt ſingula ĩterierũt: æquum eſt: ſi terra rurſus aĩalia genuit apud ægyptum p̃ncipium generis oĩum aĩantium extitiſſe. Temperiẽ q̃ppe aeris æquum eſt præbuiſſe generatiõi p̃ncipium & cauſam generandi. Et enim & nunc quoq; poſt nili undationem conſpicitur diuerſorum aĩantium fœtus. Abſcendente enĩ aqua limoq; terræ a ſole ãrefacto: ferunt quendam aĩalia perfecta ſemiperfecta alia uideri in terræ gleba. Igitur primi illi hoĩes olim in ægypto geniti: hunc mundi ornatum cõſpicientes admiratãteſq; uniuerſorum naturã: duos eſſe deos & eos æternos arbitrati ſunt: ſolem uidelicet & lunã: & hunc q̃dem oſiridem: hãc Iſidem certa nouimus ratione appellarunt. Et oſiridẽ quidem græca interp̃tatione: ut q ſuis radiis ueluti pluribus oculis terrã ac mare luſtraret: multos oculos habentem dixere. Cui rei poetæ quoq; uerbã congerunt: ſolem omnia coſpicientem dicentes atq; audientem. Græcorum uero quidam: qui antiquiores ſcripſerũt fabulas Dionyſium ſyrium cognomine appellant: quorum Eumolous in carminibus bacchicis inquit Dionyſium aſorum inſigne incẽſum radiis Orpheus uero eum ſplendentem ac Dionyſium uocat: aiunt etiã q̃dã cognomen illi ã pelle propter aſtrorum uarietatem inditum. Iſidẽ uero interpretatam eſſe antiquam: ſumpto nomine ab æterno: & ueteri eius ortu. Addunt ſibi cornua: tum p̃pter aſpectum: ita enim uidetur quo tẽpore primis diebus apparet: tum quia bos ei ab ægyptiis ſacrificatur. Hos deos arbitrati aſſerunt illos uniuerſũ circuire orbem ac nu

trire:augereq; omnia tribus ãni tẽporibus:motu cõtinuo perficiẽtes orbem:uere:æstate:ac hyeme. Hæc inuicem cõtraria annum cõficiunt firma concordia. Quorum deorum natura plurimum conferat ad oĩum animatium generationem:cũ alter igneus ac spiritalis existat. Deorum alterum igneum esse spiritalẽ:altera humida atq; frigida:aer utriq; communis. Ab eis itaq; generari:atq; nutriri corpora omnia rerumq; naturã singularem a sole:& luna perfici:Partes quas cõmemorauimus quinq; esse:spiritum uidelicet ignem siccum humidum aera. Sicuti uemi homine caput:manus:pedes:aliæq; partes numerantẽ: eodẽ mõ: & mundi corpus ex partibus his ꝑficitur:q̃rũ quælibet existimatur deus proprio nomĩe ab ægyptiis a principio:secundũ cuiusq; naturam uocatus. Nam spiritũ uerbi interpretatione appellarũt:q; causa uitæ mortalibus existat tanq̃ cõem oĩum patrem. Idem & græcum insignem poetã ꝺ hoc deo sentire uolunt:eum deoꝝ hoĩumq; patrem uocantẽ. Ignem uulcanum interprætatur magnum illum deum existimantes & multum ad generationem perfectionemq; rerum conferre. Terrã tanq̃ uas aliquod eorum:quæ fierent putantes matrem appellarunt. A græcis similiter terra mater mutato deinde paulũ uerbo dimiter est dicta:sicut & orpheus est testis:qui terrã oĩum matrẽ dixit diuitiãs largientẽ. Humiditãtem oceanũ prisci uocitarunt ueluti nutrientem noĩs interprætationẽ matrẽ. Græcoꝝ nonulli oceanũ dicunt:de quo poeta inq;:oceanum generatorem deorum & matrem thethym. Aegyptii putant oceanum esse nilum:a quo & deorum gens ducunt. Nam apud eos tantũ plures esse urbes asserunt a priscis diis cõditas:quemadmodum iouis: solis mercurii apollinis panis lucinæ:& aliorum plurium deorum. Aerem uero nominatum palladem ac iouis filiam dici & uirginem fuisse quoniam:& non corrumpatur:& sublimiorem locum teneat. Quapꝑ pter ex uertice iouis dicitur nata. Eadem dictam esse trigeminam propter tria anni tempora:uer æstatem hyemem. Dicitur etiam Glaucopis:non ea causa qua græci quidam arbitrantur:q; oculos habeat albos quod stultum uidetur:sed quia aer glauci sit aspectus. Ferunt autẽ hos quinq; deos omnem peragrare terram: apparentes hominibus ĩ sacrorum animaliũ formis :quandoq; autẽ in hominũ aut alioꝝ species:qd minime fabulosũ uidetur. Si quidẽ isti sunt qui omĩa generãt:& ꝓducunt. Et homerus qui ad ægyptios ꝓfectus ẽ:multaq; ab eorũ sacerdotibus ꝓcæpit:hæc tanq̃ uera ĩ opere suo fuisse describit. Deosq; sæpius ĩ alienis formis circuire urbes uitia:& uirtutes hoĩum ĩspicientes. Hæc de cælestibus diis deq; eoꝝ genere æterno ægyptii trãdunt. Ferũt isu-

p alios ex iis gẽitos :qui fuerint mortales:sapientia uero & inhumanũ genus beneficiis imortalitate potitos. Horũ quosdã i ægypto regnasse partiq; eo fuisse nomine:quo & dii cælestes:parti ꝓpo uocitatos. Solẽ saturnum:theam:iouem quoq; a nõnullis ãmona appellatũ:Iunonẽ ꝑterea uulcanum:uestẽ ultimo mercurium . Primum qdem regẽ fuisse apud ægyptios solẽ eo noĩe:quo & cæleste astrum:Quidam sacerdotes affirmãt ꝑmum regnasse uulcanum iuentorẽ ignis : eo q; beneficio ducem ab ægyptiis cõstitutum.Cum enĩ arbor ictu fulmĩs i mõtibus cõflagrasset:ligna ꝓpinqua hiberno tẽpore flãma sunt comprehensa . Quã ex re uulcanũ calore lætatum deficiente igne addidisse illi nouã materiã:& eo modo continuato igne alios hoĩes cõuocasse ad eius aspectũ tanq̃ a se reperti:Deinceps saturnum:q̃ sororem rheã cæperit uxorem aiunt extitisse genuisseq; secũdum quosdam:Osiridem & isidem plures genuisse iouem ac iunonem tradunt:q ꝓpter uirtutem uniuerso orbi ĩperarint.Hos quinq; genuisse deos : ꝓut apud ægyptios dies habentur quinq; inter calares osiridem.Isidem:Typhona apollinẽ : & uenerem & osiridem interpretatum Dionysiũ . Isidem uero ceterem : Hac osiris in uxorem sumpta regnoq; suscepto multa contulit ad usũ uitæ cõmunis. Eius enĩ uirtute mutuæ cibi grãtia cædes hõium cessarunt.Inuento enĩ ab Iside primũ tritico & ordeo:quæ prius incognita hõibus casu inter cæteras herbas oriebant.Ab osiride uero eoꝝ fructũ cibi utilitate aiaduersa:omnes eo nutrimenti genere esse usos:tum propter cibi reperti suauitatem:tum quia utile uidebatur scæuitiæ crudelitatisq; ꝓmiscuæ cãm abesse.Signa huius ĩuente segetis ferunt qđ ab eis ueteri lege:& nũc quoq; obseruatur:ut messores æstate spicas maturas ad manipulũ excerpãt in deæ oblationẽ:atq; isidem iuocẽt.Honorem ei deo iuentæ frugis reddentes..Apud quosdã uero urbes i isidis pompa inter reliqua triticũ:& ordeũ ferri ĩ memoriã reptorẽ leges quoq; isidem statuisse ferunt:qbus iustitia æque omnibus seruaret:ui atq; iniuria timore pœnæ sublatis .Hac de causa priscos græcos Isidẽ legiferam appellarunt:tanq̃ primã legum inuentricẽ.Fert etiã Isidis tempore condita esse urbs in thebaida ægypti cẽtum portarum a matre dnominata.Posteri uero partim iouis ciuitatem : nonnulli thebas dixere. Eius enim conditorem urbis non solum reliqui scriptores:sed ẽt egyptii sacerdotes incertum habent:plures tradunt:non Osiridis tpe : sed multos post annos a rege quodam thebas fuisse conditas. Veꝝ đ hoc posterius suo loco dicetur.Errexisse quoq; templũ ioui & iunoni parẽtibus insigne:cum magnitudine tum ornatu. Duo:insup tẽpla aurea

ſtatuit:unum maius ioui cæleſti:alterũ minus:ioui regi eorum patri:
quẽ q̃dam ãmonẽ uocant.Fecit ẽt aliis diis:quos retulimus aurea tẽpla
honoribus cuilibet & ſacerdotibus inſtitutis.Artiũ quoq; aut rerũ ad
utilitatẽ uitæ ſpectãtium reptores ab oſiride:& iſide ĩ honore habiti fu
ere.Inuenti inſup æris auriq; in thebaida fabri armaq; facta:q̃bus & fe
ras occiderent:& excollerẽt terræ. Statuæ præterea:& deum templa au
rea ab iis cum oi cõatu fabricata ſunt.Fuiſſe & oſiridẽ ſtudioſum agri-
culturæ tradunt.Nutritum autẽ in nyſa fœlicis arabiæ propiq̃ egypto:
cum eſſet iouis filius:unde & græci a patre:& loco dionyſium appellãt
Huius urbis poeta:q̃ in ægypto fuit in ſuis hymnis meminit dicẽs eẽ
nyſã urbem ſupra mõtem excelſum ac florentẽ lõge a phænicia: ferme
ægypto cõterminum. Vineæ quoq; fuiſſe ĩuentorẽ in nyſa tradũt: quã
plantandi:ac uini cõficiendi ſẽruandiq; ex alio trãſferendi uſum edocu
it.Mercurium quoq; maxĩe oĩum ab eo honoribus affectum:& repto-
rem rerum plurimarũ:quibus uitæ hominum cõſuleretur uolunt.Hũc
enim primum:& uerba ĩ ordinem redegiſſe:& multis indidiſſe rebus
nomina.Fuiſſe quoq; litterarum inuentorẽ aiunt inſtituiſſeq; quo ho
nore quibuſue ſacris colerẽtur dii.In primis obſeruator aſtrorum cur-
ſus fuit:& uocum ar mõias adĩuenit. Paleſtræ numerorũq; & ad corpo
ra curanda medicinæ artis.Lyre iſup ex neruis trium cordarũ inſtar tri
um anni temporum:reptorem tradunt. Tres enim inſtituit uoces: acu
tam grauem & mediam:acutam ab æſtate grauẽ ab hyeme mediam à
uere ſumemus.Hic & græcos docuit uerborũ interptætationẽ. Vnde &
ipſum hermẽ hoc eſt interptem appellarunt.Deniq; & qui tpre Oſiri-
dis fuere ſacrarum litterarũ ſcriptores : hæc eadem ab illo accæpta refe
runt. Oſiridem etiã plurimum ſuo cõſilio uſum.oleæ quoq; plantam
ab eo nõ a minerua.quẽadmodum græci dicunt repertam . Oſiridem
uero tanq̃ uirum bonũ gloriæq; cupidũ ferunt ingentẽ exercitum coe-
giſſe.ut pagraret orbẽ doceretq; mortales plantare uites ac tritici & or-
dei ſegetem:pecorumq; fructum exiſtimans:ſi homines ab agreſti ui-
ta ad cultiore ꝛ mitioremq; traduceret honores ſe qd & cõſequutus ẽ
potiturum immortales.Non enim priſci illi tantum:ſed poſteri ẽt ꝓpt
inuentas ab eo ſegetes beneficii memores pro maximis diis habuere.
Tradũt autem oſiridem ægypti regno conſtituto rerumq; oĩum cura
iſidi uxori pmiſſa tradidiſſe ei mercuriũ:cuius conſilio.quoniã prudẽ-
tia uideret excellere inr amicos uteretur. Ducem uero exercitus omniũ
q; quæ ſuæ dictionis erant :reliquiſſe herculem.tum quia genere ꝓxi-
mus:tum quia fortitudĩe roboreq; corporis erat abmirabili.Regni gu

bernationē itaq; ptitus est. Phænitiæ & māritimæ oræ busiridē. Ethi opiæ libiæq; ꝓximis regionibus antæum præfecit. Ipse cum oībus co piis ex ægypto in expeditionē ꝓfectus est secū fratrē ducēs quem græ ci apollinē dicunt. & lauri repertorem: ob idq; laurum ei dicatam esse: hederā uero ab osiride repertā: quam ei cōsecrarunt: quemadmodum: & dionysio græci: lingua uero ægyptia hederā osiridis plantā uocant. In sacris autem hedera uitibus præfertur: quoniā hæc folia amittāt: il la uero seruet continuā uiriditatem. Q uod & apud antiq̄ores in cæ teris arboribus: quæ semper uirent accidit Nā & ueneri mirtū & apol lini laurum dedicarunt. Osiridem uero duo filii uirtute dispares: a nu bis & macedon ꝓsecuti sunt. V terq; armis usus est īsignibus aliquo animali haud ab eorum naturæ dissimili. Nā anubis canem: macedō lupum insigne armorum tulit. Q ua ex re hæc aīalia ægyptii sūmo ī honore habent: & hoꝝ animātium formis apud ægyptios coluntur. Duxit īsup secum pana: cui ab ægyptiis diuersis modis præcipuus ho nor habitus est. Nā eius regionis accolæ nō solum statuas sibi ī tēplis oībus posuere: sed & ī thebaida ciuitatem sui noīs ædificarunt chem mī. i. panis urbem uocitatā. Secuti quoq; sunt eum ī agris colendis ex pti: qui uineas plātare nosset Marō. Q ui triticum serere: triptolemus Oībus deīnde cōpositis: oratis diis osiridem comā quoad ī ægyptum rediret nutrisse aiunt: ac uersus ethiopiā ꝓfectū. Q uæ ꝯsuetudo usq; ad hæc tēpora oleuit apud ægyptios: ut pegrinātes quoad domum re uertunt nutriāt comas. Cum esset ī ethiopia ferunt oblatos ei satyros comas umblico tenus habentes. Dicit osiris fuisse cupidior risus dele ctariq; solitū musicis & choreis. Q ua ꝓpt illum musicoꝝ multitudo sequebatur. Iter eos uouē fuisse uirgines adolescentulas: tum canere so litas: tum ī aliis eruditas quas deīceps græci appellarunt musas. Has a pollinem docuisse dicunt: q̄ ex re musicus est noīatus. Satyros uero ad psallendum cātādum ac animi remissionem aptos secum in castris ha bebat. Nō. n. bellicosus aut p̄liis periculisq; deditus fuit: sed ocio & ho minum saluti. Q uo beneficio ꝓ deo oēs eum gentes habebāt. Ethio pibus agricolturā ostendens īsignibus in ea urbibus a se ædificatis & p̄fectos dedit & tributa īstituit præstari. Hoc tp̄re nilum ferūt circa sy ri cāis exortum: tūc. n. maxime crescere cōsueuit. maiorem ægypti par tem: & eā māxie: cui ꝓmotheus īperabat: īundasse. Absumptis eni fer me omnibus eius regionis incolis promotheū dolore motū se īterfi cere uoluisse. Fluuiū uero propter cursus uelocitatem ꝓfūditatēq; aq̄ aq̄ā tunc appellatum. Herculē tum consilii magnitudīe tū uirtute uo

tunt ẽ ueſtigio cõpſſiſſe aquarum ipetum: & ad priorem curſum cõuer tiſſe: Vnde & græci qdã pœtæ rem geſtam in fabulam uertentes: her culẽ tradunt aqlã ꝓmethei iecur depaſcentem occidiſſe. Fluuii nomen uetus: oceanus fuit: poſtq̃ eius cõpreſus eſt decurſus: aquila deinde a re ge quodam ægyptus appellatur. Quod & poeta teſtatur: dicens fuiſ ſe ægypti flumine naues triremes: locum ubi nilus in mare defluit: the onim uocatum ferunt ãtiquum ægypti emporium. Poſtmodum a ni leo rege nili quo nunc utuntur: nomen ſortitum. At uero oſiris: cum eſ ſet in montibus æthiopiæ: utraſq; ripas nili aggere cinxit: ne modũ ex cederet ĩundatio: ſed ueluti per portas quaſdam exiens lenis eſſet: atq; agris proficua. Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad extremos indos ꝓuenit. Vbi & plures conſtituit urbes: ex quibus unã nyſam nominauit: in eius memoriam: in qua eſt nutritus: ubi hederã plantauit: quæ ſola eo loci alitur: & in nyſa ægypti. Multa quoq; alia re liquit ſui apud indos monumenta. Ex quibus poſteri deũ illum eſſe opinati ſunt: aſſerẽtes eum genere indum eſſe. Exercuit quoq; elephã torũ uenationes. Columnas inſup multis in locis ſtatuit ſuæ expediti onis teſtes: Peragrauit autẽ & cæteras aſiæ nationes ꝓ eleſpontum ĩ eu ropam tranſiens lycurgum in thracia barbarorum regem ſibi obſiſtẽ tẽ præmit. Illi ꝓuĩciæ maronẽ iã ſenẽ præfecit: q ædificauit ciuitatem quã ad ſe maroneam nõinauit. Macedonẽ filium: regẽ ſtatuit eius pro uinciæ: quæ ab eo macedonia dicta eſt. Triptolomũ colendis atticis a gris præfecit. Dẽiq; cum orbẽ ferme circuiſſet domeſticis fructibus ex coluit hõinum uitã. Si qua regio uitibus inepta eſſet: docuit ex ordeo potũ fieri haud multũ uirtute guſtuq; uini ĩteriorẽ: cũ ĩ ægyptũ rediſ ſet: tulit dona ſecũ a diuerſis gentibus data. Qua ꝓpter magnitudĩe beneficioꝝ & donatus ĩmortalitate: & honores eſt cæleſtium ſecutus: Deĩde cum ad deos ex hõibus: & honores illi & ſacra: ut maximo deo rum ab iſide & mercurio inſtituta ſunt: multaq; ĩ myſtica ad cultum addita: quibus eius diei potentiam ampliorem redderent. Veꝝ ex ue tuſtis ſacerdotũ archanis: qui oſiridis tempore fuerant poſtea coptum eſt: oſiridem ægypto iuſte regnantem a typhone fratre ĩpio atq; nefa rio ĩteremptum. Quem ille in ſex ac uigĩti pàrtes diſſectum cuilibet eoꝝ: qui ſecum tanti ſceleris participes fuerant partem dedit. Veluti eius facinoris conſciis. Et ſimul ut ipſos defenſores cuſtodeſq; haberet regni fidos. Iſis fratris eiuſdẽq; uiri mortẽ auxilio filii. Oros ei nomẽ erat ulta: typhone & qui cædis conſcii fuerãt interempti: ægypti regnũ cæpit. Cõmiſſa eſt pugna iuxta fluuium in parte arabiæ antæi appel-

lãt uicũ. Q d nomen ex antæi morte ab hercule occisi osiridis tẽpore sortitus est locus. Osiridis partes oĩs dispersas præter pudẽda cum iuenisset: cupiẽs ĩcertum esse uiri sepulchrum: ab ægyptiis aut singulis honori haberi: ex aromatibus ac cera singulas eas partes ĩ formã hominis uiro similem composuit. Cõuocatis deinceps ægypti sacerdotibus singulis dedit. Osiridis imaginẽ: asserẽs ei soli corpus illius creditum atq; adiurans ut nunq; apud se esse sepulturã osiridis ulli panderent: utq; illud ĩ abditis seruatum ut deũ colerent: eiq; animal ex suis quod malẽt dicarent: quem & colerent ueluti osiridem dũ uiueret: & post obitum similiter cerimõia obseruarent. Vt autem maiori beneficio sacerdotes ad hæc sibi promptiores faceret: tertiam eis agrorũ partem ad deorũ cultum & sacra concessit. Hi tum meritorũ osiridis memores: tum beneficio isidi allecti: eius mandata perfecere: q̃ ex re etiam nunc sacerdos quilibet testat penes se osiridem sepultum esse. Animãtia quoq; a pncipio ei dicata in honore habent: & cũ moriunt in eoꝝ funere renouãt osiridis luctũ. Tauros autẽ sacros hunc quidẽ apim: Alterꝝ Mẽphim nomĩatos sacrificant osiridi. Q uos etiã uelut deos ægyptii oẽs colũt. Hoc. n. aĩali tritici ĩuentores multũ adiutos se asserũt: & ad ferendum: & ad cõem agrorum culturã. iurasse aũt isis dicitur uiro mortuo nulli se ãplius nupturã. Iusto deinceps regnauit impio: beneficiis ĩ subditos reliquos oĩs excedens. Post obitum uero ĩmortalium honores cõsecuta est. Sepultaq; apud mẽphim ĩ uulcani loco. Vbi usq; ad hoc tẽpus sepulchrum eius mõstratur. Nõnulli hoꝝ deoꝝ corpora nõ illic sita arbitrantur: sed in æthiopiæ ægyptiq; montibus iuxta insulam: quæ nili portæ ab egro diis sacro appellatur. Vestigia huius ostendunt: tum sepulchrũ osiridi constructũ atq; a sacerdotibus ægyptiis ĩ honore habitum: tũ urnas trecentas sexaginta: quas quotidie lacte replẽt sacerdotes ad id ĩstituti: luctũq; renouant deos nomĩe uocãtes. Hac de cã insula a transeuntibus aditu ꝓhibetur. Apud thebaidis ueroqu æ ciuitas antiquissima est omnium: inculas maximũ habetur iusiurandũ ꝓ osiridẽ in nubibus existentẽ. Oĩbus osiridis partibus: ut retulli: præter pudendis sepultis. Ea quippe in fluuiũ antyphone: cũ nullus excedis cõsciis illa penes se: esse uellet erãt proiecta. Ab isíde postea nõ minori honore q̃ reliquæ partes: fuerũt sepulchro condita: Eius imaginẽ coli: sacraq; ei ac cerimonias pie: ut deo fieri docuit nomen eius dei ꝓcipuũ reddens atq; ĩsigne. Q ua propter græci cum orgia sacraq; dionysia ex ægypto transtulissent: huic quoq; portioni honores ĩpẽderunt eam in sacris ac cerimonias phalõ appellantes. Ab osiride uero: atq; isíde usq; ad alexã

drum macedonem:qui in ægypto sui nomis urbe condidit:anis dicunt aplius decem milibus:ut uero qdam asserũt paulominus tribus ac uigiti milibus extitisse. Quui deũ hũc tradunt thebis boetiæ ex semele:& ioue fuisse gẽitũ aberrare uident. Orpheum .n. cum ad ægyptios trãsisset pcæpisset; apud eos sacra & mysteria dionysia.esset autem amicus thebanis:a qbus plurimo i honore habebat:rettulisse ad eos tradunt i ipsos gratiam huius rei originem. Plebem postea: tum ignorãtia:tum ut deus i græcia ortus uideret:libẽter ea sacra ac mysteria suscepisse.Orpheum uero hãc generis & sacros originem ea conjectura uolunt ad græciam transtulisse:q; cadmus ex thebis ægypti ortus præter cæteros filios & semelẽ susceperit:eam a quopiam corruptã post septimum mensem peperisse ifantem ferunt osiridi similem:neq; illum uixisse diutius siue diis improbãtibus siue repugnante natura. Quod ægre ferens cadmus responso accepto: ut parentum iusta seruaret:infantẽ deauratuit:illiq; sacra instituit: ut esset argumentum illum ab osiride natum. Ad iouẽ isuper genus rettulit:& ut osiridis factum cohonestaret:& corruptionis infamiam demeret.Id causã præbuit græcis:ut crederent cadmi semelem ex ioue osiridẽ peperisse.Orpheũ:postea cui magna erat apud græcos gloria : tum propter cantus suauitatem:tum ꝓpter sacra hospitio acceptum a thebanis ferũt:magnoq; i honote apud eos habitum. Hic cum ab ægyptiis theologiã ꝓcæpisset ãtiquum osiridis genus ad posteriores trãstulit. Inq; thebãorum gratiam nouum cõstituit sacrificiorum ritum:quod fabulis causam præbuit ut iouis ac semeles filius dionysius putaret: hoies uero ptim insciti:a: partim orphei fama & opiniõe moti:cum ut græcũ libẽter susciperent deum.Postea adhibitis pœtas; quas theatra comprobãt fabulis certa est præbita huic generi fides.Dicunt preterea græcos ut suos ac domesticos sibi uendicare insigniores heroas ac deos:Se eorũ isuper colõias asserere ab se missas.Nã hercules qui genere ægyptius fuit tum sua uirtute ꝓambulasse magnam orbis ptem in libya columnã posuit: cuius rei testimõium a græcis capẽ nitunt : cũ.n. cõstet omnibus herculẽ adfuisse diis i bello:qđ aduersus gigantes gessere:ferunt neq; gigãtes ex terra gigni ea potuisse ætate q; græci asserunt herculem paulo ante bellũ troianũ extitisse.Sed potius ut ipsi dicũt:in ꝓmo humãi generis ortu.Ab hoc enĩ plusq; decẽ milia ab ægyptiis nũerãt anni.A troiæ uero tẽpore minusq; mille ducenti.Eodẽ mõ claua & leonis pellis ãtiquo herculi cõueniunt:quo tempore nondũ erãt arma adiuẽta:sed fustibus hoies iiurias ꝓpulsabãt:ac ferarum pellibus tege

bañt pro armis corpora :& hũc quidem iouis filiũ:matrẽ ĩcertã ferũt.
Q ui aũt ex alcumena genitus ẽ plus ãnis mille post extitit. Ipse al
cæus ab ortu uocatus cui post herculis cognomẽ ẽ ĩditũ.Nõ q; ꝓpter
iunonẽ ſit gloriã adeptus(ſicut omitres ait ;ſed qa uirtutẽ illius priſci
imitatus Cõuenit q̃ ab his dicũt apud græcos fama herculẽ orbis mõ
ſtra ꝓdormuiſſe.Q uod illi herculi tribui neq; q̃ ferme coæuus tẽpo
ribus tenacis fuit. Iã maiori ex ꝓte tũ cultura agro⁊ tũ urbibus plurĩ
mis:tũ uero hoĩum ubiq; ĩhĩtãtiũ multitudine domeſticis.Magis igit
ea decent illũ herculẽ:qui priſca ætate fuit:cũ homines infeſtarentur a
belua⁊ multitudine ĩ ægypto præſertim:cuius nũc quoq; regiones de
ſeræ ſũt:& feris ĩmanibus plenæ.Huius ueri ſimile eſt:ueluti emiſer
tum herculem eiuſmodi feris occiſis eam reddidiſſe hominibus colen
dam:eoq; beneficio cæleſtium honore donatum.Ferũt inſuper perſeũ
ægypto natum:atq; iſidis genus a græcis ad argos referri fabulãtes.Io ĩ
bouem fuiſſe mutatam:Sed uana eſt de iis diis opinio . Nam q̃dam
iſidẽ:alii cererem:quidã theſmophorã:alii lunã:nõnulli iuuonem : alii
alio nomĩe appellant.Oſiris uero tum ſeraphis dicitur:tũ dionyſius tũ
pluto:tũ ãmon:tum iupiter.Alii pana eundẽ uocant . Multi exiſtimãt
Serapin eſſe:quẽ græci plutonem putãt: Aſſerũt autẽ ægyptii iſidẽ plu
rium inuentricem ad morbos medicamento⁊.& medicinæ arti admo
dũ contuliſſe:quã ĩmortalitate quoq; potitã gaudere hoĩum cultu: iq;
eorum ualitudĩe præcipue uerſari. Q uinetiam in ſomnis opitulatur
palam eis quos cenſuerit dignos. Tum oſtẽdẽs ſuũ numen: tum erga
beneficentiam egẽtes curandis. Signa ho⁊ eſſe dicunt nõ græcas fabel
las:ſed opera certa.Omnis enim ferme orbis hãc deã colit ꝓpter mani
feſtas eius morborũ curas.Etenim in ſomnis illã dicunt nõ recte ualẽ
tium auxilia morbis præbere.Et qui eius monitis obtemperẽt præter
opinionem curari:etiã quorum medici ſalutẽ deſperarint.Viſu quoq;
aut alia quapiã corporis parte debiles eius deæ numẽ ĩplorãtes ĩ ꝑſtri
nã ualitudinẽ reſtituũt.Ab ea quoq; medelã ad aſſequendã ĩmortali
tatẽ aiunt eſſe inuentã.Itaq; horum filiũ a titanis inſidiis ĩterfectũ: ac
per aquã repertũ non ſolũ in lucẽ reſtituit:ſed & fecit ĩmortalẽ.Videt
autẽ ultĩus eſſe deorũ regnaſſe:poſtq̃ pater oſiris fuit ad eos trãſlatus .
Orum ducunt apollinem interpretari: ac medendi diuinãdiq; artem
a matre iſide edoctũ:multũ hominibns tũ oraculis tũ medelis attuliſ
ſe utilitatis.ægypti ſacerdotes a ſolis regno uſq; ad alexãdri tꝑus : quo
in aſiã trãſcendit.annos cõputant fere milia & uiginti . Fabulat quoq;
priſcos illos deos regnaſſe annis ãplius plus mille & ducentis.Poſteri

ores uero nõ minus trecẽtis: & cum annorũ numerus fide carere uideat conantur q̃dam: cum apud ãtiq̃ores nondum-ſolis motus notus eſſet ad lunæ curſũ annum metiri: Ita cũ annus triginta dieꝝ conficeretur: haud ĩpoſſibile eſſet quoſdam annos mille ducentos uixiſſe. Si quidẽ nunc cũ duodeci cõficiatur menſibus plures centeſimũ excedunt annũ. Similiter & de his accidit. quos aiunt trecentos regnaſſe annos. Illi enim tũc menſibus ãnum cõficiebãt ſecũdũ tria eius tẽpora æſtatem uidelicet uer ac hyemẽ: quæ cauſa fuit ut q̃dam græci annos: ſicut partẽ eius uocarent horas ánnuas uero ſcripturas aduerſaria. Scribunt ſi ſup ægyptii iſidis ætate uaſto fuiſſe corpote homies: quos gigantes græci dixere ſacerdotes ægyptii mõſtra q̃dam: ab oſiride poſtmodũ deuictos. Sunt qui hos exiſtiment de terra gentos recenti adhuc p̃ma aĩantium generatione: Alii robore corporis cæteris ualidiores: cũ multa præclara ædidiſſent opa gigantũ nomẽ caſu ſortitos affirmant. Multi exiſtimãt cũ ioui oſiridiq; diis bellũ ituliſſent oẽs pemptos fuiſſe: lege quoq; ægyptii præter cõem cæterorũ oĩum morem ſãxere fas eſſe ſororẽ a fratre uxorem capi. Exemplo iſidis moti: q̃ fratri oſiridi nupſiſſet: eoq; mortuo & iuraſſet illa amplius nõ nubere: & uiri mortẽ ulta iuſto ĩperio regnaſſet: plurimũ etiã de genere hominum ſuis ĩ eos beneficiis merita. His de cauſis plus honoris at dignitatis reginæ q̃ regi ĩpenditur. In priuatis quoq; mulier uiro domĩari dicitur profitentibus ĩ dotis cõfectione uiris oĩbus eſſe uxoris arbitrio parẽdum.

Haud uero iſcius ſũ a nonnullis ſcriptoribus tradi hoꝝ deoꝝ ſepulchra in nyſa arablæ ſita: a qua nyſeum dionyſium appellẽt: eſſe autem utriq; dicatam colũnam ſacris ſculptam litteris tradunt: inq; iſidis hæc ſcripta eſſe. Ego iſis ſum ægypti regina a mercurio erudita: quæ ego legibus ſtatui: nullus ſoluet: Ego ſum oſiridis: Ego ſum p̃ma frugum ĩuenitrix. Ego ſum ori regis mater. Ego ſũm ĩ aſtro cãis refulgens. Mihi bubaſtia urbs cõdita eſt. Gaude gaude ægypte: quæ me nutriſti. In colũnã oſiridis hæc ſcripta dicunt. Mihi pater ſaturnus deoꝝ oĩum iunior: Sum uero oſiris rex qui uniuerſum p̃graui orbem uſq; ad deſertos indoꝝ fines. Ad eos quoq; profectus ſum: q̃ arcto ſubiacent uſq; ad hiſtri fontes. Et iterũ aliàs quoq; orbis adii: uſq; ad mare oceanum partes. Sũ ſaturni filius antiquior: germẽ ex pulchro & generoſo ortum: cui nõ ſemen genus fuit: neq; ullus eſt in orbe ad quẽ acceſſerĩ: locus docens omnes ea: quorũ inuentor fui Hæc tãtum ĩcolumnis legi poſſe affirmãt: alia quæ plurima ſũt tẽpore eſſe corrupta: & de his ſane quæ in ſepulchris extant cõſentiũt fere oẽs. Nã quæ ſacerdotes cõdita in archanis habent: nolunt ut ueritas ignota ſit ad multos manare: poena iis adiecta: q̃ ea in uulgus proderen: Tra-

dunt insup plures ægyptii ab eis colonias per uniuersũ orbẽ deductas.
Nã i babiloniã colonos tradudixisse belũ neptũni uolũtq; libiæq; filiũ:
q sedẽ urbi pone euphratẽ cum elegisset:sacerdotes hos caldeos babylo
nii:more uocãt ægyptioꝝ istar obseruarẽt. Phisicis etiã astrologiæq; dedi
ti essent istituit:Ferunt etiã danaum ex ægypto ꝓfectum antiqssima fe
re urbium græciæ argos condidisse. Cocleoꝝ quoq; gẽtẽ:qui i põto sunt
iudeos isuper q arabiã iter syriãq; consedere ab ipsis testãtur trãsmigras-
se. Quappter:& apud has nationes antiquo more circunciduntur pu
eri:ab ægypto ea consuetudine traducta. Quinetiã atheniẽses colonos
saitaꝝ ægyptiæ gentis esse:eo afferre argumento nitunt:q; apud græcos
tãtum urbs astyuocatur ab ægyptioꝝ more olĩ triparitiã fuisse asseuerãt.
Nã primus gradus erat nobilium:q; præ cæteris doctrinæ dediti maio-
re honore digni habebantur:ĩ ea re sacerdotibus ægyptiis ꝑsimiles. Se-
cundus eoꝝ:quibus agri erant assignati:ut armis intenti essent ꝓ patriæ
defẽsione illis pares q ĩ ægypto agros tenentes milites ad bellũ submini-
strabãt. Tertius plebis erat atq; opificum:q artibus mercenariis ĩtenti ne
cessarias operas præberent. Ordo ab ægyptiis sumptus. Fuerunt & ægy-
ptii q̃dã athenienſum duces. Dipetes enĩ ĩ nestei:q ad troiam militauit:
pater cum esset ægyptius postmodũ athenienſium ciuis:& rex factus ẽ.
Eum duplicis naturæ extitisse aiunt:quoniã duplicis politiæ græce scili
cet:& barbare:quaꝝ altera partem feræ habet:homĩs altera participes fu
erit. Similiter & erichtheum tradunt ægyptiũ genere athenienſibus im-
passe. Cuius rei hæc asserunt argumenta. Cum maxima siccitas omnem
fere orbẽ præter ægyptum peruasisset:ex q̃ ingens frugum hominũq; ꝑ-
nities secuta est:attulisse ex ægypto dicunt erichtheum propter cognati-
onẽ athenienſibus frumentum:obq; id beneficium eis. regẽ cõstitutum:
q sumpto regno docuit eos cerimonia ac mysteria Cereris eleusinæ ab æ
gyptiis trãslata. Eã quoq; deã his tꝑibus coæuã athẽas frumenta com-
portasse dicunt:& serere denuo rriticum docuisse. Assẽtiuntur atheniẽses
regnãte erichtheo:cum oẽs terræ fructus siccitas absumpsisse cererem ꝑ-
sentẽ frumẽto eos iuuisse. Sacra insup: & misteria eius deæ tunc in eleu-
sina susceptа. Quæ eadẽ & penes ægiptios celebrãt. Nã & Eumelpides
ab ægiptiis sacerdotibus tradducti sunt:& a postophoris ꝑcones solos ex
græcis athenienſes ꝑ isidem iurare ac forma moribusq; ægiptiis similes
pluraq; alia his similia magis ambitiose q̃uere afferunt. Sed d̃ hac colo-
nia ambigitur ꝓpter gloriam ciuitatis. Verum plures colonias affirmant
ægiptii a suis maioribus ad uaria orbis loca:tũ ꝓpter ãplitudĩem regum
tum ꝓpter hoĩum multitudinem traductas:de q̃bus cũ neq; certi uesti-

giis ſcriptoꝝ teſtimõio cõſtet ĩdignas exiſtimáuimus quæ litteris mãda
rẽt. Sed hactenus de his: quæ theologi ægyptii tradũt. Nũc de ſitu eius
deq; nilo ac cætetis memoratu dicendum dignis. Aegyptus ferme ad me
ridiẽ ſita: tũ qa ip̃a natura munita eſt: tũ regiõis amœnitate cæteris uidet̃
regnis excellere. Ab occidente deſertũ tutatur: & ſilueſtris libiæ ps in lon
gũ protenſa nõ ſolũ aquarũ inopia: ſterilitate rerum difficili aditu: ſed ad
modum periculoſo. A meridie tum uili cataractis angit̃: cũ montibus ei
cõtiguis. Attoglodiũ extremiſq; æthiopiæ finibus: ſtadiis quĩq; milibus:
& quĩgentis: neq; facile nauibus fluuius eſt paruius: neq; adiĩ itinere ter
reſtri poteſt: niſi aut a regibus aut a magno quodã p̃parato ad uictũ cõ-
meatu. Ab oriente uero tum fluuio munita eſt: tum deſerto latiſſimi cã-
pi barathra appellati Eſt ſyriam inter ægyptumq; palus admodum p̨fun
da: quã ſeruoniã dicunt latitudinẽ oĩo anguſta: longitudo ſupra ducenta
ſtadia p̨tenditur: locis inſciis p̨icula inſp̨ata afferunt̃. In arcto enim con-
tractã: arenæ cumuli circũſtãt: qui notis uentis agitati ĩ aquã deferuntur:
adeo arena denſa ut ĩmixta aquæ continẽs uideat̃: neq; facile: terra ſit an
aqua deſcerni queat. Quo ſit ut plures ignota loci natura neq; uiã edo-
cti uadũ tenentes cum oĩ exercitu abſorpti ſint. Nã arenã. quæ eminẽſ ſta
re ut cõtinens uidet̃ ingreſſi labuntur lõgius: neq; deinde raptis gurgite:
regrediendi: aut emergendi facultas datur. Limo. n. demerſi nullã ſperãt
ſalutẽ: cũ eniti aut uti uiribus nequeãt: ſed abſorbeãt̃ ĩ p̨fundum ab ha-
rena aqua circũfuſa: cũ ueluti limus neq; uado: neq; nauibus ſit p̨uius: q̃
res barathri cognomẽ dedit. Et hæc de tribus qbus ægyptus munitur: par
tibus: dicta a quarto latere mare clauditur ĩportuoſo: & qđ difficilem p̃-
beat adeuntibus acceſſum. Nã a paretonio lybi ioppem uſq;: quæ eſt ĩ ſy-
riæ ſinu: ſtadiis uero quinq; millibus nullus nauigantibus: excepto pha-
ro tutus eſt portus: loca ſunt præterea per uniuerſũ littus ſtagnantia atq;
ignota nautis: quo accidit ut maris ſe fugere p̨icula exiſtimantes tanq̃ in
tutum ad littus dirrectis nauibus de ĩprouiſo ſtagnis inhereãt oĩ euaden
di ſpe ſublata. Quidam cum præuidere continentem nequeant. regio
enim omnis planã ac đpreſſa eſt: hi quidem ad ſtagna ac palluſtria locat
hi ad deſerta đferuntur. Aegyptus igitur his locis r edditur tuta. Forma
eius ob longa. nam maritima ora duo millia complectitur ſtadia. Medi-
terranea uero: ſtadia circiter millia ſexaginta: olim numero hominum
omnes fere orbis gentes ſuperauit. neque nunc quoque aliis nationibus
multitudine cedens opida inſigna ciuitate quæ priſcis temporibus ul-
tra decem & octo milia fuiſſe in egypto libri ſacri continẽt ptolomei la-
gi tempore amplius tria milia: quæ & uſq; ad noſtram ætatem p̨durãt.

añumerata ſunt. Vniuerſi populi numeꝝ fuiſſe antiquitus ſepties decies centena miliũ: nũc haud pauciores eſſe ter decies cẽtenis milibus tradũt. Hæc extitit cã cur tradant priores ægypti reges magnis mirandiſq; operibus ab ſe multitudie hoĩum cõſtructis: ĩmortalia gloriæ eoꝝ monumẽta reliquiſſe: Sed de his poſterius ſcribet diligentius. Nũc nili naturã regionũq; quas ĩterfluit ſitũ: & ꝓprietatẽ ꝓſequamur. Nilus a meridie ad ſeptẽtrionẽ fertur: ortus ex fontibus in extremis æthiopiæ finibus ad q̃ loca: deſerta enim ſunt: ꝓpter æſtus intemperiẽ nullus aditus fuit. Maximũ omnium flumen cũ per uarias pluresq; ferat regiones: magnos flexus facit: quandoq; ad orientẽ & arabiã: quãdoq; ad occidenem & libyã fluens: Eius decurſus ab æthioptæ montibus uſq; ad mare ſtadia duodecim ferme milia cum eius flexibus cõplectitur. Facit autem inſulas in æthiopia cum plures alias tum maxime unam ĩſignem nomine meroẽ. Vbi duorũ & uiginti ſtadiorum latitudinem habet. Ab inferioribus uero locis arctior eſt: curſu eius in duas partes diuiſo: harum unam quæ in libyam defluit: uaſtæ profundæ abſorbent harenæ. Q ue contra in arabiam fertur: in palludes ac ſtagna ingentia: quæ circum uariæ ĩhabitãt gẽtes flectitur ægyptum ingreſſus tum decem ſtadiorum: tum pauciorũ latitudine non recto curſu uarios flexus agit. & nunc orientẽ nũc occidentẽ uerſus q̃ndoq; in meridiem contrario delatus curſu. Sunt montes ab utraq; fluuii parte ꝓtenſi conualibus & anguſtiis præcipiciis interiectis iq; magno ĩpetu lapſus rurſus tanq̃ ui repulſus ꝑ campos fundit ad meridiem ſpectans uſq; ad locum efficanum nomine: & naturalem deiceps repetit curſũ. Tam inſignis fluuius ſolus omniũ abſq; fluctibus q̃tus ẽ & tranq̃llus ꝓterq̃ cũ fertur ĩter cataractas. locus eſt latitudiẽ ſtadiorũ decem. accliuis præceps in ãguſtum clauſus inter conualles ubi frequentia ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna uertigine mirabiliq; alliſam reflectunt. inq; contrarium curſum ſpumis agunt redundatibus. Q uæ res ſtuporem aſpicientibus præbet: Eſt enim ita uelox hoc in loco aquæ decurſus ut ſagittæ ſimilis uideatur. Cum augetur aquarum incremẽto nilus. ideoque leniori curſu aqua ſupereminente ſcopulis quidam per cataractas nauibus uenti contrarii diſcedunt. Aſcẽdendi nulla eſt facultas: ui fluminis omne hominum ingenium ſuperãte. Cataractæ plures ſũt: ſed maxima in æthiopia atq; ægypti finibus ſita complectitur fluuius inſulas plurimas ſed præcipuã i meroen in qua eſt urbs inſignis iſulæ nomine: quã cambyſes cõdidit a matre eius denominatam. Huius inſulæ forma ſcuti perſimilis magnitudine ſuperat cæteras nili inſulas. Patet. n. longitudine ſtadiis tribus milibus latitudine mille ciuitates ĩ ea ſũt plu

res:ſed cæteris nobilior meroe:iab cuius uno latere libyam uerſus plurmi arenæ cumuli cum ab altero ad arabiã poſitæ præcipitia montis inſulã cingũt.Effodiunt in ea auꝝ argentũ æs.ferrũ:hebenũ iſup fert lapidũ qꝫ multiplex genus. Tot autem nilus inſulas cõtinet:ut ferme ſit incredibile. Nã præter eũ locũ quẽ a forma loci appellãt delta:ferũt alias quoqꝫ in eo inſulas circiter ſeptingentas : harum quaſdam ab æthiopibus incolí miliumqꝫ in eis ſeri Quaſdam ſerpẽtibus ac cynocephalis uariiſqꝫ feris ſilueſtribus infeſtas.Ac propterea acceſſu difficiles.Nilus ĩ ægypto ĩ plures ſciſſus partes eam formam: quã delta dicũt effecit:Profundiorẽ fluuium reddit maris ingreſſus ſeptem hoſtiis in pellagus delatum.horum primum ad orientem uergit quod peluſiacum uocant : ſecundum paniticum.Deinde mendeſium uocant phæniticũ:ſebenniticum bolbitimũ.ultimum canopicium: a nonnullis herculem nomĩatum. Sunt & alia hoſtia manufacta minime prætereunda.In eoꝫ quolibet urbs ſita ẽ diuiſa flumine pontibus ab utraqꝫ parte exitus & cuſtodiis munita . Ab oſtio peluſiaco foſa eſt opere ſumptuoſo ad arabicum ſinum : ac mare rubrum ducta. Hanc primum a nechao ſammatichi filio agi cæptam. Darius perſarum rex perficere aggreſſus imperfectam reliquit admonitus a quibuſdam ſi locus interiacens offoderetur fore uti ægyptus omis cum mari rubro eſſet depreſſior:ab aquis mergeretur: Secũdus poſtmodum ptolomeus illã perfecit oportuniori loco foſſam ſũma arte efficiẽs. Hanc cum nauigare cuperet aperiebat :eam rurſus cũ uſus eſſet claudẽs. flumen quod in foſſam defluit:a nomĩe auctoris ptolomæum uocãt.In exitu ciuitas cõdita eſt arſinoe appellata.Ea quã deltam diximus : ſimilis ſiciliæ formæ:ab utroqꝫ latere continet ſtadia ſeptingenta.& quinquagin ta.Quæ uero eſt mari propinqua ſtadia mille trecenta. Ipſa inſula plu ribus foſſis manufactis diuiſa.Agros habet fertiliſſimos egypti circũdata enim flumine atqꝫ irrigua:tũ fluuii incremento magnam ui limi effũdentis:tum cura incolaꝝ terram omnẽ quadam machina ab archimede ſiracuſie adinuenta:quam a figura codeam dixere:irrigantium multipli ci fructu cupioſa eſt.Nilus etiã leniter fluens cũ multã uariãqꝫ terrã ſecũ ferat quibuſdam in locis humilibus paulum ſtagnãs regionẽ fructiferã fertilemqꝫ effecit.Radices in ea multifariam naſcuntur guſtu uariũ: fructuum & olerum natura:quæ multum tum egenis cõferũt tum ĩfirmis ad ualitudinem:non ſolum uero cibos uarios affatim præbet ad ſaturitatem egentibus:ſed aliis quoqꝫ neceſſariis ad uitam rebuſ non paꝝ cõfert adiumenti:lotum præterea fert plurimum:ex quo panem cõficiũt ad uictus egeſtatem ciboꝝ inſuper abundantius fert quod appellãt ægyptiã

fabam. Sunt & arborũ plura uariaq; geñera quarum quædam perſeæ di cuntur: cibus dulcedine præſtans a perſis & æthiopia allatus quo tẽpore cãbyſes ea loca ſubegit. Sycomoq; uero aliæ, aliæ mora ferunt: aliæ fructũ ficubus ſimilem: quem cum toto ferme anno præbeãt non parui adiumenti uulgo exurientibus præſtant. Vãta: quæ inixaria dicunt circa nili oſtia naſcunt: quæ quoniam ſuauia ſunt guſtu tragẽmatis præbent loco: conficiunt quoq; ex ordeo poculi genus citon nomine haud multo inferius ſapore uini. Vtunt ẽt pro oleo ad lucernarũ uſum liquore expreſſo ex planta: quã cican uocãt. Plura inſup fert alia ægyptus uictui hoĩum utilia. quæ ſingulatim ꝓſequi longum eſſet. Beſtias nilus q̃ plures nutrit forma diſſimili ac natura: ſed duo p̃cipua: quæ admodũ ĩter ſe differũt. Crocodilum & equum: hoq; crocodrilus ex minimo immẽſum aĩal euadit. Nam cum oua eius anſerinis ſimilia exiſtant: ex his gẽitus pullus ad ſexdecim cubitorum magnitudinẽ excreſcit longitudine uitæ hominis ferme eſt: lingua caret: cõrpus mirabile natura munitum. Nam dorſum eius uniuerſum ſquamoſum ẽ: duritie præcipua: ex utroq; oris latere dẽtes habet perplures: in quis duo maxime eminent. Non ſolum homĩes comedit: ſed & cætera terreſtria aĩantia flumini appropinquantia unguibus grauiter diſcerpit. Morſu ẽ aſpero tetroq;: ut qd dẽtibus laceret nũq; ſanetur. Capiebat priſcis temporibus hamis recenti carne appoſita nunc quandoque rete ualido: prout & quidam piſces quandoque inſtrumento ferreo ex cymba ad caput iniecto eorum ingens eſt multitudo in flumine & ſtagnis propinquius: tum quia fæcunditate excedit. Singulis. nis parit annis: tum quia per raro capiatur: Nam & a quibuſdam accolarum ut deus ueneratur & exterris eſt inutilis labor ob carnes ſui malas. At illorum fæcunditati natura ſalubri remedio obſtitit. Animal caniculo per ſimile ſchuemon. nam iuxta flumen belua parit. oua inquirens conterit. Quod dictu mirabile eſt: nec oua comedens: neque illa ſua utilitate: ſed natura duce ad neceſſariam quãdam mortalium commoditatem. Equi uero quem uocant magnitudo haud minor cubitis quinq;. quatuor pedibus ungula more bouis fixa. Dentes ex utroq; latere tres habet. ultra reliquas feras eminentiores aures caudam uocem equis ſimilem. Reliquũ corpus haud diſſimile elephanto: pellis ẽ ultra cæteris beluis duriſſima. Aquatilis ac terreſtris beſtia die quidẽ in imis aquis latet: noctu ĩ terram egreſſus: tũ frumenta depaſcitur. fœnum deſtruens paſſim propinquas agroq; meſſes. Fæcundiſſimũ ꝓle aĩal ut quod ſĩgulis annis parturiat. capitur arte quadam hominũ illos tellis appetentium. Cum enim apparẽt circunſtant undiq; homies: uulnerantq; tellorum quæ alligãt funibus ia

ctu laxàtq; quoad exãguis factus capiatur. Carnibus est duriſſimis & ad digerendum difficilimis. Interiora ſingula inutilia ad ueſcẽdum. Præter has beluas uarium ac multiplex piſcium genus. Nilus affatim præbet uſui non ſolum eius regionis incolis: ſed externis quoq; ad quos ſalliti deferũ tur: utilitate cõmodiſq; cæteros orbis fluuios excellit. Incrementum eius ab ſolſticio icipiẽs æſtiuo uſq; ad æquinoctium ſemperq; nouum limũ ſecum quærens. Rigat tum cultas regiones tum incultas quanto tempo re uelint agricolæ. Aqua enim leniter fluẽte facile eam paruis aggeribus arcent inducuntq; pro cõmodo terræ: tantam uero fertilitatem infert: & agri colendi facilitatem: ut cum ſenuerint: aut oues introducãt i cãpos ad cõculcãda iacta ſẽina: aut aratro leui terram ſubducãt: neq; niſi quatuor: aut quinq; exactis menſibus: ad meſſem redeunte: breui tempore uberi mos fructus abſq; ulla pẽſa aut dãno reportent. Alibi agricultura magno labore exercetur ac ſumptu: Soli ægyptii minima ipẽſa labore tenui fruges fertiles auferunt. Vineæ quoq; eodem rigate modo uino abundant. Terra inculta pecori ad paſtum relicta adeo exuberat herbis: ut oues bis i anno pariant: biſq; præbeant lanam. Incrementum nili aſpicientibus ui detur admirabile: incredibile audientibus. Solus enĩ inter reliqua flumĩa adeo ætate creſcit: cum decreſcant cætera: ut totam inundet ægyptum: hy me minuitur cum reliqua augeantur. Eſt ægyptus plana & campeſtris cũq; urbes: uici agricolarũ mapalia aggeribus munita quæ inundationẽ d uitent tanq̃ ciclades apparent aſpicientibus. Terreſtres beluæ omneſq; i campis remanent ſuffocantur aqua: quæ euadũt ad altiora confugiũt lo ca. Pecora inundationis tempore i ſtabulis recluſa nutriũtur a colonis ad id antæa preparato paſto: uulgus remiſſis operibus ruſticis: ocioſũ epu lis indulget ac uoluptati. Quoniam plurima cura moleſtiaque urgebat accolas nili ĩundatio: excogitata eſt in memphi quædam incrementi menſurandi a regibus obſeruatio. Itaq; quibus id negocii demandatum erat per epiſtolas urbibus uiciſq; ſignificabãt quot cubitis quot ue digiti fluuius auctus eſſet. & ſimul quo tempore cæpiſſet decreſcere: quo mo do uacuus reddebatur ea ſollicitudĩe populus: ĩcrementi magnitudĩe de crementoq; notis. Vbertatem eueſtigio ab inundatiõis modo notatis p̃ oribus temporibus noſcebant. Occulta inundationis huiuſmodi cauſa multos dubitare: tum philoſophos: tum hiſtoricos: ac uaria ſẽtire com pulit. De qua re paucis diſſeremus: ut neq; modũ excedat hiſtoria: neq; ab omnibus adeo quæſita agitata quæ res relinq̃tur intacta de nili ĩcremẽro: de eius fontibus: de oſtiis quibus deſẽdit in mare deq; rebus aliis: quibus maximis omnium: quæ ĩ orbe ſuꝝ á cæteris differat: Quidam

ſcriptorum nihil auſi ſunt tradere licet quãdoq; ẽt de ꝑuis.torrenti-
bus conſcripſiſſent:Alii cauſas reddere conati:ꝑocula ſenſerunt. Nam q̃
ellanici cadmiq; & ecatai ætate fuerũt:omneſq; príſci illi ſcriptores ad fa
bulas declinarũt:Herodotus qui multarum conſcripſit hiſtoriam rerũ:
cauſam reddere uolens:ſibi ipſi repugnãt Xenophon Tuchydides quo-
rum hiſtoriæ ueritas comprobatur ægypti loca minime attigerunt. Eos
autem.qui circa Euphorum:ac Theopompum extitere præ cæteris:hæc
ſcrutatos deſeruit ueritas.Aberrarunt uero omnes non negligẽtia: ſed re
gionum ſitus ignorantia.Nam priſcis uſque Ptolomæum philadelphũ
temporibus nulli græcorum nedum ĩ æthiopiam: ſed ne.ægypti quidẽ
montes ita difficiles aditus periculoſique admodum ad æthiopiã erant
tranſcenderunt.Ptolomæus primus omnium cum gtæcorum exercitu
æthiopiam ingreſſus diligenter de ſitu earum partium ſcrutatus eſt. Ita
que locorum inſcitia errandi mãteriem priſcis ſcriptoribus. Nili fontes
locaque:ex quibus fluit:nullus ad hoc tempus ſcriptor neque uidiſſe ſe
dicit:neque audiſſe ab aliis:qui ſe aſſerent aſpexiſſe:ex quo res ad opinio
nes: & coniecturas peruenit Aegyptii ſacerdotes ab ocẽano qui orbem
circuit: nilum habere principium ferunt: nil afferentes certi:ſecundum
certa incertioribus ſoluentes. Rationes uero reddunt ĩ eodem fidem q̃
plurima indigeant fide. Troglodite: qui propter æſtum loca incolunt
eminentiora: uolgios uulgus appellat aiunt loca eſſe aquoſa eſſe e qui-
bus coniiciunt propter plurimos eius regionis fontes in unum confluẽ-
tes nilum effici: Meroen uero inſulam habitantibus:quorum opinio:
ſint eis locis propinquiores:ueriſimilior deberet uideri: adeo nili ortus
eſt incertus:ut ipſum aſtopon ideſt ortam ex tenebris aquam uocẽt.Ita
nilum ad locorum inſcitia cognominarunt. Nobis autem propius uero
uidetur:quoad procul ab omni figmento eſt alienum.Haud uero igno-
rãmus herodotum: qui libyam: quæ ad orientem: quæ uero ad occidẽ
tem uergit interfluere nilum ſcribit arbitrari eos:quos uaſamoſos dicũt
diligentius nili ortum ſcrutãtes:ideoque tradere:ex ſtagno quodam ori-
ri perque æthiopiam ferri. Verum neque de libyis: quamuis uerum ſe-
qui uideatur:neque ſcriptori incerta afferenti fides eſt adhibenda. Sed
quoniam iam ſatis de fontibus curſuq; nili ſcripſimus:deinceps cauſas
incrementi diſcutiemus. Thales:qui ſapiens inter ſeptem eſt annume-
ratus tradit ſpirãtibus etheſiis nili curſum a mare reprimi:eoque aquis
excreſcentibus ægypti:quæ plena eſt:& humilis regio:inundationẽ ſeq̃.
Quæ ratio quamuis non nihil uideatur afferre tamen facile argui: ut

falſa poteſt. Nam ſi id uerum eſſet fluuii omnes flantibus etheſiis ſimi
li augerentur incremento: Quod quia minime accidit in reliquis orbis
partibus alia cauſa uerior quærenda eſt. Anaxagoras phyſicus incremen
ti cauſam dixit eſſe niuem in ethiopia liquefactam: Quod & eius diſci
pulus Euripides uidetur ſentire ſcribens nilum excreſcere: cum ægypti li
queſcãt niues: quæ ratio facillime poteſt refelli: cum pallam ſit omnibus:
propter caloris intemperiem: aut in æthiopia niuem non eſſe: aut in eis
locis præſertim circa nili decurſum gelu aut omnio hyemẽ uigere. Q d
ſi quis in æthiopiam eſſe niuium copiam concedat tamen coniungitur
falſam eam cauſam uideri. Nam flumen omne niuibus excreſcens au-
ram frigidam aeremque craſſum reddit. At ſolus omnium nilus: neque
nebulas neque auram frigidam gignit: Herodotus nilum ait ipſa natu
ra eſſe talem: qualis ſit incrementi tempore. Hyeme uero ſolem ad liby
am delatum attrahere ad ſe humorem: ob eamque rem præter naturam
eo tempore flumen decreſcere: æſtate uero abſcedente uerſus arctum ſo-
le: cum græciæ: tum ſimilium locorum fluuios acreſcere minuiq;. Nõ eſ
ſe igitur quo de nilo fertur admirandum: ſi æſtiuo creſcit tempore dimi
nuitur hyeme. Verum ſi hoc nilo accidat: ut ſolis æſtu hyeme humidi-
tas attrahatur: & in reliquis quoque libyæ fluuiis id contigere neceſſe eſ
ſet: ut hyeme arefacta humore diminuatur. Quod cum procul a uero
ſit: certe ſcriptoris error palam deprehenditur: Et enim græciæ: nõ quia
ſol longius abſit: augentur hieme flumina: ſed propter pluuias frequen
tes. Democritus abderites non meridiõali niue aquarum augmentum
fieri dicit: ſicut Euripides Anaxagoraſque ſenſere: ſed ſeptemtrionali. Ni
uium enim coaceruatam magnitudinem boreæ regionibus ait brumæ
congelatam tempore: æſtate liqueſcere: Ideoq; eleuatis ſurſũ uaporibus
multas denſaſq; nebulas circa montana tolli cacumina: quæ ab etheſiis
ad altiſſimos quales in ethiopia ſunt montes delate: deinde ĩ pluuiam
uerſæ magnos efficiant imbres: quibus etheſiarum tempore nilus auge-
at. Hæc opinio facile reiici põt: ſi quo tpre flãt ætheſiæ ppendas. Incipit
enim creſcere nilus ſolſtitio æſtiuo nõdũ flantibus ætheſiis. Ceſſat autẽ æq
noctio autũnali: iam olim his uẽtis quieſcẽtibus. Quãdo igit ratio opi
nionẽ ſuperat: laudandum eſt ingenium ſcribẽtis: ſed haud quanq adhi
bẽda fides. Prætereo quod palam ẽ non magis ab arcto flare ætheſias: q
ab heſpero. Nõ enim boreas aut ſeptẽtriõales uẽti: ſed qui ab æſtiuo occidẽ
te flant: ætheſiæ uocant. Dicere autẽ hoc maxime, circa æthiopiæ mõtes
cõtigere nõ ſolum ĩprobãdum eſt: ſed etiam non credendum. Ephorus

recẽtiorem cauſam perſuadere conatũr: plurimum tñ a: ueritate remotã.
Air enim ægypti terram omnem nili inundatione exaggeratam rarã ari-
damque naturá eſſe: In qua terræ hiatus maximis diuerſiſq; in locis exi
ſtant. Ideoq; hyeme humiditatem omnem attrahere atq; in ſe continere
quam æſtate ueluti ſudorem quẽdam quo flumen augetur emittat. Sed
hic auctor nõ ſolum uidetur ægypti loca naturamq; neſciſſe. Sed ne eos
audiſſe qdẽ qui ſcirẽt. Nam ſi ex ipſa ægypto nilus ĩcrementum ſuſcipe
ret. nequaq̃ in ſuperioribus ĩundáret p̃ ſaxa & dura loca fluens. Sed am
plius ſex milibus ex æthiopia delatus eodem eſt: quo ãnteq̃ egyptum i-
grediatur ĩcremento. Preæterea ſi nili curſus humilior eſſet raritate terræ
a flumine ſuperdictæ: impoſſibile uideretur hiatus: qui ĩ ſuperficie foret
tantam aquarum uim abſorbere potuiſſe. Item ſi nili decurſus humilior
terra ſuperinducta foret: ſuperiores terræ hiatus eſſe cõtingeret: a quibus
impoſſibile fieret tantum aquæ manare. Si uero ſuperiorem tenet fluui
us locum: haud eſt poſſibile ex locis depreſſioribus cõcauiſq; ſurſũ ferri
aquarum curſum: Quis uñq̃ crederet fieri poſſe humores: qui ex rari-
tate terræ affluerent: tantum incrementum flumini addituros: ut uniuer
ſa ferme ægyptus inundaretur. Prætereo hanc rationem in raritate terræ
exaggeratæ tantum ãquæ contineri: mendacem deprehendi palam poſ-
ſẽ. Menander quippe fluuius plurimum terræ attulit aſiæ regionibus p̃
quas fluit: in quo nil ſimile nili incremento cõſpicitur: Simili modo &
in carmania achelous cephiſus in boecia a phoceis deſcendens: non parũ
eis oris terræ ſuperaddidere: quæ coli poſſet. Ex quibus mãifeſte depre-
henditur ſcribentis error. Itaq; nullus ab eo ueritatẽ exq̃rat uidẽs eum ĩ
paucis uera ſenſiſſe. Quidã in mẽphi philoſophantes rationẽ huius in
crementi reddere conati ſunt magis: quæ non reprehendi: q̃ quæ probari
poſſet. Nam orbem in partis tres diuidentes: unam eſſe aiunt quam nos
incolamus Alteram huic & contrario ſitam. Tertiam in thebis inhabita-
bilem ſolis calore aduſtã. Si ergo nilus hyeme creſceret certe a noſtra zo-
na ortum haberet: cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verum cũ
æſtate augetur uidetur ſimile ueri in zona nobis oppoſita hyemem eſſe:
eoque ingentem ãquarum uim eo tempore mãnantem incremento cau
ſam præbere. Hac re nulli ad fontes nili ãcceſſus patere tradunt: quoniã
in ex oppoſita zona ortus per inhabitabilem fluat: cuius rei teſtis ſit aq̃-
rum nili præcipua dulcedo: cum per loca ſole aduſta decurrat quod cau
ſam præbet: ut dulcedine cætera eruperet flumina. tanquam caloris nã
tura eum ſaporem flumini præſtante. Sed huius ſententiæ depulſio in
prõptu eſt. Impoſſibile enim uidet ex oppoſito nobis orbe flumẽ ſi qd

terra rotunda exiſtat:ad nos ſurſum ferri.Si quis uero conetur ſuis argumentis ueritatem euertere.natura ipſa rerum repugnant. Verum illi quo recta ſenſiſſe uiderentur loca deſerta incultaq; interpoſuere ne eorum ſententia manifeſto argumento impugnaretur.Sed æquum ē:qui aliqd p comperto affirmant:aut certum ſuæ ſententiæ afferre teſtem:aut eam ex conceſſis principiis probare.Nam quomodo inter omēs fluuios nilus ex illo orbe ad nos ſolus fertur? Et reliqua quoque flumina quemadmodum in hoc orbe contingit ab eo fluere merito deberent.Dulcedinis uero fluuii cauſa quam afferunt:ratione penitus caret. Si enim caloris æſtu decoctus fluuius dulcedinem ſortiretur:nequaq̄ gigneret aīantia neq; uarias piſciū aut ferarum ſpecies contineret. Aqua enī omīs a natura ignis alienata nequaq̄ generat.Cum autem nili natura omnino huic contraria exiſtat:exiſtimandum eſt eas incrementi cauſas nequaquam ueras eſſe. Inopides chius tradit æſtate aquas infra terram eſſe frigidas:calidas ī hyeme.Hoc in puteis profundis planum oſtendi quorum aqua:maximis caloribus admodum frigida ſit.Ingenti frigore calida:& nilo igitur merito accidere :ut hyeme paruus compreſſuſque propter terre caliditatē conſumptam cum ægyptus pluuia humiditatē exiſtat:æſtate uero cum ægyptus pluuia careat:terra minime aquam abſorbente flumen nullo impedimento augeri.Huic quoque reſpōdendū eſt plures libyæ fluuios oſtiis:& curſu nilo ſimiles diſſimili eſſe argumēto. Cū hyeme īpleat:q æſtate ſit exillores.Ex quo arguitur nō recte ſenſiſſe auctorem.Agathargines gnidius ppius ueritatem acceſſit.Ait enim ſingulis annis per æthiopiæ montes cōtinuos æſtiuali ſolſtitio uſq; ad æquinoctium autumnale imbres fieri:haud mirum nilum hyeme compeſſum ſecūdū naturam iis aquis fluere:quas fontes ſubminiſtrent: æſtate uero propter imbres incrementum capere. licet autem hucuſq; certam huius incrementi rationem reddiderit.non tamen noſtra opinio cōtemnenda eſt. Multa enim præter naturam fieri uidentur:quorum cauſas difficile eſt ad unguē noſcere.Nonnulla huic rei ſunt argumento quæ ī aliquibus aſiæ locis fiūt. Mōtes & enī ſcithiæ caucaſoſ contiguos ānis ſingulis: iam exacta hyeme immenſæ niues continuis pluribus ue diebus opplent. In oris indiæ q̄ ad ſeptētrionem uergūt certis temporibus plurimæ grandīes incredibili magnitudine deſcendunt. Apud idaſpem fluuium æſtatis initio continui imbres pluunt.In æthiopia uero poſt dies aliquot idem contingit. Non ergo procul a uero eſſe dixerim ex æthiopiæ montibus: quæ ægypto adiacet continuos imbres icremētum fluuio præbere præſertī cum etiā barbari ea īcolentes loca huic rei teſtimoniū ferāt.Si autem quæ de

nilo ſeruntur contrariam habent iis:quæ ãpud nos eſſe dicuntur:ñaturã non tamen propterea fides rebus detrahenda eſt. Et enim notum apud nos pluiuas afferre uidemus.ethiopibus ſerẽitatem:Et uentos quoq; boreæ in europa eſſe uehementes in illius uero regionibus remiſſos. Et de nili inundatione ne modum excedamus:hactenus. Quoniã hũc librũ in duos:ne modum tranſgrederemur:partiti ſumus abſoluto priori. Secundus nobis ordinandus eſt. In quo de antiquis ægypti regibus:de iis quæ priſcis tẽporibus acta ſunt:diſſerimus.

FINIT LIBER PRIMVS.I.S.In quo hæc continentur

Geſta regum ægypti uſq; ad amaſum regem:
De ſepulchris pyramidibuſq; ægipti:quæ inter ſeptem miracula ãnumerantur:& eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægiptiorum.
De annalibus diis apud ægiptiorum ſacris:eorumq; cultu.
De moribus quos in ſepeliendis mortuis ſeruant.
De græcis excellẽtibus doctrina uiris:qui eruditionis gratia in ægiptum profecti ſunt.

VM primus liber propter ipſius mãgnitudinem ĩ duos ſit libros diuiſus:prior totius operis prohemiũ cõtinet & quæ de mundi creatione.deq; prima ominũ origine: ac de diis: quas ñe ſui nominis in ægipto cõdidiſſe urbes ægiptii tradant. Primum inſuper hominum ortum.& eorum primorem uitam.Preterea honores immortalium & temploꝝ ædificationem. Tum deſcribitur ægipti ſitus & quæ de nilo præter opinionem feruntur :eiuſq; inundatione: quid ue ð ea:tũ hiſtoria:tum philoſophi ſentiant:& in ea re ſcriptorum diſſẽſio. Hic autem liber continuato ſuperioribus ſcribendi genere:priſcorum ægipti regum ad amaſum uſque regem geſta continens:a primæua ægiptiorum uita initium ſummet. Priſcis uictum ægiptiis herbas: ac paluſtres caules radiceſq;:quas guſtu experti comprobaſſent fuiſſe tradunt eaque agroſim dicunt:herba tum præcipua dulcedine.tum hominibus ac iumentis utile in primis uſus.Eius utilitatis memores ad hoc uſque tempus uiri:hac manibus decerpta deos orant exiſtimantes homiem limoſum:ac paluſtre animal eẽ ſumpta cõiectura:tum ab eius humili natura liq; ortu:tum quia magis humidis:q̃ ſiccis egeat cibis.Piſces deinde

ſecūndum cibum ægyptiis fuiſſe tradū t:nilo eorum copiam præſertim cum decreſcens in alueum redit ferente:pecorum quoq; carnibus uelcentes:quidam eorum pellibus pro ueſte utebantur:Domos ex arūdinibus conficiebant:cuius rei ueſtigia penes ægypti paſtores permāſere:hucuſq; nulla alia niſi ex talamis facta habitacula probant. Hac uita plurimo tēpore exacta:poſtmodum aliis fructibus: ī quis panis erat ex loto factus: ueſci cæperunt.Horum inuentiōem:quidam ad Iſidem:quidā ad antiquiorem nomine Menam referunt ægypti regem:At uero ſacerdotes diſciplinarum artiumq; repertorem mercurium fuiſſe tradunt. Eorum uero:quæ ad uitam ſpectant reges.Quapropter antiquitus non ad prīcipātium progeniem ferebātur regna:ſed ad eos:qui plurimum de hominum uita meriti uiderentur:ſiue ob communem utilitatem creante ſibi reges populo:ſiue ita in libris ſacris contineretur.Eorum nonnulli fabulantur deos p̄mū:& heroas ī egypto paulo minus decē:& octo milia regnaſſe ānoſ.Deoq; poſtremū eoq; iſidis regno potitū:hoīes paulo mīus annorum quīdena milia uſq; ad centeſimā atq; octogeſimā olympiadē: quo tēpore in ægyptum tranſcendimus regnante ptolomeo: qui nouus eſt dionyſius appellatus. Aegypti maiorem partē temere reges indigentes :pauca æthiopes:perſæq; ac macedones. Aethiopes quatuor:non continuis:ſed diuerſis temporibus regnarunt ānis ferme ſex & trigīta.Perſæ duce cambyſe rege:qui ægyptum armis ſubegit:ānis centum triginta quę que:quorum inſolentiam crudelitatemque atq; in deos patrios impietatem damnantes ægypti ab eis poſtmodum deſceuire.Poſtremi macedones:& qui ab eis manarunt.ānis ducentis ſeptuaginta ſex ægyptiis impērarunt:Præter hos temporibus reliquis ægyptii omnes regnum tenuere uiri quidem quadrigenti ſeptuaginta mulieres quinq;:Quæ omnia ſacroq; librorum monumētis ſacerdotes a priſcis illis tēporibus ſcripta:poſteris reliquerūt cuiuſlibet regū magnitudinē naturā mores: ætatē geſta ſcriptis mandātes. Nos autē cū de quoq; ſingulatī tradere longū nimis ſupfluūq; eſſetq; iis:quæ digna memoria uidebunt:contenti hiſtoriam cōtexemus.Primū poſt deos in ægypto regnaſſe ferunt Menan: qui populos colere deos:ſacraq; his facere:mēſes ilup:& lectos ſternere docuit: delitiis affluefaciens & cultiori uitæ.Qua ex re multo poſt tp̄re gñe factum uecchoridis ſapientis patrē dicūt in arabiam cū exercitu p̄fectum cōmeatu in locis deſertis atq; aſperis deficiente coactū eſſe cibū uilē ab idioris:qui forte occurrebant ſumere.Quo lætatum:cum p̄ter modum ſuauis uſu eſſet:deſpexiſſe aiūt atq; abominatum eſſe qui primus regū ſumptuoſiori cibo eſſet uſus.Adeo aūt ſibi:tum cibus tum potus: tum

lectus hūilis cordi fuit: ut hoc ī libris sactis inscribi impetrarit: ac thebis ī templo iouis poni. Eam causam ferūt: cur nulla menæ gloria aut honor ad posteros manarit. Huius regis deinceps progenies: regnum tenuit q̄n quaginta duo reges annis mille & quadraginta: a quibus nil memoria dignum prodit. Busiris deinde octoq; ab eo posteri regnarunt: quorū ultimus. Busiris quoq; nomīe ciuitatem cōdidit magnam. solis urbem ab ægyptiis: a græcis uero thebis appellatā: cuius mœnia centum q̄dragīta: sīt stadia ambitu cōplexa. Eā magnis ædificiis ac spectosis deorum templis: aliisq; ornamentis pulcherrimis exornauit. Simili modo & priuatorū domus usq; ad quartam aut quintam contignationem construxit. Ciuitatē insuper omnem: omnium non ægipti solum: sed aliaq; orbis oīum reddidit fœlicissima. Huius urbis propter eius potentiā excellentiamq; ubiq; diffusam & poeta meminit inqens ægipti thebas ornatas ædificiis: ī q̄ centum sint portæ inq; earum qualibet custodes ducētos excellere equis & currubus. Quidam asserunt nō cētū portas fuisse ciuitatis: sed plures egregiasq; temploq; portas a quibus centum sint: tanq̄ plurimarū portarum dicta. Ex ea uiginti milia curruum ad bellum prodire: receptacula quoq; equorum centum quorum singula supra ducētos equos capent: Iuxta flumen inter memphim ac thebas libiam uersus fuisset aiūt. Eoq; etiam nūc uestigia monstrari. Non solum uero hunc regem. sed & qui post eum regnarunt: multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudiem atq; ornamenta contulisse. Dōis ,præterea decorasse pluribus: aureis: argētеis: eburneis: statuis insuper colossorum instar: atq; obelisco ex unico lapide factis: ut plane constet nullam sub sole urbem ita fuisse exornatam: ex quatuor enim templis pulchritudine magnitudineq; admirabile constructis: unum erat ātiquissimum: cuius circuitu stadiis tredecim pateat. Altitudo cubitis quinq; & quadraginta: muri latitudo sit pedum quatuor & uiginti. Respondere huius templi magnificentiæ aiunt ornamentorum cultu: quamuis magna impensa sit & mirando opere constructum. Ea structura usq; ad posteriora permansit tempora. Aurum uero & argētum ebur & lapidū sūptus atq; ornatus a persis ablata: quo tēpore cambises ægiptiorum templa combussit. Transtulisse quo in asiam ab ægipto ferunt non solum ornamenta rerum plurima: sed & artifices: quorū opera regiæ insignes: tum in persepoli: tum insulis: tum ī mediis sint cōstructæ: Tantam pecuniarum copiam in ægipto fuisse traduntur: ut exīrendiis quæ omnia absumpsere. inter cætera parum licet quid auri: q̄d tamen ultra trecenta talēta sit pensium: affluxerit: argenti uero duo milia & trecenta. Sepulchra quoq; regum ptiscorum mirabili opere & quæ mi

nime æquari a posteris posse fuisse aiunt: Referunt sacerdotes septem & quadraginta sepulchra regia: quoꝝ usq; ad ptolomeum lagum decē & septē tantum superarent: in eorum libris scripta cōtineri: & eorum ēt plurima: quo tempore ad ea loca accessimus: abiumpta erant olimpiade cēteſia atq; octogesia. Nō solū uero ab ægiptiis sacerdotibus hæc tradūtur: sed græci quoq; plures: & ī his hecatheus: q ptolomæ lagi tp̄e thebas pfecti historias ægiptias scripsere: nobiscū sētiūt. de prioribus enim regum sepulchris in quibus traditur Iouis pellices fuisse conditas recensens singula regis monumentum: qui Simandius dictus est: fuisse tradit stadiorum decem. Cuius aditu porta erat uario lapide constructa. Et huius longitudinem duorum iugerū: altitudinē qnq; & q̄draginta cubitoꝝ fuisse ait. Post hāc ingredientibus aderat lapideum pistilū q̄dratum cuius singula latera iugera quatuor cōplecterent. In eo p̄ columnis aialia erāt sita ex unico lapide decem & sex cubitorum ad antiquam formā fabricata. Textura omnis superior tecti cōfecta ex lapidibus duoꝝ passuum latitudine uariisq; stellis ceruleis ornata. Ex hoc deīceps alter erat aditus: & in eo porta priori similis sed sculptura uberiori. In ingressu statuæ tres positæ erāt īgentes unici lapidis Mēnōis opus. Haꝝ una sedēs: cuius pedis mensura septē excedebat cubitos: cæteras ægipti statuas magnitudine superabat. Duæ præterea usq; ad genu: altera a dexteris: altera a sinistris filiæ & matri minores positæ. Hoc opus nō solum magnitudine cōspicuū: sed arte mirabili & lapidum natura excellēs fuit: cum ī tanta mole neq; fissura quepiā: neq; macula ineſſet: Scriptum erat in eo Rex regū simandius sum. Si quis qualis fuerim: & ubi iacea noſſe uelit: meorum aliquid operum exuperet. Esse quoq; & aliud signum matris ferunt unico lapide cubitoꝝ uiginti: habens supra caput regias tres: quæ ostēderēt filiam uxoremq; se & regis matrem fuisse. Post hanc portā & aliud erat peristilum nobilius superiore sculpturis uariis: in quis bellum erat cōtra bactriāos: quibus regis filii īperabant desciſtentes: ab eo gestum: hos aduersus: quadringētis milibus peditum: equitum uiginti: in quatuor partes diuiso exercitu: cum profectus esset: prima muri pars obsidionē urbis sculptā cōtinebat: ab ea parte: qua fluius muros abluit. Rege deīde cum parte hostiū cōgresso: leo una cū eo inita pugna hostes ī fugām uerterat. Scriptores q̄dā uerā historiā fuisse leonisq; opa domi enutriti regem in pugna uti solitū ad uictoriā ferunt. Alii ob fortitudinē corporis præcipuam leonis similitudine: corporis animiq; uires ip̄m ostendere uoluisse. Secundus paries sculptus erat captiuis absq; pudende manibusq;: a rege ductis: quæ nota erat illos esse animo uiles: & corpore ībeciles. Tertium

latus ſculpturis uariis picturiſq; decoris:regis ſacrificia triumphumq; de uictis hoſtibus continebat.In medio periſtili latere ſtatuæ iacebant duæ ĩgẽtes ex unico lapide cubitoꝝ ſeptẽ & uigiti:ad quas tres ex piſtolo aditus patebãt.Has ꝓpe:domus erat colũnis ſuſpẽſa cuius latus quodlibet duo iugera cõplectebať.In ea ſtatuæ ligneæ poſitæ haud ꝓuo nũero repſentãtes:tũ eos q de re dubia diſceptarent:tũ reſpiciẽtes eos:qui ĩ iudiciis ſẽtentias ferrẽt.Hi ab una muri ꝑte ſculpti triginta nũero erãt & ĩ medio iudicãdi ꝓncipes:cuius a collo ſuſpẽſa ueritas penderet & oculis eſſet ſub clauſis librorũ cumulo circunſtãte.Hæ imagines præſe ferebãt iudices integros eſſe debere:prætorẽ ſolã inſpicere ueritatem.Dehinc deambulatorium erat domibus plenum ĩq; eis diuerſa epularũ genera ſuauia guſtui præparata.Scuptus deinde eminẽs cæteris rex uariis coloribus:auꝝ atq; argentum quæ ex aureis argẽteiſq; metallis annuatĩ cæpat:deo offerens.Inſcriptæ quoq; ſũma erat oĩs ĩ argentũ redacta:minæ terdecies cẽtena & ducenta milia miliũ:Sequebatur dehinc ſacra bibliotheca:ĩ qua ſcriptum erat animi medicamentũ.Erant deinceps ægypti deoꝝ oĩum imagines. regis quoq; dona ferẽtis:quæ cuiq; cõpeterent deo:oſtendentꝫ inſuꝑ & oſiridem poſteriores reges:tum in deos cultu: tum ĩter homĩes iuſtitia : plurimũ uitæ mortalium ꝓfuiſſe:pene bibliothecã domus ſita erat egregia in:qua uiginti eſſent iouis & iunõis lectiſternia . Regis ĩſuꝑ ſtatuæ:ubi & regis corpus ſepultum uidebatur.Hanc circũ aſtabant plurima habitacula : in quibus picta cernebãtur aĩantia ægyptia ſingula ſacris apta oĩa ſepulchrũ uerſus aſcendentia.Circuibat monumentum aureus circulus cubitis trecentis ſexaginta quinq; unius cubiti ſpiſſitudĩe. In quo deſcripti erant ꝑ ſingulos cubitus dies anni & aſtroꝝ ortus atq; occaſus:qdue ea ſecundum ægyptios aſtrologos obſeruata ſignificarent. Eum circulũ ferunt & cãbyſes & perſæ quo tempore ægyptiis imparunt ablatũ.Hoc ſimandii monumentũ nõ ſolũ cæteris omnibus ſumptuoſius:ſed & artificio excellentius fuit:thebei quidẽ ſe antiquiſſimos oĩum ꝓfitent:ꝑmũ quoq; philoſophiã:ac aſtronomiã ab ipſis repertas.Seq; a regionis ſitu adiutos ad cognoſcendos orientium ac occidentiũ aſtrorũ motus.Inſuꝑ & menſes ab eis:& annos eſſe inſtitutos.Dies non ſecundum lunam ſed ſecundũ ſolem metiuntur triginta dierũ menſem conficientes.Q: uinq; autem dies:& quartũ duodecĩ menſibus adiungentes anni curſũ perficiunt.Intercalares menſes non interponũt: neq; dies ſubducunt:ſicut & græcoꝝ quidã. Solis & lune defectus diligenter ſcrutati ſunt Ex qbus multa futura prædicere cæperunt . Ab huius regis ꝓgenie ꝓfectus poſtea:Ogdous:q; uchoreus cognominatus eſt.Memphim cõ-

didit ābitus ſtadiorū:cētum:& quinquagita:urbem omniū ægypti præ-
clariſſimā opportuniori totius eius oræ loco.ubi nilus in plures ſciſſus p
tes efficit formā deltæ.Quo fit ut tanq̄ in nili clauſtro poſita aditū præ
beat:prohibeatq; ad ſupiora loca nauigantibus.Vrbs munita eſt: ac opti
me ſita:nā fluente iuxta eam nilo ād cohibendam aquarū inundationē
uerſus notū aggeres ingentes oppoſuit:& incremento fluuii præſidium:
& aduerſus hoſtes:qui a terra irent munimentū: a partibus cæteris undi
q; effoſus eſt lacus ingens ac ꝓfundus: q ſupabundātia fluminis in eum
dlata:ac locis urbi uicinis:excepto aggere:aqua repletis urbem effecit mu
nitiſſimā.Talem igit eius urbis conditor loci opportunitatē elegit:ut po
ſteri reges ferme omnes relictis thebis & regiā: & habitationes in ea ædi
ficarint.Quapropt deīnceps diminuta thebarum magnificentia:aucta
Memphis uſq; ad alexādri macedonis tēpus. In urbem ſui nomis iuxta
mare condidit:in augmentum:cuius poſtea reges ægypti omnes incubu
erunt.Hanc ciuitatem quidā deoꝝ donis plurimiſq; decoris rebus adeo
exornārūt:ut prima apud quoſdā:aut ſecunda in orbe habeatur. Sed de
hac ſepatim poſterius dicet.Memphis cōditor poſt ſtructū aggerem ſtā
gnūq; effoſſum regiā ædificauit haud inferiorē reliquis:quæ alibi condi
ctæ ſunt Supiorum uero regum magnificentia atq; ornatu īparem: ægy
pti ſane omnino paruifaciendū præſens uitæ tempus eſſe putant.Futu-
ri uero gloriā:quæ uirtute cōparatur maximi extimādū.Domos noſtras
diuerſoria appellant tanq̄ breui tempore a nobis inhabitādas:Defuncto
rū ſepulchra ſempiternas domos:quoniā apud īferos īfinitū ſit tempus
uocant.Ideo domus ædificandæ curam cōtemnūt. Circa ſepulchrorum
magnificentiam ſūmū ſtudium operamq; īpendunt.Memphī quidam
a conditoris filia denominatam uolunt. Eius amore fabulant nonnulli
captum nilum fluuium tauriq; forma compreſiſſe mulierem exq; ea ge-
nitum:quem ꝓpter uirtutem incolæ ægyptum dixere: a quo & regio ſit
omnis denominata.Hic cū regnū cæpiſſet perhumanus ac iuſtus fuit ī
q; ſingulis excellens.Qua ex re comprobata ab omnibuſ eius ergá ſingu-
los beniuolentia:hūc honorē nonminis ſortitus eſt. Hoc defuncto rege
duodecima poſt eum proles egypti regnū poſſedit nomine muris:ædifi
cauitq; in Memphi boreale propyleum opus reliquis excellētius.Supra
ciuitatem decem ſtadiis lacū effodit:miranda utilitate magnitudine ope
ris incredibili:cum pateat ambitu ſtadiis tribus milibus ſexcentis.Profū
dum eius quibuſdā in locis ſit ulnis quinq̄ginta: ut qui rei magnitudi-
nem aduertat.Eius in omnes ægyptios beneficentiā regiſq; prudēntiam
nullis pro meritis ſatis laudare poſſet:nam cum nili īcerta ſint ītemēta.

& ab eoꝝ mō fructus terra p̄ræbeāt.lācum hunc effodit aquæ inundā-
tis receptaculum.ne cum supra modū excresceret stagnātibus præter sol
litū aquis limo superfluo patria iutilis redderetur.ne ue ex d̄fectu aquæ
fructus ex siccitate perirēt .Foſſā uero a fluuio duxit ad lacū stadiis octo
ginta q̄nq̄:iugeris latitudine:Per hāc fluuii aqua & recepta & prohibita
p̄bet agricolis fertilitatē.Nūc apto ore fossæ:nūc clauso iuxta incrementi
modū:nō absq̄ magna ipensa.Cum q̄nq̄ginta talentū opus sit siue clau-
dere siue reserare os fossæ uelīt.Permāsit hoc stagnū summa ægyptiorū
utilitate usq̄ ad nostrā ætatē a cōditore Miride appellatum.Relictus ē ā
rege:q̄ eum effodit ī eius medio locus in quo sepulchꝝ ædificauit duo-
bus sup̄ ipositi pyramidibus altitudine stadii:una sibi: altera uxori. Sup̄
his statuas quoq̄ duas lapideas collocauit ī throno sedente: existimans
his operibus relīquere suæ uirtutis memoriā īmortalē.Vectigal pisciū q̄
in stagno capiebant:uxori concessit:tum ad unguētoꝝ usū tum ad reli-
quum corporis.Id talenti argentum singulis diebus pēdit.Traduntꝰ duo
& uiginti pisciū genera in eo esse Tantāq̄ eoꝝ capi multitudinē ut abū
de præbeat his ēt cū plurimi sint q̄ saliendis piscibus op̄am p̄bent:post
Miridem prole septima.Sesoosis rex factus superiores omnis gloria &
rerum magnitudine excessit:Sed quoniam de huius regis gestis:non so
lum græci scriptores:sed etiā ægypti sacerdotes:& q̄ cātu eius laudes or-
nant:nō eadem sentiunt:.Ex his tum quæ superstint uestigiis:tum in q̄
bus scriptores conueniunt similiora ueri conscribemus.Post eius ortum
pater decoꝝ ac regium opus aggressus est . Nam ex tota ægypto omni-
bus:qui eadē die q̄ filius nati erant:īfantibus cōgregatis: nutriri educari
ac singulos eadem disciplina exercitioq̄ erudiri fecit:existimans hoc pā-
cto simul educatos atq̄ instructos tum amitiores inuicē:tum audentio
res:melioresq̄ in bello fore:Hos continuo usu ad maioꝝ patientiā exer-
cebat.Nō enī licebat alicui cibū̄:priusq̄ cursu centum octoginta stadia
cōfeciſſet capere:quo exercitio omnes uiri euaserant: & robusto corpore
& aīo præstantes.Primum Sesoosis in arabiam cum eoꝝ qui simul nu-
triti erant exercitu a patre missus assuetusq̄ uenatui :ac cibi potusq̄ ab-
stinentiæ omnem eam gentem subegit liberam antea & seruitio insue-
tam.Deinde in libyam profectus:maiorē eius partem īditionem adhuc
adulescētior redegit.Defæcto patri cum in regno successisset:rebus ab se
gestis elatus adiecit aīum ad imperium orbis.Dicunt q̄dam a filia illum
a thyrtia ad monarchiā hortatū eāq̄ īgenio ac prudentia prestantem dō
cuisse patrem facillime ex eo.exerciiu impare omnibus posse.Alii eam fe
runt diuīatiōis peritā futura:tum cæleſtibus signis.tum sacrificiis nosse.

Asserunt & plures ꝑtri ꝓst natũ Sesoolim: ĩ sõnis uulcanũ prædxisse ĩ fantẽ genitũ toti orbi ĩpatuꝝ: Eãq; fuisse cãm: cur filiũ cum coæuis: ut di ximus pueris instituerit assuefeceritq; regiũ eruditioni: quo dignior esset q ĩperio potiret. Sed ià uir factus cum di ꝑditionẽ nosset: magno animo parauit exercitum. Veꝝ ĩ primis: quo facilius optata ꝑficeret: sibi oĩum ægyptioꝝ beniuolẽtiã cõciliauit: ut & milites pro eoꝝ ducibus ad oppe tendã mortẽ ꝓmptiores redderet: & q in patria reliq; essẽt nouis rebus ab stinerent. Oẽs uero beneficiis affecit. Hos donauit pecuniis: alios agris nõ nullos remissione pœnæ singulos oratione: & humãitate deiunxit. Oẽs q in rege deliq̃rant dimisit ĩpunctos. Ob æs alienũ uictos magna hæc mul titudo erat soluit. Aegyptũ oẽm in sex: & trigĩta regiões (quas leges dicũt) diuidẽs cuilibet prætorem: q & tributa regia exigeret: & ꝑ regionis uarie tate cõmodoq; omĩa exquireret præfecit ex robusto milite exercitum ele git: quo animi cõsilia perficeret. Fuere copiæ pedestres milia hominum sexcenta: equitũ milia quatuor & uiginti. Currus bello apti octo milia: & uiginti. Deinde uãrios duces ex his: qui unã secũ nutriti erant exercitui ꝑ posuit uiros exercitatos bello & a pueris uirtuti deditos. Hi erant nume ro amplius mille septingenti: fraterna oẽs mutuaq; erga regem beniuolẽ tia. Q uibus distribuit agros fertiles: ut rebus necessariis fulti nullaq; du cti ĩopia liberius militiæ uacarent. Preparatis ad bellum rebus p̃mum æ thiopes q̃ ad meridiem spectant aggressus uictos acie tributum pendere cõpulit ebenum auꝝ: & elephantorũ dentes. Deinde ãd mare rubꝝ classe quadrigentaꝝ nauiũ missa: Primus oĩum lõgis nauibus usus: & ĩsulas oĩs eius oræ sibi subdidit: & ptes maritimas usq; ad indos subiecit Asiã quo q; oẽm pedestri exercitu deuicit: neq; solum ꝓuĩcias expugnauit ab Ale xandro postmodum subactas. Sed & gentes quasdam: ad quas nũquã Alexander accessit. Nã & gangen transiit & uniuersam mediam usq; ad mare occeanum pagrauit. Scythaꝝ quoq; gentẽ ad thanaĩ usq; flunium: & q europam ab asiã diuidit ꝓtransit ibi multis ægyptiis iuxta meotĩ pa ludẽ relictis: colchorũ genti originem p̃buit. Hanc nationem ab ægyptiis manasse argumento esse dicunt: q; ãpud eos pueri ægyptiorꝝ ritu circũ dantur: priscũ morem quem & iudei sequuntur colonia seruante. Asiam quoq; reliquã sibi parere coegit Cycladas ĩsulas maiori ex parte potitus est: transcendẽs in europã oẽmq; thraciam pertransiens periculum exerci tus subiit: tum propter ĩopiam frugũ: tum locorum asperitate. Finẽ expe ditionis in thracia statuens multis in locis ab se deuictis colũnas erexit in quibus ægyptiis quas sacras dicunt: litteris scriptum extat. Hanc ꝓuĩ ciam armis subegit rex regum principãtium Sesoosis. Columnam ĩsup

ſtatuit: ī bellicoſis q̄ dē ab ſe ſup̄atis gētibus: hōis pudēdā. In his uero q̄ eſſent ībelles ac timidæ muliebria habentē ſcultā: a potiori hōis p̄te gētes ab ſe deuictas oſtēdens: in locis quibuſdā ſtatuā ſuā lapideā ea: qua tūc erat: ætate reliquit: arcum & iaculum tenēte ſupra q̄tuor cubitorū magnitudīem. Ip̄e cū ſūma hūanitate erga oēs ſubditos uſus eſſet omiſſa poſt nouem ānos armor̄ cura: ſtatuit ſingulas gentes quotānis ad ſe dōa in ægyptū ferre. Cum oībus deinceps: p̄ magna uiſerat: captiuis ſpoliiſq̄ deuictar̄ nationum in patriā rediens: maximis ab ſe rebus geſtis: & quæ ſuperior̄ acta: excederēt: templa deū oīa ægypti dōis īſignibus ac ſpoliis hoſtiū ornauit. Milites quor̄ optīa ī bello op̄a uſus eſſet p̄ meritū dōauit Neq̄ ſolū ex hac expeditiōe ditati rediere milites: ſed & ægyptus uniuerſa maxīa rerū copia utilitateq̄ cumulatā eſt. Fine bellis īpoſito militibus quor̄ ſpectata ſibi uirtus erat: q̄ p̄ta erāt cōceſſit. Ipſe gloriā ſempiternam appetens magno ſumptu op̄a p̄multa edidit: & ſibi īmortalē laudē cōp̄ās: & ægyptiis ī poſterū ſecuritatē. Primū a diis incipiēs in ſingulis ægypti ciuitatibus templum ei deo cōſtruxit: quem: p̄cipuē colerent. Ad eorū ſtructurā: nō ægyptior̄: ſed q̄ cæperat: ſeruitior̄ op̄a uſus eſt. In omībus uero īſcripſit templis: nulli ægyptio ad id opus ſe grauem fuiſſe: Aſſeriē autem ſeruos babylonios oper̄ labore calamitateq̄ p̄teſos: a rege deſciſtentes cum pene orā fluminis conſcendiſſent bellum ægyptiis mouiſſe Tandē aſſignati ſib̄ı: quos cæperant agris cōdidiſſe urbē: quam a patriā babyloniā dixerunt: Eadem ex cā & appellatā troiā ferunt etiā nunc iuxta nilum ſitam. Nā cum Menelaus ab ilio ād ægyptum cum captiuor̄ manu nauigaſſet: troiā ab eo dficientes cum ipſo aliquādiu pugnarunt: quo ad data libertate urbem condidere patriæ nomē ſortitā. Haud uero inſcius ſum Etheliā gnidum diuerſa d̄ his ciuitatibus ſcripſiſſe. Illos uidelicet q̄ cum Semiramide ad ægyptum penetraſſent: has ab ſe conditas urbes ſuor̄ noīe appellaſſe. Sed de his uer̄ ſcrutari difficile eſt. Nos q̄ ſcriptores tradiderint: rettulimus: quo poſteri uerum iudicium ſequi poſſint. Per multos inſup̄ ac magnos erexit: Seſooſis aggeres: in q̄bus ciuitates: q̄ in humili ſolo erant: conſtruxit: quo hoīes pecoraq̄ ab nili īundatione: tuta redderentur. In oī uero ora: q̄ a mēphi ad mare ſpectat: frēntes a fluuio duxit foſſas: quo fructibus breuiori itinere faciliuſq̄ īuectis: maior rerum copia eēt. Quod uero maximum fuit muniit & ea loca quibus ad ægyptum parere hoſtibus īgreſſus poſſet: Antea potior fere ægypti pars omnis aditu facilis propter frequentes a fluuio ductas ab eo foſſas munitior difficiliorq̄ acceſſu poſtmodū facta eſt. Duxit & murum ab eo latere ægypti: quod orientem uerſus ad ſyriam atq̄ arabiā ſpe

ctaria pelusio usq; ād solis ciuitāiē p desertum stadiis mille & quīgentī: Nauem ex cedro fecit ducentoꝝ octoginta cubitorum longitudīe deauratam:exterius:interius uero deargentatā:quā dono ottulit deo:qui maxime thebis colitur .Duo ptereā obeliscos ex lapideduro: utrunq; altum cubitī cētū uigitiī qbus tū iperii tū magnitudiem : tum multitudinē ue ctigalium descripsit:addidit & quas subegit natiões.Memphi in uulcani templo suas & uxoris lapidis unius statuas:altitudine cubitoꝝ trigin ta:filioꝝ uero uiginti ob hāc rem collocauit.Cum dimisso exercitu ægyptum reuertisset:ac circa pelusium uacuus bello laxaret curis aīum : frat eī apud se cum uxore ac filiis cenanti insidias parāuit . Nā illis post cibū à uino qescentibus:lignis aridis ad id antæa occulte præparatī ignem ī cubiculum noctu iniecit:Increbescentē flāma :q̄ ad curā regis positi erāt sublato more ebrioꝝ clamore:regem excitarunt:qui ābas extendens manus:salutēq; filiis & uxori:deos orans illesus præter opinionem.cum saluus flāmam euasisset:tum cæteris diis:tum maxime uulcano :ut liberatori uota persoluit .Cum multis ac præclaris facinorlbus nobilitatī esset : tū id magnificentissimū ē habitum:q; cum nationes tū ab se deuictæ:tū hi,qbus regna tradiderat duces quoq; quos diuersis præfecerat prouīciis præstituto die in ægyptum uenientes ei dona offerebāt. Hos suscipiens benigne:aliis q̄dem in rebus uario honore afficiebat.At si quādo aut ad templum aut p urbem accederet:q̄tuor ex eis loco equoꝝ currui iunctis::ostendebat:cum cæteros oēs reges duceſq; p̄claros bello superasset nullos sibi neq; uirtute:neq; rebus gestis esse cōpādos.Et sane rex iste uidetut omnes qui unquam regnassent.tum rebus bellicis: tum ergā deos munificentia:tum uero operibus ab se in ægypto cōstructis anteisse. Annos tris & triginta cum regnasset ex optato uitam deficientibus oculis finiuit . Cuius uirtuti aut facile reperitur dignū nomē. Vir magni animi: neq; solum sacerdotibus:sed uniuersis egyptiis admirabilis:cū eadem aī magnitudine:qua opera effecerat:& mortem appeteret:Adeo autem diu turna eius gloria ingensq; ad posteros manauit:ut cum multis postea sæculis.psis ægypti imperium tenentibus :Darius Xersis pater uellet ī mēphi suam ante Sesoosis statuam ponere:princeps sacerdotū publice contradiceret:asserens illum nondum Sisoosis operā æquasse.Quod respōsum haud quanq̄ ægre ferens rex sed lætātus admodum libertate loq̄ndi:se curaturum inquit:ut nihilo illius uirtute:si tantūdem uiueret esset inferior:hortatusq; est ut ætatis eiusdem conferret gesta id uerum argumentū esse uirtutis:Defūcto Sesoosi eius filius regnum capiens assūpto patris nomine:nullā in gloriam paternam est imitatus:sed eodē quo pa

ter afflictatus est.oculis eni cāptus siue ꝓpter cōmunē patris naturā: siuē (ut quidā fabulant) ꝓper ipietatē erga nilum:cuius cursum iaculatus ē: coactus est ad deoꝝ auxilium confugere:ac plurimo tempore uariis per actis sacris ad placanda numina:nulla ope adiutus est.Decimo post āno responso ei reddito:ut placato deo qui in heliopoli coleret: faciem muli eris ispiceret:quæ nullum nisi proprium nosset uirum:ab uxore propria incipiens:cum multas expertus esset nullā repperit incorruptā ꝑter hor tulāni cuiusdā restituto uxorem cæpit.Reliquis omis in uilla quadā ui- uas cōbussit.Q uem locū postea ægyptii sacra in glebā uocitarunt.Deo aūt heliopolis gratia secundum oraculum acceptū reddens: duos erexit unius lapidis obelisсos latitudīs octo altitudinis cubitoꝝ cētū.Post hūc plures reges nil memoria dignum gessere.Tandem Amasis quidam re- gnauit uiolentius q̄ cæteri: permultos præter æquum pœna affecit:alios fortunis spoliauit:in oēs ipotens ac superbus.Tolerata est eis crudelitas: cum ulciscendi locus non esset quoad Actisanes æthiopum rex in ægy- ptum contra eum descendit.Tunc odia occulta erupere:& cum multi ab eo desissent:rege capto egyptus in ditionem æthiopum cessit. Actisanes fortunā capti regni humaniter ferēs:summa æqtate ægyptiis imperauit: Latrocinia nouo more compescuit.Sontes neq; morte plectens.neq; lin quens impunitos.Eorum iudicio constituto reos oīs in unum cogēs:mi ti sententia dānauit.amputatis enim naribus in ultima deserti ire cōpu- lit:ubiq; ciuitatem condidit:ab excisis naſis rhinocerā appellatā. Ea i ægypti arabiæq; finibus haud procul a mări sita:omībus uitæ cōmodis caret.Nam omis uicina regio salsa est intra urbis mœnia unicus est pute us:& is inutilis:ut pote aqua amara gustu.Hos aūt eo i loco posuit:ne su is moribus uicinas gentes inficerent: ne ue eorum erga reliquos iniuriæ essēt occultæ:sed ut tanq̄ in oram desertam relegati:omni re egētes cogē te necessitate sibi uictū exquirerent.Fissis itaq; calamis:quos ex uicinis a- gris collegerant longa sibi retia fecere.Q uibus iuxta littus per plura sta dia dispositis.ex captis coturnibus:nam magnus earum numerus in lit- tore ad capiendos pisces uersatur uictū sibi compararūt.Eo rege defūcto ægypti regno sibi uēdicato regē ex suis crearūt. Mridim noie:quē nōnul li maronē cognominat uirum mime bellisaptum.Is sepulchrū sibi con- struxit:quod labyrintus appellatur.Rem mirandā ꝓfecto:nō tantū ope- ris magnitudinem:q̄ntum arte ad imitandum difficili Nam ingredienti bus aut facile regressus datur:nisi duce itineris experto. Ferunt quidam Dædalum ad ægyptum penetrantem admiratum huius operis artem:si milem increata regnāti. minoi constructisse.in quo fabulant extitisse mi

notauꝝ. Sed cretẽſis labyrintus defecit. ſiue opera hominũ ſiue tp̃re corruptus. Aegyptius uero uſq; ad noſtra tempora integer manet. Defũcto rege poſt quintum genus: cum ægyptus rege careret: ex dignioribus q̃dã in regem aſſũptus eſt: quem egypti Cætea: græci Protheũ appellãt. qui ili aci tempore extitit. Hunc artium peritũ fuiſſe traduntut in uarias ſe formas uertere ſolitum: ut nunc animal. quãdoq; arbor aut ignis: aut q̃d ali ud uideretur. Q uæ eadem & ſacerdotes de illo ſcribunt. Harum rerꝝ cognitionẽ continuo ex aſtrologorum ac ſacerdotũ uſu rex ẽ aſſecutus. Cõ ſuetudo autẽ regibus tradita: græcis cauſã huiuſmodi trãſmutatiõis fingẽdi præbuit. Nam ægyptiis (mos erat) regibus: aut leonis: aut tauri: aut draconis priorem partẽm in capite ferre inſignia principatus. Q uãdoq; uero arborẽ aliquãdo ignẽ: quandoq; redolentiã ſupra caput unguẽta: hæc tum ad decorem ſpectabãt atq; ornatum: tum ſtuporem ac ſuperſtitionẽ quandam aſpicientibus iniiciebant. Mortuo Protheo filius ſucceſſit per omnem uitam uectigalibus: & ad cumulandum undique theſaurum intentus: Vir puſilli animi atque auarus: ut neque deorum muneribus: neque ulli beneficentiæ uacarit. Ita ut non rex: ſed ut diſpẽſator bonus proututis gloria: plus auri argenti q̃ præteriti reges omnes quãdringenta talentorum milia ea fuiſſe tradunt reliquerit. Poſt obitum ſeptem fuere reges in tantũ ocio dediti ac uoluptati: ut ſacri libri nulla eorum geſta cõtineat hiſtoria digna: præter unius Nilei: a quo fluuius ſortitus eſt nomen: cum antea ægyptus uocitaretur. Hic cum plures foſſas atq; opportunis feciſſet loci: & Nilum utilem admodum incolis reddidit & nominis cauſam præbuit. Octauus deinceps rex Chemmis Mẽphiſ annos regnauit quinquaginta: ædificauitq; trium pyramidum maximam inter ſeptem præclariſſima opera annumeratam. Hæ uerſus libyam ſpectant longe a Memphi ſtadiis centum uiginti. a nilo autem quinq; & quadragita: quæ & artificio & operis magnitudine mirabilem ſtuporem præberet aſpicientibus. Earum maxima quatuor ẽ lateꝝ. quoꝝ quodlibet ab inferiori pte iugera ſeptem cõtinet. Altitudo âplius q̃ ſex iugera tollit latus q̃libet deducta paulati uſq; ad uerticẽ altitudine continet cubitos ſexaginta q̃nq;. Ex lapide duro difficiliq; ad tractandum: ſed ĩ æternũ p̃manſuro ſtructura omis conſtat. Nã ferme mille ãnis (ut aiunt q̃dam) ut alii tradunt amplius tribus milibus quadringenti ad nos uſq; ea moles integra p̃mãſit. Ferũt eos lapides ex arabia lõgo admodum itinere aduectos. Aggeribus aũt fabricata ẽ: nondum eo tp̃re inuentis machinis opus certe mirabile p̃ſertim in terra undiq; arenoſa: ubi nulla neq; aggeris. neq; cæſi lapidibus ſint ueſtigia: ut nõ ab hõibus: ſed adiis tãta moleſ ſtructa uide

tur. Conantur ægyptii mira quædam de his fabulari: ex sale & nitro aggeres eos factos: posteaq; nili incremẽto liquefactos absq; hominũ labore penitus defeciſſe. Verũ id. procul a uero abeſt. Nã & multitudine hominũ agger conſtructus: & multitudine deletus: Trecenta enim & ſexaginta hominũ milia ut aiunt ad id opus deputata ſunt: quod uigĩti ferme ãnis abſoluerunt. Poſt huius regis obitum frater eius Cephus regnũ cæpit: regnauitq; annis ſex & quinquaginta: Quidam non fratrem: ſed filium regnum tenuiſſe aſſerunt nomine chabreum: quod ſimilius uero uidetur: Quoniam q ei ſucceſſit imitatus ſuperiorem regem: ſecundã pyramidem ædificauit ſtructura & arte priori ſimilem: magnitudine imparem: ut puta cuius ſingula ĩ baſi latera ſtadium cõprehẽdant. Pecunia oĩs ad opus prioris ĩpenſa ut olera tãtũ herbaſq; is enĩ cibus opificũ fuit ad mille & ſexcenta talẽta exceſſiſſe dicitur. Aliaq; nõ extat ſũptus. Illius aditus ab uno tantũ latere patet. Veq; nullus ex his: qui eas ſibi pyramides ĩ ſepulchra cõdidere: rex in illis ſepultus ẽ. Nãm partĩ nimii labores in opidus abſũpti: partim crudelitas regum & ĩſolentia: ira populorũ cõpulſere: ut eorũ aut diſſiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis: Quæ ex re domeſticis mandarunt quidã ut ſua corpora in loco uili obſcuroq; conderent: quo effugerent ſæuitiam plebis. Hunc regem ſecutus eſt Micerinus: quẽ nõnulli cherinũ uocãt: prioris pyramidis auctoris filius. Hic tertiã ab ſe inceptam mĩme pfecit præuentus morte. Erãt ſingugula latera in baſi iugerum triũ: murus uſq; ad quintũ. decimũ cubitum ex lapide nigro: thebaico ſimili: reliq; pars ex eo lapide: quo & reliquæ pyramides eſt conſtructa. Opus ſane: tum magnitudine: tum artificio: tum uero lapidum ſumptu cæteris pyramidibus inferius. Scriptũ erat ĩ latere ad boreãm uerſo nomẽ auctoris Micerinus. Hũc tradũt ſuperiorũ crudelitatem abominatam uitam uixiſſe ſũma cũ humãitate: & in ſubditos beneficentia. Feciſſeq; ſedulo omnia: quibus beniuolentiã omniũ ſibi compararet: Pecuniã contẽpſit: præbens munera etiã iiſ: qui iuſte recteq; iudicaſſent. Sũt & aliæ tres pyramides: quarũ ſingula latera ad duo iugera protenduntur uniuerſum opus: ſtructura præter magnitudinẽ ſuperioribus ſimilis. Has dicunt a tribus regibus: quos rettulimus ſuis uxoribus ædificatas: quæ tradantur alia ægypti opera: nõ ſolum mole ædificiorũ atq; ĩpenſa exurpare: ſed artificũ excellentia: magiſq; affirmant admiranda eſſe architectoq; ingenia & artẽ: q̃ regum ſũptus. Hi enim ꝓpriis ãnimi dotibus: illi alienis pecuniis laboribuſque tanta opera errexerũt Verum de harũ pyramidum auctoribus: nil certi: neq; apud ĩcolas neq; apud ſcriptores cõſtat. Quidã eos quos diximus reges illas ædificaſſe

Alii alios tradunt, put maioris afferunt: Armeum extitiſſe cõditorem ſe cundæ Amaſum: Tertiæ Maſum: quam uolunt quidã Rhodopidis pel licis ſepulchr⁊ fuiſſe. Et id nõnullo⁊ principium: q eam amaſſent cõmu ni opera abſolutum Regnum deinceps ſumpſit Bocchorus corpore qui dẽ robuſto ac ualido: ingenio uero ſuperiores excedens reges. Multis de inde actis ſæculis regnauit ægyptiis Sabaccus nomine genere æhiops: deorum cultu liberalitateq; præ cæteris regibus excellens: Argumentum uirtutis eius uel maximum ſit integritas: utiliſq; ĩ ſeruandis legibus ani maduerſio. Nã capite dãnatos nequaq; mortis affecit pœna: ſed opus facere uinctos cũ pedibus p ciuitates coegit: que res non paruo extitit ue ctigali: plures enim ex eo ſeruitio pecunias cõtraxit: eorum opera multos aggeres conſtruxit: foſſas uariis locis opportunas fecit. Ita & pœnæ acer bitatem leniuit: & ĩutilem pœnæ aſpitatem ĩ magnum commodum uer tit. Eius egregiã pietatem & a principio uitæ inſtitutionẽ: facile q̃s ex uiſi one ſõnii perſpiciat: Viſus eſt ei deus: qui thebis colitur: in ſomno dice re, regnum ſuum in ægyptios: neq; fœlix neq; diuturnũ fore: niſi ſacerdo tibus ægypti omĩbus occiſis per media ipſo⁊ cadauera cum ſuis trãſiret hoc ſomnio ſæpius oblato omnes ũdiq; ſacerdotes conuocauit: narratiſ q; quæ p ſomnium acceperat nolle ſe inquit in ægypto manẽtem alicui perniciem ſtruere: ſed malle purum omniq; ſolutũ ſcelere ab ægypto ab ſcedere ſe fatiſq; uitam reddere. q̃ impia cæde inquinatum regno potiri. Ita ægyptiis regno tradito in æthiopiã rediit. Duobus annis ægyptii abſ q; rege fuere turbati oĩbus cum ẽt ad ciuilia bella peruentũ eſſẽt duodecĩ loco regis ex maioribus ducibus p̃ficiunt: quibuſ oĩs cura pmiſſa eſt. Cõ uenientes hi ĩ memphi cõmũi cõſilio imperium exercebant. Cum uno animo concordiq; quindecim annis tres adminiſtraſſent: decreuere ut ſi bi cõmune ſepulchrum ædificaretur: ut quẽadmodum ĩ uita uno confẽ ſu: pari honore ægyptum gubernaſſent: ita & poſt obitũ cõis eſſet oĩum unius ſepulchri gloria. Conati ſunt in ea re omnia ſuperio⁊ regum ope ra excedere: Electa ad id iuxta paludem libyæ aqua quæ in miridã deſcẽ dit: ex pulcherrimis lapidibus ſepulchrum ædificarunt quadratũ: quaq; uerſus ſtadii unius: ſculptura atq; artificum ope nihilo iam antea factis cædens. Ingredientibus illius ambitum domus aderat colũnis circũful cta: q̃tuor ad latus quodlibet colũnis poſitis. Et huius tecti cõtignatio unius erat lapidis ſculpta p̃ſepibus: uariiſq; picturis ornata. Erant ibi ſũ mo artificio depicta ægypti regum templo⁊ lacro⁊q; monumẽtã. Tãto aũt ſumptu: tanta magnificentia ea moles ab his regibns excitata eſt: ut ſi ante eo⁊ diſſenſionẽ fuiſſet abſoluta: cætera ſepulchra excellentia ope

rium ſupaſſet. Verum cum annis q̃ndecim ſimul impiũ tenuiſſẽt regnũ ád unicũ redactum ẽ. Pſãmiticus ſaites unus ex duodecim: cui maritima ora obuenerat tributo emporiis omĩbus p̃ſertim phœnicibus græciſq; ĩpoſito: magnaq; ui pecuniæ contracta: amicitiã plurimarũ gentium principumq; ſibi liberalitate comparauit. Huius rei inuidia moti reliqui bellum ſibi itulerunt. Quidam ex antiquis ſcriptoribus fabulant: reſponſum ĩperantibus redditum: q ex illis prior æream phialã deo: q̃ erat ĩ mẽphi dono tulliſſet eum ſolũ regẽ ĩ ægypto potiturũ. Pſãmiticũ cũ extuliſſet e ſacerdotũ quiſpiã tẽplo phialas aureas undecĩ elegantiorẽ ab ſe electã deo obtuliſſe. Quod reſciſcentes cæteri: cum nollẽt occidere legaſſe illũ ĩ palludes iuxta mare ſitas. ſiue ob cãm quã dixĩus: ſiue ĩuidiã moti. At Pſãmiticus ex arabia caria iõia cõducto milite acie illos p̃pe urbẽ mẽphin ſupauit. Alii reges partĩ cecidere ĩ bello: partĩ fugientes ĩ libyam ceſſere regno. Sumpto ĩpio Pſãmiticus ueſtibulũ orientẽ uerſus: deo in mẽphi conſtruxit. Circum templũ p̃ colũnis coloſſos duodecĩ cubitoꝝ poſuit: militibus mercede cõductis: præt̃ ſtipẽdiũ: dõa large diſtribuens: cæteris agros ſorte diuiſit paulo ſupra peluſii oſtia: quos multis poſt ãnis Amaſus rex ad memphĩ traduxit. Rex p̃pter op̃am a mercenariis militibus nauatam: poſtmodũ externo milite plurimum fiſſus multum illorũ præſidio uſus ẽ. Cum in ſyriam exercitum duceret: præ cæteris honore mercenariis ĩpenſo: ſtatuit eos ĩ dextra: ægyptios a ſiniſtris phalangis p̃te: qua cõtumelia irritati ægypti ad ducenta milia eoꝝ: ab rege deſciſcẽtes æthiopiã uerſus p̃fecti ſunt nouas ſedes ſibi uẽdicaturi. Rex ad eos duces primũ miſit eam ignominiam deprecaturos. Ipſe quoq; cũ hi nil proficiſſent: nauibus proſecutus eſt. Cũ ipſos iuxta nilum p̃ficiſcentes iamq; ægypti montes tranſcendentes repperiſſet rogabat: ut animũ mutarent: utq; temploꝝ patris uxorũ ac filiorũ in mente ueniret. At hi oẽs una uoce clamore ſublato: haſtiſq; ſcuta percutiẽtes reſpondere: quod armorum potentes eſſent: facile ſe patriam reperturos. Oſtenſis uero ſublãta ueſte gẽitalibus: nec uxores nec filios: dum eius poſſent uti defuturos: Hoc dato reſponſo deſpicientes: quæ aliis maxima eſſe uiderent ĩ æthiopiæ parte fertili: ſortitis inter ſe affatim agris cõſcẽdere: Pſãmiticus eoꝝ diſceſſu haud paꝝ dolens ad curam regni cõuerſus: & uectigalia diſpoſuit & cũ athẽiẽſibus quibuſdãq; aliis gtæcis ſocietatẽ iniit. Erga externos qui in ægyptum accederent: ſumma benificentia utebatur: Cum græcos plurimum diligeret: filios diſciplinis græcis eruditi primuſ ægyptiorum regum cæteras nationes adimportanda: quæ apud ſe erãt: allexit ſecuritate ſingulis adeuntibus p̃ebita: Apud ſup̃iores enĩ reges nulli ext̃

ni ad ægyptū nauigabāt:cum ꝑti occiderent:ꝑti adiicerent in ſeruitutē. Impietas Buſiridis ꝑpre apud ægyptios aduerſus exteros ſeruata: græcis cām præbuit:licet mīme uerā ſed multa contractā crudelitate ſcribēdi: q̄ de eo in fabulis ferunt:Poſt Pſāmiticum reguauit quarta exinde progenies:Aprieus annos duos & uiginti:Hic aduerſus cyp̄ꝛ:ac phœniciā terra mariq; bello moto.Sidonē ui captā cum diruiſſet: reliquis phœniciæ urbibus ſubactis claſſe cyprios ac phœnices ſuperauit:ſpoliiſq; hoſtium cōpluribus captis:in ægyptum rediit.Miſſo deinde contra Cyrenem & Barcen exercitu:magnaq; parte deuictis reliquis ab ſe aliēauit.Exiſtimātes enī ip̄m in eoꝝ pernicie cōparaſſe exercitum. quo ſecurius imparet ægyptiis deſciuerunt. Ad hos cōpeſcēdos deſtīatus Amaſus egyptius uir iſignis mandatoꝝ quæ ad concordiam ſpectabāt oblitus cū illos in regē incitaſſet conſpiratione facta rex creatur.pauloq; poſt cum plures a rege deſiſſerent:coactus eſt ad mercenariorum ii ad triginta milia erāt opem confugere:Prælio circa mariā pagum cōmiſſo.ægyptiorum res ſuperior fuit.Itaq; captus Aprieus ſtrangulatuſq; iteriit:Amaſus ſuſcepto impio. conuerſuſq; ad regni curam iuſte imp̄auit.magna cum laude multas cyprioꝝ ciuitates euertit: multaq; dōis īſignibus deum templa exornauit: Cum regnaſſet annis quīnq; & quinquagita: mortem obiit:quo tempore Cambyſes perſarum rex ægyptum armis cæpit:circa tertium annū olympiadis terræ & ſexageſimæ: qua uictor in ſtadio fuit parmenides camerineus.Recēſitis uetuſtorum temporum uſq; ad Amaſum ægypti rebus:nūc admiranda quædam & quæ proſint legentibus de moribus eorum ſunt ſcribenda. Plura enim uetera ægyptiorum acta:non ſolum ab indigenis extimantur magni:ſed & apud græcos quoq; non pārum admirationis hebent.Itaq; qui plurimum doctrina excelluerunt in ægyptum tranſierunt:ut & leges eorum & ſtudia cognitione digna p̄ciperēt: q̄uis enī ſcirent ægypti aditum externis difficilem:tamen oī ſtudio olim illuc accedere appetiuerunt:ī quibus antiquiores extitere Orpheus :poetaq; Homerus.Deinde poſteri nōnulli Samius Pythagoras ac legū lator Solon.Aſſerunt ægyptii litteras :aſtrorū curſus geometriā arteſq; plurimas ab ſe fuiſſe repertas.Optimas īſuper ab ſe īſtituras leges.Quorum maximū ferūt eſſe argumentum:annis amplius tribus milibus & ſeptīgenti īdigetes reges ægypto imp̄aſſe.Eyq; p̄uīciam ceterarum orbis eſſe fœliciſſima quæ nullo potuiſſēt pacto fieri:niſi optimis moribus:ac legibus uixiſſēt:eruditique oī doctrinarum genere fuiſſēt: Verum nos his: quæ Herodotus aliique nonnulli ægyptiorum geſta narrantes: præter ueri opinionē multa uoluptatis gratia fingētes tradūt prætermiſſis ſacer

dotum diligenter a nobis scrutatos libros sequemur. Primũ ægyptii reges uitã: non aliorũ regnantium: qbus uoluntas pro lege est: traducebant licentia. Sed legũ instituta ĩ cogendis pecuniis quotidianoq; uictu sequebantur. Eorꝝ cultui obsequioq; nullus deputatus erat: neq; emptitius neq; domi genitus seruus: sed nobiliũ sacerdotum filii: tũ uiginti ãnos nati: tũ doctrina præ cæteris eruditi: ut horꝝ corporis ministrorꝝ die noctuq; astantiũ cõspectu motus rex: nil turpe cõmitteret. Raro enĩ potẽtes rerum mali euadũt: ubi desunt suaꝝ cupiditatũ ministri. Instituti erãt die noctisq; horæ: quibus regi lege ꝑmissa agere fas erat mane surgentẽ regem primũ epistolas omnis missas cãpere oportebat: ut cognitis his quæ sibi agenda essẽt responso dato singula in tẽpore exque ordine: recte agerentur his actis cũ in uirorũ excellentiũ cætu lauissent corpus: uestem ꝑclaram indutus sacra diis faciebat. Mos erat sacerdotũ prĩcipi. iusta aram hostiis deductis. astante rege magna uoce audiẽte populo ualitudinem ꝑsperã oĩaq; bona precari. regi iustitiã ĩ subditos colenti. Narrare insup ꝑticulatim regis uirtutes ĩ deos pietatem ac religionem ĩ homĩes humãitatem seruantis: tũ illorum continentem dicere iustũ magniq; animi uerace liberalem oĩsq; frenantẽ cupiditates: pœnas insup mitiores q̃ postularent errantis crimina. exigentem reddentem uero gratiã meritis amplioreẽ: plura his similia orãs tandẽ excreationẽ ĩ malos exequebat. Tum regem culpa purgans omne crimẽ in ministros qui regi iniqua suaderẽt cõiiciebat. His actis sacerdos & regem ad fœlicẽ diisq; gratã uitam hortabatur. & simul ad bonos mores: agendũq;: non quæ suaderent mali: sed quæ ad laudem & uirtutem maxime pertinerent: Demũ cum rex tauro diis sacra fecisset: sacerdos quædam ex libris sacris clarissimorũ uirorum consilia actaq; proferebat. Quibus rex monitus ĩperio pie ac iuste aliorũ exẽplo uteretur. Non autẽ pecuniis uacandi iudicandiq; solũ legibus antiquis: sed ambulãndi quoq;: lauandiq; & cum uxore cubandi: oĩsq; degẽdæ uitæ tẽpus erat lege præstitum. Cibo uescebãtur simplici: ut quorum mensæ nihil. præter uitulum & anserem ĩferreretur: Vini potãdi certa statutã erat mẽsura. qua neq; farciri uenter: neq; inebriari possent. Deniq; ipsorũ uita ea tenebat modestia: ut non a legis latore: sed a peritissimo medico ad seruandam sanitatem cõposita uideret. Mirabile uidet ægypti leges non ex uoluntate sed ex rege uitam priuãtam agere. Sed multo est mirabilius. illis neq; iudicandi: neq; pecuniam cõgregandi: neq; puniẽdi quenq̃ per supbiam: aut iram: aut aliam iustam ob causam licentiam permissam. Sed ueluti priuati tenebantur legibus: neq; id ægre ferebant: existimãtes parendo legibus se beatos fore. Nam ab his: q̃ suis

indulgerent cupiditatibus multa cẽſebãt fieri:q̃bus dãna periculaq; ſubi
rent.Scientes enĩ ſæpius ſe peccare:tamen aut amore:aut odio aut alio aĩ
morbo uicti nihilminus aberrant.Q ui uero ſapientia cõſilioq; uitã in-
ſtituũt ĩ paucis oſtẽdũt.Hac uſi erga ſubditos iuſtitia reges oĩum bẽiuo
lẽtiã adeo aſſecuti ſũt:ut nõ ſolũ ſacerdotibus ſed ſingulis ægyptis maior
regis q̃ uxorũ filiorumq; aut aliorum principiũ ſalutis ĩeſſet cura:Et enĩ
plurimi regũ quos rettulimus ciuiles mores ſecuti acta fœlicit uita mor
tem obierũt:quoad ea legum diſciplina permãſit.Nationibus p̃terea ua-
riis ſubactis plures poſſedere pecũias regiões ædificiis opibuſq; ĩgẽtibus
urbes ampliſſimis donis ſũptuoſiſq; decorantes. Sed ea q̃ poſt obitum
ægyptii ſuis regibus p̃buerunt magnã populi erga principes beniuolen
tiã mõſtrant. Id honor mortuis ĩpenſus oſtẽdit.Na cũ qs regũ decedit e
uita ægyptii oẽs mortẽ cõi mœſtitia lugẽt:ueſtes lacerãt.rẽplis clauſis fo-
rum nõ frequentant.Feſta ſolennia nõ agunt.Dies ſeptuaginta duos lu
to deturpantes capita:ac ſindone ſubtus mamas cincti:una uiri mulieres
q; ducenti ferme aut trecenti circũ ambulãt bis in die:nouantes luctũ at
q; ad numeꝝ cũ cantu uirtutes regis cõnumerãtes.Cibis aĩantium coctis
q; ac uino:omniq; menſæ apparatu abſtinẽt.Nõ lauacris: nõ unguentis:
nõ ſtratis:lectis nõ uenereis utunt:ſed tanq̃ ðfuncto filio p̃ eos dies mœ
rentes lugent:Hoc tẽpore:quæ ad põpã funeris ſpectant:p̃paratis poſtre
ma die corpus in archa conditũ ante ſepulchri additum ponunt Ibi bre
uiariũ ĩ uita ab rege geſtoꝝ de more recitant:uolẽtiq; facultas dat defun-
ctũ accuſandi.Aſtant ſacerdotes mortui recte facta laudãtes: populus is
p̃magnus eſt:q exequias circunſtat applaudet ueris laudibus: ĩ reliqs ma
gno reclamat tumultu: quo accidit ut plures reges repugnante multitu-
dineſolito caruerit ſepulchri honore ac magnificentia Is timor coegit æ-
gypti reges iuſte uiuere:ueritos futurã poſt mortẽ plebis irã atq; odiũ ſẽ-
piternũ.Antiquoꝝ regũ uiuendi mos hic maxime fuit.Aegypto oĩ ĩ plu
res p̃tes:quaꝝ quælibet græco uerbo nomos aopellabat:diuiſa cuilibet p̃
tor aderat:q oĩum haberet curam ægypti uectigalibus trifariã partitis :p̃
orem portionem p̃cipit collegium ſacerdotũ magna apud incolas auc̃to
ritate :tũ p̃pter deoꝝ curã:tum p̃pt̃ doctrinã qua plures eruditunt. Hãc
partem tum ãd ſacrificioꝝ miniſteria:tum ad priuatæ uitæ cõmoda ĩp̃
tiunt.Neq; enĩ deorũ cultum omittendũ putant:neq; publici cõſilii uti-
litatis q; miniſtris æquum cẽſent.uitæ cõmoda deeſſe.Adſunt enĩ grauĩ-
bus in rebus:hi ſemp cõſilio atq; ope regibus:tũ aſtorum p̃itia:tum uer-
ſo ſacrificiis futura p̃dicẽtes.Ex libris præterea ſacris prioꝝ geſta referũt
quibus reges in agendis noſcant:quæ ſint p̃futura;Nõ enĩ quẽadmodũ

apud græcos unus homo: aut unica mulier sacris p̃præest: sed plures cultu deorum honoreq; uersantur: qui eadem sacrorũ curam filiis tradunt. Hi omnes ĩmũes sunt: secundumq; post reges honoris dignitatisq; locũ tenent. Altera portio ad reges p̃uenit: quã & ad bella: & ad uitæ cultum: cum ad libertatem erga strenuos uiros pro meritis ĩpendunt. Q ua ex re fit: ut populares nullo grauentur tributo. Tertiam p̃cipiunt milites: & qui belli sunt instituti ministerio: ut hoc stipendio accepto paratiorem hẽat animũ ad bellog̃ picula obeunda. Iniquum. n. foret ad tuẽdã cõem salutẽ intentos nulla ex ea: p̃ qua pugnarẽt patria cõmoda p̃cipe. Ea uero p̃cipua utilitas uidetur q; mercede labog̃ ĩpensa cũ fiãt opulentiores facilius gignẽdæ p̃li opam dãt. Q uo fit ut referta multitudine hoĩum patria neq̃q̃ eterno milite egeat. Hoc militãdi ordine a p̃genitoribus susce pto: parentum uirtute a pueritia imitati belliciq; exercitati muneribus milites egregii euadunt. Est insuper eog̃ politia in tria hõium genera instituta: pastog̃ agricolarg̃: opificum. Agricolæ p̃ua q̃dam mercede a sacerdotibus regeq; aut militibus agros mercati. p̃ oẽm ætatem ab ipsa pueritia rei rusticæ sine intermissione uacant. Q uo fit ut agricultura cæteris: tum ob doctrinã a parentibus p̃cæptam: tum ob cõtinuum usum præstent. Norũt enĩ præ cæteris diligent agrog̃ naturam: rigandi serendiq; ac metẽdi tempora: & fructuum seruãdog̃ cõmoditates: tum parentum obseruatione: tum sua diligentia cognita. Eodem modo & pastores cura: atq; arte regendi pecoris a patribus accepta: semp in eo gubernando ætatem agunt. Multum eis conferunt: quæ a p̃genitoribus in pecorũ cultu a pascuis audierunt. A nõ nullis etiã quedã suo studio adiumenta. Nãq; aues & anseres nutriunt: præter eag̃: quæ apud alios hoies habent: p̃creandi naturã: adeo illis indulgent: ut ĩ numerum dictu mirabilem auium euadunt. Nõ enĩ ouis ĩcubant aues: sed ipsi ĩgenio & naturali arte ex ouis præter cæterog̃ cõsuetudinem: educunt fœtus. Artes quoq; apud ægyptios admodum excultas uidemus: & ad sũmum p̃ductas. Nam soli ægyptii opifices omissa reg̃ publicarg̃ cura nullũ nisi: aut legibus permissum: aut a patre traditum opus exercent: ut neq; eos docenti iuidia: neq; ciuile odium neq; aliud quid ab instituto ĩpediat exercitio. Aliis ĩ locis licet artifices: relicto priori: opificis cæterts se ꝺdere: et hos cultui agrorum hos mercaturæ alios pluribus artibus opã p̃bere. Q uidã ĩ ciuitatibus q̃ a populo reguntur ad cõtioẽs cõcurrunt in p̃niciẽ ciuitatis p̃tio corrupti. Apꝺ ægyptios si q̃s opifex ad rẽpu. accedat: aut plures exerceat: artes: magna mulctatur pœna. Hãc ãtiquã: tum reipu. tum p̃uatæ ĩstitutionẽ a patribus traditã ueteres ægyptii hẽbant. Iudicia uero nõ casu fiebãt sed rati

one.ẽxiſtimabãt enĩ rite facta plurimũ uitæ mortaliũ ꝓdeſſe. Nã punire nocentes:auxiliũ ferre oppꝑſſis.optimã ad ꝓhibẽda mala facinora uiã putant.Pœnam uero delictiꝫ:aut pecũia aut gratia tolli : exiſtimabant cõfuſi onẽ uitæ cõis fore.Q̃uã ob rẽ ex ciuitatibus claroribus: ut heliopoli mẽphĩ thebis uiros optimos eligebant: quos iudiciis præficerẽtꝫ iudicum cõſenſus:neqꝫ Athenarꝫ ariopagitis.neqꝫ Lacedemõiorꝫ ſenatui cedere uidebaꝫ.Poſtq̃ hi cõuenerãt triginta numero.inter ſe eligebant optimũ uirum.quẽ iudici prĩcipẽ conſtituebant:in locũ cuius ciuitas alium iudicem ſubſtituebat his oĩbus uictus.ſed ꝓncipio opulẽtior a rege dabatur:is aurea catena:ſignum uariis ornatũ lapidibus a collo ſuſpenſũ: quod appellabãt ueritatẽ geſtabat. Ceptis iudiciis ac ſigno ueritatis a ꝓncipe iudicũ ꝓpoſito oĩbuſqꝫ legibus quæ octo libris contiebantur in medio eorꝫ cõſtituti: mos erat accuſatorem ſcribere ea ĩ qbus alium accuſabat: modũqꝫ patratæ iniuriæ:aut damni fact q̃ntiqꝫ eã extimaret ſcribere: Reo dabaꝫ tẽpus reſcribendi ad ſingula:& aut ſe id nõ feciſſe:aut recte feciſſe purgãdi:aut iniuriã uel dãnum minoris extimandi:Rurſus accuſatori reoqꝫ iuitem reſpõdendi locus erat.Ita his auditis litigatoribus:cu iudices de controuerſia quæſiſſent ꝓnceps:ſigno ueritatis in partem ueriorẽ uerſo ſentẽtiã ferebat.Hic mos iudiciorꝫ apud ægyptios erat:extimantes accuſantium excuſantiũqꝫ altercatione & ſcriptis ueritatẽ maxime elici poſſe.Sane oratorꝫ ars:hipocritarum fraudes:lachrymæ ꝑicitantium multos a recto ueroqꝫ iudicio auerterunt.Videre quidem licet:aut errore: aut affectione aliq̃:aut miſericordia:aut orõe dicentũ ſæpius reos fuiſſe ab iudicibus abſolutos.Veꝫ ſi aduerſantium ſcripta penitus intelligantꝫ:exiſtimarũt iudicari rectius ueluti nota ueritate poſſe:cũ neqꝫ ingenio:neqꝫ aſtutia:neqꝫ mẽdacio:neqꝫ audacia :neqꝫ arte iudicia peruerterentꝫ.Sed cuiqꝫ eſſet cõeius:tum quia tp̃us dabatur accuſatori reoqꝫ ad diſceptandũ:tum qa iudices & eorum reſpõſis elicerent ueri iudicii modum. Q̃uoniã de legũ inſtitutione mentio incidit:haud erit alienũ ab inſtituta hiſtoria antiq̃s ægyptiorꝫ leges referre:quo palã ſit:q̃ntũ cæteris præſtent:& rerũ ordine & utilitate.Primũ ꝑiuri capite mulctabantꝫ:tanq̃ q duplici tenerentꝫ ſcelere:ut qui & pietatem in deos uiolarẽt:& fidem ĩter homines tollerẽt:maximum uinculum ſocietati humanæ ſi quis iter faciens aut hominẽ a latronibus cædi comperiret:aut quanlibet ĩiuriam ꝓperi neqꝫ ſubueniret auxilio:ſi poſſet:mortis erai reus.Si auxiliũ ferre non poſſet denuntiare latrones tenebãtur:& iniuriam accuſatione ꝓſequi:qui ea negligeret plagis ad certum numerũ plectebatur:triduoqꝫ que carebat cibo.Falſo quẽpiam accuſans:ſi poſtmodũ ad iudicium delatus foret:pœnam calumni

atoribus ſtatutam ſubibat. Cogebâtur ægyptii omnes ſcripta ſua nomia ad preſides regionum: & ſimul quo exercitio uiuerent deferre: qua in re ſi quis mentiretur: aut ſi iniuſto uiueret quæſtu: mortis pœnam incidebat. Dicitur hanc eandem legem a Solone: cum ad ægyptios penetraſſet: ad thenienſes traductam. Si quis ſponte aut liberum: aut ſeruum occidiſſet: morte damnari leges iubebant: quæ non fortunæ cõditionẽ ſed conſilium facti pendentes: homines a ſceleribus deterrebãt: & ſimul uendicata ſerui morte reddebantur liberi ſecuriores. Patribus: qui filio occiderent: non erat pœna mortis indicta: ſed tribus diebus notibuſq; continuis edictum: ut circa defuncti corpus aſſiſteret: publica etiam cuſtodia aſtante. Non enĩ iuſtum putabant eũ priuari uita: qui uitæ filiis auctor fuiſſet. Sed potius continuo dolore factiq; penitentia affligi: quo cæteri ab ſimili facto auerterentur. Particidis exquiſitam ĩpoſuerunt pœnam. Nam articulatim præ acutis calamis cæſos iubebãt uiuos ſupra ſpinaq; aceruum comburi maximum ĩtermortales iudicantes ſcelus: ei mortem per uim inferre: a quo uitam accepiſſet. Mulieq; morti deſtinataq;: ſi prægnantes eſſent: partus expectabatur: quã legem multi græcoq; acceperunt: exiſtimãtes penitus iniquũ eſſe eum: qui nihil comiſiſſet: una cum facino roſo pœnã pati: aut duos plecti: cũ unus deliquiſſet. Cũq; eo: qui ſpõte peccaſſet: criminis uacuum puniri. Inſup cum ſola peccaſſet matre: minime æquum ceſebant filium patri matriq; cõmunẽ luere maternã pœnam. Et enim ſæpe reptum eſt: iniquos iudices mortis reos liberaſſe: dãnaſſe inſontes. In bellis uero: qui aut ordinẽ reliquiſſent: aut nõ parerent ducibus: nõ plectebantur morte: ſed maxima oĩum ignominia: quæ poſt modum uirtute & recte facto delera: ad priorem ſtatũ redibãt. Ea lex & homines aſſuefaciebãt: ut id dedecus peſſimum malũ: morteq; ipſa grauiorem cenſerẽt. Et ſimul admonebat mortuos nil iam uitæ mortalium ꝑdeſſe. Ignominia uero affectos plurium bonoq; uirtutis deſyderio cãm futuros. His qui ſecreta hoſtibus reuellaſſent: linguã lex iubebat abſcĩdi Et qui monetam circumcideret: aut adulternam cuderet: aut põdus uel ſign a ĩmutaret: aut: falſis litteris inſcriberet: aut de ſcripto demeret: aut falſas ſyngraphas afferret: am bæ ãputabãtur manus: ut quæ corporis pars peccaſſet. per uniuerſã uitã lueret pœnam. Cæteri quoq; alioq; calamitate moniti ab ſimili ſcelere abſtinerent Aſperæ etiã circa mulierum delicta pœnæ ſtatutæ erant. Nam ei: qui mulierem liberam uiolaſſet: uirilia execabantur. quoniam uno crimine triã haud parua ſcelera complexus eſſet Iniuriam corrumptelam: & liberorum confuſionem. In adulterio ſpontaneo deꝑhenſus uirgis cædebatur ad mille plagas. Mulier naſo mutila

batur.Quo decore uultus in cõtinẽtia maculatus ea mulctaretur pte: q̃ maxime facies exornatur.Legũ quæ ad hoium cõmertia ꝓtinẽt. Boccho ridẽ latorẽ ſcribũt fuiſſe.Hæ mandant creditis abſq; ſcriptura mutuo pe cuniis ſi negarentur.ſtari debitoris iuramento.ut quæ iuſiurãdum uelu ti religioſam rem magni extimarent.Nam cum certũ ſit iis.qui ſepius iu rant:abrogari fidẽ:plurimi ducunt ne boni uiri nomẽ amittatur:raro ad iuramentum deſcendere:legis inſuper labor oẽm fidem in uirtute cõſti- tuens bonis moribus iudicauit aſſuefieri hoĩes ad probitatem:ne ĩdigni fide uiderentur debere.Iniquũ etiã putauit eis:q̃bus abſq; iureiurãdo cre dita pecunia eſſet:de re ſua iurãtibus nõ ꝓſtari fidẽ. Fœnus quod ex ſcri pto cõtrahebatur:ꝓhibebat ultra contracti mutui duplũ exigi:ſolutio ex bonis debitoris ſolũ fiebat.Corpus nõ poterat addici creditori. putabat eni oportere bona tantũ ſubdita eſſe debitis.Corpora quoq; opa & bello & pace uterẽtur:ciuitatibus addita eſſe.Nõ eni æquũ uidebatur millites qui ꝓ patriæ ſalute ꝓicula ſubirent:ꝓ uſuris in carcerẽ duci:aut ob unius auaritiã in ꝓiculũ agi patriæ ſalutẽ.Hanc quoq; legem uidetur Solon ad athenienſes tranſtuliſſe:quã ſiſatheam appellauit decernens:ne ob uſu- ras ciuiũ corpora necterentur.Haud ĩiuria q̃rũtur quidã de nõnullis græ cis legum latoribus:qui arma aut aratrũ:aut aliud quid uis opi neceſſari um ꝓhibeãt ob fœnus addici creditori:corpora uero:quæ his utũtur tra di ꝓmittant. Lex ꝓterea priuatim de furibus apud ſolos ægyptios hæc erat.Iubebat eos.qui furari uolebant:nomen ſuũ apud principem ſacer- dotum ſcribere:atq; eueſtigio furtũ ad eum ꝺferre.Similiter quibus res furto errepta erat:ad eundem rei ſublatæ tẽpus diem & horã ſcribere te- nebantur.Hoc mõ facile ĩuento furto qui remanſiſſet q̃rta mulctabatur parte:quæ daretur furi.Satius lator eſſe legis duxit:cũ ĩpoſſibile eſſet fur ta ꝓhiberi potius alicuius portiõis :q̃ totius rem amiſſa:hoĩes iacturam pati.Nuptiaq; nõ idẽ apud ægyptios mos eſt.Sacerdotibus unam tãtum uxorem ducere licet.Reliqui ꝓ uoluntate:& facultatibus plures habent. Quam legem conferre exiſtimant ꝓter hoĩum multitudinem & ad fœ licitatem & ad potentiã ciuitatũ.Nullus ex eis ne ex ſerua quidẽ empta genitus:ſpurius habetur.Solum eni patrem exiſtimant generis auctorẽ matrem & nutrimentum & locum infanti prebere.Arbores uero fructũ ferentes:præter græcoq; morẽ appellant mares fœminas : quæ adiuuant maturitatem.Natos adeo parua educant facilicq; ĩpenſa ut uix credi poſ- ſet.Nam tum Scirpoq;tum aliis radicibus:quas ſub cineribus coquunt cum caulibus paluſtribus:quas parti coctas partim aſſas igni:partim cru das pro cibo præbent:liberos nutriunt.diſcalciati undicq; maiori ex parte

ob patriæ temperiem:uitam ducunt. Omnis sūptus in pueros:quo usq; ad ætatem pueniāt:a parentibus ipensus non excedit drachmas uiginti. Qua ex causa contingit ægyptum gentes cæteras hoium numero excedere:pluraq; in eo magnifica esse opa effecta. Erudiunt sacerdotes filios & litteris quæ appellāt sacræ:& aliis: quæ ad cōmunē spectant doctrinam:ut plurimū geometriæ arithmetricæq; studeo itenti. Fluuius enim qui singulis annis ꝓpter iundationē uarias agroꝝ formas supīducit magnas cōtentiones inter uicinos de finibus agroꝝ excitat: quæ absq; geometriæ adminiculo:haud facile cōponi possent. Arithmetica uero & uitæ domesticæ est utilis:& ad geometriā atq; astrologiā maxime confert. Accurate uero:& ab aliis qbusdam:& ab ægyptiis traduntur ordo:& astrorum motus eoꝝq; descriptio:res multis āt æa sæculis sūmo studio obseruata. Planetaꝝ insup motus:cōiunctiones epicicios cuilibet: qui etiam uires erga aiantiū generationē:quæ ut aut bona:aut mala iportarent hoibus diligenter scrutati sunt:sæpius quoq; quo melius occurri futuris posset. Sterilitatē præterea fructuum ubertatē:morbos:tum hoibus:tum pecoribus iminentes:terræ motuū:atq; inundationum tēpora cometarūq; ortus prædicebatur. Multa etiā reliquis cognitus difficillima diutina obseruatione nota significabant. Asserunt etiā in babylonia caldeos ægyptiorum colonos astrologiæ:ut qui eam ab ægyptioꝝ sacerdotibus acceperint peritos esset. Reliqua ægyptioꝝ multitudo a pueris ex parte aut cognatis discunt:ut dictum est exercitia uitæ. Litteras ꝓcipiunt non oēs:sed artificio dediti. Palestre aut musicæ non uacant :existimantes quottidianum illius exercitium iunioribus ifirmum eē & piculosum. Exq; eo breuiores uires effici:Musicā nō solum iutilē:sed nociuā ducunt tanq; uiroꝝ aios effœminantē. Morbos uel ieiunio curāt uel uomitu: idq; aut quotti die:aut tribus diebus:aut quattuor interiectis. Asserunt enī ex ciboꝝ supfluitate oēs creari morbos. Eam ergo ad ualitudinē curā esse optimam: quæ morboꝝ principia auferat. In militiā aut peregrinationem profecti nulla impensa mercede curantur. Medici enī ex publico uictum sūmunt Egros secundum legē curant ab antiquis medicis cōprobatisq; scriptoribus traditā. Si quis normā sacri libri secutus ifirmum sanare nequiuerit omni caret crimīe. Si præter ea:que libris cōtinātur illum curauerit morte punitur. Credidit enim legis lator ea medēdi cura:quæ plurimo tempore ab optimis medicis obseruata ꝓfectaq; sit:haud facile meliorē reperiri posse. Animātia diis penes ægyptios sacra haud in merito ꝓter fidem uidetur:quanto honore habeantur credere. Colunt enim animātia quædam præter modū nō solū uiua:sed etiā mortua: sicut felē Ichnumonas

Canes Accipitres Ibides Lupos Crocodillos:& eiuſmodi plura. Quoꝝ cauſas reddere:ſi prius pauca diſſeruerimuſ enitemur.Primū ſingulis animantibus:quæ colunt:ſeparatim quãpiam regionem ſacrãt:quæ ſatis ſit ad earum curam ac uictum.Faciunt etiã diis quibuſdã uota ægiptii pro pueris:qui morbo euaſerint:redenteſq; capillos:ac in auro argento ue ponentes dant minis magis:qui eiuſmodi aĩalium cura habent. Alii carnes inciſas accipitribus uolantibus proiiciũt: magna uoce:donec carnes capiant appellantes.In cibum uero Felis ac.Ichneumonis blandientes illis ac allicientes panem in lacte ponunt:aut nutriunt piſcibus nili.Eodẽ pacto & aĩalibus cæteris opportunum cibum præbent. Non ſolum uero hoꝝ cultum palam ꝓfiteri non erubeſcunt:ſed tanq̃ in honoribus deoꝝ effuſi:id laudi ſibi.& decori ducunt.Cumq; ſignis illoꝝ ꝓpriis urbes ac uaria loca circumeant.procul oſtentantes:quæ obſeruãt aĩalia:ea more ſupplicum ſinguli uenerantur.Cum aliquod eoꝝ moritur:ſindone contectũ cumululatu pectus ꝓcutientes:ſale liniũt:ac cedri liquore unguentiſq; odoriferis:quo diutius ſeruetur corpus unctum:in ſacris locis ſepeliũt .Si qſ quod horum ſponte animalium occiderit:morte damnatur. Eluro ibi ꝺ exceptis:quos ſponte an ſecus occiderit interficitur accurrente turba: & abſq; iudicio hominem uariis ſuppliciis affectum interficiente. Quo timore qui hos mortuos conſpexit procul aſtans lamentaꝺ teſtificans aĩal abſq; ſua culpa mortuũ eſſe.Adeo autẽ mentes hoĩum ea ſupſtitio ꝓuaſit adeoq; ĩfixus aĩmis hoꝝ cultus:ut quo tẽpore Ptolemæus rex a romanis ſociis atq; amicus dictus eſt:applaudentibus ægyptiis italoſq; ad ſe uenientes ſũmo ſtudio colentibus maximeq; annitentibus ne quã. diſſẽſionum:aut belli cauſam præberent:tamẽ cum quidã romanus.Felẽ occiꝺiſſet:ad domum eius cõcurſu plebiſ facto neq; ab regiis ad id miſſis ꝑncipibus neq; aromanorũ timore a pœna hominis abſterreri potuerunt:q̃uis non ſponte beſtiã occidiſſet.Quam rem nõ auditu percæpimus ſed uiſu:cum eo tempore in ægyptum nauigaſſemus. Videntur hæc forſan indigna fide nõnullis & fabulis:q̃ uero:ſimilia.Sed indigniora multo uideri debẽt quæ ſequuntur:præmẽte aliquando ægyptios fame: adeo ut plures ab humana carne:ob inopiam cibi:non abſtinerent:animalia ſacre omnino intacta reliquere.Sicubi uero canis domi mortuus repertus eẽt ſinguli eius domus totum corpus acta lamentatione radũt. Hoc quoq; eſt mirabilius. Sicubi uinum frumentum ue aut aliud q̃ id uictui accomodatum:ubi ſimile animal expirauit:inuentum eſſet:non amplius illius utebãtur.Eodẽq; luctu etiã ad alia loca ꝓfecti elures & accipitres mortuos ad ægyptum:deficiente ꝑpe uiatico deferebant: Quãmuis etiã

facile ſit:quomõ apud memphim Apis:apud heliopolim Mrieuis:apud mideram Hircus Crocodillus apud miridem paludem:Leo apud leõtẽ ciuitatẽ:multaq; alia uarie colantur:referre tamen difficile eſt ea apud huiuſmodi regẽ iſcios credi.Nutriuntur hæc aialia ſũma cura atq; ipenſa i tẽplorũ ãbitu:a uiris haud quaq; cõtẽnẽdis.Quæ ſimilagine.& halica uariiſq; epulis lacte cõditis cibãt.Anſeres inſup:tũ lixos:tũ aſſos opponunt quottidie.His:qui cruda eduntaues captas p̃bẽt. Deniq; eas oẽs magna luſtentãt cura ac ſũptu.Lauãt inſup aqua calida:unguẽtis optimis odoriferiſq;:lectos quoq; illis ſũptuoſos ſternũt:atq; ornatos Si quod ex eis infirma natura naſcit:diligẽter curãt:præterea fœmellas cuique generi aĩalium præparãt ſpetioſas:quas appellãt pellices.Inque his nutriendis plurimũ ipenſæ atq; opæ ponũt.Eorũ mortẽ æque:ac filiorũ lugẽt ſepeliũtque ſũptuoſius:q; eorũ facultas ferat.Poſt Alexandri obitũ.cũ Ptolemæus lagus ægyptũ teneret:boue i mẽphi ex ſenecta mortuo:q illius nutriẽdi curã cæpat pecuniã:quæ ĩ eius ſũptũ:data erat p magnã:ac inſup quinquaginta talenta argenti mutuo a Ptholemæo ſumpta in eius ſepulturam ĩpendit.Noſtra quoque ætate quidam:qui ea aĩalia nutrierant:in illorũ ſepulchra haud minus centum talentis cõtulere.Addemus & his:quæ circa ſacri tauri:quẽ uocant apim curã fieri p̃cæpimus.Eo mortuo magnificeque ſepulto quærunt ad id delecti ſacerdotes uitulũ priori p̃ſimilẽ: inuẽto populus luctum finit.Sacerdotes:quibus ea imminet ſollicitudo: p̃mum in ciuitatẽ nili uitulum p̃ducæt:ĩ qua eum nutriunt diebus quadraginta.Deinceps in nauim cõtectam habitaculum aureum habentem introducentes:& ad Mephĩ:ut deum ducentes:in uulcani fano locant. His diebuſ ſolæ mulieres tauũ uidẽt:que ante eius faciem aſtantes:ueſtibus ſublatis ei abraſum fœmen oſtentant.Reliquo tempore prohibent ĩ conſpectum huius dei accedere.Honoris boui impenſi cãm nonnulli traduntq; defuncti oſiridis aĩa ĩ bouem tranſmigraſſet:quæ deĩceps ad poſteros per gẽs fuerit tranſfuſa.Alii a thyphone:interfecto Oſiride:ferunt apim membra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circundatum conieciſſe:ideoque ciuitatem buliridem appellatam. Multa alia de apĩde fabulantur:quæ longum eſſẽt ſingulatim referre. Omnia uero mirãda & fide maiora de eiuſmodi aĩalium honore diſſerentes ægypti dubitationem haud paruam q̃rentibus cauſas iniecerunt.Sacerdotes ſecretiora q̃dam ſcripta:q̃ut iam diximus habẽt.Multi ægyptiorũ tres cãs reddunt:quarũ prima oĩo fabuloſa eſt:& antiquorũ ſimplicitate digna. Aiunt enĩ priores deos:cũ pauci numero eſſent:uiribuſq; populo ĩpares ĩpietatem uero hoĩum timerent:ĩmiles ſe quibuſdam aiantibus iunxiſ

ſe eoq; modo crudelitatẽ uimq; hoĩum effugiſſe:parto deĩceps orbis ĩperio:ut redderetur aĩalibus gratia:quæ ſuæ ſalutis cãm p̃buiſſẽt:cõſeſcraſſe illa:quoꝝ ſumpſiſſent formam: oſtendiſſeq; quo pacto:& uiua nutriẽda eſſent:& mortua ſepeliẽda. Secũda cãm ferũt æhyptios ueteres: apud quos nulla militaris diſciplina:cum a uicino ſæpius bello ſuparentur ex cogitaſſe ferre aliquod inſigne:quod milites ſequerentur.Figuras igitur aĩalium:quæ nunc colũt.tabulis pictas:duces eoꝝ ĩ bello tuliſſe:eaq; ex re cognito ſeruatoq;:ſub quo quiſq; militaret:ordine uictoriã cõſecutos. Igitur uiſum eſſe grãm his aĩalibus:tanq̃ uictoriæ auctoribus reddi. Stratutumq; nephas eſſe:quod piã eoꝝ quoꝝ imago delata fuerit occidi.Sed coli potius debere honoreq; affici. Tertia affertur cauſa hoꝝ animantiũ illata uictui hoĩum utilitas.Nam bos fœmella:& alios parit: qui terram arant:& ipſa haud inutilis ad arandum. Oues bis edunt fœtus lanamq; præbentes uario accomodatam uſui:lac caſeũq; abunde nobis præbent. Canis tum uenationi tum ad cuſtodiã ꝑdeſt:Propterea deũ : qui apud eos Anubis uocatur:capite fingunt canino ſignificãtes cuſtodẽ corporis oſiridis atq; iſidis fuiſſe.Quidã aſſerunt iſidis canes:quo tempore oſiris quæſitus eſt:& feras.& obuios oẽs amouentes una oſiridis corpus inueſtigaſſe. Ideoq; ĩ feſtis iſidis præire canes põpam ueteri more antiquã erga canes gratiã oſtentante:Feles uero ad ſerpentũ & alioꝝ reptilia morſus plurimum conferunt. Ichneumon crocodillos obſeruans:oua eorũ conterit:qua diligentia occurrit:ne illoꝝ multitudine ĩfeſtum flumẽ reddatur.Quodq; dictu incredibile uideatur crocodillos occidunt. Merſi enim limo:cum beſtiæ aperto ore in littore dormientes iacent:ꝑ os infra corpus inſiliunt:eoſq; uentre cõfeſtĩ abſq; ullo ꝑiculo: ferra mortua:egre diũtur.Ex auibus tum ibis utilima eſt ad ſerpentes ac locuſtas brucoſq; delẽdos.tum accipitres admodum ꝑſunt ad ſcorpiones ceraſtaſq; & parua animalia:quæ morſu nocent.Quidã ob eam cãm honorem haberi accipitri uolunt:ꝙ his utantur augures in futuroꝝ prædictione. Alii accipitrẽ priſcis tẽporibus dicunt:librũ puniceis inſcriptũ litteris:in quo cõtinebatur:qui cultus diis qui uehonor deberetur :thebas ad ſacerdotes detuliſſe.Qua propter litteraꝝ ſacraꝝ ſcriptores & puniceũ filiũ geſtãt: & accipitris alam in capite. Thebæ aquilã honorãt tum :quia regia uidetur auis.tũ ioue digna:hircũ deificarũt:ſicut & græci ꝑapũ:ꝑꝑ eã corporiſ partẽ:a q̃ ſit oĩum ortus.pudẽdis nõ ſolũ ægyptii:ſed alii plures ſacra faciunt tanq̃ cauſæ animantium creationis.Sacerdotes quoq; cum ĩ ægypto ſacra patria ſuſcipiunt:primum huic deo initiãtur. Panas inſuper & ſatyros tradunt eadem cauſa ab hominibus coli. Igitur & imagines

horum plurimas nonnulli in gratiã fæcũditatis eorum: ĩ tẽplis ponunt: ĩ hirci naturæ quam libydinolam eſſe dicunt ſimilitudinẽ. Tauros ſacros apim ſcilicet ac Mneium prodiis onorant: in Oſiridiſ ueluti frugũ ac fructuum repertoris memoriam apud poſteros immortalem boues ruſſos: quoniã uidentur calore ſimiles. Typhoni q̃ Oſiridem necauit: imolari permiſſum. Et homines quoq; colore Typhonis antiqui reges ad ſepulchra Oſiridis ſacrificio mactabant. Quæ ua ex cã pauci ruffi ægyptii repiebant: externi plures. Hæc res materiam fabulãdi græcis dedit Buſiridẽ hoſpites necaſſe: ſed Oſiridis ſepulchrũ ea crudelitate notatum eſt: Lupos uenerari ferunt ꝓpter ſimilitudĩem canũ: parũ enĩ natura: cum etiã mutuo cœnant a canibus differunt. Reddunt & aliam cauſam honoris huius ægyptii fabuloſiorẽ. nã cũ iſis una cum filio oro cum Typhõe eſſet bello dimicatura: ferunt Oſiridem lupi forma ab inferis auxilio & uxori & filio ueniſſe. Victores itaq; Typhone interfecto honorem ei animãti ĩpendiſſe: cuius interuentu ſubſidioq; victoria parta eſſet. Tradunt nonnulli agros ægyptiorum ĩcurſantes æthiopes a lupis facta acie uſq; ad ciuitatẽ elephantinã repulſos. Quæ ua ex re ſit & locus ille dictus lycopolis. Et eis beluis honos a poſteris habitus. Crocodillos admirantur multi: cum homines interficiant edantq; rem perniciola mortalibus: cur lege ut ꝓ diis colantur fuerit ſancitum. Sed uidẽtur toti patriæ ſecuritatem afferre: nõ tantũ nilus: ſed qui in eo ſint crocodilli. Quos arabiæ libyæq; latrones ueriti nõ audẽt flumẽ trãſire populatũ. Affertur & alia ab hiſtoricis huius beſtiæ colendæ ratio. Nam regem quem minam dixere: cum ſui canes perſequerentur fugiſſe aiunt in miridis paludem: ibique a crocodrillo ſuſceptum: mirabile dictu in cõtinentem fuiſſe delatum. Igitur ut gratiam animali redderet condiia ciuitate paludi propinqua quam crocodillam appellauit: mandaſſe accolis: ut pro deo ea beſtia colleretur. paludemque in earum cibum uouiſſe. Eo quoque in loco pyramidẽ quaq; uerſus quadratam in ſepulchrum ſibi ac rem multis admirandã ſæculis labyrinthũ ædificaſſe uolunt. Similia & d̃ multis aliis aĩantibus ferũt q̃ breuitatem ſequẽtes omiſſimus. Hæ aũt ab eis utilitatis cauſa fuiſſe adĩuenta inditiũ ẽ: nõnullos cibos q̃buſdã: q̃ ẽt in uſu ſint abſtinere. Nam q̃dam lentẽ. alii fabam: nõnulli caſeum: alii cæpe: cum plurimos eiuſmõi fructus ferat ægyptus: nequaq̃ edũt. Adiicitur his & alia cauſa apud priſcos reges ſæpius deſiſtente populo: quẽpiam prudentia p̃ſtantem ĩ plures ægyptũ ptes diuiſiſſe: edixiſſeq;: quæ aĩalia ſeparatim colerent: a quibuſue cibis abſtinerent. Eo id actum eſſe cõſilio: ut cum quiq; certa aiantia ꝓ diis haberent: quæ ab aliis colerentur cõtemptis: alteri alteros pero-

ſi nequaq̃ ſimul aduerſus prīcipes cōſpirarent. Quod & ſecutū eſt. Nā diuerſorum finium hoīes inuicē diſſentiunt mutuo, ſibi cultus ipietatē obiiciētes. Fertur & alia hoꝝ aīalium cōſecrandoꝝ ratio. Nam a primordio orbis cōueniētes ſimul hoīes ex ſilueſtri uita p̄mum carnibus humanis ueſcebant: bellabātq; inuicē eo cui plus uirium inerat ſupante. Tum iniuriis potentiorum ībeciles urgente neceſſitate edocti: acie facta ſignū aīalis ſibi ex his: quæ poſtea cōſecrata ſunt ꝓpoſuere. Ad quod poſtmodum cōgregati infirmiores aduerſus aliorum īiurias perturbant. Quo factum eſt: ut aīali quod ſalutis cā fuerat deoꝝ honores tribuerentur. Ita diuerſæ ægyptioꝝ gentes huiuſmodi aīantibus a ſuis maioribus factis: uſq; ad hoc rēpus honores præbent. Ex eā re dicuntur ægyptii, p̄ter alias nationeſ erga benemeritos de ſe gratiſ: Exiſtimant enī magnā uitæ ſubſidium eſſe gratiæ retributionem: Et ſane mouent omnes ad beneficia eis īpendenda apud quos ſenſerint optime grām optime locatam eſſe. Hac ægyptii cā ſuos reges ſummo honore ueneratioeq;: ut deos obſeruant: neq; abſque diuino numīe illos tātum imperium credunt aſſecutos: & optime de mortalibus meritos propter res egregie geſtas diuinæ naturæ participes arbitrant. Videbuntur fortaſſis hæc: quæ diximus miranda: ſed nequaq̃ minus admirabitur quis: ſi apud quoſq; fit ægyptios conſideret ī funere mortuorū. Priuati diuerſaꝝ gentium mores. Cū qs defunctus eſt: ꝓpinq; omnes amici: q̃ deturpato luto capite lugentes ciuitatem quoad mortuus ſepeliat: circuneunt: Interī neq; lauantur neq; uinū aut cibum niſi uilem ſummunt: neq; ueſtibus utunt ſplendidis. Sepulchrorum tres habenrur ſpēs. Sūptuoſa mediocris humilis. In p̄ma argenti talentum exponunt. In ſecunda minas uiginti. In ultima parū q̃d ſūptus irrogatur. Qui funera mortuorum curant: eo exercitio a maioribus tradito: funeris impenſam domeſticis deſcriptam ferunt. Scrutantes quāti uelint celebrari funus: cōuetione facta corpus eis traditurus: ut iuxta impenſam curetur funus. Primus grammaticus ita. n. appellatur poſito humi corpore circa ilia deſcribit quantum a ſiniſtra parte incidatur. Deinde qui dicitur ſciſſor: habens lapidem. æthiopicum. quantum lex ſinit latus aperit: ſubitoque curſu perſequentibus: qui aſtabant lapideſque cum exercitatione in eum iacientibus fugit. Exiſtimāt enim odium īhærere quicunq; amici corpus uulnere illato uiolarit. Curatores uero corporis hos ſallitores appellant: honore digni exiſtimationeq; habent. Vtuntur enim ſacerdotibus templaque pariter ingrediuntur: His penes cadauer aſtāntibus: unus p̄ laſciſſurā corporis īteriora: præter renes & cor ducit Quæ ſingula alter uīo phœniceo ex rebus odoriferis lauāt deīde corpuſ

totũ primum ex cedro cum aliis precioſis unguentis uñgunt dies ãplius triginta. Myrrha deinceps ac cynamonio cæteriſq; rebus liniũt: quæ nõ ſolũ id ſeruare diutine: ſed odorifeq; reddere queant. Curatũ cadauer cognatis tradunt defũcti. Ita ſingulis eius partibus ẽt ſupcilioq; palpebraq; q; pilis integre ſeruatis: ut omis corporis ſpẽs dormienti more: integra ꝑduret: plures ægyptii ꝓgenitorum corporibus domi magno ſumptu cõditis reſpicientes ſuorũ imagines uiuentium magnitudine & habitu a lõga ꝓgenie ductas: tanq̃ uiuẽtiũ aſpectu aio oblectant. Anteq̃ ſepeliat cor pus: prædicitur a cognatis tum iudicibus: tũ defuncti amicis: ſepulturæ dies. Aſſerunt uero illum nomĩe mortuum appellantes paludem trãſitu rũ. Aſtãtibus iudicibus amplius quadraginta numero ſedentibuſq; in ꝑparato ultra ſtagnum hemycicio. Trahit nauis ad id cõpoſita ab his: quibus ea cura iuncta eſt: regente magiſtro: quẽ ſua lĩgua egyptii Cyronem uocant. Vnde & Orpheum: qua de re paulo poſt dicet. Aſſerũt cũ hunc morẽ apud ægyptios conſpexiſſet: finxiſſe poſtmodum ĩfero partĩ quæ uiderat: imitatum partĩ: quæ ipſe cõmẽtus eſſet. Perducta ĩ ſtagnum naui anteq̃ condat in archa cadauer: ꝓmittitur lege uolenti mortuũ accuſare. Si quis cõprobat male uixiſſe iudices ſententiã ferunt: qua ceſent corpus eius ſepulchro priuandũ. Q_ui deprehẽditur ĩiuſte crimen obieciſſe magna mulctat pœna. Cum deeſt accuſator: aut ꝑ calũniam accuſatũ conſtat: cognati finito luctu ad laudes mortui uertunt: nil ꝺ genere eius ſicut græci cõſueuerunt: narrãtes. Exiſtimant. n. oẽs ægyptii pariter nobiles eſſe: ſed ordiẽtes a pueritia: in qua uite ĩſtitutionẽ eruditionemq; recẽſent a uiri ætatem deſcendũt. Eius erga deos religionẽ iuſtitiã continentiã uirtuteſq; cæteras cõmemorantes. Inuocatis uero inferis diis ꝑcantur: ut cũ ĩter pios locẽt. Ad quæ uerba oĩs multitudo correſpõdet: gloriam mortui extollens tanq̃ apud ĩferos cum beatus ſemꝑ futuri. Sepeliũt poſtea q̃nq; ſuos: hi in ꝓpriis ſepulchris: hi quibus ea deſunt: domi apꝺ firmiorẽ parietẽ arca corporis erecta: Q_ui uero aut crĩe aliquo: aut fœnore ſepultura ꝓhibent domi abſq; arca ponuntur Q_uos poſteri ditiores facti ac debita crimina ſoluentes: honorifice ſepeliunt:: Gloriant. n. ægyptii ſuos parẽtes maioreſue magnifice eſſe ſepultos. Mos ẽ apud eos defunctoq; parentum corpora dare ĩpignus creditori. Suma illos q̃ nõ redimunt: ſequitur ĩfamia: & ſepultura carent.. Mirabitur quis merito eoſq; hæc inſtituerũt: non ſolum quæ ad uiuentium mores ſpectarent ꝓſecutos: ſed ẽt quæ ad mortuoq; ſepulchra cultumq; pertinerẽt. Adeo hoc pacto ad bonos mores quãtũ fieri poſſet cõponi uitam hominũ extimabant. Græci ſane q; fictis tabulis ac poetaq; dictis fidem excedentibus de

de pioꝝ meritis maloꝝ q̄ pœna tradiderũt:nequaq̄ potuerũt ſuis ſcriptis traducere hoies ad uirtutẽ.Quin ecõtra potius deriſi cõtẽptiq̄ ſunt ab ĩprobis.Apud ægyptios uero non fabulis:ſed uiſu ĩpiis pœna iuſtis laus ĩpartita.Sigulis diebus utroſq̄ eoꝝ quæ uitæ utilia exiſtãt admõetu ũ uideãt:cuiq̄ ꝓ his q̄ egit debiti p̄mii memoriã ĩpendi:Qua ex cã ad meliorẽ ſinguli uertunt uiuendi normã.Eas enĩ optimas eſſe leges putandũ eſt:quibus nõ diuites:ſed honeſti prudenteſq̄ hoies fiant.Igitur de ægyptiis legũ latoribus qui eas tã ad mirabiles exquiſitaſq̄ tradere dicendũ uidetur.Poſt antiquã ægyp̄tioꝝ uitã quã deũ heorũq̄ tẽpore fuiſſe fabulantur tradunt perſuaſiſſe primum multitudini ſcriptis uti legibus:Minã magni animi uirum uitæq̄ inter omnes probatæ.Finxiſſe autẽ eas mercurii datas præcepto tanq̄ magnoꝝ bonoꝝ cauſam futuras.Quemadmodum apud græcos aiũt in creta quidẽ Minœm :apud lacedemonios ligurgum feciſſe:quorum alter iouẽ:alter Apolinem ſuarum legum auctorem extitiſſe dixit plures quoq̄ nationes eo modo traduntur leges ſuſcepiſſe:quæ obtemperãtibus multorum bonorum cauſa fuere.Arianeis namq̄ ſcribunt zatraſten ſimulato numine dediſſe leges.Getis eodem modo zamolxis ueſtam proferes leges tulit.Apud iudeos Moyſes abiao quem deum uocant acceptas leges dare præ ſe ferebat:ſiue putantes rẽ mirandã ac diuinã maximeq̄ mortalibus utilem leges eſſe:ſiue ut citius populi ob rei excellentiã deũ timore legibus ottẽperarent.Secũdus apud ægyptios legũ lator dicitur uir prudentia excellens ſaſochis.Hũc & ad deũ religionẽ cultũq̄ multa prioribus legibus addidiſſe p̄hibẽt:geometriæq̄ fuiſſe ĩuentorẽ:ac ĩ collis aſtroꝝ curſus oſtendiſſe.Tertium ſooſim regem tradunt:qui ad rem militarẽ & belli munia plurima cõtulit inſtitutis ſuis.Quartus ſcribitur rex bucchoris tuliſſe leges dederit:& cõmertia hoĩum iudiciaq̄ cõſtituerit:cuius memoria in multis ob ĩgenii acumen uſq̄ ad hoc tẽpus manet.Eum dicũt ĩfirmo extitiſſe corpore:pecuniaꝝ præ cæteris cupidum.Poſt hũnc legibus multa addidit Amaſus rex:quẽ tradunt & de his:quæ ad monarchas p̄tinent:deq̄ omni ægyptioꝝ iconomia præcepiſſe.Hunc admodũ p̄ſpicacem ſcribunt iuſti æquiq̄ amatorẽ:quã ex re ab ægyptiis eſt rex cõſtitutus:cum regio genere ortus non eſſet.Cũ elienſes.circa olimpiacuũ certamẽ occupati ligatis ad eũ miſſis q̄ſiſſent:quo maxime mõ id certamẽ iuſte fieret ſi nullus elienſis certaret reſpondit.Policratũ Samioꝝ p̄ncipẽ q̄ ſecũ ſocietatẽ coierat cũ & ciues & externos eo nauigantes uiolẽtius tractaret.p̄ legãtos ad modeſtiã hortatus eſt.quo ſua cõſilia aſp̄nãte p̄ epiſtolã ſocietatẽ diremit.ſcribẽs cum ſciret illuꝝ breui impiæ tyraninidis

pœnas datuꝝ nollé ex àmici caſu dolere. Admirati. ſunt̃ græci plurimum uiri prudentiã: cum policrati breui quod prædictũ fuerat euenisſet. Sextum ferũt Darium Xerxis patrem legibus ægyptioꝝ addidiſſe. Cui cum diſpiceret cãbyſis: qui antæa regnauerat erga dos ægyptios iniquitas humaniter pieꝙ uixit. Itaque ſacerdotes eoꝝ haud aſpnatus theologia ab illis geſtiſque quæ libris ſacris cõtinebant̃. pcæptis priſcoꝝ regum magnificentiã & in ſubditos humanitatem hiſtoria cõplexus eſt. Certè uirtutẽ illorum imitatus ab ægyptiis ſolus uiuẽs deus appellatus ẽ. Mortuus uero eos honores aſſecutus: qui regibus antiqua lege tribuebãnt̃. Has cões leges priores illi magna gloria tradidere: plura poſtmodum quæ antæa cõprobata erant macedonum tpr ſunt cõmutata. Hunc qui græci ſapientia & doctrina p̃diti ĩ ægyptum priſcis tẽporibus tranſierint: ut leges & doctrinã illorum pciperet: recẽſebimus. Scribunt̃ èorũ ſacerdotes ĩ ſactis cõtineri libris tranſiſſe p̃mum ad ægyptios Orpheum Muſeum Melampadem. Dedalum. homerum pœtam & ſpartánum ligurgum. Deinceps Solonem athenienſem Platonem philoſophum ac Samium pythagorã. Eudeſum quoq; mathematicum ac Democritum abderintem & niopidem chium. Omnium uero mõſtrant̃ ueſtigia quorundam imagines: nõnullorum loca tum ab eis tum ab doctrina quã ſecuti ſunt denominata: In ægypto certe percæperunt omnia quæ illos apud græcos admirabiles fecere. Nam orpheum hymnos deoꝝ plurimos: orgia & inferorũ fictionem attuliſſe trãdunt. Oſiridis ſane cerimonias & dionyſii eaſdem eſſe: ſimileſq; eſſe iſidis cæteriſq; nominibus tãtum differre. Impiorũ uero pœnas & campos elilios & ſtatuarũ uſum ab ægyptiorũ ſepulchris ſumpta itroduxit. Mercurium quoq; ſecũdũ ãtiquos deſtinãtem finxit mortuorũ aĩas. Erat̃ mos ægyptiis Apis corpus reducẽtẽ aliquid p̃pe aſtãti cerbero abſciſſũ porrigere. His ab orpheo ad græcos traductis homerus orpheum imitatus idem in ſuo pœmate ſcribens ait mercuriũ cyllenũ aĩas heroum euocare habẽtẽ uirgã ĩ manibus. Rurſuſq; errãt prope oceãi fluxum & leucades petrã ſoliſq; portas & ſõnia populorum. Sequebat̃ uirens p̃ratũ: ubi iunioꝝ erãt aĩæ ſimulacra mortuoꝝ. Oceanum igit̃ nilũ uocãt: quoniã ab ægyptiis p̃prio noĩe nilus oceanus appellat̃. Solis portas oliopolim dicit: pratum uero habitationẽ cõfictã putat eorum: q trãs paludem delati ſunt: quæ acheruſia nominatur. Et prope memphim: circũq; prata amena: paludeſq; calamis plenæ. Proſequitur deinceps mortuos hæc icolere loca quoniam ægyptiorum ſepulchra maiori ſane ex parte in eis locis poſita. Corpora uero per fluuium & accheruſiam paludem ad ſepulchrum delata: ibiq; condita aliaq; plurã quæ ñunc etiam ſeruant̃

ægyptii:dant fabulis quæ græci de iferis fixerunt locum. Nam nauis q̃ uectat corpora uaris appellatur. Hæc apud græcos epinathra. Obolum aiunt dari portitori cui nomen inditum est ab incolis Caron. Asserũt circa hæc loca hecates ũbrosæ teplũ. Cocyti portas :atq; obliuiõis æreis uectibus distinctas: Esse & alias portas ueritatis: quas ꝑpe statua sit iustitiæ absq; capite. Multa quoq; alia fabulosa de ægyptiis ferunt: quæ adhuc nomine & ope ꝑseuerãt. Nam in urbe Achanta trans nilum libyam uersus procul a mẽphi stadiis centum quinquaginta uas est ꝑforatũ :ad quod singulis diebus sacerdotes. cccl x. aquã ex nilo deferũt. Asini etiã fi cti fabula mõstrat in quadam celebritate. Nodos enim quos unus in ꝑncipio lõgioris funis cõplicat. Alii post sequentes dissoluunt. Melampodẽ insup ferunt dionysii sacra ab ægyptiis ad græcos transtulisse: quæ ue de saturno feruntur: deq; titanum pugna: historiã postremo oẽm deoꝝ passionum docuisse. Dedalum quoq; aiunt imitãtum esse laberithi errores: qui ad hoc usq; tempus manet. Hunc aliquid ædificasse dicunt Memde tum: alii nãronẽ regem multo anteq̃ saturnus regnaret: Numerus priscarum apud ægyptios statuarum idem est: qui est a Dedalo græcis factus Templi uulcani uestibuli quod pulcherrimum in memphisitum est. Dedalum architectum fuisse cõstat: obq; eã rem a populo statua lignea ī templo quæ ab ipso fabricata sit donatum. Huic ꝑpt̃ artis ꝑstantiã multaq; ab eo inuenta magna gloria adepta deoꝝ honores accolæ ipenderũt In una enim mẽphis ĩsulaꝝ tẽplum nunc quoq; est dedalo dicatũ. Homerũ i ægypto fuisse: tũ alia multa inditia ferũt: tum maxime potio abhelẽa i ꝑteritoꝝ obliuionẽ Telamacho data. Nam potionẽ ad oblẽdum luctum: quam pœta helenã cõposuisse scribit: in thebis ægyptiis a polimnea thomii uxore factam cõstat. Vbi nunc quoq; mulieres hoc medicamine utuntur. Apud solos uero eliopulitas. Edem enim eliopolis & thebæ sunt: priscis etiã temporibus inuenta esse tradũt & iræ & doloris medicamenta. Venerem incolæ exantiquo noĩe: aureã appellant: agrũq; esse cõstat aureæ ueneris ꝑpe memphim. Q ue de Iouis iunonisq; cõnubio tradunt: deq; in æthiopiam peregrinatione exinde uidet traductũ quod ãnis singulis ægyptii iouis templum traiecto flumine in libyam fert. Et cõstitutis diebus itez ad priorẽ locũ reducunt: tanq̃ ioue ex æthiopia redeunte. Q uin etiam ligurgus plato solon multas ab ægipriis sumptas leges ad suas res. p. detulerunt. Pithagoras ĩsup multa ex sacris libris geometriam quoq; & arithmeticam percæpit. ac animarum in alia corpora transmutatione. Existimant aũt & democritũ quiq; annis quibus in ægipto fuit plurima in astrologia didicisse. Similiter & inopidẽ cũ sacerdo-

tibus astronomisq; diutius uersatū:& solis circulū:& aliorū cursus āstro rum:zodiacumq; ac multa alia ab eis ꝓcepta ad græcos digna laude attu lisse.Sculptores antiqui maxime in honore fuerunt.Teledeus ac theodo rus rhici filii:a quibus samus pithii apollinis simulacrum ineſt sculptū. Huius statuæ medietas fertur Theledei opus fuisse:reliqua pars a theo doro inephesо ꝓfecta.His simul positis ita cōueniebat totū corpus:ut ab uno artifice sculptū uideretur.Genus artis græcis ignotū:sed apud ægyp tios erat usu cognitū.Nam soli ægyptii nō oculis totius statue cōpositio nē meriebāt:sed dimensione ut ex uariis multisq; lapidibus i unum cor pus ad certā mensurā redactis statua ꝓficeret.Res ꝓfecto miranda diuer sos artifices uariis in locis ita in unā mensuram cōuenire:ut quandoq; ex uiginti quādoq; ex quadraginta ꝑtibus unica statua cōponeret.Quod infamo signū simile opi ægyptio a capite usq; ad pudēda ita pari forma diuisum cōstat ut unius opus appareat. Et hæc i modū statuæ ægyptiæ fertur ꝓtensis manibus curibus in ambulantis modum. Et de ægyptus hactenus:nunc ad assirios transeamus. FINIS.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS. INCIPIT TERTIVS IN QVO HAEC CONTINENTVR PRIMVM.

De nino qui primus in asia imperauit:deq; eius gestis.
De semyramidis genere:eiusq; incremento.
Quomodo ninus duxit uxorem Semyramidem propter eius uirtutes
Quomō semyramis post mortē nini susceptо ipio multa egregia fecit.
Aedificatio.babylloniæ.
De semyramidis in ægyptū æthiopiā atq; īdiam expeditione:
De successoribus suis:regū babylloniæ deliciis:& ocio.
Quomō Sardanapalus ultimus assiriorū rex propter uoluptates regno ab arbacomedo priuatus est.
De regibus medis & quomodo de eis differentiūt scriptores.
De caldeis:& obseruatione astrorum.
Descriptio indiæ:& de his:q̄ in ea fiunt:deq; indorū moribus & īstitutis.
De scitis:amazonibus:& hyperboreis.
De arabia:deque his:quæ in ea sita esse fabulantur.
De insulis uersus meridiem in oceano inuentis:

VPERIORE Libro:iis quæ ad ægyptiorū dèos nili naturā reges priscos:leges mores sacra cæteraq; memoratu digna pertinebant descriptis:præsens antiquas asie res cōtinet initio ab īpio assiriorū sūpto.In asia ꝑsis tēporibus regnauere indi

getes:quoꝝ gestā nomēque uetustas aboleuit.Primus rex assiriorꝝ scripto
res natus est ninus q eius gesta litteris traderēt.Is natura bellicosus & uir
tutis appetēs:cū ꝑmū robustissimos iuuenū plurimo tēpore armorꝝ usu
ad oēm laborꝝ patientiā & belli ꝑicula exercuisset coacto exercitu societa-
tē iniit cū arieo arabū rege:quoꝝ opes ea tēpestate:ut res erant:plurimū
ui atq; armis præstabāt.Hæc gens libertatē seruās nullū aduenā apud se
regnare passa est.Ita neq; persarum neq; macedonum reges quamuis po
tentes armis eorum imperio potiti sunt.Est enim inexpugnabilis ab ex-
terno milite:propter loca partim deserta:partim arida aquisq; deficiētia
Sunt tamen fontes plurimi:sed absc̄oditi ac solis incolis noti.Ninus igit̄
arabum rege assumpto exercitum duxit aduersus babylonios arabiæ con
terminos.Nondum enim condita erat babylonia:sed aliæ circa urbes no
biles incolebantur:quibus propter armorum desuetudinem facile super
atis tributoq; impositō regē eorum cum filiis captum interemit. Deinde
qbusdā armeniæ urbibus ipotestatem redactis Barzanes rex nino uiri-
bus ipar cū multis donis occurrēs & se & regnū eius potestati ꝑmisit.Hu
ic ninus mägno usus animo armeniæ regnū restituit cōmeatu & militi-
bus ipatis.In mediā deide auctis uiribus trāsgressus:cū ei Farnus rex cū
exercitu occurrisset.p̄lio uictū cūq; uxore & septē filiis captum cruci affi
xit:ꝑspera fortuna elatū ninum cupiditas cæpit totius asiæ.q̄ inter tanaī
nilumq; iacet potiundi.Secundæ &enim res ut plurimum maiorꝝ igerūt
cupiditates.Itaq; p̄sid ex amicis quodā mediæ ipositō ipse ad reliquā su
bi iciēdā asiā ꝓfectus oēm annis decē & septem p̄ter īdos ac bactrianos
ī potestatē redegit.pugnas singulas aut deuictorꝝ numerum nullus scrip
tor tradidit. Nos q̄ excellentiora feruntur etheſiam gnidium secuti pau
cis narrabimus.Subiecit oēs maritimas ac propinquas gentes Aegyetios
phoenices & interiorem syriā:ciliciam pamphiliam liciam cariam phry-
giam misiam lidiam troada & phrygiam q̄ ē supra hellespōtum ꝓpunti
da etiam ac bythiniam & capadociam & gentes iuxta pōtū barbaras usq;
ad tanaim flumen suæ ditiōis fecit.Adiecit ipio caduſios tapiros hyrca-
nos drācas deruicos carmāios coróneos thōbos uorcanios parthos: ꝑsas
p̄terea:ac susianos caspiosq;:ad quos āgustus est aditus.unde & porte ca
spie appellantur:pluresq; alias quas recensere īstituto ope ꝓlixus eēt igno
biles natiōes.Inito cum bactrianis bello cum & locorū difficultate & ho-
minum numero se tutarentur:retro cedens in tempus aliud id certamen
distulit.Deducto insyriam exercitu:urbi condendæ locum elegit.Verum
cum superiores omnis gloria & rebus gestis superasset:& urbem quoq; ī
gentem condere statuit:cui par magnitudine neq; fuisset antæa :neq; eēt

futura:Arabum regem donis ſpoliiſq; cumulatum mágnifice cum exercitu domum remiſit:Ipſe coactis undiq; uiribus:& his q̃ ad tantũ opus ſpectarent paratis ſupra euphratem urbem cõdidit nõ æqua laterum dimenſione nam duæ muri partes longiores erant reliquis.Horum latus quodlibet lõgitudine eſt ſtadiorum centum quinquaginta:breuiores uero ſtadiis nõaginta:Q ua muri dimẽſione ambitus ſtadia cõplectit qua draginta octogintá.Et ſane ſpe ſua nequaq̃ fruſtratus eſt.Nulla ẽnĩ poſt modum urbs tanto ambitu tantá ue mœnium magnificentia cõſtructa eſt:Altitudo murorum pedum eſt centum:latitudo q̃ tres currus ſimul perambularent:Turres mille & quingentæ:quarũ altitudo pedum eſt ducentorum:Habitare eam coegit maiori ex parte aſſirios:& quidem potentiores.Ex reliquis nationibus uolũtarios aſſumpſit a nomine ſuo urbem ninam appellans.Aros propinquos habitatoribus diuiſit:Condita urbe arma in bactrianos uertẽs ibi ſemiramidem uxorem cæpit: quæ cũ clariſſima oĩum mulierum feratur:quomodo ex humili fortuna ad tantam gloriam peruenerit:haud ab re erit referre:Eſt ſyriæ ciuitas Aſcalon haud procul hac ſtagnum eſt piſcibus plenum iuxtaq; templum ĩſigne deæ:quam appellant:Dercetam facie hoĩs:reliqua pãrte corporis piſcem Huius cauſæ fabulã ferunt. Venerem aliquando obuiam ei deæ factam amorem cuiuſdam ſpecioſi adoleſcentis ſacrificantis ſibi iniecciſſe:exq; eorum eſſe coitu filiam natam : deam ſui erroris pudore ductam amouiſſe ãdoleſcentẽm.Filiam uero in loca quædam deſerta ac ſaxoſa:in quibus aues erant plurimæ expoſuiſſe:ibiq; qĩ diuino nutũ ab auibus infantem nutritam.Se uero pudore doloreq; cõpulſam in lacum ãbieciſſe:atq; ibi in piſcem cõuerſam. Vnde: & ſyrii uſq; ad hæc tempora his piſcibus abſtinentes ẽos prodiis colunt:Tradunt rem mirandam aues infantem aliis cõfouentes nutriſſe coagulato lacte ex proximis paſtorũ mapalibus capto:Acto ãnno cum firmiori cibò egeret aues caſeum eodem ex loco raptum ori ĩfantes admouiſſe.Q uare a paſtoribus ex corroſiõe caſei aĩad uerſa infantem ſpecioſam forma cõpertam ferũt:nutritamq; apud ſe dono poſtea datam preſidi paſtorum regio nomine Simma.Hic liberis carens ut filiam magna cura nutritam.Semirãmidem ab auibus:eo enĩ nomine linguã ſira uocantur:appellauit. Q uas poſtmodũ ſyri omnes ut deas honorant.Hæc de ſemiramidis ortu fabulæ tradunt. Q uæ cũ iã nubilis eſſet:ac pulchritudie cæteras excæderet uirgines:miſſus a rege ad receſcẽdos greges prefectus ſyriæ:Menones:cũ apud Simã diuerſiſſet cõ ſpecte uirginis amore captus uxorẽ illã ſũmẽs duxit ĩ ninã. Exq; ea duos lapatem atq; Id aſpem liberos genuit.Cum plures uirtutes ſemiramidis

formam exornarent uir mulieri deditus nil absq; eius ágebat cõsilio: Ninus ciuitate a se cõdita adiecit animum ad bactrianos patriam montuosam: accessuq; difficillem & hominum numero ac uiribus ualidam. Cũ autem priori expeditione nil profecisset: maioribus opus esse raptus copus coacto ex singulis gentibus electo in genti exercitu aduersus eos profectus est. Tradit ethesias scriptor pedites ad decies septies cẽtena millia fuisse: equitum millia ducẽta: Currus uero falcatos paulo minus decem milibus & sexcentis: qui millitum numerus: incredibilis nunc forsan sit audientibus: sed haud quaq; impossibile uidebitur asiæ magnitudinem multitudinemq; in ea nationum animo aduertenti. Nã si quis dari aduersus Satas expeditionem cum octingentis millium millibus: Si qs itẽ xersis in græciam transitum cum infinita pene hoĩum multitudine siq; in europa paulo ante res gestas cõsideret: mĩme dictis nostris abrogauit fidem. Nam ex unica sicilie ciuitatum siracusis Dionysius exercitum peditum centum uiginti: equitum duodecim milium cõfecit. Naues magnas partĩ triremes partim quiqueremes ad quadrigẽtas ex uno eduxit portu. Romani paulo ãte hanibalis tpra futuri belli puidentes magnitudinẽ cẽlu ĩ italiã tũ ciuium tũ sociorz q bello apti essent hĩto decies centena ferme millia hoĩum descripscere. At ea ne uni quidẽ asiæ puincie hominũ nũero cóparãda ẽ: quæ ideo recẽsuimus: ne qs ex hac: quæ nũc ẽ urbium solitudine priscam illarz gentiũ expendat copiã Hunc tantũ numerũ gentium. Ninus cũtra bactrianos patriam asperam atq; angustam ducens exercitum ĩ plures partes diuisit. Sunt in bactria plures ĩ signes urbes: quarum una: ea regia est. Bactra nomĩe præstantior cæteris habetur tum magnitudine tum arce admodum munita. Bactrtanorz rex erat zoroastes: qui comparato hominum quadrigẽtorz milium ualido exercitu nino in finibus occurrit: Permissaq; de industria parte hostium prouinciam ingredi pugna inica hostes in fugam uersos superat: persequitur cædendo usq; ad montes proximos ad centum millibus hostium cæsis: deinde auxilium ferente suis nino superati a multitudine assiriorz Bactriani dispersi suæ quisq; urbi subsidio abiit. Ninus bactriã ingressus cæteris urbibus captis bactram & natura loci: & rebus cæteris: quæ ad defensionẽ spectant munitã: cũ expugnare non posset: obsedit: protracta longius obsidione uir semiramidis: is nino aderat: amoris ĩpatiẽs uxore accersit: quæ pspicax magniq; ultra muliebrẽ sexũ anĩ tẽpus nacta: quo uirtutẽ ostenderet: uiam multorz dierum ĩgreditur: Induta eiusmodi forme stola ut uir mulier ue esset nequiret perspici. Tuebatur ea: ab itineris eltu corporis colorem agilis ad omne opus. Cuius tanta erat commoditas: ut

poſtmodum medi:cum aſye imperatẽt:perſeq; ſtola Semiramidis uterẽ
tur.Cum ueniſſet in bactriã perſpecta obſidione:tum locis urbiſq; ſitu,
quaq; adiri poſſet animaduerſis:arcẽ quia loco natura munito difficiliq;
erat:& quem nullus antæa tẽtarat acceſſu cuſtodiis uacuam cõſpexit ĩtẽ
tis omnibus ueluti arce ab hoſtetuta :ut ĩferiori parti campeſtri ſubſidiũ
ferrẽt.Sumptis igitur qui per loca petroſa abruptaq; aſcendere ſoliti erãt
per aditũ ualis præcipitem ſuperat loci aſperitate partem arcis cæpit:ma-
gnoq; ad terrorem excitato tumultu ſignũ captæ arcis obſidentibus ẽdit
Q ui infra urbem erãt arce amiſſa oſtupefacti ẽrelictis moeniis fuga ſa
lutis cõſuluerunt.Capta ciuitate admiratus.Semiramidis uirtutẽ.Ninuſ
ĩ primis eã multis donis cumulauit:deinde pulchritudine eius ãllectus
pſuadere uiro conatus ẽ:ut illã ſpõte ſibi uxorẽ cõdonaret:pollicitus filiã
ſe matrimonio in eã grãm datuꝝ noĩe Soſanem.Renuẽti cõminatus ẽ ei
ſe oculos ni pareret erutuꝝ.Hoc pcluſus timore ſimul & amore ĩcenſus.
Menones:cum laqueo uitã finiſſet:Semiramidem ninus uxorem cæpit.
Theſauri oẽs bactrianoꝝ magnũ auri atq; argenti põdus ad ninum pue
niunt:qui cõſtitutis bactrianoꝝ rebus excercitũ dimiſit. Genitoq; ex Se-
miramide filio cui nomẽ Nini indidit exceſſit e uita ĩperio uxori relicto
Sepultus eſt in regia ſepulchro ingentis molis altitudine nouẽ ſtadiorũ
latitudine ut ait etheſias decem ei cõſtructo.Cum ciuitas iuxta euphra-
tẽ ſit:ĩ plano cõdita cõſpicitur uelut arx quædã ea moles:Licet mluris ſtã
diis diſtãs:quã nũc etiã ſtare dicũt.Poſt ninã a medis dirutam quo tẽpo
re aſſiriorꝝ ĩperio potiti ſũt.Semiramis magni mulier animi cupiẽs ui-
rum rerum gloria excellere urbem ĩ babylonia condidit:accerſitis undiq;
opificibus atq; architectis cæteriſq; quæ ad tantam rem ptinebant para-
tis.Addidit ad id opus pficiundum ex omni regio hoĩum millia terdeci
es centena:Vrbs ab utroq; latere euphratis:ut medius interfluat:ædifica
ta:cuius mœnia ambitu ſtadia trecenta & ſexaginta cõplectebant freq̃n-
tibus turribns ac magnis.Erat tanta operum magnificentia ut ĩ muri la-
titudine ſex equorum currus una prodire poſſent.Altitudo ĩcredibis au
dientibus:ut etheſias gnidius ait.Vt autem clitarcus & qui cum Alexan-
dro in aſiam profecti ſunt ſcripſere:pedum trecentoꝝ ſexaginta quinq;.
Addiderunt etiam.quodlibet anni die ſtadium muri abſolutum : ut tot
ſit ſtadioꝝ circuitus:quod dies ãnum conficiunt. Mœnia ex lateribus &
aſſalto fata:quoꝝ altitudo:ut etheſias tradit:eſt paſſuum quinquaginta
Vt quidam poſteriores ſcribunt:cubitoꝝ quinquaginta:latitudo ãplior
quã qua duo currus ueherentur. Turres ducentæ quinquagĩta numero
quarum altitudo latitudoq; magnificentiam æquat muroꝝ .Non ẽ aut

mirãdum ĩ tãtum mœniũ ãmbitu paucas turres ædificatas. Nam cum plurimæ paludes urbem circũſtẽt:nõ fuit cõſilium ea parte turres cõſtruere:quæ loci natura eſſet admodum munita. Inter murum atq; ædificiã pomerium duo iugera cõficiunt. Vt celerius opus cõſumaretur: cuilibet ex amicis ſtadium perficiũdum tradita ad id impẽſa aſſignauit.His mœnibus ſũma cura unico ãno abſolutis:põtem qua parte fluuius ãguſtior fluebat cõſtruxit ſtadioꝝ quinq; longitudinis columnis ĩ ꝓfundo ſũma arte inuicẽ pedes duodecĩ diſtantes iactis:lapides edificii trõcis fereis immixto iuncturis liquefacto plumbo cõiunxit.Ante columnas ad ĩpetum aquæ ſcindendum curſumq; fluui reprimendum firmos cõpoſuit angelos:quo ab omni aquæ undiq; circunfluentis uirtutæ eſſent:pontem .Is triginta pedũ latitudine erat:ex cedrinis cypariſſiq; ac plamaꝝ trabibus ſpectate magnitudinis cõiunxit.Opus nulli arte poſterius eoꝝ quæ a ſemiramide facta ſunt.Ab utroq; fluminis latere murum duxit ſtadiis trecentis ſexagintã pari mœnium urbis latitudine . Regias iuxta flumen ex utroq; põtis latere duas edificauit:quæ & aſpectũ late urbis preberent & eſſent tanq̃ ciuitatis ꝓpugnacula:euphrate ꝑ mediam urbem meridiem uerſus fluente.Altera regia ad orientem:ad occidentẽ altera ſpectat: utraq; ingenti ope cõſtructa.Nam quæ ad occidentem uergit :primũ habet ambitum ſtadiorum ſexaginta altis & ſuptuoſis mœnibus ex cocto latere cõſtructum.Alter deinde interior eſt circuitus:cuius in crudis adhuc lateribus uaria aĩantia:quæq; ſuo colore ad naturæ ſimilitudinem exp̃ſſa fuere.Huius lõgitudo ſtadioꝝ eſt quadraginta latitudo laterũ trecentorũ.Altitudo ut etheſias ſcribit paſſuum quinquaginta.Turrium altitudo ad paſſus ſeptuaginta eleuatur.Eſt & tertius intimus circuitus:qui arcem cõtinet triginta ſtadiorum ambitu:Huius ædificii altitudo: latitudoq; ſupat ſecundi muri opus Inerant diuerſorum aĩalium figure in turribus ac muris:colore quoq; ac forma naturali.Erat ĩſup oĩs generis aĩantium uenatio.Quorum magnitudo q̃ttuor cubitus excedebat.In his Semiramis cõſpiciebatur ex equo pardalum iaculata:iuxtaq; eã uir ninus iaculo leonẽ feriẽs.Erexerat & portas tres:ſupq; eas uaria ex ære poſita ornamenta.Hæc regia excelentior ea:quæ ex altera ſita erat fluuii parte fuit tum magnitudine:tum ornatu.Illius enim muri ambitus triginta ſtadia ex cocto latere cõplectebatur:loco aniãlium æneæ ſtatue inerant nini ac ſemiramidis p̃fectorumq;:& Iouis ĩſup quẽ bellũ babylonii uocãt:Inerant & acies ſtructæ uariæq; uenationis ad aſpicientium uolũtatẽ. In loco babyloniæ humiliori lacum quadratum effodit :cuius ſingula latera ex lactere cocto aſſaltoq; ædificauit:ſtadia erant ducenta:ꝑfũditas pedũ

trigīta quinq; ād quā flumine ſup inducto ab regia foſſa utrinque áditū fecit. Ex utraque uero parte ex cocto latere fornicibus conſtructis aſſaltū ſup induxit ad quattuor cubitoꝝ ſpiſſitudinē. Erant aūt muri foſſæ latitudine laterum uiginti. Altitudīe ſupra fornices pedum duodecim. Septem diebus ope pfecto flumen in priorē curſum reſtituit. Statuit autem ab utraq; foſſæ parte portas æneas: quæ uſq; ad pſaꝝ regnū ſtetere. In urbis medio templum ioui bello erexit: cuius āplitudinē neq; ſcriptores propter uetuſtatē: neq; ula memoria ſingulatī tradunt. Conſtat tamen ob illius mirandā altitudinē a chaldeis tū orientē tū occidētē uerſus aſtrorū ieo obſeruationes factas. Id ex latere atq; aſſalto ſūma arte magnaq; ipenſa eſt cōſtructum. In ſūmo templi tres ingentes aureas ſtatuas. Iouis iunonis opiſq; erexit: quarum iouis adhuc extat longitudine pedū q̄dragita mille babyloniorꝝ talentorꝝ pōderis. Opis ſimili pondere in ſela aurea reſidet: ad cuius genua duo aſtant leones iuxtaq; ſerpentes argentei ingētis magnitudinis pōderis quilibet talentorꝝ triginta. Iunōis ſtans ſignū pōderis eſt talentorꝝ octingentorꝝ. Huius dextera caput ſerpentis tenet. Septum lapideum ſiniſtra. His oībus cōis erat mēſa aurea manufacta lōgitudinis pedum quadraginta: duodecī latitudinis pōderis talentorum quinquaginta. Duo p̄terea charcheſia talentorꝝ triginta erant: totidemq; uaſa uaporibus apta utrūq; talentorꝝ triginta. Crateres ex aureo tres: quorum ioui dicatus talenta mille & ducenta babylonia pendebat Aliorꝝ quilibet ſexcētā: quæ oīa poſtmodum pſaꝝ reges ſurripuere. Regiæ & reliq̄ ornamenta tum tempore cōſumpta ſunt: tum ab hoībus deleta. Ipſius quoq; babylonie parua quedā portio ſupſtat maxīa parte intra mœnia cultui agrorꝝ expoſita: Erat & ortus penſilis iuxta arcem nō aſemiramide: ſed a quodā ſyro rege poſtmodum in grām pellicis factus. Quæ cū perſa eſſet genere cupiens in mōtibus uidere iuxta morem perſarꝝ parata uiro perſuaſit: ut artificio excitaret ortum: qui arboribus pratiſq; patriā repreſentaret. Huius orti ſingula latera iugeribus quattuor extendunt. Aditus ueluti in mōte erat ædificiis altero ſup alterꝝ cōſtructis: ut ex eo cōſpectus lōge lateq; pateret. Teſtudines in ſolo poſitæ erant: quæ totius orti pōdus ſuſtenerent. Inde aliæ ſupra alias excreſente ſemp magnitudine edificatæ. Nam ſuperiores: in quibus orti murorꝝ ſupficies continebatur: altitudine quinquaginta cubitorꝝ eminebant. Earum latitudo pedes erat duodecim muri magna impenſa cōſtructi ſpiſſitudine erat pedum uiginti duorum: Solum hoc modo cōſtabat. Erant poſitæ lapidæ trabes lōgitudīe pedum ſexdecim: ſex latitudine. Supra has p pauimento ſtratæ arundines aſſalto cōpactæ. Deſuper cocti lateres: duplici ordine

gypſo ſtructi:tertio tegulæ plumbeæ:ne qua humiditas ad teſtudies ma
naret.Aquarum inſup receptacula:quibus humor effluereti:in hoc paui-
mento cõgeſta humus ꝓfunda ut magnorum arborũ radicibus ſatis eẽ
ortum efficiebat i eo ꝓceræ oĩs generis arbores aſpectum iocũdum red-
debãt.Lumen quoq; adeo teſtudines inuicem ꝑbebãt:ut in eis regia de-
uerſoria haberent.Præterea aquæ ductus occulte fabricatus rigabat ortũ
Et hæc horti moles poſtmodum facta ẽ.Semiramis & alias urbes ſupra
euphratem tigriq; fluuios ædificauit:ĩ quis emporia conſtituit eoꝝ q̃ ex
media ac paretanis oiq; ꝓpinqua regione ferrentur.Poſt niluum.n.& gã
gẽ flumina tocius aſiæ nobiliora euphrates ac tigris ex armenie mõtibus
fõtes hẽnt.Diſtant autem ab iuicem ſtadiis mille & quĩgentis delatiq; ꝑ
mediã & parẽtanos deſcendũt in meſopotaniam quã undiq; circundan-
tes regioni nomen ĩdiderunt.Deinde ꝑ babyloniam fluentes ĩ mare ru-
brum deferunt.Flumina ĩ gentia alueo cõpreſſo magna ẽporia freq̃tanti
bus exiſtum cõmoditati.Vnde & locorum q̃ iuxta aquas ſũt mercatores
cotĩgit ditiſſimos eſſe.Semiramis ex armenioꝝ mõtibus lapidẽ excidi fe
cit lõgitudine pedum cẽtum quĩquaginta latitudine uero ſpiſſitudineq;
quattuor & uiginti.Hunc magna curruum multitudine ad flumen dela
tũ nauiq; ĩpoſitum babyloniã detulit:in q̃ uia ĩſigniori erexit. Res mira-
bilis aſpicientibus:quam a forma obeliſcum dicunt ĩter ſeptem mirãda
opa annumeratum.Cum multa ſint babaloniæ aſpicientibus admiratio
ne dignã nõ minus mirabit quis magna uim q̃ ĩ ea gignit aſſalti tãta.n.
illius ſupeſt copia:ut nõ ſolum ſatis tot tãtiſq; ædificiis fecerit. Sed & po
pulus licet innumerabilis eo arefacto ꝓ lignis utatur:adeo magna illius
copia tanq̃ ex largo fõte haurientibus adeſt.Hunc ꝓpe fõtẽ eſt terræ hia
tus haud magnus ſed uirtute mirabili.Eicit.n.odorem ſulphureũ ac gra
uem qui trãſeuntes aĩantes ĩterficit.Ita enim anhelitum cõprimit:ut ſpi-
ritu intercluſo arrepta reſpirandi facultate mors ſubito ſequatur. Eſt &
ultra flumen palus breui circũſcripta loco fumum habens circa ſolum :
in quam ſi quis inſcius ingrediatur eueſtigio attrahitur nulla data regre
diendi facultate.Deinde paulatim torpore quodam corporis totius in ꝓ
fundum delatus mergitur:paulo; poſt mortui corpus ſup natat.His ꝑ
fectis opibus ſemiramis magno cum exercitu ꝓfecta mediã uerſus cum
pueniſſet ad mõtẽ:qui bagiſtanus appellatur.Is ioui ſacer eſt:caſtra poſu
it ortũq; iuxta ĩ campis patentibus:cuius ambitus ſtadia duodeci cõple-
ctebat cõſtruxit fõte ibi erecto: aquã cuius ortum rigaret. Pone ortũ ſa-
xum altitudine ſtadiorum decem & ſeptem ſcindens ĩ iferiori eius par-
te ſuã effigiem centumq; ei dona ferentium ſculpſit.Syris in eo litteris

ſcriptū erat a ſemiramide ſubditoꝝ ope id ſaxū fuiſſe exciſū. Deinde cū a parte cāpeſtri æquato aggeribus ſaxi p̄cipitio in ſūmum tranſcendēs i ciuitatē medie chaonam acceſſiſſet aīaduerſa in quodā elato cāpo ſtupē dæ altitudinis ac magnitudinis petra: Ortum alterū p̄ magnum ī medio illius fecit: ubi ſumptuoſa uoluptatis delitiarūq; cā ædificia: ex quibus & ortum & oēm exercitum: is in cāpis erat ſpectare poſſet: erexit. Hoc in lo co diutius cōmorata eſt: quieti delitiiſq; dedita: Nam alium uiꝝ cap̄e no luit uerita ne īp̄io priuaretur. Sed eos ex millitibus eligebat: appetebatq; qui in caſtris erant forma & decore p̄ſtantes. Q̄uos oēs poſtea priuabat uita. Iter deinde p̄ echaranos flexit ad larcieum mōtem. Ad hunc multis ſtadiis p̄ plura p̄cipitia ac cōualles erat aditus: Cupiens ergo tū īmortale ſui monumentum relinquere: tum breuiorē facere uiā abſciſis anfracti bus locisq; cōcauis ad planū deductis magno ſumptu iter breuius reddi dit. Q̄uod uſq; ad hoc tēpus ſemiramis appelatur. Ad etbatanā inde cā peſtrem urbem accedens magno ſūptu regiā ædificauit. Veꝝ cum aqua ciuicas nullis p̄pinquis fontibus careret aquæ ductū ī eā urbem admo dum neceſſarium magna īpenſa laboreq; p̄duxit. Eſt mons urbi p̄pīqu us ſtadiis duodecim noīe orōtes aſper & acceſſu difficilis: ut cuius recto itinere aſcenſus uſq; ſumitatē ſtadioꝝ ſit uiginti quinq;. Ex altera mōtis parte lācus magnus fluuium effecit: quem illa effoſſo ab radice mōte ī ur bem induxit. Erat foſſæ latitudo pedum: quindecim: altitudo quadragi ta quinq;. His in media geſtis uenit inp̄ſidem: aliaq; aſiæ. quibus imp̄ira bat loca ubiq; mortes ſaxaq; incidens uiā facilem tranſeuntibus reddidit in locis planis aggeres ſtatuens nunc ſepulchra defunctoꝝ ducū nunc ur bes in eis ædificauit. Cōſueuit & aliquādo in caſtris paruos aggeres erige re: ubi tentorium ſuum tēdens caſtra deſpiceret. Q̄uo factū eſt: ut uſq; ad noſtram ætatem multa in aſia eiuſmodi reꝝ ueſtigia p̄durēt: q̄ opera ſemiramidis uocantur: Vniuerſa deinceps peragrata ægypto libyaq; ma gna ex parte indictionem redacta ad iouem. Ammonem tranſiit ſciſciſa tura a deo ſuæ uitæ ſinem. Dicitur reſponſum ei datum ab hōibus mi grāturām eſſe: atq; a multia aſiæ gētibus īmorraliū honores aſſecuturā. Idq; fore cum ei Ninus filius inſidiaretur. Aethiopiam poſtmodū īgreſ ſa plurimaq; ſibi ſubiiciens multa in ea miranda cōſpexit. Ferūt in ea ſta gnum eſſe quadrātū: cuius circuitus. clx. efficiat pedes. Aquæ eius colorē ſimilē minio: odorē ſuāuē neq; ueteri uino diſſimilē. Virtute uero mirabi li: ut q̄ pota in inſaniam uertes cogat occulta errata palā fateri. Sed his haud facile adhibetur fides. Sepulturas defunctoꝝ æthiopes diuerſas ab reliquis faciunt. Salientes enī corpora inq; uaſis uitreis nuda condences

ſupra colūnas ꝓnūnt:Ita ꝑ uitꝝ defuncti corpus aſpicitur quēadmodū ſcribit.Erodotus:quod gnidius etheſias improbat:Ait enī falliri corpora ſed nequaq̄ in uitro nudos cōdi.Vri enī:ideoq; corrupta nō poſſe ſpeciē ſeruare:ſed ſtatuas aureas cauas fieri:in quibus mortuos ponāt uitro circū eā poſito.Q uo fit ut in locis ſuperioribus ſitæ circunſtāte uitro imago aurea defuncto ſimilis reddatur aſpicientibus.Et hæc ditiorꝝ ſepulchra eſſe affirmāt. Tenuiores argenteas imagineſ ponunt.Inopes uero fictiles.Vitꝝ abūde cū plurimū fiat i æthiopias oēs hēnt Mores æthiopū aliaq; mēoratu digna paulo poſt:cū res eorꝝ ꝑſcæ referent :narrabimus.

Cōſtitutis æthiopiæ ægyptiq; rebus ſemirāis ad bactrianos aſiæ cū exercitu deſcendit maxīas hēns copias.Cū diutius pacē egiſſet honoris cupida excogitauit aliquod memoria dignū bellū gerere.Audiens igit̄ īdorꝝ gentem maximā inter cæteras orbis regionem uero pulchrā fertilēq; eſſe arma in india uertit.Imperabat indis ea tēpeſtate rex Staturobates maximo fulctus exercitu elephanteſq; plurimis bello aptis.Eſt india pre cæteris pulchritudine excellens:ac multis q̄ illā rigēt fluminibus diſtincta. Biſq; fructus annuatī ferrens:Adeo aūt oībus exuberat ad uictū neceſſariis.ut affatī ubilibet fructus ꝓbeat.Dicitur nunq̄ in ea ſterilitatē eſſe aut fructuū uaſtitātem.Eſt & incredibilis elephantorꝝ numerus: q uirtute & robore corporis multo libycis ꝓſtant.Similiter auri:argenti:ferri:æris lapidum ꝓterea ꝓcioſorꝝ:cæteraꝝq; reꝝ:q̄ ad delicias atq; opes ſpectent ſumma copia:quæ ſingula nota ſemiramidi ad bellum indicum eius animū impulere.Videns autem quātum bellum ſuſceptum eſſet:magniſque ſibi uiribus opus eſſe:oībus ꝓuinciaꝝ ꝑfectis mandauit:ut pro magnitudine ꝓuinciaꝝ iuniores aptos bello cōſcriberent utque nouas armaturas pararent.Reliquis quoque edixit ut poſt triennium in bactris parati inſtructique adeſſent.Iuſſit præterea in phœnicia ſyria cipro aliiſque maritimis locis:ubi ea materia ſuppetit naues fluminibus aptas quæ diuidi poſſent:parari.Indus enim magnus præ cæteris eius loci fluuiis regnum indorꝝ terminans pluribus:tum ad tranſuehendum:tum ad ꝓhibendos à ripa hoſtes nauigiis eget.Et cum iuxta flumen haud quaq̄ materia eēt nauibus apta neceſſe fuit illas ex bactris per terram uehere. Inferior uero elephantorꝝ apparatu rem excogitauit:qua terreret indos cogitantes nequaq̄ extra indiam elephantos eſſe. Occiſis igitur trecentis boū milibus carnes operariis cōceſſit:coria in ſui fecit elephantorū inſtar. Q uæ poſt modum fœno referta ueri elephanti ſpeciem ꝓferebāt.Intus hominē Camelumq; ſup quo ſedens formam beluæ duceret:incluſit.Hec in loco ſemoto occluſoq; acta nequa exterius emanere poſſent: utq; indi impro-

uisa re pculsi ueras bestias existimarent. His biennio confectis tertio co-
pias omnis in bactris coegit. Fuit millitum numerus ut ethiasias tradit
tredecies centena millium. Aequitum millia quigenta. Currus ad millia
centum. Erat totidem numero hoies supra camelos cum gladiis cubito-
rum quattuor. Naues diuisæ ad duo millia. Quas una & elephantorū
simulacra cameli deferebāt. Assuefecit autem equos ne eis simulacris ter-
rerētur. Quod & pseus macedonū rex multis post ānis in eo bello imi-
tatus est: quod cum eo romani elephantos habentes libycos gessere. Ver
neq; illi in bello: neq; Semiramidi profuerūt. Audita rex idor tum exer-
citus magnitudine: tum ingenti apparatu belli conatus est excædere Se-
miramidis uires. Et primū ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor
millia fluuio accomodata. Ferunt enim indiæ tum flumina: tum loca pa
lustria arundinū copiā ita crossarū ut nequaq; ea ulnis hoies āplecti quæ
ant: Ex his naues optime fiunt pp arundinum robur. Armorum quoq;
omnis generis copiā parauit. Ex uniuersa india accitis maioribus q; quæ
erāt Semiramidis copiis. Elephantor q; siluestrium uenatione facta plu-
rimos ad bellum īstruxit: ut terrorē aspicientibus iniicerent. Oībus: quæ
belli usus poscit: p paratis nuntios ad semiramidē iam appropinquantē
mittens reprehendit eius ambitionē: q; nulla iniuria lacessita bellum sibi ī
ferret. Multisq; uerbis eā p litteras incusans deosq; iuocās testes minatus
est si acie uicta esset se illā cruci affixur. Lecta epistola ridens Semiramis
nō uerbis: sed uirtute certandū esse respōdit. Deinde ad indū pueniens in
uenta regis classe ad certamen parata. Et ipa suas naues electis millitibus
instruxit. Ibi dur certamē cōmissū ē: ac diutius magnis utriq; uiribus pu
gnatū. Tandē supata indor classe: qua ī pugna ad mille naues submersæ
sunt: multiq; mortales capti pōtem: quo facilior esset transitus: supra flu-
mē cōstruxit: p sidioq; ab utroq; latere impositō oīs copias traduxit insu-
las quoq; ac urbes in flumine sitas cæpit ad centum millia hominū ī ser
uitutem redactis. Classe amissa indorū rex simulans suàs copias procul a
flumine retro ab duxit: ut hostes id formidine factū rati fluuiū trāsirēt.
Quo cognito semiramis cū ex uoto res cæderet parte copiarum ad pō-
tis custodiā relicta īdos cū reliquo exercitu psecuta ē. Præcedebāt elephā
tor simulacra: quō regii exploratores elephantorū aparatu cōspecto regii
metum iniicerent. Verū ea simulatio haud diuitius latuit. Nā admiranti
bus indis unde tanta illi elephantorū copia suppeteret: quidam ex semi-
ramidis exercitu nocte capti rem pdidere. Quapp cōfisus suis uiribus
rex fictionē elephātorum pdicēs: ut sublato metu acrius pugnā imirent:
copias oīs ad uersus assirios eduxit. Instructa quoq; acie Semiramis pfi

ciſcebat: Ap p̄opīnquantibus exercitibus rex equites ac currus in prima acie ante phalangē deſtinauit. Semiramis ſimulatis elephātis aduerſus equites p̄miſſis initoq; certamīe regios equites fudit. Aſſueti. n. ueris elephātis equi noua forma olfatuq; inſueto turbati ſūt: Itaq; pars in hoſtes equorum īpetu: pars in alia loca defertur: Semiramis cum electis militibus uictoriā ſecuta in primis pugnans indos in fugā uertebat. Quibus ad phalangē refugientibus Staurobates haud ea re p̧culſus aciem peditū p̄cædentibus elephantis p̧mouit. Ipſe in dextro cornu pugnans ſuperq; ualido elephante inſidens aduerſus reginam uirili animo p̧ficiſcitur ca ſu eodē in cornu pugnātem: Veri elephāti cōtra ſimulatos ibant: neq; pāri robore pugnabatur. Sup̧iores erāt regii magnāq; edebant aſſiriorū cædem: partim qui elephantorum pedibus cōterrentur: partim qui īterirēt: aut lacerati dentibus aut a p̧moſcide abſunti Cum magnus interfectoꝝ alterius ſuper alterum cadētium cumulus fieret timor ac terror omīa cōpleſſet: nulli iam ordinem ſeruabant Ita omnibus ferme aſſiriis ad fugā ītentis rex ſemiramidi caſu obuius primum ſagypta brachium eius: deī de aculo humerum ſauciauit: Regīa haud quaq̄ uulnere. Leue enim erat exterrita cum equum aſcendiſſet belua inſequente ferme capta eſt. Omnes in fugam uerſi ad naues tendunt: Inſequētibus indis magna cædes facta eſt p̧ loca tantæ multitudini anguſta. Cum equitibus petibuſq; q̄ ad pontem tendebant immixtis alter alteri impedimento eſſet: ut neq; fugæ neq; ſalutis ullus daretur locus: Sed ipſi ſuomet tumultu oppreſſi interirent: Muiti ex utroq; pōtis latere p̄fugientium multitudīe in aquā p̄cipitati ſunt: Semiramis: cum maior eorum pars: qui bello ſuperfuerāt: flumen tranſiſſent: pontem his ſupra naues fabricatas erat diſcidit. Naues in plures partes diuiſæ delataq; p̧ flumen in diuerſa loca applicuere multis indorum qui illas inſequendo aſcenderant ui fluminis ſubmerſis. Rex multis p̧digiis auguꝝq; reſponſis monitus ne flumen trāſiret finē p̧ſequendi fecit. Semiramis p̧mutatis captiuis in bactrianos rediens maiorem exercitus partē dimiſit Paulo poſt detectis quas ei Ninus pereunucum parauerat inſidiis oīq; iniuria iuxta ammonis reſponſū remiſſa cum oībus filio ut regi parerēt p̄fectis mādaſſet eueſtigio euanuit ad deos iuxta oraculi reſpōſū ut creditū ē trāſlata. Quidā fabulātur illā in colūbā fuiſſe conuerſa cōpluribus eni auibus domum ingreſſis: & illā cū ad reliquis aduolaſſe uolunt. Quo factum ē: ut ſyrii columbam ut deā colant īmortalem reginam arbitrati Impitauit uniuerſæ aſiæ p̄ter indos Vixit annos quēadmodum etheſias gnidius ſcripſit duos & ſexagīta: cū quadraginta duobus regnaſſet. Athenienſes nōnulliq; alii ſcriptores aſſe

runt. Semiramidem cum pulchra decoraq; forma esset à rege assirioq; pter modum dilectã: Cuius modestia fuerit admodũ laudata. Cũ eius uitæ integritas uulgata admodũ foret psuasisse uiro traduntur: ut quinq; dies se solã regnare pateretur. Quo ipetrato sceptro regni stollaq; regia sumptis prima die splendidũ cõuiuium fecisse: inq; eo oẽs duces pricipesq; adegisse: ut sibi ueluti reginæ parerent. Secunda diẽ cum populares nobilioresq; se tanq̃ reginam colerent: uiro i carcerẽ truso magnoq; aio cũ cepisset regnum: ad senium usq; multis a se pclare magnificeq; gestis tenuisse Hæc de Semiramide a diuersis auctoribus traduntur. Post eius obitum sumpto regno fillus pacẽ cum singulis egit nequaq̃ mãtrẽ imitatus: sed oẽ uitæ tempus reclusus in regia cõspectumq; hoium uitans inter pellices & eunucos ocium & delicias secutus traduxit. Existimabat enĩ i como da oĩa uitare: incõtinuis uersari uoluptatibus: uacuum esse curris summã in rege fœlicitatẽ esse. Ad securitãtem imperii: & ut a subditis timeretur: annuatim certum millitum indicebat numeꝝ ac eorum ducem singulis puinciis impabat. Exercitus cum extra urbem cõueniisset: ducem cuilibet nationi prudentiorem ex his qui secũ erant cõstituebat. Acto anno copias remisso domũ priori milite rursus a puinciis petebat. Quo fiebat ut & subditi pmptius impata facerẽt: cũ semp timor millitũ sub diuo agentium imineret: Et si qui forte desciscerent timore pœnæ q̃ primum dicto parentes essent: Annuã uero millitum mutãtionẽ ad id conferre existimauit: ut pãrua temporis cõsuetudine nulla inter eos amicitia cõtracta neq; duces neq; cæteri aduersus regem cõspirarẽt. Diutina enĩ millitia tũ milites robustiores tum duces prudentiores solet efficere. Quæ res sæpius magnas facultates ad desciscẽdũ a principibus pbuit. Vita uero pricipis exterioribus ignota uoluptates eorũ occultas reddit & tanq̃ iuisibilẽ deũ ne uerbo quidẽ quis blasfemare pricipem præ timore audet. Hoc pacto duces exercitus: puiciaꝝ psides: domesticaꝝ reꝝ curatores: iudices isuper singulosꝝ gẽtiũ aliaq; p regni cura disponẽs uitã agebãt. Similiter & cæteri reges ad sardanapalũ usq; triginta regnũ tenuere. Cui tẽpore assiriorũ iperium. Quod ãnis mille & trecẽtis sexagita pseuerauit: quẽadmodum ethesias secundo libro tradit: ad mædos transiit. Noĩa regum quantoq; quisq; regnauit tẽpore: cum nil memoria dignum egerit: nequaq̃ scribit. Solum memoratur auxiliũ troianis ab assiriis missũ. Dux pfidii Mẽnon thitoni filius fuit. Teutamo eĩm in asia regnante uigesimus a Nino atq; Semiramide descendit: Agamẽnonem tradunt aduersus troiã cum græcis bellum mouisse: cum assirii amplius mille annis asiæ iperassent. Cum uero priamus bello oppressus ab rege: Teutamo pfidium utpote assiriis

ſubditus ꝑ legatos poſtolaſſet ille decem millia æthiopiũ todidemq; Su
ſianos cõducentis curribus duce Memnone ad troiã miſit. Erat tunc Ti-
tonus p̃fectus ꝓſagꝫ acceptus maxime regi. Memnon uero ætate floréns
ac animi corporiſq; p̃ſtans uiribus mãxime. ea tempeſtate uigebat. Aedifi
caſſe eum ferunt in ſuſis loco excelſiori regiã: q̃ uſq; ad ꝓſarum impium
ꝓmanſit: Memnonia ab illo denominata. Stauir & uiam leoferã ĩ ea re-
gione q̃ adhuc Memnonia uocatur: Afferunt qui ſunt in ægypto æptio
pes Memnona eis in locis natum oſtendentes antiquã illius regiã quam
nunc etiã Memnoniã dicunt. Sed cõſtat illũ troianis cũ uiginti peditum
millibus curribus ducentis p̃ſidio fuiſſe: multoſq; græcos pugnanté occi
diſſe: tãdem ꝑ inſidias atheſſalis interfectum: corpus eius ab æthiopibus
erectum crematumq; extitiſſe: oſſaq; eiua ad Thitonum delata. Hæc dé
Memnone inſcriptis regiis barbari tradunt cõtineri. Sardanapalus a Ni-
no trigeſimus rex: ultimus uero aſſiriogꝫ: exceſſit omnes ſupiores deſidia
ac uoluptate. Nã p̃terq̃ q; a nullis exterius cõſpiciebatur: uitã muliebrem
duxit cum pellicibus ueſte tum porfirea indutus tum molli lana cõtexta
Stola inſuper muliebri faciem totumque corpus in modum pellicis fu-
co cõponẽs ultra luxum muliebrem laſciuiebat: uocem fœmineã loquen
do imitatus non ſolum cibum potumque: qui uoluptatẽ præberent cõ
tinuo appetebat. Sed luxuriæ quoque deditus nunc uiri nũc mulieris ui
ce abutebatur: oĩ poſthabita ſexus: ac pudoris cura. Adeo uero delitiæ tur
pis uoluptas incontinentiaque in eo uigueret: ut ſucceſſoribus poſt obitũ
ſuum in ſepulchro inſcribi barbarica lĩgua mãdarit: quod poſtmodum
græcus interprætatus eſt: Hæc habeo: quæ comedi: & quæ cum amore &
uoluptate percæpi. Ea plurima & præcipua relicta ſũt. Vita in hũc mo
dum turpiter exacta imperium aſſiriorum quod diutius ꝓſeuerarat euer
tit. Arbaces quidam genere mædus uirtute & animi magnitudine præ-
clarus dux erat copiarum. q̃ ſingulis annis in ninam a mædis deſtinabãt
Cõtracta amicitia cum babylonioꝫ duce noĩe beleſo hortatus eſt ab eo
ut principatũ aſſirioꝫ deleret. Erat enĩ in ſignis inter ſacerdotes: quos ba
bylonii chaldeos uocãt ꝓpitus aſtrologiæ diuinatiõiſq; multis p̃dixerat q̃
eramt procul dubio futura. Hic arbaci cum amicus eſſet: eum ĩpio oĩum
potituꝫ p̃dixit: quibus Sardanapalus regnaret. Laudato uiro Satrapã ſe
illũ babylonioꝫ: ſi uera p̃diceret factuꝫ ꝓmiſit. Ipſe tanq̃ dei uocibus in
ſpem elatus eũ reliquis ducibus tum benigne alloquendo: tum benefi-
ciis ad eius beniuolentiã attraxit. Cupiens autẽ regẽ arq; eius uitã inſpice
re data uni ex eunucis aurea fialia ad ſardanapalũ introductus ẽ. Cõſpe-
cta regis mollitie & muliebri ápparatu illũ ut nullius rei hoĩem deſpexit

magiſq; in ſpem īcubuit ā chaldeo datā. Inita cum beleſo ſocietate: ut ipe medos ad īpium pſas ad defectionē ſollicitaret: Ille uero balylonios barbaroq; ducē ſibi amicum ad cōmunionē cōſiliorum īpelleret. Cum tēpus miſſionis exercitus aduenisſet: quilibet de more in patriā ſeceſſit. Arbaces ad mædos reuerſus pſuaſit: ut p īpio pſiſ ut p libertatē ſumerent arma. Similiter & beleſus babylonios īpullit ad libertatē: & ad arabes legatis miſſis p̄fectum eoq; ſibi familiarē ad ſocietatē cōſiliorū hortatus ē Acto anno ad ninàm cōuennere oēs ſuccedere ſe de more cæteris ſimulātes: re uera ut īpium ſardanapalo auferrent. Errant quattuor gentes: q̄ ī unum cōuenerant: numero millia hōminū quadringenta muniti caſtris ac de rebus cōibus cōſultātes. Cognita defectione Sardanapalus aliaq; nationū exercitum aduerſus deſciſcentes ducens cōmiſſo certamine hoſtes ſupat: pfligati ad mōtes cōfugiunt ſtadiis a nina diſtantes ſeptuaginta quibus cum denuo ad cāpos fortunam expturi deſcendiſſent. Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Inſtructa acie per præconem ei q Arbacem aut babylonium beleſum occidiſſet: talenta auri ducenta: q uiuos tradidiſſet: duplex præmium ac mediæ præfecturam pollicitus eſt. Verū nullum ea præmia mouerunt. Cōmiſſo certamīe multi ex hoſtibus occubuere. Reliquos ſardanapalus uſq; ad caſtra in montibus ſita perſequit. Qui cum arbace erant aduerſis præliis p̄uentes inito quid uictis agēdum eſſet conſilio: maior pars: in patriam cuiq; redeundum. Ibi p̄occupāda munita loca: alios in ſocietatem belli uocandos: neceſſaria ad bellū paranda eſſe cenſebat: Beleſus babylonius aſſerēs deos multis cū laboribus piculiſq; uictoriā polliceri pſuaſit ut ī bello pſeuerarent Cōmiſſa rurſus pugna rex ſupior fuit: caſtriſq; hoſtium potitus uſq; ad mōtes babylonios ī ſecutus ē. In eo certamē Arbaces uiriliter pugnās multis p̄ſtractis aſſiriis uulnus accæpit. Tot aduerſis p̄liis eoq; q deſciuerāt icti duces: cū domū abire decreuiſſent beleſus ſub diuo p̄noctās ex aſtroq; obſeruatōe recedere uolentibus p̄dixit: paucos poſt dies ultro illis auxilia aduentura reſq; eoq; ī melius cæſſuras eſſe. Hæc caſtris ſignificare deos. Suadere igitur ſe: ut ſuæ arti fidentes parū per deoq; beneficia expectarent Huic exortationi parentibus ducibus p̄miſſūq; expectantibus tēpus nunciatum ē bactrianoq; exercitum ad regē mitti p̄pinquūq; eſſe magnis itineribus p̄ficiſcētē: Viſum eſt igitur Arbaco reliquiſq; cū expedictis militibus obuiam p̄ficiſcēt: ut aut defectionē p̄ſuaderēt bactrianis: aut ad id armis cogerent. Primū duces tū reliqui libertatē aſſerentes copiis cæteroq; ſeſe addiderunt Hæc ſardanapalus ignorās memor ſupioris fortunæ ad hi larita tē p̄fuſus epulum millitibus ex ſacris: uinūq; abundæ p̄buit: aliaq; epulo

accomodatã.His intentis assiriis Arbaces qui per trãsfugas hostium ĩ ca
stris negligentiã:ut qui uino ciboq; grauati:sõno quietiq; indulgebãt no
rat noctu castra hostium expugnauit:acie instructi in cõpositos:parati in
paratos adorti:multis interfectis reliquos ĩ urbẽ cõpulere: Sardanapalus
cũ exercitui ducem p̃feciſſet Salamenũ uxoris frẽm:urbis corã custodiẽ
dæ sumpsit.Hostes ĩ locis patentibus iuxta urbem duobus p̃liis copias
regias funduntinterfectoq; salameno reliquos p̃sequẽtes partim in fugã
cædunt:partim in flumen euphratem p̃cipites agunt:Paucis qui cædi su
p̃fuerãt ĩ urbem cõpulsis:Adeo ingens numerus occisoꝝ fuit:ut fluuius
redundãte hoĩum sanguine colerem.Obsesso in urbe rege multæ natio
nes q̃libet libertatem asserens ad Arbacem deferunt.Rex magno indiscri
mine regnum uersari uidens filios tres:duasq; filias cum magna auri ar-
gentiq; copia in paphlagoniam ad cottũ p̃sidẽ misit ducũ oĩum sibi ac-
ceptissimum:tum p̃ epistolas reliquoꝝ qui non defecerãt auxilia accersit
ad ferendã obsidionem p̃atus:Erat enim responsum progenitoribus da
tum nunq̃.Ninã capi posse:nisi cum fluuius urbi hostis fieret. Quod
nunq̃ futurum ratus spem cæperat obsidionis traducendæ:& simul fu-
tura auxilia expectabat.Hostes urbem quã propter mœnium altitudinẽ
expugnare nequibant obsedere.Nondum enim catap̃ultæ:neque uinea
rum neque arietis quo muri urbium deiiciuntur usus erat.Iis qui ĩ ciui-
tate erant omnes ad uictum res & obsidionem tolerãdã necessariæ regis
cura ad id antæa ĩpensa superant.Cũ duobus annis obsidio p̃seuerasset
p̃ sũmũ ociũ obsessoꝝ:tertio cõtinuis hymbribus excrescẽs supra modũ
fluuius cum partem urbis inundasset muros deiecit ad stadia uigĩti.Hic
rex existimans tẽpus oraculi adueniſſe desp̃ata salute ne in hostium po-
testatẽ p̃ueniret pyrã in regia gẽtẽ extruxit:sup̃q; eã ãuro argentoq; oĩ ue-
ste insup̃ regia ĩpositis uxoribus quoq; atq; eunucis in medio pyre reclu
sis se cremandum una cũ his ĩ ignẽ iiecit.Hostes audita regis morte ur
bẽ p̃ eam:q̃ ab oraculo p̃dicta erat muri parte ĩgressi:Arbacem regia stola
ĩdutum:regẽ appellarũt oĩum sibi reꝝ potestate p̃missa. Sumpto ĩperio
arbaces cum belli sociis p̃ cuiusq; meritis dona ĩpenderet p̃uinciaꝝ quo
q; p̃sides p̃nunciauit.Babylonius belesus q futuꝝ ĩp̃ium p̃dixerãt admo
nens p̃missoꝝ p̃fecturã babyloniæ obtinuit:Et simul testatus est uotũ se
bello:dum in dubio res esset:feciſſe uicto Sardanapalo regiaq; incensa:
cineres se ex ea babyloniã delatuꝝ:ac pene tẽplũ dei aggerẽ erecturũ qui
ãb oĩbus p̃ euphratẽ nauigãtibus conspiceretur p̃petuum monumentũ
regni assiriorum deleti.Hoc peruit suasore eunuco quodam a quo argen
tum aurumq; ad se delatum occultum renuit.Quod ignorãs Arbaces

exiſtimabat enī oīa igni uñā cum ſardanāpalo abſſumptā eſſe defferri bā
byloniā cineres pmiſit ciuitate īmunitate cōceſſa. Beleſus paratis nauigiis
una cum cineribus babyloniā uim magnā auri argētiq; deſtīauit. Q uā-
re ad regē delata iudices eius criminis dati ſunt: ex his qui una ſecum fue
rāt uictores. Cum beleſus factū cōfiteretur iudices eum capite dīāruntꝫ
Rex magni uir animi uolēs regni principia humanitate ac clementia fir-
miora reddere: nō ſolum beleſo pœnā remiſit: ſed aſportatum aurꝫ argē-
tumq; cōdonans p̄fecturam babyloniorꝫ a principio cōceſſam habere iuſ
ſit. Aſſerens maiora illius erga ſe beneficia: q̄ iniurias eē. Hac uulgata clemē
tia nō ſolum beniuolentiam ſingulorum: ſed & gloriam aſſecutus eſt cē-
ſentibus omnibus illum impio dignum: qui ita parceret delinquentibus
Arbaces ſuis bonis ciuibus cōceſſis urbem a ſolo euertit: aurꝫ argentumq;
omne nam ad multa talenta ex incendio effluxerāt: detulit in erbatanam
mediæ urbem. Hoc pacto aſſiriorꝫ imperium quod ad trigeſimam, plē a-
nino p̄uenerat annis mille & quadrigentis ad medos tranſiit. Nūc æqu-
um uidetur: quo nil memoratu dignum omittamus: de his qui chaldei
apud babylonios uocāt referre: Chaldei babyloniorꝫ ātiqſſimi eum locū
in ſua re. p. quem in ægypto ſacerdotes obtinuere. Ad cultum enim deo
rum deputati per omnem uitam philoſophantur peritiſſimi aſtrologiæ
habiti. Multi diuinatione quadam futura perdicebant: actum auguriis:
tum ſacris: tum aliis quibuſdam incantationibus & mala auertere ab hoī
bus: & bona afferre: auguria inſuper ſomniaq;: & p̄digia interp̄tari cōſue-
uere. Eorꝫ p̄terea: quæ ad ſacra ſpeculanda pertinent peritiſſimi. Nō enī
quēadmodum græci horꝫ oīum doctrinam p̄cipiunt. Nam pueri a patri
bus p̄geniem ſecuti eam diſcunt philoſophiā omni aliarꝫ rerū cura poſt
habita. Ita tū quia a teneris annis ī ea doctrina erudiuntur: tū quia diuti
us in illa p̄ſeuerant doctiſſimi euadunt. Apud græcos ut plurimū tarde
ad philoſophiā accædunt: paulūq; in ea īmorati ad quæſtū uertunt. Pau
ci admodum ī ea īmorāt pdiſcēda lucri gratia ad alia exercitia uerſi. Nō
enī de more imitant parentum doctrinā: ſed ipſi ſua ſponte uarijs ſtudi
is p̄libito incumbunt. Et enī barbari in ſuſcepto exercitio ſemp īmorant
græci uero lucri gratia nouis ſemp opinionibus īcumbentes: deq; maxi-
mis diſciplinis inter ſe altercantes incertos diſcipulos reddūt: animumq;
eorum p̄oēm uitam dubium nulla certa ſententia errare compellūt. Ita
ſi quis præclariſſimorum philoſophorum diligenter ſectas exquirat re-
pugnantes admodū maximiſq; de rebus īuicē cōtrarias cōperiat At uero
chaldei mundum ſēpiternū eſſe aiunt: neq; p̄ncipium habuiſſe: neq; for-
titurum eē finem: Vniuerſorum ordinem atq; ornatum diuina quadam

ꝓuidentia factū. Cæleſtia oīa nō caſu aut ſua ſpōte: ſed determiato quo-
dā firmoq; deorū nutu iudicioq; eſſe ꝓfecta. Aſtroꝝ lōga obſeruatiōe cur
ſum naturāq; diligentiſſime ſcrutati: multa futura hoībus prædicūt. Ma
ximum uero uim ac motū quinq; aſtroꝝ qui planetæ appellantur inter-
pretes illi dicunt: & eius præſertim qui a græcis ſaturnus dicitur eſſe af-
firmant. Clariſſimū uero & cuius maxima ſit uirtus ſolem dicunt. Reli-
quos quattuor eo nomine: quo & noſtri aſtrologi appellant martem. Ve
nerem Mercurium Iouē. Mercurios illos ꝓpterea uocant: q; cū aliis aſtris
haud quaq̄ errantibus: ſed motū ordinatum habentibus iſti ſoli ꝓpriū
curſum ſortiti futura oſtendāt: tanq̄ deoꝝ interpretes uoluntatis. Nam
tum ortu: tum occaſum: tum colore ſignificare recte aduertentibus futu-
tura teſtāt. Aliquādo uero uentis quandoq; hymbribus: tum æſtu: nōnū
q̄ cometis: ſolis & lunæ eclipſi. hiatu terræ multis deniq; ſignis: quæ pro-
ſint quæ ue obſint nō ſolū gentibus ac locis: ſed & regibus & priuatis ꝑ-
ſonis oſtendunt. Sub horum curſu eſſe aſtra triginta: quæ deos conſulto
res appellant: & horum medietatem ſupra reliquam ſubtus terram ferri
tum quæ apud hoīes accidunt: tum quæ a cæleſtibus eueniunt ſpectan-
tia: Diebus aūt decē ex ſupioribus unum ad inferiora ueluti aſtroꝝ ange
lū alteꝝ rurſus ab inferioribus ad ſupa mitti. Et hūc eſſe eoꝝ ꝑſcriptum
motū circuitu ſempiterno. Deoꝝ ꝑcipuos duodecim aſſerūt eſſe nume-
ro. Q uoꝝ cuilibet menſem & unum ex ſignis zodiaci tribuunt: perq; ea
ſolē ac lunam reliquoſq; planetas quinq; efficere motū ſuum. Solem an
no: lunam menſe proprios curſus peragere. Reliquoꝝ planetaꝝ quemli
bet ſuum motum diuerſis cōſumare tum uelocitate tum tempore. Hos
aiunt planetas plurimum in generationem cōferre uel bona uel mala cō
ſequenda: perq; eoꝝ naturam atq; aſpectum maxime cognoſci: quæ ſint
hominibus euentura. Multa quoq; prædixere tum aliis tum etiam regi
bus præſertim Alexandro: cum eſſet cum dario pugnaturus. Poſtmodū
Antigono & Nicanori Seleuco: prædicunt etiam idioris: futura. ita euidē
ter: ut miꝝ & ultra hoīum īgenia eſſe putet. Viginti quattuor præterea
aſtra præter zodiaci circulū annumerant: quorum duodeciuerſus bore-
am: duodecim ad notū uergāt. Et hæc quidē uideri: quæ attribuūt ui-
uentibus: hæc nō apparere: & defūctis adſſe putāt: quæ iudices uīuerſo
rū appellant. His omnibus inferiorem lunam ferri proprius terram di-
cunt: quæ breui tempore afficiat curſum ſuum non q̄dem ꝑ uelocitatē
motus: ſed ꝑ circuli breuitatem. Q uod uero lumē a ſolē habet: q; ꝑ
terræ ūbrā obſcuret ſēntiūt: cū græcis. De ſolis eclypſi uarias ſēntiētes: neq;
de ea ſuā ſentētiā efferre audent: neq; tempus prædicere. De terra ꝑuatas

ſententias afferunt áſſerentes ſcaphæ ſimilem:& concauam eſſe:multaq; de hac:deq; reliquis quæ in orbe ſunt:perſuadere nituntur:de quibus alienũ ab hiſtoria eſt ſingulatim referre. Hoc autem cõcædunt oẽs chaldeos aſtologiæ ultra cæteros:cum diutius in ea uerſati ſint:eſſe peritos. Numerum ãnorum:quibus ſe huiuſmodi aſtrorum doctrinæ uacaſſe affirmant haud facile quis crediderit. nam quadringenta tria ãnorum milia annumerant:uſq; ad Alexandri aſcenſum ex quo aſtrorum obſeruatiões ab ſe cæpta dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo ũde digreſſi ſumus redeat oratio:quoniam ſcriptores plurimi de medorum imperio diſſentiunt:haud abre erit ueritatem hiſtoriæ exquirenti: in quibus differant referre. Herodotus qui xerxis tẽpore uiguit aſſiriorum regnum qui annis antæa quingentis aſiæ impitauerant:ſcribit a medis euerſum deiceps multum tempore nullum fuiſſe regem:qui omnibus imperaret. Ciuitates ſingulas populari imperio uſas abſq; regibus uixiſſe. Tandem plures poſt annos electum à medis regem iuſtitia inſignem nomine Ciaxarem qui ꝓpinquis populis in medoꝝ ſocietatẽ adductis dux oĩum creatus ẽ Tum poſteri eius ſuſceptum ĩpium ꝓpagarũt uſq; ad Aſtiagem: quem Cyrrhus ꝓſeq; deiucerunt. de quibus nunc paucis cõtenti poſtmodum ſuo tempore diligẽtius trademus:Secundo ſeptimæ ac decimæ olimpiadis ãno factus ẽ medoꝝ rex Ciaxares ſecũdum herodotum:etheſias gnidius poſt herodotum:qui cum Artaxerſe aduerſus Cyrrhum frẽm eius militãs captus eſt:obq; artem medicinæ ãnis decem & ſeptem cum rege ſũmo cum honore fuit:Ex annalibus regum:in quibus ꝑſica ꝓlaꝝ geſta obſeruatã conſuetudine ſcripta erant. Certã a ſe cõpertã hiſtoriã ad græcos attuliſſe affirmat. Is tradit poſt deletum aſſiriorum regnum mædos ĩpio aſiæ potitos fuiſſe. Arbace regnante:q cum ſardanapalum bello ut dictum ẽ ſupaſſet:regnaſſetq; duo de triginta annis Mandaneſ filius imperium ſuſcepit:qui aſiæ ĩpauit annis quinquaginta. Poſt hunc annis triginta regnaſſe ſoſarmonem. Quinquaginta artecarmim Arbiãem duo & uiginti. Quadraginta arſteum:qui bello maximo cum cãduſus geſto ſuperatus ſit. Eius rei cã trãditur fuiſſe Parſodes ꝓla uir fortitudine at prudentia multiſq; ꝑterea uirtutibus memorabilis:qui regia apprime carus cũ magna eſſet auctoritate apud eos:q ꝑcipui penes regem habebantur. ex quodam iudicio infenſus regi:cũ tribus millibus peditum:equitibus mille ad caduſios aufugit:A qbus ſuceptus ſororẽ deſpõdit uni:qui cæteris eo tempore potentia ꝑſtabat:cum a rege apte defeciſſet ſuaſit caduſiis oĩbus: ut ſe in libertatẽ uendicarent. Dux belli ob uirtutem creatus exercitum maximum ad ducenta hoĩum millia cœgit: Caſtriſq; ĩ finibus

caduxiorū positis Arceum medoꝝ ducū se aduersus eū octingētis millibus hoīum pfectū pugna inita supauit:Ad quingenta millia iterfectis reliquos abegit extra caduxiorū fines.Hac uictoria insignis a caduſiis rex creatus in mediam transiit omniq; puincia uastata magnā gloriā assecutus est.Vergens in senium cum istaret uitæ finis:execratus ē successores: q odium inimicitiāq; inter Caduſios ac medos deleret:q pacē procuraret exilio multaret.Siue pgenies sua:seu caduſius esset.Q uapropter caduſii semp medis hostes extitere nunq illorum regibus subditi usq; ad Cyrthum psarum regē.Post arcei obitum ī medis regnauit Artines ānis duobus & uiginti.Artibanus quadraginta.Post hunc parti a medis deficientes:cum patriā urbēq; sacis tradidissent:magnum bellum inter sacas medosq; q p annis duobus magnis utrīque cladibus gestum est exercitarū. Pax tandē cōstituta:ut parthi subicerent medis:Sacæ medique amici sociique inuice ppetuo essent.Sacarum tum regina erat mulier Tarina nomine bellorum appetēs:audacia quoq; & rebus gestis cæteris fœminis ī ter sacas nobilor:Habet ea patria mulieres robultas:q uiros appetāt pter tī belli gloria illustres.Fertur hæc tum pulchritudine:tū uero cōsilio prudētiaq; mirabilis extitisse:ppinquasq; gētes barbaras supbia elatas ac sacis īpantes expugnasse:maiorēq; eius regiōis partē ad mitiorē traduxisse uitā.Multas īsup cōdidisse ciuitates:quas reddidisset p cæteris uicinis gētibus feliciores.Post eius obitum memores beneficioꝝ eius uirtutisq; subditi sepulchrum ei cōstruxere:oīum q apud ipsos erāt magnificētius Pyramis ea fuit triāgularis:cuius latus quodlibet tribus stadiis ptēdebatur:Altitudo stadii erat unius uertice ī arctum cōstructo.Addiderunt sepulchro aureā statuā īstar colossi.Honores īsup heroicos aliaq; ad sepulchri magnificētiā īpēderunt:q suis maioribus cōsueuerunt largiri.Astibara medorum rege i ecbatanis ob senectā defuncto filius Apanda regnum cæpit a græcis Astiages noīatus:quo a cyrtho rege psarum deuicto medorum regnum ad psas trāsiit:de quibus suo loco scribemus.De assiriorum medorumq; īpio:deq; his:ī qbus dissentiunt scriptores satis dictū putamus.Nunc ad īdos:eaq; q de his traduntē trāseundum.India:ī quatuor latera distīcta.Q uod ad oriētē quod ue ad meridiē uergit magnū mare circundat:Q uod arctos spectat Emodē mōs ab ea scithia quā habitāt hi qui appellantur sacæ diuidit:Q uartum quod est ad occidentē fluuius īdus terminat:oīum fere post nilum maximus.Magnitudinē indiæ ab oriente ad occasum scribunt stadioꝝ uigīti octo millium.A septē trione ad meridiē millium duum ac triginta.Hæc tanta indie magnitudo circulo æstiui tropici uidetur subiecta . In multis indiæ locis aiunt

erectũ lignũ nullã a ſole umbrã reddere: nocte arctoſ nõ uideri. In ultimiſ uero mime aſpici artur: quo in loco umbras uerſus meridiẽ inclinare dicunt. India multos mõtes ac magnos cõtinet arboribus oĩs generis oppletos. Cãpos inſup plurimos maximoſq; fructibus uberes pulchritudines: egregios. Diuiſa eſt fluminum multitudine agros plurifariam rigantium. Iſta ex re bis in anno p̃bet fructus animantia uarii generiſ producit p̃ cæteris magna ac robuſta: partĩ terreſtria: partĩ uolantia. Elephantes in ſup plurimos maximoſq;: qui libycos robore excellant. Vtũtur his quos uenatione abunde capiunt in p̃liis: multũ ad uictoriã cõferũt. Homines quoq; fert p̃ceros ac ualidos: & artificio accomodatos: ut qui ærem purũ ducãt: & aquã bibant ſalubrẽ. Terra & domeſticis fructibus opulenta eſt & uariis multiplicibuſq; metallis fecunda. Naſcitur in ea ingens argenti auriq; uis: nõ par quoq; æris ferriq; & aurichalchi. Multa inſup ad cultũ utilitatẽq; uitæ & belli apparatũ. Præterea s inter alias ſegetes fit apud indos plurimũ milii ac leguminũ agros aqua fluminũ irrigãte. Oriza quoq;: & quod appellant boſphor multaq; alia ad cibũ utilia. Plures inſuper fructus aĩantium nutrimenta q̃ lõgum eſſet recenſere: Ob hãc cãm affirmant nunq̃ indiã fame: aut re inopia p̃mi. Nã cum bis annis ſingulis ſegetes ferat: hunc quidem hyeme: quo tempore alii riſum ferunt p̃cipiunt alter æſtate cũ oriza. Siſamus boſphorus milliũ ſerũtur. Quo accidit: ut p̃cipua ſit apud indos ubertas: cum & ſua ſponte naſcantur fructus & paluſtres dulcedine p̃cipua radices magnam copiam uictui hominũ præbeant Omnis enim fere campeſtris regio dulcem tum a fluminibus hũo rem ſuſcipit: tum a pluuia: quæ certo anni tempore fieri æſtate conſueuit Sunt radices quoq; paluſtres æſtu decoctæ: ſed magna p̃cipue arundinum dulces: Confert etiam ad indo fertilitatẽ conſuetudo: quæ in bellis ſeruatur: Nam apud cæteras gẽtes hoſtes bello tempore regiões ſpoliant uaſtantque neque agros coli ſinunt: Apud indos uero belli tempeſtate in campis opus ruſticum exercẽt abſq; cura agricolæ p̃cul ab omni diſcrimine belli: Hoſtes in præliis mutua cæde craſſantur. Agricolis nulla in re nocent: ſed intactos reliquunt tanq̃ cõmunis utilitatis miniſtros. Neque uero hoſtium agros urunt: neque cũdunt arbores Habent inſup indi plura flumina ingentiaque nauigiis apta: quæ ex fontibus montiũ ad ſeptentrionẽ uergentium in cãpeſtria decurrunt. Horũ p̃ multi ĩ unũ cœuntes in gangem defluunt: Eius altitudo ſtadiorum eſt triginta: Fertur ab ſeptentrione ad meridiem: inque mare oceanum ingreditur: Delapſus uerſus orientẽ p̃ gandaricos: apud quos p̃ multi ſũt maximique elephãtes. Quo accidit: ut nullus unq̃ eis rex aduena ĩparit p̃pinquis gẽtibus

numerum uimque beluarum ueritis:Alexander macedo totius asiæ imperiū adeptus solos gandaros nō oppugnauit.Nā cum ad gandem cum exercitu pueniſſet cæteris ſibi ſubditis indis:ut nouit gādaros quattuor millibus elephātis ad bellum paratos:nequaq̄ eos armis laceſſiuit:Indus eodē mō quo gādes ab arcto incipiens inque occeanū fluens indiā diuidit:Lapſuſque p loca patentia augetur pluribus egregiis fluuiis qui in eū deccurrunt:quoꝝ p̄cipui Hipanes Hydaſpeſque:& Acceſinus dicuntur. ſunt p̄ter hos haud uulgaria flumina indiā inter labentia: quæ regiones eas ortis uariiſque fructibus uberē reddūt. Cur in īdia plura maxīaque ſint flumina:cās philoſophi phiſicique afferunt indiā ſitu eſſe humidā: Scythas uero bactrianos arrianoſq; uicinas gentes elatiores: Merito igit humiditatem ex ſupioribus locis ab infima fluentem & plures & aquoſiores fluuios reddidere.Sed quod accidit inter cæteros fluuio :quē dicūt Sillan:eſt dictu mirabile.Defluens enī a mōte eiuſdē noīs abrupto: neq; alterius fluuii decurſu auctus abſorbetur ab hiatu terræ.Indiā oēm cum ſupra modū āplitudīe excædat multæ uariæq; īcolunt gētes: quarū nulla originem eſſe extra indiam trahit:ſed oēs indigetes appellantur. Nūq̄ externa colonia illuc adiit:neq; ipſi ad alias gentes miſere.Aſſerunt priſcoſ inde hoīes his cibis quos terra ſua ſponte ꝓduceret pellibuſq; aīaliū quē admodū & græcos ꝓ ueſtibus uſos:arteſq; & cætera ad uitam neceſſaria paulatim adinuenta utilitate hoīes docente:quibus natura mānus loq̄lā & animi p̄ſtantiā adiumenta uitæ dediſſet. Tradunt qui prudentiores apud īdos fuere:p̄ſcis tēporibus cū adhuc hoīes diſpſi puicos habitarēt: ueniſſe ad īdos cū exercitu ex occidentali plaga dionyſiū oēmq; pagraſſe īdiā nullis adhuc p̄claris cōſtituris urbibus:q̄ ei obſiſterēt.Cū uero ob ingentes æſtus exercitus eius peſte interiret:ut dux prudēs ī mōtes ex locis planis milites traduxit. Vbi cū uenti frigidi effiarent & aquæ potu uterē tur.q̄ pura ex fontibus manabit a morbo ſunt liberati:Locum mō tātum in quo exercitus a peſte euaſit femur appellauit. Vnde & græcos tradidiſſe de eo deo poſteris ferunt ī iouis femore dionyſium eē nutritum.Cum multos fructus indos plātare docuiſſet:& uini quoq; alioꝝq; ad uitā utilium uſum dedit:plures īſup cōdidit egregias urbes cogens ex uillis in ciuitatem migrare.Deoꝝ quoq; cultum tradidit:leges ac iudicia cōſtituit: Tandē pp ipenſa beneficia reꝝq; uarias inuentiones deus exiſtimatus ē: & īmortalium honore potitus.Scribunt etiā mulierum multitudinem ī exercitu circunduxiſſe uſūq; eſſe in acie tympanis cymbaliſq; nōdum tubarepta.Cum indis īpaſſet annos duos & quinquaginta ſenex defūctus eſt:cui ſucceſſerunt regno filii:ſed paulati labente ſucceſſorum culpa p̄nci

pātu cum lōgo tpre poſt regnum oio defeciſſet:ciuitates libertātem áſſe-
ruere.Hæc de dionyſio deq; ꝓgenitoribus eius ab his qui īdiæ mōtana i
colunt tradunt.Herculē ꝑterea uolunt ad indos acceſſiſſe:ſicut & græci
claua pelleq; leonis ornatū:qui corporis robore uirtuteq; multo cæteros
hoīes exceſſerit:terræ inſup ac maris mōſtra ꝓdomuerit.Cum multas cæ
piſſet uxores filios plures natā unicā genuit:filiis cum ad ætatē ꝓueniſſēt
oēm diſtribuit indiam regnis ꝓ numero filioꝝ cōſtituris.Filiā ab ſe nutri
tā in reginā fecit.Multas ꝑterea ciuitates ab eo cōditas ſcribunt maximā
clariſſimāq; appellauit Palicotrā.Inqua ſumptuoſa ædificata regia mul-
tos in eam introduxit incolas ſepulchris etiam fluminibuſq; reddidit ur
bē munitiorē.Et ipſe quidē hercules cū e uita migraſſet:īmortalium ho-
norē cōſecutus eſt.Poſteri eius ꝓ multa regnantes ſecula nil dignum me
moria geſſere:neq; exercitu aliquo extra indiā ducto:neq; colonia ad aliaſ
nationes miſſa.Multis poſt annis plurimæ ciuitates in libertatē ſe uendi
carunt.Nātiōes q̄dā regnum uſq; ad Alexandri aduentum paſſæ ſunt:
Cum leges apud indos uariæ habeantur admiratiōe tamē dignæ:q̄ fue-
runt a p̄ſcis eoꝝ phīs editæ.Lege.n.ſanxerunt neminē oīo ſeruum eſſe li-
beros æquo iure:honoreq; haberi oēs qui aſſueſcerent neq; p̄ſtare cæteris
neq; iniuria quenq̄ afficere optīe ad oēs fortunæ caſus inſtituiſſe uitam.
Stultum ſane uideri leges æquas oībus poſitas:fortunaſ nō æquæ omni
bus cōes eſſe:Indoꝝ populus in tribus ſeptē ē diſtributus.Prima ē phōꝝ
qui cæteris numero pauciores ſupeminent dignitate.Hi ab oī ope īmu-
nes neq; ſeruiunt cuiq̄:neque īperant:recipiuntque a priuatis & ea:q̄bus
ſacra diis faciant:& curā habeant defunctoꝝ tanq̄ cari diis & q̄ fiāt apud
īferos p̄cipue norint:ꝓpterea dona plurima honoreſque eis īpenduntur:
Multum uero ꝓſunt indoꝝ uitæ.Nam anni principio una cōuenientes.
Siccitates:pluuias:uētos:morbos p̄dicunt:cæteraque quoꝝ cognitio poſ
ſit utilis eſſe:Futura.n.audientes tum populus tum rex & futura declinā
mala & bonis fucturis imminent.Q ui phūs falſa p̄dixerit nullā p̄terq̄
quod ꝓpetuo ſilet pœnā ſubit.Secunda tridus eſt agricolaꝝ:qui multitu
dine ſupantes cæteros a bello reliquoque ope liberi ſolis agris colēdis tē-
pus impriunt.Nullus hoſtis eos laceſſit:neque ſpoliat:ſed exiſtimans il-
los in cōi utilitate uerſari ab oī iniuria abſtinet.Ita ſoluti metu agricolæ
terramque libere colentes reꝝ afferunt ubertatē.Viuūt autē in campis cū
uxore ac liberis:neque in urbes cōmeant.Dant regi omnis enim īdia ſub
dita eſt regibus:tributum.Nulli priuato licet agros poſſidere ꝑter tribu-
tum:& q̄tām quoque fructuum partem regibus impendunt.tertiā tribū
conficiunt omnis generis paſtores:qui neque in ciuitatibus neque ī uilliſ

morãntur: Vruntur tabernaculis uestatu ac retibus tutas a feris áuibusque regiões reddunt: Hoc exercitio india indomesticam ꝓstant. Multis uarisque tum bestiis tum auibus sementi agricolarum in festis copiosam. Quantum locum artifices tenent: quorum pars armis pars rusticis instrumentis alii aliis utilibus rebus frabricandis uacã: Hi nõ solũ imunes a tributo sunt: sed frumentũ insuper a regia ꝓcipiunt: Quinto ordine millites: sed numero secundi belli disciplina exercentur. Omnis ea multitudo armis dedita tũ equi elephantiq; bello acti ex regia uictũ hẽnt. Sextus est ordo ephorꝝ. Hi q̃cũq; in india aguntur inspicientes regi referunt Vbi rex defit principibus. Septimo loco existunt qui publicis cõsiliis ꝓsunt numero paucissimi nobilitate prudentiaq; maxĩe insignes. Ex his eni ad regũ cõsilia tũ ad rẽ. p. curandã: tum ad res dubias iudicandas asciscuntur. Duces insup ex his diliguntur ac principes. His in partes politia ĩdie distributa haud quaq̃ licet unius ordinius uirꝝ alteris uxorẽ ducere neq; exercitũ mutare: neq;. n. fas est militem agrꝝ colere aut philosophari artificem. Habet india plurimos maximosque elephantos fortitudine ac magnitudine ꝓstantes. Coit hoc aĩal nõ sicut quidã putant ꝓmiscue: sed uelut equi & reliqua q̃drupedia. Decimo ac sexto adminus mense ut plurimũ piunt: q̃doque octauo & decio. Vnicũ ueluti equi parturiunt: quẽ nutriunt matres ãnis sex. Viuũt maiori ex parte ætate lõgeui hoĩs. Quui uero maxĩe senescunt ãnis ducentis: Sunt & apud indos statuti prĩcipes: qui iniurias ab aduenis ꝓhibeãt. Si qui eorꝝ infirmentur cõductis medicis curent: defunctosque sepeliunt eorꝝ pecunia ꝓximioribus tradita. Iudices causas cognoscunt: Sontes diligenter puniunt. Et de indis actenus. Nunc de scytis qui sunt indiæ cõtermini dicendũ. Hi olim a primordio paruã patriã possidebant. Postmõm paulatĩ ꝓ uirtutẽ & uires aucti cum regiones multas sibi subdidissent: in magnum impium gloriãq; ꝓuenere Ea ꝑmum natio iuxta araxim flumen parua numero ꝓpterque ignobilitatẽ cõtẽpta cõsedit. Nacti regẽ quẽdã bellicosum & militari uirtute ꝑcipuũ agros ãpliarũt: Muntanos quidẽ usque ad caucasu: cãpestres uero usque ad oceanũ & meotidã paludẽ aliaque loca ad Tanaĩ usque flumen. Fabulãt scythæ natã apud eos ex terra uirginẽ umbelico tenus hoĩs forma reliqua uipe. Eã genuisse puerꝝ: cuius nomen fuerit scytha: Hũc cum oĩum qui ante eũ fuerãt clarissimus euasisset: ĩdidisse populis scytarũ nomẽ. Inter huius regis posteros extitisse fratres duos suma uirtute. Et unũ Plutonẽ alterum Napim appellatos: qui magnis rebus gestis regno iter se diuisos alteros populos Plutones alteros napas uocitarũt. Horum magno post ꝑe regũ ꝓgenies uirtute & belli artibus insignis regiones ultrã

tãñai uſq; ad thrãciã ſubiecit. Verſis dein de ad alterã pãrtẽ armis ad nilũ
ægypti peruenere: redactiſque in poteſtatem q̃ intermediæ erant gẽtibuſ
uſque ad orientis oceanum & caſpium mare paludẽq; meotidã ipiũ p-
tẽderũt. Aucta uiribus ea gẽs reges habuit memoria dignoſa q̃bus q̃dã
ſacæbi maſſagete quidã Arimaſpe alio noĩe appellati. Sub his regibus ex
puinciis ab ſe bello ſubactis coloniæ deductæ ſunt. ſed duæ maximæ al
teræ ex affiriis inter paphlagoniã ac põtũ poſita. Ex mediis altera pone ta
naim flumen: cuius populum Sauromatas appellarunt. Hi multis poſt
annis ipio late diffuſo magna ex pte uaſtata ſcytia eã penitus deſertã cul
toribus reddidere. Deinceps deficiẽte ſythaꝛ pncipatu regnaſſe fœminas
dicunt fortitudĩe corpoꝛ pclaras: In his. n. gẽtibus exercẽẽ ad bellum fœ
mĩæ uiris nihilo uirtute ĩferiores. A quaꝛ multis uirtute egregiis magne
res nõ tm̃ ĩſcythia ſunt: ſed i ppiquis locis geſtæ. Cyꝛ q̃dẽ pſaꝛ regẽ cum
ĩgẽti exercitu ſcythiã ĩgreſſum ſythaꝛ regia plio ſupatum captumq; cru
ci affixit. Adeo ãt ămazonum uires claruere: ut nõ ſolum multas uicinas
gẽtes: ſed magnã europe aſiæq; ptẽ ſubẽgerĩt: de q̃bus poſteaq̃ ſcribere cæ
pimus haud abſurdum erit: q̃ de illis magis fabuloſæ: q̃ uere ſcribunt re-
ferre: penes thermodõta fluuiũ pmo gẽs amazonum fuit: q̃ uiris ſimiles
bellicis artibus uiribuſq; corporis pſtabãt. Eaꝛ regia exercitu mulieꝛ co-
acto exercuiſſe traditur eas militari diſciplina: ac nõnullas ex uicinis gẽti-
bus expugnaſſe. Eius deinde gloria & uiribus ãpliatis ppinquiſq; ſubctis
gẽtibus filiã genuit: quã martis filiã appellauit. Hoies ad texturã mulie-
briaq; deputauit exercitia. Lege aũt ſtatuit ut ſolæ fœmiæ ĩ re militari eru
direẽt. Viris interdicta eſſent arma: ſeruiliaq; officia pmiſſa. Maribus qui
ex eis naſcebanẽ crura ac brachia debilitabant: quo bello in utiles fierent.
Fœminis dexterã inurebant mãmã: ne pugnæ ĩpẽdimẽto ex quo & ama
zonum eis eſt inditum nomen. Regina & prudentia & rei militaris opini
one pſtans urbem pclarã in oſtiis thermodõtis quã appellauit. Themiſty
ram inq; ea regiã inſignem cõdidit: Cum in bellis millitarem diſciplinã
ſũmo ordine ſeruaret: pmum propinquas omnis gẽtes uſq; ad tanaĩ flu
mẽ ſuo ĩpio addidit. In q̃dã deiceps pugna cũ uiriliter dimicans iteriſſet
filiã regno ſuccedẽs. pq; oĩa matris uirtutẽ imitata geſta eius ſupauit. nã
uirgines a pmis ãnis uenatiõibus exercitãs quottidie ad belli munia ĩſtru
xit. Marti quoq; & dianæ ſacrificia ĩſtituitq̃ taurobolium appellauit. Sa
cra facere edocuit. Vltra tanaĩ exercitu traducto oẽs eius ore gentes ad tra
ciã uſq; duicit. In regnũ deide cũ multis ſpoliis reuerſa magnifica eis dei
templa cõſtruxit oĩum ſubditoꝛ beniuolentiã iuſto æquoq; ĩmpio ade-
pta. Tũ ad alterã fluminis ptẽ uerſis armis aſiæ ptẽ uſq; ad ſyriam bello

ſubegit. Poſt huius obitū ꝓpinquior genere in regno ſuccedebat iuſte i-
pans ita:ut amazões magno impio & gloria potirentur:Multis poſt ſecu
lis uulgata eaꝝ ꝑ oẽm orbem uirtute herculi ſemeles ac iouis filio ab euri
ſteo mãdatũ fuiſſe traduntiut hippolitæ amazonis baltheũ ad ſe ferret.
Q ua ex re illato amazõibus bello acieq; ꝓfligato eoꝝ exercitu uictã hip
politã cũ baltheo cæpit:quo ꝑlio amazonũ ẽ regnũ deletũ. Barbaras de
inde ꝓximas gentes cõtento amazonũ noĩe ꝑteritaꝝ iniuriaꝝ memores
adeo gentẽ eaꝝ cõtinuo bello cõrriuiſſe aiunt:ut ipſaꝝ ſit nomen & gẽus
extinctum.Paulo poſt hanc herculis expeditionem troiani belli tempore
Pantaſileã reginã martis filiã tradũt ſuarum cæde ꝑterritã cumq; amazo
nũ reliquis ex patria ꝓfugã troianis auxilio affuiſſe:ac poſt hectoris obi-
tum multis ꝑclaris belli facioribus editus ab achille interfectam. Hãc po
ſtremã amazonũ ꝑcipua uirtute extitiſſe:reliquiaſq; deinceps eius gẽtis
paulatĩ defeciſſe ferũt.Ea cã eſt:cur apud poſteros cũ robur eaꝝ uirtuſq;
refertur fabulaꝝ antiquaꝝ loco accipiãtur.Nobis poſteaq; res aſiæ:q; ad ar
ctum uergunt dignas duximus q; poſteritati mandarentur:haud abſur-
dũ uiſũ eſt:q; de hyperboreis tradũtur cõſcribere.Eoꝝ qui ueteres ſimileſq;
fabulis hiſtorias ſcribunt.Ecateus quidãq; alii oppoſitã celtis iuxta ocea-
num eſſe inſulã haud multũ ſicilia minorẽ pone arctos tradũt:habitariq;
ab his qui hyperborei eo ꝙ uento boreæ ſint admodũ ſubditi appellentur
ĩſulã uero fertilẽ ac fructuoſã:ut ĩ q; fructus anui bis naſcãtur. Fabulãtur
tonã in ea natã:unde & apollo ibi ꝑ cæteris diis maxĩe colitur.Eſſe quoq;
eius inſulæ hoĩes ueluti quoſdã apollinis ſacerdotes cuius laudes & hym
nos quotidie in cantu celebrent:ſũmeq; eũ honorẽt deũ.Præterea lucum
ingentẽ tẽplũq; apollinis forma rotunda egregiũ multiſq; donis atq; or-
namẽtis cumulatũ. Vrbs ei ſacra eſt:cuius incolæ mãiori ex ꝑte aiunt eſſe
cytariſtas cõtinueq; in tẽplo ſonare canentes hymnos in apollinis laudẽ
cantuq; eius geſta exornãtes.Habent hyperborei ꝓpriã linguã græcis :ſed
athenienſibus maxime deliiſq; ſocietate ac beniuolentia iuncti ſuntia pri
ſcis tẽporibus cæpta.Enĩ græcos quoſdã dicunt cũ ad hyperboreos tranſiſ
ſent:dona ſumptuoſa in tẽplo appoſuiſſe græcis litteris inſcripta.Eodem
pacto ex hyperboreiſ olim Abarim ueniſſe in græciã amicitiãq; cũ deliiſ an
tæa cõtractã firmaſſe.Ferunt inſup lunã hac ĩſula uideri parum a terra di
ſtantẽ:ac terreſtes quoſdã ueluti cũulos habentẽ inſe manifeſtos.Dicunt
quoq; eũ deũ ꝑ annos unde uiginti adire inſulã in quibus aſtroꝝ reuo-
lutiões ꝓficiant.Ob eã rẽ huiuſmõi annoꝝ tꝑs a græcis metonus annus
noĩatur.Interea cythara ſonare:pſallereq; noctu cõtinuo ab equinoctio ver
nali uſq; ad pliadum ortũ deu exiſtimaturus uoluptati deditus.Regno

riuitati imp̃ant huic:tẽploq; p̃sunt ii quos ãppellãt boreadas ꝓgenies boreæ:q̃ ꝓ genus recipit ꝓncipatum. Nunc ad reliq̃s asiæ ptes eas p̃serti:i q̃bus cõtinet arabia trãseundum. Ea iter syriã ægyptumq; sita multis uariisq; distinguit gentibus. Nãq; uergunt ad orientẽ ptes arabes incolunt quos noiant abatos habitantes patriã:tum desertã tum iaquosã tum in paucis ferentẽ fructus. Ideoq; latrociniis uicinis gẽtibus ifesti sunt:atq; i uicti bello Q ui regionẽ aqs carentẽ tenẽt:puteos effodiunt exteris igno tos:q̃ res hostiũ piculla depellit:Nã q eos plequunt aut errantes siti defi ciunt fõtium iscitia aut uix redeunt labore defatigati. Ob hanc cãm ara- bes ea loca icolẽtes cũ bello expugnari neq̃ant liberi uiuunt:neq; ulli unq̃ externo regi:nõ assirio nõ medo nó ꝑso paruerunt. Ipsi macedonum re- ges nunq̃ eos subigere q̃tum uis magnis copiis ualere. Est i regiõe abate- oꝝ saxum nã admõm munitũ unico angustoq; ascensu euntibus patens paucis custodibus egẽs stagnum quoq; ingens:ut quod lõgitudie qnq̃gi ta latitudine sexaginta ferme stadia cõplectat:Assaltum ꝓducens ex quo nõ ꝓuum uectigal ꝓcipit. Eius aq̃ odoris ẽ pessimi atq; amari. Q uo fit ut neq; pisces ꝓducat neq; aliquod aq̃tile aial. Et cum plures dulcis aque fluui i illud decurrant neq̃q̃ tñ aq̃ natura imutat. Assaltum stagni medie tas plurimũ ãnuati gignit:quãdoq; ad tria iugera quãdoq; ad duo Vnde & circunstantes barbari maiorẽ ptẽ tauꝝ minorẽ uitulũ appellant Plenus assalto lacus ꝓcul aspicientibus ilula apparet. Cum assaltum lacus est ege sturus palã ante uigesimum & secundum diẽ appent signa. Et.n. circa sta gnũ stadiis pluribus fetor a uento excitatus ꝓꝑum argento auroq; & æri coloré aufert:uento iteꝝ reflante restituit ꝓpiq̃ loca ex calore fectoreq; la cus corrupta & morbos afferunt incolis & breuioris uitæ reddunt. Ferti- lis ẽ ea palmis regioq; flumĩbus aut aqs fõtium rigatur. Nascitur & ĩ que dã eius cõualle ad multa medicis utile balsamum uectigal cum nulla or- bis ꝑs alia eã plãtã ꝓducat. Abhac dserta arridaq; patria uicĩa arabia adeo differt ut multitudie fructuũ cæteraꝝq; reꝝ q̃ ĩ ea nascũt fœlix noietur: Calamo.n. & eo quẽ appellant schinũ rebusq; aliis q̃ arõata dicunt:pluri- mũ abundat. Foliis ꝑterea odoris suauissimi:& quod ex arboribus stillat gũmi mirrhã ẽt & diis gratissimũ ꝑq; uiuersum orbẽ diffusum thus extre ma arabiæ feruntCostum insuꝑ Casiã Cinamomũ & alia eiusmõi plurã Herbæ uero & arbusta odorifera ideo abunde:ut q̃ cæteri raro suꝑ deoꝝ altaribus ponãt illi ꝓ lignis in furnis cõburãt. Hisq; quæ apud alios ha- bentur rara arabes seruoꝝ domi lectos sternãt. Cinamomum utilitate ex cellens ad hoc resĩna mitiq; odoris therebintus apud arabes nascuntur. Mõtes nõ solum abiectes ac populos ꝓferunt:sed cedros & quẽ uocant

bara tō:plutīas uero alias nutrit plātas ſuauē odorē trāſeuntibus inſpirā-
tes.Natura id ſoli accidit ut dulces in eo odores orta ferāt.Nā q; buſdā in
locis effoſa terra aliq; reꝑiūtur ſuaue olētes glebæ: q; ueluti metalla fuſe la
pides īgentes fiunt ædificandis dōibus apti.In eos cum guttæ aq; pluuiæ
caduntita liq; fiunt ex hūiditate iunctu re lapidum cōmiſcentur q; inuicē:
ut unicus murus appareat.Effodit ī arabia auꝝ:quod nō igni decoq; ut
apud alios cōſueuit:ſed eueſtigio effoſſum nucibus id caſtaneis ſimile re
ꝑit:colore ē ita lucido:ut ꝑcioſos lapides ab artificibus auro ī cluſos ſplē
didiores reddat.Pecoꝝ.adeo fertilis:arabia eſt:ut natōes plurīas uitā pa-
ſtoꝝ ducētes enutriat.Frumento nō eget multaꝝ reꝝ ubertate opulenta.
Pars ſyriæ cōtermīa multas uariaſq; nutrit feras.Nā & leones & pardali
multo plures maioreſq; in ea q; ī libya ꝛepiuntur:ꝑter hos q babylōii uo
cātur tigres.Fert & aīalia nature duplicis mixta ſpe:quoꝝ aliquos appel-
lant ſtrutio camelos:q exſtrutiōe cameliſq; cōſtāt:unde & nomen trahūt
magnitudīe ad cameli naſcentis modum.Capite ſūt pilis minutis:oculiſ
groſſioribuſ nigriſq; nō diſſimili forma & colore camelis collo ob lōgo ro
ſtro breui atq; acuto elati mollibus pēnis duobus cruribus pedibus un-
gula fiſſa ut terreſtre ſimul uolatileq; aīal uideatur:ꝑpter grauitatē neq;
altius extolli neq; uolare pōt.Sed uelociter terra graditur. ꝑſecunt illum
eqtes quos ſæpius lapide pedibus ueluti funda iacto ferit. Cum effuge
re neq; īter arbuſta ſepius aut umbroſa loca caput aſcōdit nō naturæ di-
ſcidia ne uideatur aut cōſpiciatur ab aliis ut quidā putāt: ſed quiā ea cor
poris ꝑs cæteris debilior umbrā ſibi ꝑ tuteal parat.Natura.n.optima ſin
gulis aīantibus ad ſui ſalutē magiſtra nō ſuæ tātum ſed eoꝝ quoq; quos
procreat curam ſalutis gerit.Q ui camelopardi uocātur:ab his ambobuſ
a quibus ſortiuntur nomē naſcuntur ſed camelis exiſtunt mīores:& bre
uiore collo :capite oculis colore pilis ꝑdis ſimiles:Vngule fiſſura camelo
Caudam habent lōgam in modum ꝑdi : Naſcuntur etiam in arabia trā
gelaphi ac bubali:pluraq; alia uariæ formæ mixtæq; naturæ aīantia:que
breuitatis grā ōmiſſimus.Videtur autē ſol regiōi ad meridiē poſitæ plu-
rimam gignendi uirtutem afferre:ꝑptereaq; pluria ī eis locis uaria ac pul
chra aīantia natura fieri.Eadem cā & in ægypto crocodylli & fluiatiles eq;
In æthiopia uero ac libyæ defertis elephantes multi uarii ſerpentes: dra
cōes cæteraq; feræ magnitudine ac uiribus eximiæ naſcuntur:in india
quoq; elephantes mole uiribus multitudine reliquis ſunt antecellentes.
Nō ſolum.ām his in regiōibus aīalia ſpe diuerſa ſolis ope uirtuteq; fiunt.
ſed lapides quoq; naturæ uariæ tum colore tum ſplēdore ādmōm lucido
Criſtallus.n.lapis ex aqua oritur pura cōgelata nō quidem a frigore:ſed

diuini caloris uiq̃ duritiẽ ſeruet uarioſq; ſuſcipiat colores. Smãraddi .n. berilliq; inter metalla ærea naſcentes a ſupis formã colorẽq; capiũt: Lapidibus etiã aureis ſolis æſtus eũ colorẽ indidit. Quapp & adulterios quoq; arte hoĩum collore criſtallis addito fieri tradunt. Carbunculorum inſuper uarias ſp̃es ſolis uirtus efficit. Eodem modo diuerſarum auium formis color eſt additus: ut ĩuicẽ differentes q̃dam oĩo porfireæ aliæ ſplẽdido nõnullæ croceo: aliæ ſmaradi colore exiſtant: q̃ cĩa lumĩe ſolis effici uidemus. Hoc & in iride cõſpicere cæleſti licet: q̃ uarios colores a ſole accipit. Hoq; uarietatẽ naturales ſupioribus tribuunt calore ſolis cohopante: q uiuificet oĩum rerũ formas. Dẽiq; florũ terræq; colorum ac uarietatis cuius naturale opus ars poſtea hoĩum natura docente imitata uarios ſingulis rebus colores addiderit. Et. n. colores fructuũ odores ſaporũ uarietates aĩaliũ magnitudinẽ cuiuſq; rei formam terrarũ diuerſas ſp̃es conſtat ſolis caliditate fieriq; træ hũiditate cõcalefacta cuiuſliber rei naturam ꝓducit. Itaq; neq; parius neq; alius quis mirandus lapis cũ arabicis eſt cõpandus: quorũ & albedo ſplendida eſt: & põdus graue: nec cæteris cædũt leuitate: Hanc ei ꝓpriã ꝓprietatẽ uirtus ſolis: ut dixĩus elargit. Calor enĩ cõdenſat. Siccitas cõprimit. Splendor illuminat. Auium genus oẽ caloris particip̃ens uolans ꝓp leuitatẽ ſolis opa: diuerſi eſt coloris in regionibus p̃ſertĩ ſoli ꝓpĩq;. Babylõia pauões pluriõs colore uario diſtictos nutrit. Vltĩa ſyriæ fert pſytacos porfiriõeſq; ac meleagridas plureſq; alias animãtiũ ſp̃es coloribus uarias: Simili mõ & de aliis ſimilis plagæ locis: ut ẽ in dia: rubrũ mare: æthiopia: & libye portio. Sed ꝓteſ orientis q̃ ferationes ſt nobiliora maioraq; ferũt animantia. Reliq̃ ſecundũ ſolis uirtutem. Eodẽ pacto inter arbores palmæ in libya fructus ꝓducunt ſq̃lidos ac paruos. In interiori ſyria q̃ carioti appellantur fiunt aliis excelentiores tum dultum magnitudine tum humore. His maiores multo arabia fert ac babylõia: quorum magnitudo ſex eſt digitorum. Colore ſunt q̃dam ſub æreo nõnulli puniceo alii porfireo aſpectu amæni & ſuaues guſtu palmarum arbor ꝓcera eſt: ſtipite tereti & uſq; ad uerticem æquo: coma eius uariæ circumq; diffundit. Ea q̃ ad meridiem ſpectat arabia fœlix cognõinatur Intriorem paſtores colunt in tabernaculis uitam ducentes. Hi pecoribus armentiſq; ꝺditi latos habitant campos: q̃ int hos fœlicemq; arabiam interiacet: abſq; aq̃ eſt: & ut iam diximus deſerta. Quæ ad occaſum uergit arenoſa eſt penitus per eam inter qui faciunt quemadmodum in mari nautæ arcti ſigna itineris duces habent. Reliq̃ ps arabiæ uerſus ſiriã ſita multifariã agrorũ cultoribus mercatoribuſq; referta ẽ. q̃ eorũ q̃ exportãt p̃miis allecti q̃ rara apud cæteros hẽnt habũde ſubmiſtrẽt. q̃ ad oceanũ

pars respicit supra fœlicem arabiam posita: multisq; ac magnis diuisa fluuiis plures stagnantes locos paludesq; haud parui abitus facit. Que cū fluminum tum ibrium aqs irrigata maiori ex parte duplici fructu abundat. Nutrit ãt is locus elephãtoꝝ greges aliaq; uaria ac diuersa spē formaq; aialia. Pecoꝝ insup pserti boum atq; ouium magnas pinguesq; causas hẽntium copiosa est: Multa quoque & diuersa cameloꝝ pbet genera tum pigutum tum maculentoꝝ: quoꝝ nõnulli gibbum duplicẽ i dorso hẽnt a quo & ditili noiant. Hoꝝ carnibus lacteq; uescunt icolæ. Quida mferẽdis oneribus apti supra decẽ frumẽti medinas: hoies uero qnq; in lecto iacentes uehunt. Anacoli uero lagariq; q dromadũ sunt forma plurimũ uiæ cõficiunt pserim p deserta & aqs carentia loca. In bello quoq; duos in certamẽ sagittarios ferunt dorso cõtrariæ iuicem isidentes. Alteꝝ a frõte aduersus hostẽ alteꝝ cõtra psequentem pugnantes. Et de arabia hactenus. Nunc de ísula i oceano uersus meridiẽ repta & q in ea pter fidẽ narrantur: deq; inentõis cã paucis sunt explicãda. Iãbolus a pueritia eruditus post patris q mercator extitit obitum: & ipse mercaturæ opam dedit: per arabiam transiens ad aromata emenda cum sociis itineris a latrõibus captus pmo cum uno excõseruis pastor deputatus est. Deinde una cum eo à quibusdã æthiopibus cõphensus ultraq; maritimã æthiopiã ductus. Hi cum essent externi i expiationem eius regiõis capti sunt. Mos erat his qui ea loca incolebãt æthiopibus a priscis temporibus ex deoꝝ responso traditus perq; progenies uiginti: annos uero sexcentos: progenies eim triginta perficitur annis: obseruatus duobus hominibus expiationem facere. Habebant pparatum nauigiolum ad ferendas maris tempestates aptum. Et quod duo uiri facile possent regere. In id sex mensiũ uictu: quod satis esset ambobus impositio uiros inducãtes mandabant: ut secundum oraculi responsam nauiculam uersus meridiem dirigerent. Venturos esse eos ad insula fœlicem & humanos homines: qui beatæ uiuerent. Eodem modo & eorum patriam: si ipsi in insulam salui peruenissent sexcẽtis annis in pace fœlicitãteq; futuram. Sin uero longitudine maris territi cursum retro uerteret: tanq; impios ac sceleatos oi eorũ genti magnarũ calamitatum cãm pbituros. Aethiopes uero aiunt dies agere iuxta mare festos: sacraq; facere optãtes quo solita fiat expiatio prospeꝝ nauigantiũ cursum. Hi post quattuor mensium nauigationẽ multis actis tẽpestatibus ad insnlã deferuntur figura rotondã stadioꝝ ambitu quinq; milliũ. Insulæ ap propiquãtibus accolæ quidã obuii scaphã deducunt. Alii accurrentes mirantur alienigenaꝝ aduentũ: eos humaniter benigneq; suscipiuntq; apud se erãt cum illis cõicantes. Sunt eius insulæ hoies corpore ac

moribus haud noſtris ſimiles. Eodē tamē oēs corp̄oris forma. Sed q̄ mā gnitudine quattuor cubitos excedat: Hor̄ oſſa ueluti nerui quo uelis flectuntur reflectunturq̄. Corpore ſunt pluſq̄ noſtra agili ac robuſto. Nā ſi quid manibus cepint nemo eripe ex digitis põt: pilis carent demptis: capite: ſup̄ciliis p̄alpebris ac merito reliqua p̄arte corporis adeo p̄polita ut ne parua quidem lanugo appareat. Pulchri ſunt decori & corpore cõpoſito. Aurium foramina multo noſtris patentiora. Q̄uemadmodum & lingua a nobis differunt: Habet. n. eor̄ lingua priuatim quid tum a natura tum ab ingenio datum. Diuiſam. n. līguā natura dedit: q̄ ſcinditur in īferiori parte: ut ab radice duplex eſſe uidentur. Itaq̄ uaria utuntur loq̄la: ut nõ ſolū uoce hoīum loq̄tur: ſed auiū diuerſar̄ imitētur cātus. Q̄uod uero uidetur admirabilius unā cum duobus hoībus p̄fecte ſimul reſpõdēdo tum diſputando locuntur. Vnā. n. linguæ parte uni alloquit̄ reliqua alteri. Purum ibi eſſe integro anno ærem cõſtat: quemadmodum pœta ſcribit: pirum ſupra pirum. Malū ſupra malū: uuam ſupra uitē ficum ſupra ficum ſeneſcere. Eſſe inſup̄ tradunt tontinuo diem partem nocti. Circa meridiem nullā fieri rei alicuius umbrā cū ſupra uertic̄ ſol exiſtat. Viuunt autem ſecundum cognationes ac cætus: qui tamen quadringentos nõ excædant. Habitant in pratis ferente abſq̄ cultura ſponte ſua uberes fructus terra. Nā inſulæ uirtus aeriſq̄ tempies terram ſua ſponte frugiferam ultraq̄ ſatis eſt reddit. Naſcuntur apud eos arundines plurime ferētes uberem fructum albo eruo p̄ ſimilē. Hos eolectos ſpargunt aqua calida: quo ad auctus ouis columbæ magnitudinem equet. Ex his poſtmodū contritis panem conficiūt dulcedine p̄ſtantem. Sunt etiam in ea aq̄r̄ fontes p̄ magni: ex q̄bus partim aquæ calidæ ad uſū baleneor̄ ad curam doſq̄ morbos manet: partim ſuma dulcedine frigidæ: q̄ ad ualitudinem cõferunt. Eſt quoq̄ omnium doctrinar̄ maximeq̄ aſtrologiæ apud eos cura utuntur litteris quas habent uiginti & octo ſecūdū uirtutem ſignificandi characteres uero ſeptem: quarum q̄libet quattuor interp̄tat̄ modis. Longiſſime ſunt ætatis: ut qui annos centū quinquaginta uitā agant & abſq̄ aliquo ut plurimū morbo. Si quis febricitat aut corpore æger fuerit mori ſtatuta lege conpellūt. Non ſcribunt p̄latus ut nos: Sed a ſuperiori parte recta linea ad īferiorē. Mos eſt eis ad certā uſq̄ ætatem uiuere qua perfecta uariam ſibi mortē ſponte conſtituūt. Gemina eſt apud eos herba: ſupra quā ſi quis iaceat inſuauē deductus ſõnū morit̄. Mulieres mime nubūt: ſed omnibus ſunt commūes. Simili modo & filii educantur. cõmmūiq̄ amore ſūt omnibus. Abducūt ſæpius a nutriētibus īfātes ne matres filium recognoſcant. Q̄uo fit ut cū nulla ſit apud eos ābitio

aut ꝑcipua effectio cõcordes absq; ulla seditione uiuant. Esse insup aialia ea i insula magnitudine quidẽ parua: sed natura ac sanguis uirtute admirabili. Corpore sunt rotundo ac testitudinibus simili duabus lineis iuicẽ ꝑ mediũ transuersis: in quarũ cuiuslibe extremo sit auris & oculis uideãt: totidem audiant auribus. Vnicis uentre arq; intestinis: in quæ commesta cõfluunt. Pedes circum habent plures: quibus in utranq; partẽ ambulant Huius belue sanguis mirabili afferitur uirtute. Omne enim corpus cõcisum dum spirat hoc tictum sanguine eueſtigio coheret. Similiter & manus cæsa reliquæq; corporis: dum uita supperit: partes resarciuntur Si recenti adhuc applicentur uulnere. Q uisq; cætus nutrit magnas diuersæ naturæ aues: quibus experiuntur qualles filii sint futuri. Imposita enim supra aues infantibus si uolantes ꝑ ærea immoti nõ expauescant educũt. Sin uero timore ignauiaq; deficiunt: proiiciuntur: ut neq; diutius uicturi & animi exercitio inutiles. Cuiuslibet cætus senior aliis tanq̃ rex cui parent omnes imperat. Annis centum quinquaginta actis se ipsum uita exlege priuat. Post eum senior accipit principatũ. Mare quo insula circundatur fluctuosum: & quod motus ingentes facit. Dulcis est aquæ gustu: Arctus & plereq; stellæ: quæ nobis apparent mime ab illis conspiciuntur. septem uero insulæ simili magnitudine paribus interuallis eiusdẽ gentis legisq; existũt. Oibus ea incolẽtibus q̃is terra sua spõte abunde uictum ferat: tamẽ his modeste utuntur. Simplices enim cibos appetũt nutrimẽtum quod satis est q̃rentes carnibus tũ assis tũ elixis uescuntur coquoq; artẽ uariisq; saporibus condita ut in utilia reiiciunt: deos & eum qui oĩa cõtinet solemq; & reliqua cælestia colunt. Pisces aueſq; uarii generis capiunt. Nascuntur etiam sua sponte arbores fructiferæ oleaq; & uites: exquibus olei uiniq; copiam educunt. Serpentes magnos sed innocuos insula ꝓducit: quoq; carnes mire dulcedinis edet. Vestes parant ex lanugĩe molli ac splendida ex medio atũdinum sũpta: qua maritimis ticta ostreis uestimenta purpurea cõficiuntur: Varia existunt animantia: & quia præter opiniõem haud facile credita. Certũ uiuẽdi ordinẽ seruãt: unico cibo dietim cõrenti Nam certo die pisces: alio aues: quãdoq; terrestia aialia edũt: oleo aliquando simpliciq; mensa utuntur. Diuersis sunt exercitus dedit. Q uidam inuicem ministrant. Alii piscantur: alii exercent artes: nonnulli circa alias res usui comodas occupantur. Q uidã exceptis senibus partitis inuicem operis seruitio uacant. In sacris ac diebus festis hymnos in deorum & maxime solis laudes canunt: cui se & insulas dicarunt Mortuos in littore sepeliunt. Cadauer cum mare fluit arena obruentes: ut aquæ fluxu inundationeq; exaggeretur locus. Calamos aiunt ex quibus fructũ

decerpunt augeri minui ue ad lumæ modum Fontium ãqua dulcis ac ſa
na caliditatem ſeruat niſi frigida aq̃ aut uinum immiſceat. Iambolus &
q cum eo acceſſerãt cum ſeptẽ annis ĩ inſula mãſiſſent tandẽ eiectos fu-
iſſe aiunt iuitatos tanq̃ malos maliſq; afluetos moribus Igitur præparatã
ſcapha cibiſq; ĩpoſitis abſcedere coacti menſibus q̃tuor ad regẽ indiæ are
noſa ac uadoſa loca mari appulere. Et alter quidẽ tempeſtate periit. Iam-
bolus in uillã quãdã diuertens ab incolis ad regem in urbem alibro tam
plurimum a mari diſtãtem deductus eſt: Cum græcos diligeret rex plu-
rimiq; eorum doctrinam faceret: multis illum donauit. Deinde ſecure in
pſidem primo tum ſoſpitem in græciam miſit. Hæc poſtmodum Iam-
bolus latens mãdauit: multaq; de india cõſcripſit antæa cæteris ignota.

EXPLICIT LIBER TERTIVS. INCIPIT Q. VARTVS IN Q. VO HAEC CONTINENTVR.

De æthiopibus q ſunt ultra libyam deq; his qui ãpud eos ãtiq̃tus ferũt.
De auro q ĩ extremis ægypti effoditur: deq; eius p̃parationis artificio.
De his q maritima loca arabiæ ĩcolunt atq; ad oceanũ ſita uerſus indiã
loca uergunt. Vbi deſcribantur ſingulati natiões: & qbus legibus utũtur:
& quã ob cãm multa de eis uarie ferũt mĩmeq; fides illius p̃ſtetur.
De priſcis libye rebus: deq; his: quæ de gorgone & amazonibuſ & ammo
ne atq; ath lantibus ſcribuntur.
De his: quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionyſio
& deorum matre continentur.

OSTEA q̃ ſuperius de ægypti aſiæq; ſecũdum quamq;
p̃uinciã mẽoratu digniſ rebus ſcripſimuſ hic liber æthio
pes libyos ath lantides cõplecteturꝰ Ferũt æthiopes prios
hoĩum oĩum creatos eſſe: cuius rei cõiecturã ferunt q; nõ
aliunde hoĩes in eã acceſſerint: ſed in ipſa geniti merito ĩ
digẽtes omniũm cõſenſu appellẽtur. Et quidem ſimile ueri eſt: eos q ſub
meridiem habitant primos e terra fuiſſe homines genitos: Nã ſolis calo-
re terram quæ humida erat arefacientẽ: atq; omnibus uitam dante decẽs
fuit locum ſoli p̃pinquiorem primo naturã animãtium tulliſſe. Afferũt
autem deorum apud eos cultum primitus adinuentum. Sacra inſup põ
pas celebritates aliaq; quibus diis honores impenduntur ab eis fuiſſe re
perta. Q̃ua ex re ipſorum ĩ deos pietate religioneq; inter omnes uulga-
ta uidentur æthiopum ſacra diis admodum grata eſſe. Huius rei teſtio
nium afferunt antiquiſſimum fere ac celeberrimũ apud græcos pœtaꝝ

qui in ſua iliade iouem reliquoſq; ũnã deos introducit in æthiopiã tum ad ſacra: quæ eis de more fiebant: tum ad odoꝝ ſuauitatem cõmigrantes. Dicitur etiã æthiopas ſuæ erga deos pietatis præmium tuliſſe: q; nunq; ab externis regibus ſubacti ſunt. Semper enim liberi permanſere. Et eim cum plures magnis copiis apparatuq; aduerſus eos ꝓfecti ſint: nullus tamen eoꝝ imperio potitus eſt. Cambiſes quippe maximis uiribus æthiopas aggreſſus & exercitum amiſit: & ipſe periculũ ſubiit uitæ. Semitamiſ & cõſilii magnitudine & rerum geſtarum fama excellens: cum æthiopiam intraſſet: deſperatione reꝝ ſubito abſceſſit. Hercules quoq; & Dionyſius uniuerſo peragrato orbe ſolos æthiopas etiam ægypto cõtermios tum ꝓpter eorum in deos cultum: tum quia inexpugnabiles uidebantur intactos reliquere. Aſſerunt inſup ægyptios eorum colonos eſſe colõia ab oſiride deducta. Quinetiam ægyptum olim non terram firmam habitabilemq; ſed mare ab orbis exordio extitiſſe. Ea limo poſtmodum nili iundatione ex æthiopia aduecto exaggerata a flumine terra paulatim continentem factam. Quod in oſtiis fluis conſpici licet: Annis enim ſinguliſ noua materia inundatione nili oſtiis appoſita cædit pelagus ob cumuloſ terræ ſuperinductæ. Ita regio omnis ĩcrementum ab æthiopia ex terra allata cæpit: plurimæ etiam leges ab æthiopibus ſunt ad ægyptum tranſlatæ colonis maiorum ſeruantibus inſtituta. Nam reges deos exiſtimare ſe pulchroꝝq; præcipuum ſtudium habere: aliaq; eiuſmodi plura ex æthiopum diſciplina ꝓfecta ſunt. Statuarum inſup magnaꝝ uſum ac litteraꝝ formas ab æthiopibus accæperunt. Cum ægypti litteris utantur ꝓpriis. Has quidem uulgo diſcunt omnes: has quas ſacras appellant ſoli ſacerdotes norunt a parentibus eoꝝ priuatim acceptas. Apud æthiopes hiſdẽ omnes figuris utuntur. Sacerdotes uero apud utranq; nationem eundẽ ordinem habent pure enim caſteq; ad cultum deorũ accædunt utriq; ſimiles ferentes ſtolas eiuſdemque figuræ ſceptrũ ĩ aratri formam: quo & utuntur reges. Pilleos etiam ob longos genſtant circa finem umbelicum hãbentes. Serpentibus quos aſpidas uocant circum uolutos: Monumẽtum inſigne eos qui cõtra regem inſurgere audeant morriferis morſibuſ ſubeſſe. Plura alia de illorum antiquitate dicuntur: ægyptiorumque colonia: de quibus ſcribere haud opere prætium uidetur. Sed de æthiopum litteris quas ægyptii ſacras uocant: ne quid de priſcis rebus omittatur dicendum. Sunt ægyptiorũ litteræ uariis animantibus extremitatibuſque hominum atque inſtrumentis: ſed præcipue artificum perſimiles. Non enim ſyllabarum compoſitiõe aut litteris uerba eorum exprimuntur: ſed imaginum forma earum ſignificatione uſu memoriæ hominum tradita

Scribunt quidem accipitrem crocodillum ſerpentẽ hoſ oculũ mãgnus faciem & cætera eiuſmodi. Accipiter rem denotat cito factam: quoniam hæc aliarum ferme omnium auis ſit uelociſſima: tranſfertur hæc notatio ad domeſticas res. q̃ uelociter fiat: Crocodillus malũ ſignificat Oculus iuſtitiæ ſeruator & totius corporis interpretatur cuſtos. Reliquarum corporis partium dextera manus digitis paſſis libertatem deſignat. Siniſtra uero compreſſis tenacitatem atque auaritiam. Eodem modo & cæterarum corporis partium figura atque inſtrumenta certum notabant. Quæ memoria hominum longo uſu ac meditatione obſeruata eueſtigio quid ea exprimerent internoſcebant. Aethiopum leges quædã non parum ab reliquarum gentium legibus maxime uero circa regum electionem differunt: Nam ſacerdotes optimos ex ſe ipſis ſeligunt. Quem uero ex eis deus more quodam bacchantium circundelatus cæpit hunc regem populus creat. Statimq; flexis genibus quoniam ſit diuina prouidentia datus ut deum honorat. Aſſumptus in regem uitam ducit ſtaturam legibus: omniaq; agit iuxta patrios mores: neq; premio neq; pœna afficiens quen q̃ preter traditam a ſuperioribus legem: Mos eſt illis neminem ſubditũ etiam damnatum morte punire. Sed quidam ex lectoribus p̃ferẽs mortis ſignũ ad reum mittitur. Quo accepto reus domũ abiens ſibi mortẽ conſiſtit. Cõmutare mortem exilio ueluti mos eſt apud græcos nephas habetur. Ferunt quendã miſſo ad ſe mortis ſigno cogitaſſe ex æthiopia fugere quod p̃ſentiẽs mater zona ad filii collũ poſita nequaq̃ manibus renittere auſum ne ſuis dedecori eſſet ſtrãgulaſſet: Sed p̃ter oĩum opinionem mirandũ uidetur: quod fertur de regum morte. Nã qui in meroe ſt circa deos; ſacra cultũq; dediti ſacerdotes & hi quidẽ maxima apud oẽs pollẽt auctoritate: cũ eis uiſum fuerit: regi nunciant: ut mortem oppetat. Ita enim deorum iubere reſponſa: neq; fas eſſe immortalium uoluntatẽ ab mortali homine contemni: aliaſq; addunt rationes: quibus ex uetere obſeruataq; cõſuetudine uoluntariam regi ſuadeãt mortẽ. Et ſane ſuperiores omnes reges ſacerdotibus non armis neq; ui coacti: ſed ipſa uicti ſupſtitione ſponte paruerunt. Ad ptolemæi ſecundi tempore rex æthiopum erga menes græci doctrinis philoſophiæq; deditus hunc primus morem ſpreuit. Vſus nanq; prudentia rege digna cum millitibus ĩ Auatũ ubi tẽplũ aureum erat æthiopũ ꝓfectus ſacerdotibus oĩbus ĩteremptis ueteriq; conſuetudine ab olita ꝓ uoluntate regnũ tenuit. Cõſuetudinẽ quam ſeruant regis amici q̃uis mirabilẽ tamen ꝓmanere ad hoc uſq; tẽpus dicunt Moris enĩ afferunt æthiopibus fuiſſe ut ſi quãdo rex aliqua corporis parte quãuis cã debilitaretur domeſtici omnes ſponte ſua eãdẽ partẽ debili-

ẽare ẽ. Turpe & eñi exiſtiabãt rẽge claudo nõ & oẽs claudos ãmicos eẽ. Et quidẽ abſurdũ uidebatur cũ uere ſit amicitiæ ex rebus aduerſis amicoꝝ dolore: letari ſecũdis nõ & corporis quoq; doloris amicos participes eſſe Ferunt quoq; cõſuetudinis eſſe amicos ultro in regis morte uita defungi exiſtimãtes eum interitũ glorioſum ueræq; amicitiæ teſtem. Ideo haud facile eſt æthiopibus aduerſus talem ãmicorum ſenſum inſidias patre tum & rex & amici uno animo cõmuni eorum conſulãt ſaluti. hæ leges apud eos æthiopes habẽtur qui metropolim ac inſula mercem uicinaq; ægypti loca incolunt ſeruantur. Sunt & alia genera æthiopũ admodum populoſa: quorum hii utraſq; nili ripas inſulaſq; in nilo ſitas habitãt. hii arabiæ ſunt proximi. Alii mediterraneas tenent regiones uerſus arabiã ſitas. Horũ pars maior maximeq; iuxta fluuiũ inhabitantes colore nigri ſũt facile ſimiles capillis criſpis ſilueſtres ferme oẽs atq; aſpectu efferi cor pore robuſto ungues protenſas feris ſimiles abſuntq; a mutua humanita re plurimum. Vocem pronunciant acutam: In cæteris: quæ ad uictum ſpectant nil domeſtici humaniq; habent: plurimum a noſtris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem ſcuta ex corio crudo bouis ac paruas haſtas hi præacutas ſudes quandoq; ligneos quattuor arcus cubitorum. quibus lagyptãt altero ꝓtenſo pede. Conſumptis ſagyptis ſudibus pugnant. Armant inſup uſq; ad certam etatẽ fœmimas. quibus ut plurimũ moris eſt æreum circulum in labiis ferre. Veſtibus quidam minime utũ tur: uitam ꝑ omnẽ nudi expoſitiq; ſolis ardoribus nulla re præterq̃ quæ caſu ſe offert adiuuantur. Nõnulli pecudum caudas pudendis uelamẽ fe mori circundant. Alii pecorum ueſtiuntur pellibus. Sunt qui ſub ligaculis quæ ex capillis contexunt uſq; ad medium corpus cooperiantur. Non enim oues eorum: ita fert regio: lanam habent. Cibis uruntur quidã herba: quæ in aqua ſua ſponte circa ſtagnãtia ac paludoſa oritur loca. Q ui dam arboꝝ fructibus: quibus etiam corpora ab æſtu meridião circundãt Alii ſiſamum & lotum ſerunt. Sunt qui teneras arundinum radices edãt Plures arcu exercitati auibus occiſis famem ſedant. Magna pars pecorũ carnibus lacte caſeo uitam ducunt. De diis qui ſuperiores accolunt regiones dupliciter ſentiunt. Nam quoſdam eorum opinantur ſempiternos atq; incorruptibiles eſſe ueluti ſolem lunam & uniuerſum mundũ: quoſ dam uero putant mortalis naturæ participes: ſed propter uirtutem & in homine beneficia honores immortales fuiſſe ſortitos: Iſdem nanq; pana herculem iouem ꝑcipue colunt exiſtimantes multa ab his hominum ge neri beñeficia ꝑpenſa Q uidam æthiopũ nullos cenſent eſſe deos. Ideoq; ſolem orientẽ ut hoſtem in loca paluſtria fugientes exerceãtur. Moribus

circa mortuorum funera sunt uariis. Nam hi defunctos i flume ꝓiiciut existimantes id optimum sepulchrum esse. Hi circudatos uitro diu seruant: ne eorum aspectus sit posteris ignotus: ne ue inobliuione incidant domesticorum. Alii in urnis fictilibus condentes circa templa sepeliunt: per quos maximum habetur præstitum iusiurandum: Regna tribuunt: hi quidem melioribus arbitrati fortunæ dona utraq; & monarchiam & uirtutem esse. Alii bonos pastores in regnum assumunt: tanq; eos qui rei optimæ curam habeant. Q_uidam ditioribus ut qui suis facultatibus soli cæteris opitulari quæant regnum mandant. Nonnulli fortitudine præstantes eligunt reges putantes qui bello plurimum possit solum imperio dignum esse. Eius iuxta nilum ore quæ libyam respicit: quædam portio pulchritudine cæteras superat uarias ad usum uitæ res copioseq; afferens. Ad euitandos uero ardentes solis æstus paludes aptissimum refugium habet. Q_ua ex re is locus a libycis atq; æthiopibus sæpius bello lacessitur. Ipsi quoq; accolæ mutuis decertant bellis. Accædunt ad eos ex superiori plaga elephantes allecti ut quidam trad̃t fertilitate loci pastusq; suauitate. paludes enim mirandæ a ripis fluuii manant: in quibus multi uasiiq; ut ulua arundineq; nascuntur cibi: quos cum degustãt libenter i his locis morantur. Consumentesq; ut plurimũ nutrimenta hominũ eos cõpellunt ad alia loca fugere. At ipsi utpote pastores in tabernaculis habitantes fertiliores agros suã patriã esse putant. Elephãtes aũt mediter rãea aridaq; loca ꝓcul ab aquis linquũt pascuoq; iopia. nã tũ æstus magnitudie tum raritate fõtiũ pauca ibi nascuntur. Tradunt q̃uidã desertis ac efferis locis serpentes qui: cum elephantis ꝓpter aquas pugnent magnitudine numeroq; admirabiles esse. Cõplicãt enĩ in corpus asurgentes annixiq; uiribus elephantorum crura connectuntq; pluribus spiris adeo arcte summaq; ui: ut spumantes bestias natura graues ad casum compellant. tum plurium concursu facto bestiam haud facile mobilem depascuntur emissis enim elephantis ad assuetos uertuntur pastus. Dicunt hos serpentes loca fugere campestria. Habitare autem inter longas conualles i altis speluncis neq; assuetos tutosq; deserere locos. Natura quod cuiq; ad tutelam conferat singula animantia docente. Et de his æthiopibus hactenus. Nũc pauca de auctoribus: qui de ægyptiis atq; æthiopibus scripscere sũt nobis dicenda. Horum nonnulli famæ & quidem mendaci credentes: Q_uidã scribendi uoluptate seducti nullã merentur fidem. Agatharchides quippe gnidius in secundo rerum asiaticarũ ac. Arthemidorus ephesius in octauo geographie libris nonnulliq; alii qui in ægypto habitantes historias edidere in plurimis eorũ quæ rettulimus conueniunt. Et sane

nos quo tempore ad ægyptum uenimus plurium sacerdotum cõsuetudine usi cum senioribus quoq; nõnullis qui ex æthiopia aduenerãt colloquti ab his diligẽter rerum ueritatem scrutati sumus: multa quoq; ab historicis falso scripta deprehendentes ea in quibus conueniebant litteris mandauimus. Nunc ad æthipes qui meridiẽ uersus & rubrum mare ĩcolunt referemus. Verum præmitẽdũ nobis uidetur quomodo aurũ apud ægyptios reperitur. In ægypti finibus qui ad æthiopiã & arabiã uergunt loca sunt metallorũ feracia: ex quibus magno cum labore atq; ĩpensa aurũ educitur. Nã terra nigra natura meatus ac uenas hẽt marmoris albissimi & quod sup omnes luceat splẽdorẽ. Huic opi qui præsũt magna hoĩum copia ad excudendũ aurum utuntur. Aegypti enim reges crimine dãnatos omnis ac ex hostibus captos insup ob aliquã fallam calumniã aut regum iram incarcerem detrusos auro effodiendo deputant simul sumpta facinorũ pœna & magno quæstu ex eorũ labore pcepto. Illi compedibus uicti magnus hoĩum numerus absq; ulla intermissione die noctuq; exercent nulla neq; requie cõcessa omniq; ablata effugiendi facultate. Nã barbari millites diuersa inuicem linguarum eorũ custodie præsunt: quorum nullus sermonis cõmertio sublato aut præcibus aut amor põt corrumpi. Ex terra quæ fuerit durissima plurimo igni decocta aurũ extrahitur. Molliorem petrã & quæ mediocri labore frangitur ferro effodiunt infinita fere hoĩum millia. Qui auri uenas discernit præcidit operarios ostendẽs quæ effodiant loca: Moustratum lapidem marmor robore corporis præualidi non arte sed magna ui cuneis ferreis proscindunt. Cuniculos uero agunt non rectos: Sed quo splendentis auro marmoris natura ducit cũ propter uarios flexus circuitusq; obscuri existant. Lumen opifices ante frontem præferentes saxa magno conatu in frustra excisa in solum deiiciunt. Ab hoc labore nunq̃ conquiescunt contumeliis uerberibusq; ad continuum opus coacti: Impuberes pueri in duas partes diuisi: hi quidẽ proiecta frusta minutatim scindunt: hi uero efferunt. Qui ãnum trigesimũ excedunt sumpta ab his ad mensuram concisa frusta in lapideis uasis ferreo malleo aderui magnitudinẽ terunt. Ea deinceps immolas quæ plurimæ sunt coniecta fœminæ senesq; duo aut tres ad molã positi usq; ad fárinæ modum cõtrita molunt. Nota omnibus horũ corporis illuuiæ neq; ueste ulla operiente pudenda nemo est quin eo aspectu fedo terroq; motus tãte miserentur calamitati. Sed nulla pietas: nulla requies: nulla uẽia illis datur siue eger: siue febricitans: siue senes: siue fœminæ debiles fuerit Seb plagis omnes ad continuum opus coguntur: quoad miseri ex debilitate deficiant. Sunt qui timore futuræ uitæ: quam præsenti putant pœ

ña deteriorem mortem uitæ præferãt Demum opifices ad mollam cõ trita inilatis tabulis paulo accliuioribus ponẽtes iterum aqua iiecta mar mor terunt.Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabu lis rẽa- net hoc ſepius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris ſpongiis terram mollem exprimunt quoad uelut arena aurea reddatur : Alii po- ſtremo operarii pondere ac menſura in ollas fictiles cõiicientes ſuperad- dunt certã menſura plumbum Algam maritimã furfuremq; ordeacem: His a proportionem compoſitis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps quinq; continuis diebus noctibuſq; in fornace decoctum rebus cæteris conſumptis ſolum aurum purum in uaſis reperitur parum priore põde re imminuto.Hoc labore ĩduſtriaq;in ægypti extremis aurũ parat Sane ipſa nos palam docet natura aurũ ĩuentione laborioſũ cuſtodia difficilẽ quæſtu anxium eſſe:uſu inter uoluptatẽ ac dolorẽ conſtitutum.Horum metalorũ ĩuentio uetuſta eſt & ab antiquis regibus repta. Nunc de his q̃ arabici ſinus littora troglodítaſq; ac æthiopiã:q̃ meridiẽ notumq; reſpicit incolunt gentibus dicemus: Exordiemur autẽ ab eis quos ıcthiophagos uocãt qui littus habitant carmanium gedroſiumq; extremum uſq; arabi ci ſinum longa ſane inter capedo ac duobus epiris altero inexitu ſub fœli cem arabiam altero ſub togloditicã oram clauſa:horum barbarorũ q̃dam nudi p̃ omnem uitã degentes uxores filioſq; cõmunes habẽt beſtiis ſimi les:ut qui neq; uoluptatis neq; doloris ullum niſi naturalẽ ſenſũ p̃cipi- ant neq; turpis:neq; honeſti diſcrimẽ norit.Habitacula habent nõ longe a mari iuxta p̃montoria:ubi non ſolum p̃fundæ cauernæ:ſed cõuales im menſe & anguſte ſpelunce exiſtunt egreſſu ipſa natura difficili ac tortuo ſo.Harũ tanq̃ ad eorũ uſum natura factarũ aditus incole magnorũ conge- rie lapidum obſepiunt qua ueluti retibus capiantur piſces.Maris enĩ flu- xus quod bis diebus ſingulis circa tertiã ac nonam oram accidit oras lit- tori p̃pinquis inundante aqua ĩ ĩmenſum excreſcens opertis locis omni bus innumerã ſortem diuiſorũ piſcium ſecum ĩcontinentẽ defert. Q̃ ui cũ in diuerſa loca cibi gratia diuertãt refluente mari aqua uero p̃ lapides effluente piſces in ſicco deſtituntur.Q̃ uos incole cũ uxoribus pueriſq; cõcurrentes capiunt.Accedunt aũt p̃ cetus diuiſi barbari ãd ſua quiſq; lo ca cũ clamore uaſto ueluti improuiſam quandã uenationem nacti.Muli eres pueriq; minores abſe captos piſces in terram proiiciunt.Q̃ ui corpo re uigent magnorũ piſcium capture uacant. Traducuntur aũt a mari non ſolum ſcorpii murene & canes :ſed marini uituli uariaq; piſcium genera & nomine & formã ignota.Has marĩas beluas non armis expugnãt. ſed caprarum cornibus præacutis ſaxiſq; in aciem abruptis cedunt : Et enim

neceſſitas nãtoram inſtruit Q ue tẽporibus pãrens ſe ad id quod uſui eſſe uidetur accomodat. Captos uarii generis piſces ſupra petras ad meridiem ſitas nimioq; ſolis incenſas æſtu ponunt: pauloq; poſt reuoluunt tum ad ſolem decoctos perq; caudã appræhenſos quatiunt. Omni excuſſa carnẽ ſpinas ac certum proiicientes locum in magnum aceruum cumulãt certo poſtmodũ uſui: de quo poſtea ſcribemus futuras poſt hæc carnes piſcium in concauo ſaxo pinſũt admiſtoq; paluiri ſemine cibum cõficiunt ſibi ſuauiſſimum Ham ſic ĩmixtas carnes in modum longioris lateris formant: ad ſolẽq; paulo deſiccatas ſedentes cum uoluptate edunt. Non quidem ad certam menſuram aut pondus: ſed ad ſacietatem ꝓut cuiuſq; fert libydo & edẽdi apetitus. Habẽt enĩ ſemꝑ uelut e penu promptum hunc cibum tanq̃ neptunno ꝓcerere uictum illis ſubminiſtrante. Quando uero maris tempeſtate adeo littori ꝓxima loca multis diebuſ inundantur: ut nulla detur piſcandi facultas. Quo tempore cibi penuria cõchas legunt ꝓmagnas: quarꝝ teſta ſaxis attrita interiori carne cruda ſapore oſtreis ꝓſimili ueſcuntur. Vbi uero tempeſtas uentorꝝ ui diutius ꝓſeuerat conchęq; defficiunt ad oſſa confugiunt iam cumulata. Ex his teneriorĩbus recentioribuſq; electis quæ dentibus poſſunt mandunt. Duriora edunt ſaxo contrita: nil brutis animãtibus diſſimiles. Et oſſibuſ quidem ut diximus. piſcibus autem mito quodã mõ ultraq̃ quis exiſtimaret utuntur. Nam eorꝝ captuiæ quattuor diebus continuis intenti. Epulãtur palam cum leticia cantuq; abſono oĩbus inuicem congratulantibus. Deinde mulieres ut quãq; quis forte incidit cognoſcunt ꝓpĩis cauſa omni cura ob ciborum qui preſto ſint copiam uacui. Quinto die ad frõtes ꝓguunt potuã gratia: ubi aquæ dulces fluunt: ad quas paſtores greges atq; armenta potũ ducunt. Eorum ꝓfectio haud diſſimilis eſt armentis boũ omnibus ſimul uocẽ uelut inconditũ ſonũ tollenctibus lactantes infãtulos matres in ulnis ferunt. Repulſos a lacte patres: qui quintum excedũt annum cum parentibus magno cum gaudio ut qui ſua ſponte uictum quærant proficiſcuntur. Natura eorũ incorrupta famen ſedare maximũ ducit bonum nullam aduentitiam uoluptatem quærens. Cum paſtorũ aquationibus appropinquant repleto aqua uentre uix regredi quæunt potu graues. Eaq; die nihil edunt: lacet quiſq; aqua plenus diſtentuſque ſimilis ebrio: poſtera die denuo ad capiendos piſces redeunt. Ita eorum uita per omne tempus tranſacta ad ſimplicem uictum raro in morbos incidunt. Breuioris tamen quam nos ſunt uitæ. Hæc eorum qui intra ſinũ habitãt uiuendi norma. At illorꝝ qui extra ſinum ſunt multo eſt mirabilior ut qui nunq̃ bibant & natura ab omni ſemoti ſint paſſione. Hi ꝓcu

ab terra habilitabili tanq; i loca deserta a fortuna eiecti piscationi dat ope ram.Humida non appetunt:pisces edũt semicrudos:non quo sitim eflu giãt:sed feritate quadam eo cõtenti uictu quẽ a fortuna sortiti sunt. Fœ-licitatem summam putant his carere rebus quæ dolorem possent egenti bus affere.Id uero mirabile & quod uix credi quæatq; nulla mouent ani mi passione.Ab æhyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea lo ca nauigant etiam nunc eadem quæ nos scribimus de his referuntur:
Tertius quoq; ptolemæus cupiens elephantos qui in eis sunt locis uẽari quendã ex amicis Simiam noie ad speculandã eam regionẽ misit.Hic di ligẽter scruptatus singula ut Agatharchides gnidius refert ait gentem hanc æthiopum qui absq; passione uiuunt nullo uti potu:ut quẽ nõ ap-petãt natura neq; nauigantiũ sermone aut appropinquantium externoꝝ aspectu moueri:sed respicientes tantum imobiles stare absq; ullo ac si ne minem uiderent sensu.Si quis ense educto eos percussererit nõ diffugiũt & uerbera & iniurias pferentes:neq; quisq; alterius uulnere aut dãno mo uerur.Sed sæpius filios aut uxorẽ ante oculos interfectos absq; ulla pas-sione respiciunt:nullum neq; iræ:neq; misericordie signum ostendentes Deniq; oĩa mala quieto animo perferunt aspiciẽtes solum ad pcucientes ac ad singula mouentes caput.Ferunt eos præterea sermone carentes nu-tu manibusq; significare quibus egeant & quæ uelint.Quod uero quis miretur mãgis.Marini uituli inter hos uersantur piscium capturæ uelut hoĩes intenti:Simili studio cubilia partusq; & natoꝝ tutelam.Hegentes unanimi consensu paceq; curant nullo externo animanti infeste Quod uitæ genus licet mirabile a priscis olim tẽporibus ea gens seruauit siue ita lõgo tempore assueta siue acta necessitate.Habitaculis non iisdẽ qbus icthiofagi utuntur sed diuersis habitãt modis.Quidam in speluncis di uersoria habent ad arctũ positis:in quibus tũ umbra tum spirãs aura eos ab æstu solis tutatur Namq; ad meridiem loca spectatur fornacibus ex nimio æstu similia accessum ad ea adimũt.Qui sunt uersus arctũ ex co stis cætaꝝ icuruis quas mare plurimas effert ex utroq; positis latere colli gatisq; qs maris algas opiunt.Habitacula sibi extruũt ad euitãdos æstus. Natura sibi artẽ ex necessitate ad se tuẽdam repiente.Est & tertius apud icthiofagos habitãdi modus.Arbores quædã iuxta littus plurimæ nas-cuntur iminentes mari.Has frequentibus foliis fructu uero simili nuci castaneæ simul cõnectentes umbracula sibi cõstituunt:ubi in littore pari ter & mari cõmorantes uitam agunt cũ solem effugientes arboꝝ umbra tum cõtinua maris unda uentoꝝq; aura æstum mitigante.Quartũ ha-bitaculoꝝ modum ingens iuxta littus tumulus efficit.Qui priscis olim

tẽporibus ex mãritimis herbis arenãq; maris fluctibus imixta editus istar montis excreuit adeo firmus solideq; compactua ut in eo oblongas effodiãt spelunças:in quibus cõmorantes maris refluxu prodeant ad piscium capturam Fluxu ad spelunças confugientes epulantesq; quos ceperant pisces mortuos i mare ꝓiiciunt iundationis tẽpore sepulchra suis corpora piscium præbentes: Vnum ex icthiofagis genus eas habet habitationes ut qui eiusmodi diligenter res inuestigare uelint:satis ad dubitare cogantur.In ꝓmontoriis eni præcipitibus undiq; ac ꝑaltis habitant nõnulli ad quæ ipossibile fuit quẽq; i principio adire:pars mari ꝓxima ne pediti quidem est accessibilis:nauibus nõ utuntur:cũ sit ignotus illis earꝫ usus. Ita fateamur oportet illos esse loci ab origines:neq; ab aliunde generis sicut quidam naturales senserunt principũ cæpisse. Verum cum horꝫ cognitio difficilis nobis sit nil ꝓhibet multa pollicentes in paucis uera sentire & ꝙ uerbis similia uero audientibus persuadentur quãdoq; lõge a uero abesse Nũc eorum quos Chelonophages dicũt uita recẽseatur. Sunt in oceano ĩsule iuxta cõtinẽtem numero plures sed parue humilesq; nullo neq; domestico neq; agresti fructu.In his quoniam ferme cõtigue sunt nulla fit tẽpestas aut fluctuum maris iundatio.Inter has magnus habetur testudinum numerus:quæ eo cõfugiunt ob maris trãquillitatem.Noctu in profundo cõmorãtur itẽte cibo.Die iter insulas diuertentes iacent respicientes ad solem iuersisq; nauiculis piscatoriis aspectu similes:excellunt enim magnitudie præcipua iter marinas cõchas'.Barbari ĩsulas icolẽtes iterdiu paulatim ne sentiãtur uersus testudines natant.Eas adorti quidã ab uno latere ad terram præmũt:quidam ad reliquo surssũ leuãt:quo reddant resupinas ne uertere se ne ue effugere quæant. Tum longa reste per caudã ligatas nãdo ãd terram deducũt.In ĩsula expositis omnia interiora paruo tempore ad solem adusta comedũt.Testa quæ cõcaua est tum ueluti cimba ad cõtinentem nauigant tum pro aquæ receptaculo:tũ pro temporiis utũtur:quibus natura admodum opitulata est:ut una res uario usui accomodaretur.Cibo enim uase domo naui uitã illoꝫ adiuuãt.Haud procul ab his littus ĩhabitãt uitam ĩcultam ducetes barbari:Nutriuũtur enim ex cetis a mari ad littus eiectis quarum magnitudie quandoq; abũde epulãt quãdoque illis deficiẽtibus torquentur fame:cogũturq; cum cætera cõsumpta sint algam & extrema costarum mãdere.Hæc fertur icthiofagoꝫ uita.Littus quod ad babyloniam spectat cõriguum est regioni domestice & plantis plene.Tanta uero inest piscĩũ multitudo:ut ĩcolis nũq; eorũ desit copia.Nam prope littus frequẽtes infigunt hũi calamos adeo inuicẽ cõnexas:ut retia aspicientibus ĩ littore uideant. In his sũt plurimi

aditus qui ostiis ita ut in utrāq; uoluantur partem clauduntur: Maris fluxus ad terram delatus aquæ impetu ostia impellens aperit refluxus claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione pisces contingit ad terram per portas deduci: qui refluente aqua ostiis clausis humi in sicco remanent tanto plepenumero ut cumulū plalientium pisciū diceres. Hi & copiā uinēdi & haud paruū uectigal p̄bent. Quidā circū ea loca habitantes: regio.n. ois plana atq; humilis est fossas a mari ad eoꝝ usq; uillas pluribus stadiis ducunt: ostiaq; ex uminibus facta in uno fosse statuunt q̄ fluente mari apiuntur clauduntur refluente: Igitur remeante p ostiorū raritatē aqua dep̄hensos pisces in fossa sinunt quoad cepint quos uelint Nunc ad reliquos transeamus. In æthiopia q̄ supra ægyptū est iuxta fluuium quē Asam uocant ihabitat gens quā rizofagos uocant. Radices.n. arundinum q̄s ex ꝓpinquis locis effodiunt magna cura lauantes barbari lapidibus terunt quoad molles facte cohereant: Deinde placentas admodum lateris quantum manus capit factas atq; ad solē decoctas mandūt. Quē solum cibum cū p oēm uitā suauē atq; affatim habeant eoq; pacē continuā inuicē seruent. Cū leonibus tamen bellantur. Nam ære circum æstu feruente e deserto leones ad eos egrediuntur & umbre cā & ut minores uenentur feras. Ab his æthiopes ex paludibus exeuntes multi pereunt tum inferiores uiribus: tum deficientibus quibus se tutari ualeāt armis: Et iā dudū ea deleta esset a leonibus natio nisi natura eis sponte p̄si dium tulisset. Nā sub ortum canis mirabilis atq; inumera nullo agitante uento culicū multitudo ad ea loca aduolat. Hoies ad paludes cōfugiētes mīme ledunt: Leones abire ex his regionibus cōpellunt: tū morsu tū uocis sonos territos. His sunt ilofagi sperma tofagiq; qui appellantur ꝓpinqui. Quoꝝ hi quidē fructus qui estate ex arboribus decidunt colligentes absq; labore edunt. Reliquo tēpore herbā in umbrosis nascentē locis decerpūt q̄ uitæ subuenit egestati. Iliofagi uero cū filiis uxoribusq; ad loca cāpestriā accedentes arbores ascendunt ac teneras ramoꝝ summitates auferunt. Tātum āt ex cōtinuo usu ramos ascendendi peritiā habent oēs ut quod incredibile uiderur de arbore ī arborē uelut aues ꝓsiliāt. ascē dūtq; tenues absq; piculo ramos. macilentia leuitateq; corporis nixi si quā do pedes labantur manibus ramis cōpræhensis se a casu uendicāt quod si forte deciderit nulla in re ꝓpter leuitatē corporis leduntur. Ita ramis tenioribus dēte exesis uentrem farciunt. Hi semp īcedunt nudo corpore cōmunesq; uxores ac liberos habent: pugnant inuicē p locis armati baculis aduersus alios ac dominantes uictis Moriuntur ut plurimæ fame cum deficiente uisu corpus priuetur eo sensu quo cibū q̄rebat. Reliquā circa

regionē æthiopes tenēt qui Cynēcī dicuntur numēro haud multi uita ab reliquis diuersa. Siluestrē enī incolentes patriā & penitus aspam rarisq; a quaq; frondibus supra arbores feraq; timore dormiunt. Sub auroram ad aquaq; decursus armati ꝓdeuntes se absondunt iter, arboq; frōdes. Sub æstū uero solis agrestes boues pardaliq; ac uaria feraq; genera tū caloris tū sitis ipatiētia ad aquas potus cā confluunt. Repletas graueſq; aqua bestias æthiopes cū haud facile moueri possint ex arboribus descendentes ad oriūtur: ac lignis aduſtis saxisq; & sagyptis occisas perq; cetus diuisas edunt. Aliquādo uero q̄is ꝑ raro & ipsi a ualentiori bestia interficiuntur Sed multas ipsi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Si quādo desint aīalia antæa caproq; pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem ponunt. dispartitasq; singulis auide ad sacietatē sūmunt. Impuberes puerosq; exercent ad certum signum iacere solis cibū p̄bentes his qui signum tetigere. Ideo iaculatores optimi euadunt urgēte fame. Ab hac regione qui occasum uersus plurimū distāt æthiopes cū elephantis certant. Habitantes enī ī siluestribus & arboribus refertis locis elephantoq; ingressus atq; exitus ex præaltis arboribus obseruāt. Multos una īcedētes nō aggrediū tur oī spe uincendi remota. Singulis iniiciunt māus mirabili audatia freti. Nam cū incedēs bestia arbori ꝓpinquat in qua speculator occultus latet ex ea desiliens manibus app̄hensa cauda pedibusq; ad dextrū femur oppositis securi q̄ ex humero pendet leui ut q̄ unica manu tractari q̄at: & acie acutissima dextera manu appræhensa neruos dextri poplitis crebris ictibus āputat. Sinistra manu regens agile corpus belue conatus magna uelocitate effugit: In eo nāque certamīe uersatur utriusque salus mortis discrimīe ī alterius uita posito. Elephas neruis abscisis quandoque quia haud facile se uertere pōt icliatus ī latus sauciū ī terrā cadit ethiopēque secū trahēs īterficit. Quandoque ad arborē aut saxū hoiem allidēs ipso pōdere quo ad aīam exalat cōprimit. Quidā elephātes dolore moti cū insidiāti obesse nequeāt diffugiūt ꝑ cāpos q̄oad cōtinuis securis ictibus ab incidente cesi decidāt. Tum cōcurrunt æthiopiū cetus & adhuc uiuētis bestiæ posterioris partis carnes ab scisas edunt. Nōnulli ex ꝓpinquis incolis absque ullo discrimīe elephātos arte supant. Consueuit hoc aīal cum a pascuis plenus redit dormitū ꝓficisci plurimum natura ab reliqs quadrupedibus diuersa. Non enim genu corpus flecti ad terram potest: sed arbori herens dormit. Arborem elephantis ab hesione cum attritam tum sorde plenā aduertentes incole iuxta humum secāt ut tamē nō nisi īpulsa cadat: Deinde sui accessus uestigia ad ea loca delēt subito abeūtes priusq; bestia ad somnū redeat. Elephas uespi cibo plēus ad notū cubile

ꝑfectus omniq; mole ſecto hereſ arbori ſtatī unā cū eum ad terram ꝓſternitur. Reſupinus tota nocte iacet: cū ſe erigere neq̄at. Aethiopes die ad locū accedentes abſq; ꝑiculo beſtiam occidūt tabernaculiſq; ibidē erectis morā trahunt quoad aīal ſit abſumptū. Hax gentium qui partes ad heſperū ꝓtinētes habitant: æthiopes ſimi ad meridiē ſpectantes ſcrutophagi cognominantur. Eſt apud eos auiū ſpes natura terreſtribus aīantibus mixta: unde & noīate ſunt. He magnitudīe ſunt magni cerui collo oblō go rotundis lateribus atq; alatis capite tenui ob lōgoq; cruribus ac iūctu ris firmiſſimis fixo pede. Alte uolare ꝓpter grauitatē neq̄unt. Vex occiſi me ſūmis pedibus terrā tangentes ꝑſertim cū flans uentuſ alas ueluti natem extentis uelis īpellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme lateris magnitudīe pede iactis. Ceſſante uento alax ꝑſidio deſtitute curſu q; uicte ꝑhenduntur. Hax cū magna ſit multitudo uariis artibus plurias barbari facileq; capiunt: Et carnes quidē edūt: pellibus uero pro ueſtibus utuntur ac lectis. Ab iis uero quos ſimos æthiopes dicūt ſepius uenatione laceſſite roſtris ſe tuentur q̄ cū magna ſint & ad īcidēdū apta magno ſunt incolis uſui: cū haud parua habeatur hox aīantium copia: Haud ꝓcul ab his abſunt acridofagi deſerto cōtermini hoīes paulo cæteriſ breuiores macilenti ac ſupramodū nigri. Veris tēpore zephyrus ac libycus uenti infinitum pene locuſtax ex deſerto ad eos deferunt numex: He ꝑ magne ſunt: ſed colore alax turpi ac ſqualido. Aethiopes ad id aſſueti ī quādam latam lōgāq; multis ſtadiis cōuellē plurimum materiei exꝓpinquiſ locis ingerunt. Cum ſuo tēpore tanq̄ locuſtarū nubes a uentis ſupra uallem defertur. Materiē congeſtam omnemq; loci herbam antæā ſucciſam incendunt: Locuſte deſuꝑ uolantes ingenti fumo enecte paulū ultra uallē ad terrā tanta decidunt copia ut uictū oī genti abunde ꝑbeant. Has enim ſale quod regio plurimū fert ſuꝑinfuſo diutius ſeruant cibum guſtu eis ſuauē: hic eſt ſolus eox ꝑ omne tēpus locuſtax uictus. Neq; eīm pecora nutriunt neq; piſces edunt ꝓcul a mari poſiti: neq; ullum aliud uitæ adminiculū habent. Corpore leues ſunt ueloces curſu & uitæ breuis ut quilōgiſſime uiuunt quadrageſimum nō excedāt annum. Finis eox nō ſolū mirabilis eſt: ſed etiā īcredibilis. Nam ꝓpinquante ſenecta pediculi alati nō ſolum uiſu uarii: ſed ſpecie horridi ac turpes in corporibus nati uentrem primo tum pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt. Qui morbum patitur primum ueluti ſcabiei cuiuſdam pruritu allectuſ corpus ſcalpit uoluptate ſimul & dolore perceptis. Deinde ex orientibus pediculis ſimul effluēte ſanie morbi acerbitate ac dolore ꝓcitus ūguibus corpus magno cū gemitu lacerat. Tanta uero uermium copia efflui aliis

ſup:r alios ẽtanq̃ ex ꝓforãto uaſe ſcaturiẽtibus ut̃ deleri nequeãt.Hoc pa
cto ſiue cibi ſiue aeris cauſa miſeꝛ ſortiuntur uitæ finẽ.Huic genti regio
adiacet ꝑpla uarietate paſcuorũ fertilis:ſed deſerta & q̃ penitus aditi-
nequeat:Non tamen hoĩbus a principio caruit:ſed poſtmodum intẽpe-
ſtiua ex pluuia deſerta eſt multitudinẽ araneaꝛ ſcorpionũq; ferente.Tan
tam enim haꝛ beſtiarum excreuiſſe copiã ferunt ut morſibus peſtiferis
incole coacti patriã deſerere & ad alia loca cõfugere cõpellerentur.Neq; ue
ro debent hæc incredibilia uideri.Multo enim his maiora ſunt ꝑ terraꝛ
orbẽ litteraꝛ monumentis tradita in italia muriũ multitudo ſilueſtrium
e terra ꝑdiẽs plures ſolũ patriũ linquere cœgit In media adeo ĩgens paſ-
ſeꝛ ĩoleuit copia iacta ab ſũmentiũ ſemina ut hoĩes malo acti ad alia mi
grarint loca.Eos quos Attariotas uocãt ranee nubibus ꝑ gutris aquæ ĩ
terram delapſe adegerunt relicta patria ad eam in qua nũc quoq; reſidẽt
oram cõfugere.Et enĩ quis ignorat ĩter multas egregia opa quibus hercu
les ĩmortalitate donatus eſt illud etiã ãnumerari ex ſtimphalida palude
ĩnumeras aues qui ea loca ĩfeſtabatur ſua uirtute expulſas.Quædam li
biæ ciuitates leonũ ui ab deſertis locis ad eas aduẽtatiũ deſertæ ſũt. Hæc
eorum gratia qui parum quandoq; fidei ſcriptoribus ut ĩcridibilia narrã
tibus habẽt rettulimus.Nunc ad hiſtoriã redeamus.Extremas ad meridi
diem partes uiri teneãt ã græcis cynamini a uicinis barbaris ſilueſtres ap
pellati.Hi barbas habẽt ad modũ magnas greges ſilueſtrũ canũ nutrien
tes ad præſidia uitæ.Nam ab æſtiuo tropico uſq; ad mediũ hymis ĩdici
boues ĩnumera multitudine eoꝛ patriã ingrediuntur.Cauſa quidẽ incer
ta eſt.Vtꝛ ne alias inſectãtes ſe feras fugiãt:an paſtus penuria an alio na-
turæ quæ oĩa mirãda gignit impulſu hominibus ignoto actæ. His ho-
mines cũ obſiſtere nequeant:ſuis freti uiribus ſe canibus tuentur:quibuſ
in uenatione uſi boues ꝑmultos capiunt.Et hos quidem tecentes edunt :
hos falliũt ad futuꝛ uſũ.Multa ĩſuper alia animãtia canibus capta come
dunt:poſtremi qui ad meridiem habitãt in hoĩs forma feraꝛ uitã ducũt
ſed de his hactenus.Nũc detrogloditis loquemur.Hi a græcis appellan-
tur paſtores eo q; ex pecoribus uiuãt.Cetus ac tyrannos ĩter ſe cõſtituũt:
Vxores ac filios habent cõmunes excepto qui unicã tenet tyranno. Huic
propinquãti mulctã tyrãnus irrogat certo numero pecudes eteſiarum tẽ
pore quo maximi decidũt imbres ſãguine & lacte ĩmixtis paulũq; coctiſ
nutriuntur:æſtu ſolis deficientibus paſcuis ad loca declinant paluſtria:ꝑ
quibus ſolis inuicem certant.Pecora uetuſta aut in morbos cadentia occi
dunt exq; his ꝑ omne uiuunt tẽpus.Parentũ noĩa minime indiderunt
filiis:ſed tauri arietis ouis. Et hos quidem patres has matres quoniam

áb his nõn ã pãrentibus quotidiãnus præbeatur cibus ãppellãt. Vtũtur potu idiote paliuri ſucco: potentiores ex quodã flore expreſſo qui eſt de terrimo noſtro muſto pſimilis. Armentoꝝ greges ſecum ducentes uariãs ne iiſdẽ in locis morẽtur diutius regiones mutant. Corpora præter uirilia quæ pellibus teguntur nudi. pudenda troglodite omnes uelut ægyptii circuncidunt. His demptis quos a caſu clauſos appellant. Hi ſoli ĩtrã regionem teſternoꝝ habitantes ab infantia nouacula inciduntur. Arma ferũt troglodite ii quos dicunt inegauares: Scutũ ex corio crudo bouis rotundum & ferratã clauã. Alii arcus lãceaſq; Sepulchra ridicule penitus curant. Nam paliuri uiminibus corpus ligantes defuncti ceruicem cruribus applicant. Deinde cadauer in loco editiori poſitũ lapidibus ridentes obruũt. Impoſitoq; ſupra ſaxoꝝ aceruum capræ cornu abeũt nullo dolore moti: bellantur inuicem nõ ut græci ob irã aut ãmbitionẽ: ſed pabuli gratia. In eoꝝ cõcertationibus primũ iactis lapidibus quoad aliqui uulnerẽtur cõcertant tum arcu quo admodum exercitati ſunt pugnantes mutuiſ uulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quæ etate p̃ceduntꝫ fœminæ quibus nullo piculo in mediũ ꝓdeuntibus nephas eſt enĩ has ullo pacto ledere: ex tẽplo a certamine ceſſant inualidi obſcenum armenta ſequi gutture bouis cauda aſtricto uitã finiunt. Q ui mortẽ differunt: licet uolẽti eodem mõ admonitos tamen antæa uita priuare idq; habetur beneficii loco. Fabricantes itẽ aut morbo incurabili correptos ſimili afficiunt morte. Maximũ enim arbitrantur malorum ab eo uitam diligi qui nequeat aliquid agere dignum uita: Videre licet troglodĩtas omnis corpore integro ætate ualida ut qui ſexageſimum non excedant ãnum. Verum de his hactẽus ſi quis uero lector aut propter reꝝ nouitatem aut mirabilẽ eorũ qui deſcribebantur uitã noſtræ forſan hiſtoriæ fidem abrogabit: ſciiharum troglodĩtarumq; aererem comparans quantum interſe is differat pẽſitet ſcribentium uerbis credet: Tantum enim noſter differt aer ab eo qui in hiſtoriis aliquando narratur: ut diuerſitas eorum incredibilis uideat. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur flumina ut currus & exercitus ſuper immobilem glaciem tranſeant. Congelantur ẽt uinũ reliquaq; hũida adeo ut gladio abſcindatur. Q uoq; his ẽ mirabilius & extremitates ueſtium quas hoies ferant frigore attrite decidunt: obfuſcantur oculi. Ignis ſplẽporem nõ reddis. Aereæ ſtatuæ diſrumpuntur. Q uandoq; uero ob denſas nebulas neq; fulgura neq; tonitrua ĩ eis locis fiunt: plura quoq; alia his mirabiliora natura efficit quæ ignorantibus incredibilia uidentur. Iis uero qui ea experti ſunt faciles. In ægypti ac troglodĩtarum finibus propter ĩmenſã ſolis circa meridiẽ caloris uim ne-

quaq̃ se respicere prope stãtes quæuãt ab aeris crassitate. Absq; calceis ire non possunt: nam discalciati subito pedes immensa caliditate exulcerant. Sitiẽtes nisi potũ cito sumant euestigio moriunt: utpote solis estu humiditatem corporis subito absumente. Cibi in uas eneum cum aqua positi ex tẽplo solis ardore absq; igne alio decoquũtur. Has tamen qui incolũt horas tanta uitæ incomoda nolunt efferege: sed ultro potius eam deligũt uitã q̃ alio cogãtur more uiuere. Ita patriæ amor quidã ingẽs natura singulis innatus est: & aeris malitiã cõsuetudo a teneris ãnis cepta superat. Has ueto tot regz uarietates haud magna locoz intercapedo aliquãdo cõtinet. A meotide palude ubi scitæ quidã ĩ pagis & sumis frigoribus habitant multi cum onerariis nauibus decẽ diebus thodũ tũ quattuor in alexandriã accessere. Deinde p nilum nauigãtes dibus decẽ in æthiopiam p uenerunt. Ita a frigidissimis orbis partibus ad calidissimas regiones non ãplius quattuor & uiginti diez continua ea nauigatio fuit. Q uappt cũ nõ lõge distantiũ locoz aeris sit tanta uarietas: nõ est mirãdum uitã illorum mores corpora a nostris multũ differre. Nũc de feris quæ in eis sunt regionibus aliqua sunt scribenda. ẽ aĩal quod ab re Rinocerotẽ uocãt par uiribus elephanti magnitudine inferior pelle durissima colore bussi. In sumitate nariũ cornu gerit simũ forma durũq; instar ferri. Hoc pabuli cã cũ elephante certat. Acuit. n. ad saxa cornu: deinde cũ elephante cõgressus uẽtrẽ grauiter ictũ cornu tanq̃ gladio ꝓscindit. Hoc pacto pugnãs, bestiã exanguem reddit. Si uero elephas illius ictũ præoccuparit promoscide captum cum superior sit uiribus dentibus laniat. Spinge & apud troglodi tas æthiopesq; nascũt forma haud ei dissimili qua pinguntur sed paulo pingiores: naturam habẽt mansuetam pluribus exercitiis disciplinisq; aptam Q ui cinocephali uocantur corpore sunt de forma homini persimi les uocemq; imitantur humanam ferum oĩno atq; indomitum aĩal rationẽ carẽs. Supciliis aspectuq; sunt horido ac truci. Fœminis sua natura accidit ut palã expositã extra corpus uuluã p oẽm uitam ferãt. Is uero quẽ ortũ nominant ab corporis & ætatis decore nomẽ sortitus facile est leõis Corpus reliquum panthere simile excepta qua da mis equatur magnitudĩe: Horum animal omnium siluestris taurus qui carnibus pascit feritatem excedit penitusq; est inexpugnabilis. Corpore maior est domesticis tauris equi uelocitate ore usq; ad aures fisso rubicũdo colore oculis albis nocteq; refulgentibus: Cornua ueluti aures mouens in certamine firma tenet pili cõtra naturam cæterarum animantium uersus caput ducũtur. Et hæc fera uiribus fortitudineq; mirabili pugnat cum cæteris abstiis quas superatas comedit. Est quoq; infestus admodum armentis ni

hil nec pastorum uires neque canum multitudinem times. Dicitur eius pellis haud quaq uulneribus patere. Cū multi illum conentur ui capere frustra defatigantur. Infoueam delapsus aut alio captus dolo se ipsum ex ira suffocat pristinæ libertatis memor. Merito igitur troglodytæ hanc bestiam optimam iudicant. cui a natura indita sit leonis uirtus equi celeritas robur tauri quodque maximū est haud inferior natura ferri: Quos uero æthiopes appellant crocottas mixta sunt canis lupique natura: sed ambobus deteriores dentibus ita ualidis ut ossa omnia facile conterant & digerant comesta. Hoc animal scribunt quidā uocem hominis quod nobis procul a uero uidetur imitari. Varia serpentum genera incredibili que magnitudine conspici dicunt: qui loca deserto incolunt propinqua centum enim cubitorum longitudine uonnullos esse aiunt ut merito nō solum a nobis sed ab aliis quoque id falsum esse existimetur. Addunt insup his multo maiora haud digna fide. Nam cum plana sit regio serpentes uero maximi circum uolutos in girum longe procul aspicientibus locum editiorem & quasi collem quendam uideri. Sed eorum magnitudo non omnino uidetur spernenda. Nos de maximo omnium qui in cōspectum uenerint serpente capto ac in alexandriam delato referemus addentes capturæ modum. Secundus Ptolomæus cupiēs & elephantos & alias mirabiles usu ac uiribus beluas ad se adduci donis ac pecuniis plures ad elephantos qui multi ad eum deducti sunt aliasque feras capiendas pellexit. Itaque multa eius studio ad græcorum notitiā antæa ignota animantia deducta sunt. Conspecta uenatores quidam regis in huiusmodi donis magnificentia decreuere cōmuni animo aliquem magnum serpentem uiuum in alexandriā ad ptolemæum traducere. Cum res hæc grauis difficilisque esset: fortuna eorum cōsilio opitulata est. Serpens erat triginta cobitorum longitudine iuxta aquas qui reliquo tempore immobilis se in circulum redigens quiescebat. Accedentibus ad aquam potus causa cæteris animantibus subito assurgens oreq; nōnulla capiēs alia circunnectēs cauda depascebatur. Hūc cōspicati hoies cū lōgior esset hebesq; natura laqueis & catenis illum capere existimantes p̄mum fidenter ad eū accessere. Bestiæ appropinquantes uisis igneis oculis lingua lambēte singula squamaq; asperitate dum moueretur strepitū ingentē reddente dentibus insup eminentibus oris quoq; aspectu horrido imutato colore admodū exterriti sūt. Itaq; timide iniectis ad caudā laqueis ad contactū funibus corpus magnis sibilis conuersa belua p̄pinquiorē ore captū uiuū deglutiuit. Alium fugientē cauda longe ap̄prehensum atq; ad se tractū occidit. Cæteri metu p̄clusi fuga saluti cōsuluere non tamen ommittētes bel

ue cãpiendę curam ſpe lucri timorem ſuperante. Arte igitur & dolo potio re uiribus beluã ſũt aggreſſi. Primũ ualidis ſpiſtiſq; funibuſ rete cõcauum gibbi forma belue capacẽ fecerũt. Tũ ſpeculãtes ſerpẽtis cubile atq; exi tus redituſq; notato tẽpore ut prtmũ ſerpẽs ad conſuetum animaliũ pa ſtũ ꝓdiit ore aditus igentibus lapidibus tracq; obducto i ꝓxio uallis loco latum in primis ingreſſum tum artiorẽ interius ueluti cuniculum cubile uerſus in quo rete poſitum eſt fecere. Reuertẽti a paſtu belue ſagyptarii funditoreſq; tum equitũ magnus mumerus ad hæc tibicines ad id ꝑpra ti omnes ſe ſe oſtendere. Nulli tamẽ adire ꝓpius auſi ſunt aliorum malo edocti. Hos ille ut cõſpicatus ẽ caput alte extulit. Sed tum coniectis pro cul manu telis tum equoꝝ conſpectu tum latratium canum multitudie ad hec tubarum cõcetu territus ſerpens ad ſolitũ adtum profectus ciquẽ obſeptũ cum reperiſſet illi in ſequẽdo armorum equoꝝq; ſtrepitu tuba rum inſuper clangore & uenãtiũ clamoribus iam feritate depoſita ob ſtu pefactã beluam ad preratum ad id aditum adegere: quẽ igreſſa in rete i cidit. Deiceps reluctãtem reteq; dentibus magnis editis ſibilis lacerantẽ cõpreſſerunt. Nam & cuniculo cum rete exſtracta multiſq; ad caudã icti bus percuſſa effractis inſuper dẽtibus exq; ea re dolore perculſa fera mi tior eſt effecta. Eo pacto irretitũ ſerpẽtem deſerẽtes alexandriam regi ob tulerunt mirandum ſpectaculum & uix audientibus credendum. Dedu cto deide paulatim ad cõterendas uires cibo feritas eius remiſſior reddi ta eſt: ita ut ob illius oẽs manſuetudinem obſtupeſcerẽt Ptolemeus uena toribus tributo præmio ſerpẽtem dimẽſo enutriẽs cibo ad regiam ueniẽ tibus exteris pro mirãdo ſpectaculo oſtẽdebat. Tã ingẽti igitur ſerpente i cõſpectũ hoĩum palã deducto haud abrogãda uidetur fides æthiopibuſ neq; pro fabulis ducẽda: que de ſerpentibus tradũt. Aſſerũt enim reperi ri apud ſe illos tanta magnitudine ut non ſolũ boues ac tauros cæteraq; eiuſdẽ mollis animãtia: ſed elephãtos quoq; occiſos uorẽt. Nam cũ illis cõgreſſi primũ cauda pedes illoꝝ multis nexibus cõplicãt ita ut nequeãt moueri. Deide in caput aſſurgẽtes oculiſq; tãq; fulgure incẽſis elephãtoꝝ uiſũ obũbrãtes ad terram deiectũ comedũt. Nunc de reliquis arabici ſi nus oris ſcribemus parti a nobiſ alexandriæ ex regũ cõmẽtariis: partim ex his qui uiderũt ꝓceptis. Hæc enĩ orbis portio ĩſula quoq; britãie & loca ad arctũ ſita paucis nota ſũt. Verũ de regionibus que arctũ ſpectãt deq; britanicis rebus tum referetur a nobis. C. Ceſaris qui romanũ uſq; britani am imperiũ protulit eaſq; orẽs incognitas antæa notas effecit geſta com plectemur. Arabici ſinus oſtia patẽt ad oceanum qui meridiem reſpicit plurium ſtadiorum longitudine: quæ arabie togloditarumq; finibus ter

miatur:hoſtii rẽliquiq; ſinus látitudo decẽ & ſeptẽm ſtádiis patet ā por tu panormi ad oppoſitam epirum diei unius uauigatio.Plurimum uero diſtat circa Tiritum montem ubi ita latum eſt mare ut epiri minime inuicem aſpiciantur.Ab hac latitudine paulatim clauditur uſq; ad hoſti um èius.Is ſinus multis in locis inſulas continet magnas quaſ iter arctuſ eſt nauium curſus.Maris uero fluxus nehemẽs ac multus.Hic ſitus eſt. arabici ſinus cuius ab ultimis locis ordientes utri inq; nauigandi modum quæque in eo ſunt memoratu digna recenſebuntur.Et primum in dexte ram ſumemus littoris partem:quam uſq; ad deſertum habitant troglo ditæ.Ab Arſinoe ciuitate iuxta dextrum continens euntibus uariis i locis ex ſaxis in mare emanãt aquæ ſalſedine amaræ.Vltra quas latis campis mons imminet uiridi colore qui continuo aſpicientium uiſum corrum pit.In mõtis radicibus ſtagnũ eſt difficile ad nauigandũ nomine Aphro dites:ex tribuſq; in eo ſunt inſulis due oliuas ac ficus abunde ferunt.Ter tia his arboribus deficiens meleagridis ut appellant referta eſt.Poſt hæc ſinus eſt ingens nomine Achathartus in quo cheronoſſus ãguſto aditu. Inter nauigantibus ad oppoſitum mare præbet:Vltrã hæc loca inſula a lõgitudine ſtadiorum octuaginta nomine Ophiades olim deſerta culto ribus ob ſerpentum unde & nomen ſupreſit in ea diuerſantium multitu dinem.Poſtmodum regum ægypti òpera ſerpentibus purgata eſt ad cul umq; redacta ita:ut nulli in ea amplius conſpiciantur.Non autem præ ttermittenda uidetur cauſa:qua hanc inſulam ſerpentum moleſtia cura hoĩum liberauit.Inuenitur in ea inſula topatius lãpis uitro ſimilis colore aureo.Cuius acceſſus oĩbus eſt interdictus pœna mortis ad eam nauigã tibus ſtatutã.Pauci cuſtodes ĩſulæ præſunt uitam miſeram ducẽtes. Ne quis enim eos lapides furto auferre poſſit:nulla penitus in inſula nauis relinquitur.Quui prope nauigant regis timore haud quaq̃ propinquant inſulæ.Nutrimentum deferentes eueſtigio abſcedunt cibo relicto. Cæte ri propinqui inſulam non adeunt.Deficiente cibo ad littus ſedent omẽs uitæ ſubſidium expectantes.Hos qui deferunt ut tardos ſæpe incurſant uelut in extremo uitæ poſiti.Hic lapis in petra naſcitur die ob ſolis ſplen dorem minime apparens.Noctu in umbra lucet procul oſtẽdens quo ſit in loco.Cuſtodes ſorte diuiſi ad loca ubi latent topatii accedunt.Quem ubi noctu ſplendentem conſpexere locum ſplendentem lapidis deſignãt eum poſtmodum die excĩſum opificibus tradunt:qui ex eo topatiũ eli ciant.Propinqua littora maiori ex parte icthiophagi habitant & paſtores troglooditæ.Montes inſuper ſunt uſq; ad ſotiras portum contigui qui no men hoc græcis primum eo proſperæ nauigantibus accepit.Deinceps ſi

rius eſt arabiam uerſus cuius regio ac mare aliam a priori naturam hēt. Nam continens humilis eſt nullis collibus elatus. Mare non āplius tribus paſſibus profundum colore admodum uiridi. Quod feunt minime natura aquæ cōtingere: ſed quia alga referta ē: locus ad nauigandum facilis nulli ſubditus tempeſtati: multiſq; refertus piſcibus. Naues q̄ elephātes uehūt tum profunde tum pōdere graues haud parua ſubeūt maris diſcrimina. Noctu enī uentoꝝ acte ui quandoq; inſcopulos quādoq; ad loca uadoſa impelluntur. Nautæ ubi neque egredi propter aquam ſtatura hominis profundiorem neque nauē cōtis quæunt impellere omnia præterq̄ ad uictum neceſſaria e naui eiicientes non tamen propterea picu culum deuitant. Nulla inſula nullo e diciore loco nulla naui propinqua. Nā regio penitus inculta eſt & incolis uacua: & ad quā rari nauigēt. Præter has difficultates breui tēpore tāta maris fluctibus arena ad nauis aluеum impellitur: ut ueluti aggere obducat. Illi in caſſum ad ſurda loca exclamāntes: nō tñ omnīo ſalutem deſperāt. Nā quādoque a maris ex æſtuante fluctu naue in altum eleuata tanq̄ deus quiſpiā ſalutem attulit picli tantibus. Si uero hoc dei auxilio deſtituantur ubi cibus deficit: inbecillio res in mare a ualentioribus quo pluribus diebus cibi ſuppetant ꝓiiciuntur. Sed tandem & ipſi multo pereunt deterius q̄ iam uita functi. Illi. n. breui tempore ſpiritum naturæ quæ illum dederat reddidere. iſti multis calamitatibus morte ꝓducta longiora differendo mala ppeſſi tandē priuantur uita. Naues aūt deſtitutæ nautis tanq̄ ſuoꝝ ſepulchra aliquādiu permanent arena undiq; congeſta. Malus antemnæq; a longe conſpecte ad defunctoꝝ miſericordiā aſpicientiū animos mouēt. Regium eſt māda tum ſi quando eiuſmodi caſus acciderit ut ſignificentur loca nauigantibus ꝓnitioſa. Traditum eſt a maioribus fama iis qui ꝓpe icthiophagos habitāt magno quodā eius ſinus fluxu mare ad oppoſitū littus ſecedēte oībuſq; locis eius ſinus areſactis terram fūditus colore uiridi apparuiſſe ex īmenſo rurſus maris refluxu aquam in priorem locum reſtirutam. Harum partium a ptolemaida ad taurum uſq; montem nauigationē rettuli musicum Ptolemæum elephantoꝝ uenationi ſcripſimus operā dediſſe. A tauro uertitur littus orientē uerſus ubi æſtiuo ſolſtitio umbræ ad meridiem uergunt diuerſo a nobis modo uſq; ad horam ſecundā. Habet ea regio flumina decurrētia a montibus quos appellant ꝓſebeo: diuidit quoq; latiſſimis campis hibiſcum cardamonium ac mire magnitudinis palmas. Fructus inſuper omnis generis aſperos guſtu ferentibus ignotos nobis. Mediterranea regio elephantis tauris ſilueſtribus leonibus cæteriſq; magnis feris copioſa eſt. Nauigatio inſulis īpeditur nullum domeſticum

ferentibus fructum. Aues in eis uãrie aſpectuq; mirabiles nutriuñtur mã re deinceps ſequitur profundum habẽs cetæ magnitudine eximia haud infeſta hominibus niſi cum forte quis inſcius in earum criſtas inciderit. Neq; enim nauigantes inſequi aduerſo ſole poſſunt ſplendore illarũ oculos obumbrante. Has trogloditaq; partes ultimas mõtes quos dicũt ꝓſe uaras circundant. Reliquum ex aduerſum littus arabiam ſpectãs ab ara quã ariſtona ptolemæo ad perueſtigandã arabiã uſq; ad oceanum miſſus. Neptunno dicauit neptũnum appellatur. Eius lõgitudinis regio maritima propter utilitatem admodum celebris finicea a palamis quas plurimas ferr ubere ac ſuaui fructu appellata. Omnis propinquus agertum aquas ſcatẽtes raras habet: tum ad meridiẽ uergens eſt admodũ calida: ꝓpterea locum illum arboribus fructuq; fertilem ĩter deſerta hominibus loca ſitum merito diis barbari ſacrarũt. Et enĩ nõ pauci fõtes riuiq; aquã quæ niuium frigiditate haud inferior eſt ſcaturientes terram herbis uirẽtem ꝓſtant rem aſpectu admodum iocundã. Eſt & tẽplum ex duro lapide priſcis tẽporibus conditum uetuſtaq; & quæ intelligi nequeãt litterarum inſcriptione: Ei uir ac mulier præſunt per omnem uitam ſacrorum curam habentes: hi fœlices habiti qui id loci habitant in arboribus obtimorem dormiunt ferarũ. Iuxta pheniceã nauiganti ad epiri ꝓmontoriũ inſula eſt ab animantibus quæ in ea uerſantur dicta ferarum inſula Tanta enim harum beſtiaq; copia in his locis ſupeſt ut mirum uideatur aſpicientibus: Imminens huic inſule ꝓmontorium ei loco adiacet qui appellatur petra & arabia paleſtine. In hanc & tus & reliqua odorẽ redentia ex ſupiori ut fertur arabia genei minneiq; aſportant: Reliquam maritimã orã tenuerunt olim maranei. Deinde qui proximi ſunt garindanes quæ loca ab eis hoc pacto ſunt uſurpata. Celebritas erat olim in ea quam dixi mus phœnicea luſtris ſingulis ſeruata: ad quãundiq; eꝓximis locis accebant pingues camelos hecatombas appellant diis in tẽplo ſacrificaturi. Aquã inde recedentes: nam ꝓſuaſum erat eam ad ſanitatẽ deferentibus conferre in patriam ferebãt. Ob eam cauſam Maraneis ad ſacra ad euntibus garindanes tum prius qui domi remanſerant marãeos tum deiceps qui ad ſacri redibant ꝓ inſidias aggreſſi ad unum ꝓemerunt. Vacuã cultoribus patriam tum frugibus tum peccoribus nutriendis aptam ĩter ſe diuiſerunt: uportus ea regio paucos habet: ſed frequentibus diuiditur mõtibus: ex quibus ꝓter aſpectus uoluptatẽ magna colonis utilitas percipitur. Ex hac nauigantes ſinus excipit lamites frequẽtibus ĩhabitatus arabum uicis quos nebateo uocant: hi maiorẽ ſinus portionem tenẽt. Et mediterraneas quaſdã propinquas partes in quibus frequens ẽ populus &

p mãgna pecoris cõpia:hi priſcis tẽporibus iuſte uiuebãt victu quẽ armenta præbebant cõtenti.Poſtea uero q̃ alexandrinos mercatores ad ea loca nauigantes ſpoliare prædatoriis nauibus cæperunt imitari eorũ qui in ponto ſunt taurorꝝ feritatem triremibus deinde capti meritam pœnam dedere.Subeſt deiceps regio campeſtriſ irrigua:quæ ob frequentes fontes nutrit gramen medicam & lõgitudine hominis lotum:propter loci uber tatem nõ ſolum infinitus ibi pecorum aliter nũerus:ſed ſlueſtres cameli cerui damæq; q̃plures paſcuntur. Magno præterea numero accedunt eo cibi gratia leones ex locis deſertis ac lupi pardaliq;:quibus cum feris pro armentorꝝ tutela.paſtores die noctuq; certare coguntur:Ita ſoli illius bonitas incolis diſcrimĩnis cauſam præbet.Natura enim bonis utplurimũ quæ hominibus largitur & mala imiſcet.His campus ſinus quigentorꝝ latitudine ſtadiorum adiacet natura mirabili clauſus pluribus ac magnis ſcopulis perplexuſq; ac exitu difficilis.Saxum longe in mare porrectum nauigantium aditum reditũq; ipedit:tantum fluxus tẽpeſtatiſq; tempore cum fluctus excreuere naues ſupra ſaxum uẽtorum ui delatæ tranſeũt Gentes quæ iuxta ſinum habitant banizomenæ appellatæ & uenationibus uiuũt:apud quos ẽ ſanctiſſimũ tẽplũ quod oẽs arabes ſupſtitioſius celebrãt. Tres pximæ his ſunt inſulæ quæ plures abent portus. Harum primam ſolitariam in qua antiquorꝝ domorum lapidea ſunt fundamẽta itẽq; columnæ barbaricis litteris iſculptæ:ferũt iſidi ſacram:Eodem pacto & relique ſũt deſertæ cultoribus oleis tamen refertæ a noſtratibus diuerſis.Poſt has ĩſulaſ maritima loca ad mille ſtadia abruptis ſcopulis plena ſunt.Mare innauigabile neq; portus neq; locũ habet in quo anchore figi quæant:ut neceſſe ſit orta tẽpeſtate nauigantes ſubmergi. Mõs huic mari immiet uertice præcipiti atq; alto in cuius radicibus exeſæ ſpelũcæ ſunt frequentes aſperæq; concauitates.In has frequentibus procellis delata maris profundi tempeſtas ſonum tonitruo ſimilem reddit.Fluctus partim ad magna illiſi ſaxa ſurſum feruntur ſpuma mirabili ædita partĩ a locis concauis abſorbentur maximo edito fragore ac ſtrepitu. Adeo ut eis locis propinquãtes eo ſonitu perculſi timore pereant. Hoc littus arabes incolunt nomine. Thamudemi.Sequitur ſinus ingens ſparſis in eo ĩſulis permultis aſpectu ſimili inſulis echinaſiis. Iuxta littus arenæ ſunt prælati cumuli colore nigro longe lateq; diſperſi. Deinceps cheroneſus ſubeſt optimum habens oĩum portũ qui in hiſtoriis deſcribunt nomine charmutha.Nam ſub rupem imenſam quæ ad zephyrum ſpectat:ſinuſ eſt non ſolum iocundus aſpectu:ſed utilitate quoq; cæteris ſupergreſſus Ei mõs imminet amœnus centum ſtadiorꝝ ãbitu . Ingreſſũ habet duorꝝ

iugerum p̄ortus t̄rāquillus duobusq; millibus p̄atēs nāuibus irriguus
est præterea magno flumine in eum fluente. In medio quoq; insulam cō
tinet aquis redundantem atq; ortis accomodam. Deniq; kartaginensium
portui quem dicūt cothonū uidetur esse persimilis: de cuius utilitate suo
loco dicetur piscibus plurimis ad eum ex magno mari tum cibi: tū aq̄rū
in eum decurrentium dulcedine cōfluetibus est refertus. Hæc nauiganti
bus loca montes quinq; distantes inuicem prælti apparāt uerticem mo
dum ægypti pyramidarum acuto. Sinus est deinceps rotūdis magnis cir
cundatus promontoriis cuius in diametri medio assurgit collis ī modū
mense ob longus: in quo tria templa sunt admodum magnifica diis græ
cis ignotis sacra magnoq; in honore ab incolis habita. Sequitur deīde lit
tus tum fontibus irriguus tum plenus dulcis aque riuis. In eo mons est
uariis arboribus densus quem gabinum dicunt. Loca monti cōtigua ara
bi tenent quos uocant debas. Hi camelos ad omnem uitæ usum paratos
habent: nam in his bellantur his uaria feriunt onera horum lac potant
his uitā. ducunt. Super his diuersa perambulant loca: In medio regionis
eorum dicitur esse fluuius arena aurea: ex qua incole aurum elicere nesci
unt. Sinūt aūt ab externis: sed nō oībus auferri: boetiis enim dum taxat
& peloponensiis arenam asportare licet. Idq; eis herculis benefitio erga su
am gentem ut a maioribus acceperant: olim impenso in gratiam benefi
cii concessum. Contiguam eis patriā arabes abilei gasandiq; habitanti nō
quidem calore feruidam ut propinqua loca: sed mollem & spissis quan
doq; humectam nubibus: qui nimbi suo tempore aduenientes æstatem
fructiferā reddunt. Regio sua natura fertilis habetur: sed parum colit ho
minum incuria. Aurum e cuniculis nulla arte factis effodiunt: non q̄dē
quem terra igne liquefactum exprimant: sed ipsa natura purū quod ab
re apyron dicunt. Minutū tamen repitur ut pars minima sentille ignis
maior nucis sic instar regiæ. Illud circa manuum iuncturas ferunt circaq;
collum præciosis lapidibus distīctum. Cum auri apud sit eos copia: æris
inopia ac ferri inuicem ea cum mercatoribus permutant. Hos sequuntur
quos uocant carbos. Hos labei gens arabum populosissima qui fœlicem
arabiā īcolunt eorūq; apud nos sūt p̄ciosissima ferentē plurima ac omni
pecoris genere apprime copiosam. Odoribus insuper suauibus quos pas
sim natura apud eos gignit omnes ferme alias superat nationes. Nā ī ma
ritimis locis Balsamus orit & cassia quædāq; herba natura sīgulari quæ
recens aspectu oculos, oblectat īueterata subito fit debilior pars mediter
ranea siluas continet a menas iu quibus magnæ sunt turis ac mirræ arbo
res: palme insup arūdines ac cinamomum & alia his odore similīa. Neq;

enim referri posset singulorum species ac natura adeo affluēter multa in eum odorifera natura exaggerauit. Diuina quædā res est: & quæ uerba superet suauis ad nostros sensus ab eis aspirās odor. Et sane longe quoq; a cōtinēti nauigātes hāc odorum uoluptatem percipiunt. Veris enī tēpore uēti a terra perflantes ab huiusmodi arboribus odores ad ꝓpinqua maris loca pferūt. Nō enī remissam aromata & uetustā ueluti apud nos accidit uim habēt sed īgentem recētemq; & quæ ad omnes sensus perueniat. Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima descendes multa suauitate nauigātes afficit & cōfert ualitudini. Nam haud quāq; ex cōtrito fructu aut in uase recondito aer manat odoriferus: sed a patria arboribusq; quibus id diuina quadam natura iest. Vt qui odores hos sentiunt ambrosiam quam narrāt fabulæ tāta enim odorum excellentia nullum sibi nomē īuenit aptius eē putēt. Nō tamē purā simplicemque & absque īuidia fœlicitatē fortuna his hominibus largita est: sed tantis dolis plura immiscuit mala profecto admonens perpetuis bonis deos a nobis solere cōteni: Nam apud odoriferas siluas serpentū infesta multitudo uersatur colore rubicundo longitudine palmi qui prosilientes in homines letali occidunt morsu. Singulare quid incolis accidit longo debilibus morbo. Namlonga uexati egritudine cum natura debilis adeoq; exhausta est ut recrari nequeāt ex asfalto hyciq; barba uapores faciunt quo malus odor boni īmensiq; uirtutem contundat: bona enī mensura & modo sumpto hominibus prosunt & afferunt uoluptatem temere & casu inutile reddūtur. Huius gentis metropolis est: quam saba appellant supra montē sita. Reges habet ex generis successiōe eos quibus multitudo honores distribuit bonis malisq; īmixtos. beatam nanq; uitam habere uidētur ꝙ reliqs imperantes rationem ab se gestoꝝ minime coguntut reddere. Infœlicē uero ꝙ nunq̄ regiā exire quæunt. Nam si palam prodirent: a turba bominum lapidibus ueteri quodā deorum respōso obruerentur. Hæc natio nō solum propinquis barbaris: sed cæteris hominibus ditior atq; opulētior habetur. Nam in mercaturaꝝ cōmertio ex parui ponderisre plurimū prætii a mercatoribus ex reꝝ cōmutatione capiunt. Ideoq; cum nullam nūq̄ calamitatē ea gens sit experta: auri autem argentiq; copia presertim. Sabe ubi regia est superfit toreumata argentea auraq; omnis generis poculoꝝ habent lectos insuper tripodasq; argenteis pedibus: cæteraq; supellectilem ultra fidem sumptuosam. Magnis quoq; colūnis porticus fulciunt quaꝝ capita tū argentea tum aurea existunt: laqueriā uero ac porte aureis fialis prætiosis lapidibus intermixtis totius domus sumptuosissimum ornatum ostedunt. Alia enī auro: alia argenteo: quædā lapidibus splen-

dent.Nonulla tum elephantoꝝ dentibus sunt exculta tum multis præterea rebus aliis quæ plurimi hand homines extimantur.Et hi sane multis seculis perpetuā habuere fœlicitatē.Ab fuit enī ab eis penitus quod multos īpræceps dedit ambitio per auaritiam aliena possidendi.Horum mare albo colore esse uidetur:quod cū mirabile sit:eius rei causā quærendæ dedit.Insulæ sunt fœlices propiquæ quaꝝ urbes meniis carent.Pecora in eis omnino alba:cornua fœminis natura desunt.Ad has mercatores commeant undiq;:sed maxime ad potanā quam alexander iuxta indi flūinis hostium cōdidit.Locum in oceāo littore nauibus recipiendis aptum. Et hæc hactenus.Nunc illa quæ in eis locis miranda in cælo uidentur non ommittenda:sed præcipua admiratione uidētur digna:q̄ de arcto scribūtur multūq; dubii afferunt nauigantibus.A mense enī martio nullū eoꝝ septem quæ circa arctum sunt astra usq; ad primā uirgiliā uideri dicunt. Maior aūt usq; ad secundā pauloq; post parum aspici a nauigantibus: at qui planetæ appellantur nō aspici omnino.Alioꝝ aūt quædā maiora nostris uideri quædā dissimili ortu atq; occasu.Solē nō tāq̄ apud nos paulo ante ortum iubar emittere sed adhuc nocte obscura subito apparere lucentem.Ideo nunq̄ diem ī eis locis priusq̄ sol uideatur oriri:quem ex medio pelagi tradunt surgere īcensis carbonibus similē radioſq; p̄ magnos procul afferre:Forma autem apparere nō rotunda quemadmodum apud nos:sed columnæ simili paulum ab sumo capite luculētiorem aspectum habēte.Præterea neque splendorem neque radios usque ad primam hora tam præbere:sed uelut ignem absque luce in umbra uideri.Secunda hora ueluti clipeum fieri.Lumenq; præbere cōtinuum & supra modū fetuentem Circa occasum ecōuerso cōtingit.Nā uidetur aspectu orbem nouis radiis illuminare horis duabus. Et ut agatharchides gnidius tradit tribus.Hoc uero tempus incolis p̄iocundū.Iam diminuto uergent ī occasum solis æstu zephyrus & libycus & euri uēti apud eos sicut & apud alios spirant.Noti uero apnd æthiopiā neque uigent neque noti exīstūt Apud arabes ac troglodītas adeo calidi supra modum regnant ut & exurant herbas:& ad umbras quoq; cōfugtentium debilitēt corpora. At boreas merito optimus extimatur.cū sit ubique terraꝝ frigidus:Nunc ad libyos ægypto p̄pinquos & p̄ximas eis regiones transeamus. Circa sirtem ac syrtes oraſque mediterraneas quattuor libyoꝝ inhabitant genera:quorū Nasamones dicunt qui ad notum uergunt.Alii anochite adoctidentem siti. Quidam marmaride inter ægyptum & cirenē habitant ac littoris partem.Quartum genus multitudine præstans hoīum appellantur mace:qui circa syrtes habitantes soli īter cæteros libyos agros ube

res fructu colunt iumẽtoꝝ. ex quibus nutriũtur diligẽtem curã hẽnt: Hæ ambæ nationes regibus parent uitã non omnino agrestem agentes: neq; ab humanitate alienam. Tertii neque ullis subsũt regibus neq; ullã latrociniis semper intenti iustitiã norunt. Rapientes enim quæ prima ex deserto casu occurrant cõfestim ad sua loca redeunt. Hi omnes libyi uita siluestri sub diuo habitãt. Victu feràꝝ more cõtenti nil domesticũ edunt Nullis uestibus prætereq; capraꝝ pellibus tegunt corpora: potentiores inter eos nullas habent ciuitates: sed turres aquis proximas condentes i eis quæ usui superstant. Subditos populos singulis annis adurant ut principi pareant obtemperantes ut socios diligunt. Imperium abnuentes ut latrones pſequuntur. Arma sunt eoꝝ & regioni & moribus congrua. Nã cum sint corporis leues patria uero ut plurimũ plana neq; ense neq; gladiis neq; aliis armis utuntur in bello. Tris tantum ferunt hastas lapidesq; in uasis ex corio factis delatos: cum his certantes tum i congressu tum ẽt abeundo primo ferire hostem conãtur ad cursum & lapides recte iactendos longo usu edocti: erga externos nullũ ius nullã omnino fidẽ seruant. Regio cireni proxima cãpestris est non frugibus solum sed uineis oleoq; & pascuis utilis. Sunt insup flumina non parum incolis utilia. Quæ uero ad notum uergit deserto cincta infructuosa est: utpote aquis carẽs aspectum habet mari similem. Huic desertum ingens sterile adiacet transitu per difficili. Ita neq; aues in ea neq; quadrupedia præter damas & boues cõspiciuntur. Loca mediterranea arenaꝝ cumulis referta quo plus uitæ necessariis carent eo uariis magnisq; serpentibus his præsertim quos cerastis uocant: quoꝝ morsus letales habentur sunt fertiliora. Hi colorẽ arene similem habẽt: Quæ ex re a paucis internoscuntur ita coloris errore seducti quidam pedibus illos cõculcantes uitæ piculum adeũt: Ferũt hos quodã serpentes in ægyptum transmigrantes plures uicinas regiões inhabitabiles redidisse. Mirabile uero quippiam in eis oris & ea quæ est circa sirtes libya contingit. Nam quandoq; & maxime quieto a uentis tẽpore apparent in aere diuerſoꝝ animantium forme. quarum quædã quiescunt: quædam mouentur. Et hæc aliquando fugiunt aliquãdo insequũtur: sed omnes magnitudiae eximia stupore timoremq; insciis præbent. Nam quæ homines insequuntur: comprehensum frigido circundãt cõtactu. Externi quidem utpote eius rei insueti exterrentur. Ab incolis ex assuetudine spernuntur. Quoniam res uidetur miranda & fictæ fabulæ psimilis: phisici quidam eius rei conati sunt rationẽ reddere Aiunt enim uentos iu ea regiõe aut oio nõ spirare aut pẽitus debiles esse & remissos Aerem uero persepe quoniam neq; coualles neq; abrupti specus aut ãtra

neq; alticolles aut mãgnã flumiñã in eis sunt locis esse imobilem & quie tum. Deniq; oẽs uicinas regiones steriles & absq; fructu nullos uapores quibus uentus excitetur gignere. In aere igitur dense atq; ottuso: quẽadmodum estiuo tempore in nubibus aliquando solet diuerse animantiũ species licet uidere formam illis aerequẽ leues & tenues aure quandoq; mouent præbente. Eas pustmodum moto paulum aere ad terrã ipulsas forma traduntiquã casu sumpserunt cadere: ei quæ in quem forte incide rint herere: quarum in unam partem magisq; ĩ aliam motus nulla in illis electio esse uidetur. Nam in re inanimata nõ est aut appetitio aut uolunptas: sed animantia quibus heient occulte causam motus præbent. Nã procedentium animantium motu anterior aer ipulsus imaginẽ præcedẽtem mouet: ut fugere uideatur: similiter sequẽs indolũ ex motu aeris ad progressum animantis præcedentis tr actum seq uidet animal quod præcedit. Quod si se uerterit aut firmum stetiterit idolum simili mõ a motu cessat. Cum uero in animal inciderit: dissoluitur frigore quodam circa corpus relicto. Supereſt nunc ut de his amazonibus scribamus. quas prisc is temporibus in libya ferunt extitisse. Plures enim existimant eas solas fuisse: quæ circa flumen thermodonta in ponto regnarunt. Verum non recte sentiunt. Multis enim antæa seculis libyce fuere: a quibus multa gesta accepimus memoratu digna. Neq; uero ignoramus harum historiam nõnullos haud uerã existimaturos. Nam cũ ea natio multis ante troianũ bellum seculis omnino deleta sit: amazones aũt quæ circa Thermodõda habitarũt multo post tempore extiterint: simile ueri est eas quæ postea notiores fuere superioq; quaq; iam euanuerat fama nomen & gloriã præsertim apud temporum inscios obscurasse. Verum cum legerimus plures antiquos tum pœtas tum rerum scriptores eosq; qui postmodum fuere illarum memoriã posteris reliquisse: conabimur & nos quoq; paucis ipa rum facta litteris mandare. Rerum serie a Dionysio qui argonautaq; dionysiiq; ac nõnulla alia priscorum gesta descripsit assumpta. Plures mulierum nationes in libia fuisse traduntur pugnaces ac ualide uiribus. Nam gorgonũ gens fuit aduersus quas perseus haud paruo certamine bellum gessisse fertur uir fortitudĩe eximia iouisq; filius & græcorum sue ætatis optimus. Earum mulierũ uirtus & potentia uel maxime licet cõspici: si qs quæ de illarum præstantia scribuntur cum nostri temporis mulieribus conferat. Asserunt sitas esse occidentem uersus in extremis orbis finibus nõ eadem quã nostre uita ducant. Nam mos est illis certo tẽpore bellicis ad seruamdam uirginitatem rebus exercitari. Transactis militiæ ãnis uiris coniungi prolis gratia. Has solas & principari & publici obire munerã

Viros noſtárum fœminarum inſtar doméſtice rei curām habere tum obtemperantes fœminis tum militiæ principatuſq; ac omnis rei-.p. expertes poſt partum nati infantes dantur uiris quos lacte nutriant aliiſq; rebus pro ut etas poſcit. Fœminis mamillas ne creſcant urunt aſſerentes impedimento eas ad bellandum eſſe. Vnde a græcis eo q̄ mammis careant amazones appellántur. Aſſerunt abitare illas inſulā heſperam quia ad occaſum ſita ſit uocitatam. Eam uero eſſe in tritonidis palude quæ proxima oceano a flumine quod in eam defluit tritonia appelletur. Hanc paludem æthiopie ferunt conterminam montiq; qui eſt iuxta oceanum maximus omnium qui ī eis ſunt locis & mari imminens a græcis ath lanta dictus. Hanc iſulam per magnam eſſe uariiſq; arborum fructibus ex quibus incole uiuant uberem ferunt: eſſe & in ea multos tum caprarum tum pecudum greges quorum lacte & carnibus ueſcuntur. Frumento penitus carent illius uſu incolis noto. He amazones corpore ualide auideq; belli primum omnes inſule uicos præter unum icthiophagi æthiopes habitāt menes nominatum quem ſacrum arbitrantur expugnarunt: Solis æſtu admodum inſula feruet ferens præcioſos lapides permultos: quoȝ hos græci carbunculos alios ſardonicos quoſdam ſmaragdos uocāt Deinceps plures libye propinquas ſubegerunt gentes urbemq; præclaram infra tritonidis ſtagnum: quam a forma cheroneſſum appellāt impoteſtatē redegere: Ex hac profecte plures orbis partes peragrarunt. Sed primi ath lantidæ bello appetiti cæteris earum partiū humaniores: qui patriam incolentes fœlicem magnas urbes tenebant. Ab his deorum genus prout græci de oceano ſcribunt prodiſſe ferunt: de quibus paulopoſt dicemus. Traditur amazonum reginam nomine Myrinam exercitum triginta millium peditum duum millium equitum confeciſſe maxima ſpe uictoriæ in equitibus poſita. Tegmenta corporum pro armis habuere ſerpentum magnorum coria: quorum & quidem præter fidem ingentium copia in libya ſupereſt. Vtebantur longis enſibus haſta & arcu quo non ſolum exaduerſum pugnates uulnerabant: ſed fugiendo feriebant inſequentes. Cū ath lantidum patriam peruaſiſſent quam Cercenem uocant incolentes acie ſuperata uictos inſequentes una cum eis portas ingreſſe urbem cepere. Vt autem terrorem formidinemq; cæteris iniicerent iſo

lenter uictoria abuſe occiſis omñibus uſq; ad ꝑubertatem uiris pue-
ros fœminaſq; euerſa ciuitate ĩ ſeruitutẽ adegerunt. Q̃ua calamita-
te apud finitimos uulgata athlantides aiunt timore terriros ad eas
miſiſſe pollicitos tradituros ſe illis ciuitates atq; ĩpata facturos Regi
na cum ipſos benigne audiuiſſet amicitia cũ eis ſtatuta ciuitatẽ ſui
nominis euerſe loco cõdidit inq; ea tũ captiuos tum finitimaꝝ par-
tiũ uoluntarios accolas collocauit. Deĩde dona magnifica cõi athlan
tidũ decreto data honoreſq; eximie ĩpenſos inito cũ eis fedære cepit.
Pollicita ſe gẽti eoꝝ ſatis eſſe facturã. Veꝝ gorgonidũ quæ gens fini
tima erat armis ſæpius athlãtibus laceſſitis ferũt Mirinã gratia præ
tibuſq; eoꝝ ĩpulſã exercitum corrrã gorgonidas duxiſſe. Q̃uo op-
poſitis copiis inito certamine ſupate magna ex parte occubuerũt. Vi
ue ad tria millia capte: Reliqs ĩ loca ſilueſtria cõfugiẽtibus conatã Mi
rinã ſcribunt ſiluas ut eaꝝ genus deleret icendere uoluiſſe. Verũ cũ
id nequiſſet ad mõtes ꝓpinquos trãſiit. Amazonibus negligenter
ut in uictoria ſolet uigilias ſeruantibus captiue eductis dormientiũ
enſibus multas interemerunt. Tandẽ excitate amazões armis captis
acriter ꝓugnantes oẽs occiderunt. Mortuas amazões Mirina tribus
magnis aggeribus ſepeliuit qui hucuſq; amazonum cumuli appel-
lantur. Gorgonidas deinde tradunt cum uires auxiſſent iterum a per
ſeo iouis filio expugnatas cum earum eẽt regina Meduſa poſtremo
ab hercule & eas & amazonũ gẽtẽ quo tẽpore ad occiduas partes trã
ſiẽs colũnã ĩ libya poſuit. fuiſſe delectas rẽ ĩdignã extimãtẽ cũ ꝓ com
muni ſalute hoĩum pugnari aliq̃bus gẽtibus fœminas ĩperare. Legit
quoq; tritonidã paludẽ terremotu his apertis locis quæ ad oceanum
uergebãt deſitcatã eſſe. Mirina plurima libye parte peragrata cum in
ægyptũ trãſmeaſſet. Cũ oro ĩſidis filio q ægyptiis ĩperabat amicitia
firmata arabiã bello petiit. Vbi multis ĩtertectis in ſyriã trãſiit. Q̃ua
ſubacta cilices ei cũ donis obuios pollicitoſq; ĩperata facturos libe-
ros eſſe qm̃ ei ultro occurriſſent: iuſſit. Q̃ua ex re nũc etiã liberi cili-
tes uocãtur. Subiecit quoq; eas. quæ circa tauꝝ ſunt natiões q̃uis ui-
ribus potẽs. Tũ ꝓ frigiã ad magnũ mare cum deſcẽdiſſet regionẽ ma
ritimã tranſgreſſa Caicũ flumen ſtatuit militiæ finẽ prouintiæ uero
quæ Doryctica dicitur loca oportuniora condendis urbibus eligens
plures in ea ciuitates unam ſui nominis alias magnorum ducum aꝑ

pellatione edificauit Niñam Cimem Pytanem Pyrneam. His iuxta mare sitis urbibus cæteras perplures i mediterraneis posuit locis. In sulas insuper nonnulias impotestatem redegitsed lesbum præcipue in qua urbem condidit mitilenem sororis quæ cum ea militabat nomine deinceps cum quasdam alias sibi subdidisset insulas tempesta te cohorta cum uotum matri deorum pro salute fecesset ād unam ex his solitariam profecta iuxta quoddam in somnium ei deæ insulam sacrauit. Erectaq; ara sacra solemnia celebrauit. Nominasse insulā fe runt Samotracem q; a grecis sacra isula interprætatur. Quidam hi storici tradunt eam primum appellatam Samum ab incolis postea tracibus Samothracem cognominatam. Ali amazonibus in epirum aduentantibus ferunt deorum matrem hac oblectatam insula & alios quosdā in eā & filios quos Coribantas dicunt traduxisse. Quis uero eorum extiterit pater in archanis sacrorum traditur. Monstras se quoq; ea fertur q̄ nunc in ea seruantur mysteria: templumq; asylū statuisse. Per hæc tepora Mopsus thrax a lygurgo rege thracia plus amazonū gētem coacto exercitu peruasit: Cui sypilus scytha auxilio affuit antæa ab scythis thracie finitis expulsus. Prælio inter eos amazonasq; commisso Mopsi Sypiliq; res superior fuit. Mitia cum pluribus aliis interempta: postea cum sæpius a thracibus acie superaren tur: tandem quæ superfuerant amazones in libyam reuertere. Ibiq; earum militiæ finis aut aiunt fuit. Postea uero q̄ athlantum memini mus haud ab re erit deoq; genus qui ab his prodisse referunt. cum & græci parum ab his dissentiant recensere. Athlantides ut accepimus loca propinqua oceano & quidem fœlicia incolentes: tum pietatis: tū erga aduenas hūanitatis p̄ cæteris finitimis gentibus laudē tulerunt Ab his deorum gēus manasse tradunt: quibus assentitur præstātissimus græcorum pœta Iunonem oceanum deorum patrem & matrem Tetim appellantem introducens. Scribunt autem primum regnasse apud eos Cælum hominesq; antæa p̄ agros dispersos ad cetū condendasq; urbes exortatum a fera eos agrestiq; uita ad mitiorem cultū traduxisse. Assuefeciisse insuper domesticos fructus serere aliaq; permulta ad communem uitæ usum spectantia edocuisse. Tenuisse quoq; magnam orbis partem maximeq; loca ad occidentem atq; ad septentrionem sita Astrorum quoq; diligens extitit obseruator mul

ſa hominibus futurā prædicens Annū etiām confuſum antæa a ſolis menſes uero a lunæ motu deſcripſit:ſingulaq; anni deſignauit tempora. Q ua ex re multi ignorantes aſtrorum ordinem ſempiter num:admirati autem futurorum prædictionem arbitrati ſunt eorū auctorem naturæ diuinæ participem:poſt eius obitum tum ex eius beneficentia tum aſtrorum notitia immortales honores adeptus eſt Hoc aūt conſtat illū nomen hoc ſortitum eſſe ob aſtrorū occaſus or tuſq; multarumq; rerum peritiam:tum uero propter honores bene- ficiis ſuis impenſos:tum & ipſum regem ſempiternum omnium ap pellarunt. Cælum ex pluribus uxoribus ſuſcepiſſe ferunt filios quin q; & quadraginta:horum decem & ſeptem ex Titea ortos ꝓprio no mine ſingulos. communi autem omnes a matre appellauit Titanas. Titeam uero prudentia præditam cum plurimum mortalibus pro- fuiſſet:ab eis poſt obitum deificatam terramq; eſſe cognominatam Genuit quoq; filias:quarum duæ regina uidelicet & rheā quam pan doram dixere ſuperiores etate cæteris euaſerunt clariores. Ex his regi na prior annis prudentiaq; & uirtute reliquis præſtantior in gratiam matris fratres omnes educauit :eoq; magnam aiunt matrem appel- latam poſtea uero q̄ pater poſt obitum ad deos trāſiit communi po pulorum fratrumq; conſenſu regnum adhuc uirgo cepit cum nulli antæa nupſiſſet poſtmodum cupiens filios linquere ſucceſſores re- gni unum ex fratribus Iperionem uirum ſumpſit. Ex quo duos pe- perit liberos ſolem & lunam. Q uorum formam prudentiāq; admi rantibus ſingulis tradunt fratres prolis inuidia motos ueritoſq; ne- quādo imperium ad Iperiona peruueniret ſceleſto facinore:Excogita to fratrem cōmuni conſilio obtruncaſſe. Solem adhuc puerum i flu men Eridamum ꝓiectum ſuffocatum eſſe. Q ua reuulgata lūa præ ter modum fratrem diligens. Ex tecto ſe præcipitauit. Matri quærē- ti iuſtum flumē corpus cū in ſōnum icidiſſet Viſum ei per ſomnium eſt a ſole ſe conſolari:rogareq; ne lugeret natorum mortem:nam ho- micide meritum eſſet ſupplicium paſſuri. Se uero ac ſororem quadā dei prouidentia futuros immortales:nam ignem cæli ſacrum antæa uocatum ſolē ab hominibus appellādū fore. Q uæ uero mena ꝓus dicebat lunā A ſōno expecta cū oībus tū ſōniū:tum infortuniū ſuū narraſſet filios ut deos coluit ipſa inupta uiuēs poſtmōm i iſaniā uer

ſa filie cymbala tympãnaq; quotiẽs edito ſonitu ſparſis crinibus ꝑ patriã errabat. Quo aſpectu miſero obſtupebant homines: Cum uero ſinguli eius odori miſererentur quidã corpus ſuſtinerent maxio imbre cohorto continuoq; fulminum caſu reginã aiunt diſparuiſſe. Qua re admiratus populus ſolis lunæq; nomen ad aſtra tranſtulit matrem & deã exiſtimauit & erecta ara cimbalis ac tympanis cæteriſq; rebus illius geſta imitatus ſacra illi & deorum honores inſtituit Huius deæ in phrigia origo extitiſſe traditur. Aſſerunt enĩ icole phrigiæ libyæq; regem priſcum fuiſſe Menõẽ: qui uxorem duxerit dindimenem. Ex ea natã fœminã cum nutrire nollent in mõtem cibelũ nomine abſe expoſitã diuina quadam ſorte pardali aliæq; fere lacte uberibus præbito nutrierunt. Hãc mulier quædã pecora paſcẽs cum uidiſſet: facto ſtupẽs ifantẽ tulit: atq; a loco cibelẽ noĩauit. aucta etate pulchritudine prudẽtiaq;: Excellẽs mirabili ĩgenio fuit. Nã & fiſtulã pluribus calamis cõpactã & ad luſũ coreaſq; cĩbalũ tampanũq; prior adinuenit. Præterea pecoꝝ pueroꝝq; morbis remedia ĩtroduxit. Itaque tũ ꝓꝑ ifantes qbus uerboꝝ medicaminibus ſalutẽ præbuit. Tũ quia plurimos uelut ĩ ſinu fouit: tũ ẽt proprer diligentiã amorẽq; ſingulis ꝑſtitã matrẽ ab oibuſ dictã ferũt. Amicitiã quoque eius appetiſſe Marſiam phrigem ingenio prudẽtiaq; mirabili. Coniecturam ingenii ſumunt q; uocis ſonum multiplicis fiſtule imitatus ad tibias eam atmoniam traduxit: prudentie q; uſq; ad extremum uitæ finem celebs uixit. Cibeles prouecta etate adoleſcentem quendam eius regionis Atrim nomine dilexit: quem poſtmodum dixerunt papam. Cum eo clam coens grauida facta eſt. Quod ut parentes norunt in regiam accitam ut uirginem pater ſuſcepit. Noro filiæ peccato & Attim & nutrices interfici iuſſit atq; inſepultos abiici. Cibelẽ tum attis amore tum dolore nutritum perculſam inſanam effectam impublicum prodiſſe ferunt pſallentemq; cum tympano ſolam uniuerſam patriam ſparſis capillis deambulaſſe. Huius marſias miſertus ſponteq; illam aſſecutus una pererrauit priſtine ămicicię memor Cum ad dioniſium in niſam urbem ueniſſent inuenere Appollinẽ magna exiſtimatione habitum q; primus diceretur citharam reperiſſe. Orta inter eos artis contentione niſeos iudices inſtituerunt. Apollo primum cithara ſimplici uſus ẽ Marſias uero tibiis. Quibus

admodum ut re nouâ audientes ob stupurẽ. Eo in certamine soni suauitate appollinem uisus est superasse. Ambo astantibus iudicibus cum artem quilibet suam præferret. Apollo modulationem cantus ad cithare suauitatem adiecit. Quua propter tibiæ sonum uisum est excedere. Quod marsias egre ferens audientes monuit minime se uictum esse. Non enim uocis sed artis comparationem fieri oportere: secundum quam armonia ac suauitas tum cithare tum tibiarũ esset exquirenda. Iniquum præterea esse duas simul artes uni conferri. Tunc apollo respondisse fertur se nihilo plus ad sonum q̃ Marsiam adhibere: nam & ille quoq; ore uteretur cum tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrum ore sed manibus ostendere suæ artis modulationem. Cum uideretur iudicibus equiora appollinem postulare artibus iterum comparatis aiunt denuo Marsiã eẽ uictũ: Appollinẽ uero ea contentione exasperatũ uiuum Marsiã excoriasse. Vex extẽplo penitẽtia ductus egre quod egerat fe tẽs pectis cithare cerdis iuentã ab se armõiã deleuit. Ad hãc postmodũ musæ mediã linus quã lichanõ orpheus & Tamyrus quã hypatẽ ac parhypatẽ musici dicũt addiderũt. Appollinẽ ferũt cithara tibiisq; i ãtro dionisii positis cibelis amore captũ cũ ea usq; ad hyperboreos errasse. Cũ phriges morbus oppmeret tra nullos p̃beret fructus sciscitãtes deũ maloꝝ remedia oraculo p̃cepũ ẽ ut & attis corpus sepeliret & cibelẽ uenerarẽt ut deã. Nõ repto Attis quod tps absũpserat corpore phriges imaginem adolescentis circa quam planctu ac lamentis sacra inibant fecere iram inique mortui mitigantes. Quæ consuetudo penes phriges usque ad hæc tempora permansit. Cibeli uero ará erectã annis singulis sacrificabant. Postmodum impessinunte oppido phrigie sumptuose constructo templo honores illi sãctaq; solemnia constituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente positi erant circa deæ statuam pardali ac leões a quibus olim esset enutrita. Hæc de cibele deorum matre apud phriges deq; athlãtibus qui circa oceanum regnarunt traduntur. Post iperionis interitum asserunt cæli filios imperium diuisisse Ex eis fuisse athlantem & saturnum nobiliores. Athlãti loca ad oceanũ posita sorte euenerunt: qui & populos suo noie & maximũ ppe oceanũ mõtiũ appellauit athlãtẽ: ferunt ipsũ astrologie fuisse pitissimũ deq; spa p̃mum iter hoies disputasse q̃

ex re uiſus ẽ orbẽ ſuis humeris ſuſtinere locũ p̃bẽt fabulis ſpere iuẽe tione. Hunc aiunt plures ſubſtuliſſe filios: ſed unum pietate ac i ſub ditos iuſtitia humanitateq; inſignem quẽ heſperum appellãt Q; ui cum in athlantis montis cacumẽ ad ſeruandos aſtrorum curſus aſcẽ diſſet ſubito a uentis arreptus nequaq̃ amplius uiſus ẽ. Ob eius uir- tutem caſum hunc miſerata plebs honores ſibi præbẽs immortales aſtrum celeſte lucidiſſimum eius nomine uocauit. Fuerunt inſuper athlanti filiæ ſeptem a matris nomine athlantides uocate q̃uis cuiul libet proprium nomen eſſeut. Vt maia Electra. Taygetes Aſteropes: Meropes: Alciones: Celeno Has tradunt tum ab heroibuſ: tũ ab diiſ cognitas & deos propter uirtutem & eos quos heroas dixerũt ueluti principes generis hominum peperiſſe. Veluti prior etate maia ex io ueme rcurium genuit multaq; reg; apud hoĩes repertorẽ. Eodẽ mõ & relique athalantides ſingule filios ediderũt præſtanti uirtute: quorũ hi quidem gentium hi urbium conditores extiterunt. Itaq; non ſolũ barbari quidã ſed etiã græcorum plurimi priſcorum heroum genus ad iſtas rertulerũt. Q; uas cũ prudentes fuiſſe conſtat: tum poſt obi tũ honores deoq; imortaliũ adepras pliadũ appellationẽ cepiſſe. Ni- phæ quoq; dicte ſũt qm̃ cõi uerbo mulieres oẽs nymphaſ icolæ ap- pellãt. Saturnũ athlãtis fratrẽ aiũt p̃cipua ĩpietate auaritiaq; p̃ditum uxorẽ cæpiſſe ſororẽ rheã: Ex q̃ ortus ẽ iupiter olĩpus poſtea uocatuſ fuit alt̃ iupit̃ cæli frat̃ q ĩcreta iſula regnauit multo gloria iferior po ſteriori: hic. n. ĩpauit orbi. Superior cretæ tm̃ Genuitq; filios decẽ: q cu retes ſt̃ appellati. iſulã quoq; ab uxore ideã uocauit. Ibiq; poſt obitũ ſepultus ẽ. Cuius & hodie mõſtrari ſepulchrõ ferũt ꝓut etiã teſtãt cre tes de q̃bus poſterius referemus. Regnauit ſaturnus inſicilia libya ac etiam italia: ſed præcipue in ſocis ad heſperum ſitis eius imperii fir mamentum fuit Apud omnes uero artes urbium & loca munitiora renuit: quo firmius imperium foret. Eo ad hoc uſq; tempus & inſici lia & inocciduis oris editiora loca ſaturnia dicta ſũt. Ex ſaturno Iu- piter ortus quoniam diuerſa a patre uitæ inſtitutione erga ſingulos mãſuetudĩe atq; humanitate uſus eſtia populo pater eſt nominatus Regnum is deinde cæpit partim concedentes patre partĩ populis ab eo ꝓ odiũ deſciſtẽtibus. Aduerſus quẽ cum ſaturnus titanum præſi dio fiſus pugnaſſet acie uictus eſt. Iupiter ſuperior ĩperiũ aſſecuſ uni

uersum orbem per ãbulauit plurimum de genere hoiũ meritus
Viribus corporis uirtutibusq; excellens breui totius orbis iperio po-
titus est.Omne eius studium ipuniendis impiis facinorosisq; homi
nibus ac in bonoꝝ præmiis cõmuniq; populorum utilitate uersaba
tur.Quibus rebus post uitæ finem iouẽ dixere:eo q; beneuiuendi
causa hominibus extitisset.Creditus uero deus in orbe est ab his de
quibus bene erat meritus.Sponte illũ oĩbus & deum & dũm insem
piternum uniuersi orbis profitentibus.Quoniam in his quæ de re
ægypti a nobis relata sunt Dionysii genus gestaq; tetigimus:æquuꝫ
uideturut quæ de hoc a græcis deo scribuntur litteris mãdemus.Ve
rum cum prisci rerum scriptores pœtæq; qui de dionysio. Miranda
quædam litteris tradidere de eius genere ac gestis dissentiunt diffici
le uidetur uerum ĩ his rebus exquirere.Nam hi quidem unicũ Dio
nysium reliqui tres scribunt fuisse.Sunt q eius genus nequaq̃ mor
talibus fluxisse dicant.Existimentq; illum uini extitisse auctorem.
Sed nos quæ de eo feruntur paucis transigemus.Naturales q de hoc
deo locuntur uiniq; eum repertorem putantiterram aiunt una cũ cæ
teris plantis sua sponte uites tulisse non ab aliquo pricipio satas. Hu
ius rei coniecturam summunt:q; nunc quoq; ĩ quibusdam siluestri-
bus locis nascantur uites:fructumq; ueluti reliquæ arte hoiũ cultæ
ferant.Duas dionysio matres ꝑsci fuisse arbitrãt.Vnã & eã ꝑorẽ ge-
neris qñ uitis ĩ terrã posita augumẽtũ capit.secunda qñ racemos ꝓ-
ducit.Itaq; altera huius dei ex terra altera ex uitis fructu fert̃ genera
tio:Sunt qui & tertiam generationem ipsi attribuant:ex ioue & cere
re genitum ferentes a mortalibusq; dissipatũ ac decoctũ rursus a cere
re mẽbris copositis iuuenẽ factũ reuixisse.Quæ oĩa ad naturales tra
ducunt rationes.Iouis enim & cereris filium obeam causam tradunt
qm̃ uites ex terra & pluuia nutritæ ꝓducant racemos:exquibus uinũ
exprimat̃.Ab hominibus uero disperſum:eo quod agricolæ fructũ
auferant:terramq; homines cererem putẽt membra eius decocta:qm̃
plures uinum decoquant tanq̃ melius ac suauius futurum.A morta
libus uero mẽbra dispersa iterum in ordinẽ redacta terrã ostẽdit cer-
to ãni tẽpore acta uindemia denuo nouos fructus ꝓferre.Deniq; ab
ãtiquis pœtis scriptoribusq; tradit̃ cererem fuisse terrã matrẽ appella
tam.Eadem quoq; & orphei tradũt pœmata & ĩ cerimoniis i tradu

cũtur de quibus haud quàq̃ fas ẽ inſcios loqui Eodem modo ex ſemele ortũ ad naturale principum deducũt aſſerẽtes. Thionem ab antiquis terram fuiſſe nominatum. Semelem eo q̃ honeſta ſit eius dei cura & honor Thionem uero a ſacris ei impenſis uocatum. Bis ex ioue natũ tradunt, quoniam uites deucalionis tempore una cum cæteris arboribus diluio ſint abſumptæ. Deinde iterũ exortæ ueluti hæc ſecũda extiterit dei apud homines procreatio. Q_ua ex iouis femore natum denuo hunc deum ſcribunt. Q_ui igitur uini repertorem dionyſium uolunt huiuſmodi fabulas ſcripſere: Q_ui uero hũc humano corpore deũ perhibent fuiſſe eadem tradunt: & uites eũ & uini uſũ ad inueniſſe. Vtrum dionyſii plures fuerint incertũ ẽ. Q_uidã unũ extitiſſe uolunt qui & uinũ reperit & arborum: fructus uniuerſũq̃ peragrarit orbem. Initiationeſq̃ ac cerimonias & bacchanalia introduxerit. Alii tres ut diximus diuerſo tempore fuiſſe ſcribũt propriis cuiq̃ geſtis attributis: prioré indum uolunt extitiſſe terraq̃ ſua ſponte ob ſoli fertilitatem uites ferente ex uua uinum elicere ficus cæteroq̃ arboꝝ curã. Et hoꝝ inſuper comedendoꝝ uſum edocuiſſe eundẽ quoniam indorum ſit moris per omnem uitam barbam nutrire barbarũ cognominauerunt. Hic orbẽ cum exercitu perambulans & uitem plantare & ex racemis uinum torculari ex quo ipſum leneũ appellant educere mõſtrauit. Plura inſuper ad hoĩum uſum ab eo ad inuenta cauſã ut poſt mortem pro deo coleretur: Præbuere oſtendi quoq̃ etiam nũc apud ĩdos aiunt & locum: in quo ſit ortus dioniſius: & urbes eiuſ nomine ab incoliſ appellatas. Multaq̃ præterea alia extare: quæ longum eſſet ſcribere ueſtigia illum apud indos natum teſtantia. Secundum ferunt ex Ioue genitũ proſerpina ut alii ſentiunt ex cerere: quem tradunt tum primum boues ad aratrum iuxiſſe: cum ẽtra prius manibus hominum coleretur: multaq̃ alia inſtrumenta repperiſſe agrorum culturæ accomodata. Q_uo minori labore ruſtici opus faceret. His erga homines beneficiis cum eum cenſerunt immortalem & honores illi & ſacra ut deo ĩſtituta ſunt. Addita fuere ueluti inſigne quoddam ad picturas eius ſtatuaſq̃ cornua tum ad monſtrandam alteram Dioniſii naturam tum hoc prutilem agricolis aratri inuentionem. Tertium ex ioue ac Semele cadmi thebis bœtiæ natum dicunt. Iouem enim ferunt amore illius captum cum ea ſæpius cubuiſſe. Iunonem zelo & ira motam ſumpta unius ex ſemelis ancilis forma adulciſcendum iniuriam ſuaſiſſe illi ab ioue peteretut ea maieſtate honoreq̃ ſecum concuberet: quibus cum iunone conſueſſet. Q_uod poſtulatum annuens iupiter cum tonitruo ac fluminæ ad Semelem deſcendit quæ in ſolitãre territa, Expirans aborſa eſt: editum ante tempus filium

iupiter abſconditum in femur cum tenuiſſe. Partus tempore editum in nyſam arabiæ urbem tulit: ubi nyphis educatus infans a patre locoq; appellatus Dionyſius eſt. Hic ſpecie decorus primo inchoreis & mulierum thiaſis ſuma in uoluptate ludoq; nutritus atq; educatus eſt. Tum fœminarum exercitu quas thyrſis armauit congregato orbem terrarum circuit Eos quipie iuſteq; uiuerent ſacra myſteriaq; docens. Feſtos p̃terea ubiq; dies publice choros agi & muxicã exerceri artem inſtituit: poſtremo ſedatis inter omnes nationes urbeſq; diſcordiis belliſq; ubiq; ſublatis pacem ſingulis largicus eſt. Ita uulgata tanq̃ præſentis dei fama cum ad uitæ ciuilis cultum homines traduxiſſet: paſſim ei occurẽtes cũ letitia gaudioq; excipiebant. Paucos aũt obſuperbiã impietatemq; ſpernentes eum cũ p̃pter incontinentiã dicerent bacchides ab ipſo circunduci: Cerimonias uero ad myſteria ãd corruptelã externaq; mulieꝝ introducta extẽplo pœna affecit. Obdiuinã animi naturã aliquãdo plectebat: ĩpios quandoq; inſanos reddens quãdoq; mulieꝝ mãibus uiroꝝ mẽbra diſcerpens nonnũq̃ militum opera ſibi abuerſãtes ultus. Tradidit quoq; bacchidibus p̃ thyrſo iacula mucronẽ ferri edera circundante. Q uæ tanq̃ muliebria ſpernẽtes reges eoq; ĩparatos adortus præter ſpem ſuperauit. Inſignes ĩter multatos abeo ferunt græcum penthea. Nynum iadorum regem ⁊ Ligurgũ thracẽ. Tradunt enim Dionyſium ex aſia europiam cum exercitu tranſiturum cum ligurgo thracum: qui ſunt ad heleſpontum rege ſocietatem coiſſe. Cum fœminas primum in thraces uelut amicoſ traduxiſſet iuſſiſſe ligurgũ noctu millites ſuos Dionyſium aggredi ipſumq; & pellices oẽs obtruncari. His per quendam accolam Tharopem nomine cognitis territus Dionyſius cum nõdum tranſfretaſſent millites amicorum. præſidi occulte ad exercitum tranſiit. Ligurgus pellices aggreſſus in loco qui appellatur. Nyſius omnes interemiſſe dicitur. At dionyſius exercitu traducto thracem pugna ſuperatum captumq; priuauit oculiſ domeſticis eiuſ truce aflixis. Tharopi memor beneficii thracum ĩperium cõceſſit tradito ei orgia celebrandi modo: huic agrus filius ſuccedens & regnũ & cerimonias myſteriaque trãdita ſuſcepit. Q uibus poſtmodum ab orpheo ingenio & eruditione præſtanti percæptis cum nonnulla ad orgia addidiſſet repertas a Dionyſio cerimonias orphea poſteri appellarunt. Pœtarum q̃dam interq; eos antimachus tradunt non thracum: ſed arabum regẽ fuiſſe ligurgũq; & Dionyſio & bacchidibus ĩn nyſa arabiæ cũ exercitu occurriſſet. At Dionyſius pœna impiis præmio bonis affectis ex indis thebas elephanto uectus peruenit: A triemnio uero iis peregrinatiõibus ex acto græcos inſtituiſſe triateridas tradunt. Ipſum quoq; fabulantur multarũ

gẽtium ſpoliis onuſtum p̃imum omnium in p̃atria triumphaſſe.Sed
i hoc genere maxime cõueniũt priſci.Diſputãt uero nõ paucas græcarum
urbes ab his fuiſſe conditas.Nam Ilienſes Naſii & qui ciuitates incolunt
liberas inſuper teti aliiq; plures ſuos fuiſſe illos oſtendunt conditores Te
ti quidẽ apud ſe ortum ea tradunt cõiectura:q; etiã adhuc in eorum urbe
certo anni tempore e terra uini fons ſua ſponte fluat ſapore ſuauiſſimo.
Cæteri uero hi quidẽ oſtentant ſuam regionẽ Dionaſio dicatam:hi ere-
cta templa illi ſacraq; olim ſtatuta:poſtremo cũ in pluribus orbis locis il
lius dei meritoq; ueſtigia monſtrarentur:haud mirũ eſt multos exiſtimã
re ſuas urbes patriãq; præ cæteris a Dioniſio dilectas.Sentit & pœta no-
biſcũ enumerãs in hymnis eos:qui de ſuo genere ambigunt & ſimul illũ
aſſerens in arabiæ nyſa ortum.Haud uero inſcius ſũ libyæ:quæ ad oceã
num uergit accolas de huius genere differentes.Nyſã & alia quæ de Dio
nyſio feruntur:quoq; multa apud eos aiũt permanere ad hoc uſq; tẽpus
ueſtigia apud ſe facta cõtendere.His plures priſci græcorũ ſcriptores pœ
teq; hiq; etiam qui poſtmodum ſecuri ſunt aſſentiuntur.Nos uero ut ni
hil eorum:quæ de Dionyſio comperimus ſcriptã õmittãtur paucis :quæ
tum a libyis dicta tum a græcis ſcriptoribus præſertim a Dionyſio uete-
ris hyſtoriæ auctore traditã ſunt abſoluemus. Hic enĩ Dionyſii amazo-
nũ argonautaq; troianique belli geſta ac plura alia memoriæ prodidit in
uicem conferens & quæ a priſcis pœtis:& quæ ab hiſtoricis narrant.Hic
ait primum linum in græcia numeros ac melodiam repperiſſe.Cadmum
ex phœnicia aduexiſſe litteras:primumq; græcam linguam inueniſſe ac
rebus dediſſe nomina.Ad hæc characteribus formã ĩdidiſſe:communiq;
uerbo litteraſ:quoniam ex phœnicia traductæ eſſẽt:appellataſ phœniceas
Sed a pelaſgis qui primi eis litteris uſi ſunt pelaſgas dixere.Lini tum pœ
ſi tum melodia excellentis plures diſcipuli extitere.Horum tres præcipui
habiti.Hercules:Thamyris:Orpheus:Hercules cytharã diſcens cũ inge-
nio eſſet tardo ob eamq; rem uapularet ira motus linũ cythara peremit.
Thamyris natura ad præcipiendum apta muſicam didicit.In qua cum
plurimũ excelleret:dixiſſe illũ aiunt ſuauius ſe q̃ muſas cãtare:quibus ir-
ritatæ uerbis deæ & eum priuarunt muſica & liram abſtulerunt quẽad-
modũ homerus his conſentiens ſcribit.de orpheo ſingulatim referetur :
cum eius opera a nobis ecenſebuntur.Linum tradũt primi dionyſii geſta
litteris pelaſgis edidiſſe:quibus & orpheus uſus eſt ac pronopides home
ri magiſter uir ingenio muſicaq; egregius.Thymitum inſuper Thymiti
laumendontis qui orphei ætate fuit plurimis orbis peragratis locis in li-
byam occidentem uerſus oceanum uſq; cum deſcendiſſet:uidiſſe nyſam

in qua ꝑiſci incolæ nutritum dionyſium uolunt: Ibiq; diligenter actis huius dei apud nyſeos ꝑquiſitis compoſuiſſe pœma ferũt quod phrygium nominarit: antiqua lingua & litteris priſcis editum. Aſſerunt præterea Ammonem libyæ partis regem uxorem cæpiſſe rheam cæli filiã Saturni aliorumq; Titanum ſororem qui regnum perambulans iuxta ceraunios montes conſpectam ab ſeuirginem forma pulcherrimã Amaltheã nomine adamauit: filiãq; ex ea genuit ſpecie ac robore corporis inſignẽ. Amalthiã uero propiquæ oræ præfecit bouis cornu plimilit: ex quo occiduum cornu ſit nominata. Et quoniam ea regio eſſet uineis cæteriſq; fructiferis arboribus referta: a muliere aũt regeretur amalthie cornu eam dixere: propterea & poſteri homines optimam copioſamq; fructibus patriam ab ea ſimilitudine amalthie cornu appellarunt. Ammon rheam ueritus infantem abſconditum clam in urbem nyſam ab eis locis remotiorẽ tranſferens inſulam a tritone fluuio circundatam præcipitem ac undiq; abruptam unico difficiliq; aditu quẽ portas nyſias dicunt ubi nutriretur elegit. Eſſe in ea inſula tradunt terram fœlicem amenis pratis diſtinctam & multis irriguam ãquis. Fructus inſuper multiplices & uites ſuapte natura ortas magna ex parte ſuper arbores diffuſas. Salubrem præterea aerem adeo ut illius homines longiori q̃ cæteri ætate uiuant. Inſulæ aditus in tibie modũ fertur adeo denſis arboribus umbroſis: ut ſolis radii penetrare nequeãt. Iuxta aditum undiq; dulces aquaq; habentur fontes: qui locus eſt ad habitãdũ ſuauiſſimus. In ea antrum exiſtit rotundum tum magnitudine præcipua: tũ pulchritudĩe: Vndiq; enim præcipitia ſunt in altum ſurgentia diuerſi coloris ſplendiq; lapidibus ut nullus ibi omnino color deſit. Ante aditum natura eſſe arbores mirabili aſpectu aiũt: & has quidem fructus ferentes alias ſemper uirẽtes ut ad uiſus uoluptatem nãræ uideantur. In his diuerſæ nidificant aues colore oculos: aures cantu uero oblectantes. Vniuerſus locus eſt non ſolum aſpectu: ſed cantu etiã amenus artis armoniam uoce auium ſuperante: poſt ingreſſum apparet ãtrũ latum ſplendore ſolis lucens. Omnia floribus referta ſunt: ſed præcipue caſſia reliquiſq; rebus: quæ iocundum odorẽ continuo quærant reddere: licet ibi inſuper aſpicere nymphaq; plura diuerſoria ornata floribus non quidẽ arte. ſed natura cũ omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq; flos unq̃ neq; folium defluit: ut neq; oculoq; neq; auriũ uoluptas aliquando deſit. In hoc Ammon puerum nutriendum dedit nyſæ ariſtei filiæ. Cui loco ariſteum præfecit uirum ſapientem atq; eruditũ ad euitandas theæ nouercæ inſidias: cuſtodiã filiæ mineruæ permiſit: pauloante hæc tempora circa Tritonum fluuium unde & tritonia dicta eſt genitæ. Scri-

bunt hanc deam per omnē uitam uirginitate seruata prudentia claruisse. Multasq; cum ingenio præstaret: ab ea artes repertas belli quoq; exercitio deditam cum robore corporis uigeret multa fecisse memoratu digna. Alcidamq; ita enim dicta est peremisse feram stupendam ex terra natam: & antæa ut quæ natura plurimum ignis ex ore euomeret insupabilē pugnae a primum in phrygia apparuit regionē quandā cōburens: quæ hucusq; exusta phrygia dicta est. Deinde admontem taurum transcendens siluas continuas usq; ad indos incendio uastauit. Postmodū per mare in phœnicia reuersa siluas libani incendit: perq; ægyptum in libyam profecta ad loca peruenit occidua: postremo siluis circa ceraunia destructis omniq; incensa patria cum homines partim flāma ablūpti essēt partim timore patriam linquentes ad remotiora diffugerent loca. Mineruam ferunt tū sapientia tum fortitudine ac uiribus fretam eam feram necasse pellē pectori circundedisse tum uestitus tutelæq; corporis gratia tū ad uirtutis partæq; gloriæ memoriā ostendendam. At uero alcidæ mater terra cōmota deoꝝ hostis gigantes peperit quos postmodum Iupiter Mineruæ dionysiiq; ac cæteroꝝ ope deorum deleuit. Dionysius in nysa educatus disciplinaque eruditus nō tantū pulchritudine roboreque excelluit: sed multaꝝ reꝝ utilium inuentione. Nam adhuc adolescens & uinū ex uuis cū uites sua sponte terra ꝓduxisset: exprimi & qui fructus posset exiccari seruariq; ostendit: præterea quæ cuiq; loco ab se inuentas arbores plantari expediret singulos edocuit: Spe cōcepta beneficioꝝ erga genus hominum magnitudine īmortales, se honores potituꝝ: ob eius uirtutis ac gloriæ nomē fertur Rheam iratā ammoni conatā esse dionysium auferre. Quod ubi nō successit relicto ammone uersa ad titanes fratres Saturno fratri nupsit. Qui rheæ suasu aduersus Ammonem moto bello acie titanum præsidio superior fuit. Ammonemq; fame coactum ī Cretam fugere: ubi cures regnabant compulit. Ibi regis filiam cretam nomine uxorem cum cæpisset regno sumpto insulam antæa ideam dictam ab uxoris nomine appellauit. Saturnum tradunt occupatis locis Ammoni subditis acerbe īperantem dauersus nysam dionysiumq; magno exercitu profectū. Ille cum sciret patrē Ammonem bello uictum. Titanas uero saturno auxiliū ferre: coactis ex nysa militibus. Interq; eos ducētis tum strenuis tum suma erga eum cum his enim nutritus fuerat beniuolentia a libyis atq; amazonibus finitimis: de quibus antæa rettulimus auxilia exciuit. Asserunt eas ut pote quæ uirtute uirginitateq; excellerent ad belli societatem aduocasse uitæ similis mineruā diuiso exercitu: ut uiris præesset dionysius. Minerua fœminis cum ī exercitum titanoꝝ incidissent cōmisso certamine mul

tisq; utrinq; cæsit uulnerato saturno uictor dionysius euasit. Titanibus ad eas regiones quas de Ammone cæperant cõfugientibus dionysius ad nysam urbem cum captiuis reuersus est: ueluti de eis pœnam sũpturus. Cum armatis militibus eos omnes circundasset primũ de titanibus quæstus omni postea captos crimine solutos pronuntiauit. Deinde data eligẽdi libertate abire an secum militare mallent secum omnes se fore acclamarunt. Ob datam uero præter spem salutẽ ut deum uenerati sunt. Oishos postea libato uino iuramento adegit: ut secum continuo ĩ bellis usq; ad extremum pugnarẽt: Cum arma aduersus Saturnum esset moturus proficiscente ex nysa exercitu Aristeũ tradunt eoq; præsidẽ primum omnium & sacra instituisse dionisio: & ei ut deo sacrificasse. Dicunt insuper subsidium ei tulisse niseoq; nobiliores: quos a primo eoq; rege sileno. Eius autem propter uetustatem ignotum est genus silenos uocant. Is cu circa lumbos caudam haberet: posteri quoq; eius naturæ participes idẽ signũ gestarunt. Dionisius contracto exercitu per loca arida ac deserta ferisq; i festa profectus ad zãbirram urbem libyæ peruenit. Ibi feram indigentẽ cãpes nomine multis eius oræ mortalibus pernitiosam peremit. Quæ res magnam ei gloriam penes accolas tulit. Vt aũt sempiterne occisæ ab se bestiæ gloria extaret erexit ibi tumulum ingentẽ: qui ad posteros usq; perseuerauit suæ uirtutis monumẽtum. Deinde uersus titanas exercitu moto ea modestia iter fecit: ut se omnibus incolis humanissimũ præberet. Vbiq; ostẽdẽs ad plectẽdos impios atq; ad beneficia in hominũ genus cõferẽda eã ab se susceptã expeditionem. Quæ ex re moti libii eius cognita uirtute animiq; præstantia uictũ millitibus affatĩ præbuerunt: sibi mulq; eius castra secuti sunt. Ad ciuitatẽ deĩde Ammonis appropinquãte exercitu saturnus ante urbis mœnia acie instructa uictus ciuitatem noctu incendit ea mẽte ut paterna dionisii regia assũmeret: sumptaq; uxore rhea & amicis quibusdã ascitis clam ex urbe profugit. Verum cum uxore captus a dionisio nequaq; illius opera imitante nõ solũ cognatiõis gratia pœnã remisit: sed & consolatus est: per oẽm eos uitã habens parentum loco. Rhea illum ut filium uiuens dilexit. Saturni simulatior fuit benuolentia: hi per id tempus filium genuerunt quem appellarunt Iouem. Qui a dionisio summo honore habitus uirtute postmodum imperiũ omnium gentium adeptus est. Cum libyi ante pugnam ei dixissẽt: quo tempore Ammon ex regno eiectus est incolis prædictum fuisse uentur eius filium dionisium: qui recuperato regno orbis imperium possideret: deusq; haberetur: existimans uerum fore uaticinum. Et tẽplo patri & urbe conditis ut deo illi honores impendit quoldam instituens qui habe-

tent diuinationis curam. Traditur Ammon galea in bellis usus: cuius ipsi gne fuit arietis caput. Sunt q ipsum asserat natura i utroq; tempore paruula habuisse cornua: Propterea filium eius dionisiu eode fuisse aspectu poste risq; traditu deum hunc cornua gestasse. Aedificata urbe sacrisque istitutis dionysio ferunt in primis cum de exercitu oraculu cosuluisset: respon sum a patre traditum: q; propter eius i homines merita imortalis eet futurus. Quare elatus animo primo i ægyptu exercitum duxit: eique prouinciæ Ioue Saturni Rheæque filium constituit rege adhuc ætate puerꝝ addito ei præfecto olimpo: a quo eruditus & ad uirtute istitutus olimpius est cognominatus. Fertur dionysium ægyptiis ostendisse uites plantare uinum conficere ac aliorum fructuu usum. Aucta eius uirtutis fama nulli ei obsistere bello ausi sponte sibi parebant. Laudibusque ac sacrificiis ut deum colentes. Hoc pacto orbem aiunt peragrasse domesticis arboribus regiones reddens excultas beneficiaque populis præbens. Vnde honores perpetuo gratiamq; omnium assecutus est. His rebus cu de cæteris diis uarie homines sentiant solum dionysu imortalem fixum animo tenent. Nemo e eni neq; græcus neque barbarus qui illius beneficiorum gratiæq; fuerit expers. Nam eos quibus aut patria agrestis esset: aut a uinearum usu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius uini suaui tate. Ferunt eum ex indis ad mare descendentem titanas omnis qui cum maximis copiis aduersus Ammonem in cretam trasfretarat cæpisse. Acri aduersus ammonem moto bello Iupiter ex ægypto Dionysiusq; ac Minerua & alii quidam quos deos dicunt in cretam transcendentes Ammoni subsidium tulere. Inito certamine supior Dionysius omnibus titanis interfectis uictoria potitus est. Postmodum Ammone Dionysioq; ex hominum uita ad immortalitatem translatis Iupiter uniuerso imperauit orbi. Sublatis titanis nulloq; eius imperium turbare ausso. Hæc primi Dionysii ex Ammone Amaltheaq; nati gesta libyi fuisse tradunt. Secundus ex Io Inachi & Ioue genitus ægypto imperauit initiationesq; monstrauit Tertium Iupiter ex Semele apud græcos genuit priorum uirtutis imitatorem. Nam & per omnem orbem exercitum circunduxit: & plura reliqt trophea statuasq; suarum expeditionum testes. Multa isuper loca cultiora plantis arboꝝ reddidit. Mulieres i militia uelut por amazões duxit. Circa orgia & iitiatiões multu opæ ipedit tu uetera i melius redigés tu quæ da ipse adiueniés noua. Cu tepoꝝ uetustate porum gesta iuetaq; multis ignota eent: solus hic eoꝝ q ate se fuerat uirtute & gloria tulit. nó aut solu hoc ei contigit. sed Herculi quoq;. Duo nanq; eodem nomine priores fuere. Superiorem Herculem in ægypto natu ferunt magna armis subacta

orbis parte in libia columnã posuisse. Secundus cretẽsis uirtutẽ armisq; nobilitatus instituit olimpicum: & tamen ultimum pauloãte bellum troianum ex alcmena & Ioue ortum mágnam orbis partem peragrasse tradunt Euristei imperio parentem. Qui multis functus certaminum laboribus columnam in europa erexit. Nominis igitur & rerum gestarum similitudo cum defũctus esset postremus superiorum illi gesta ascripsit tanq; unus tantũ Hercules extitisset: plures dionisios fuisse tum ex alii conantur ostendere: tum præcipue ex titanum pugna: qua constat Dionisium conta illos Ioui auxilio affuisse. Non eim Titanas Semelis tempora tulere: neq; cadmus agenoris olimpiis diis antiquior dicendus est. Hæc a libiis de dionisio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis præscriptum teriũ descripsimus librum.

EXPLICIT LIBER Q. VARTVS. INCIPIT Q. VINTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

Prohemium de his: quæ fabulose apud historicos feruntur: de dionisio priapo: hermaphrodito & musis.
De hercule: & duodecĩ eius laboribus cæterisq; ab eo usq; ad uitæ finem gestis. De argonautis: Medea & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De Theseo & eius certaminibus.
De septem regibus: qui ad thebas castrametati sunt.
De proauis eorum.
De neleo: & eius proneporibus.
De laphitis: & centauris.
De esculapio: & eius pronepotibus.
De Asopi filiabus: & æaci liberis.
De pelope: Tantalo: œmonao: & niobe.
De dardano & eius usq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo: Minotauro: & de minois exercitu aduersus concalum regem.
De aristeo: daphnide: euridice: & de orione.

AVD SANE nos fugit uetustarum rerum cognitionem scriptoribus ut multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paulum sub obscuram ambiguitatem præbẽt scribentibus: & temporũ descriptio haud facilis cognitu quandoq; detrahit legentibus fidem. Heroum præterea

ſemideorūmq; ac cæterorūm uirorum multiplex ac uārium genu nō ſatis exquiſite explicari poteſt:accidit inſuper quod omnium eſt difficilimum ut de antiquorum geſtis fabuliſq; ſcriptores inter ſe admodū diſſentiant. Q_ua moti re nobiliores qui poſtmodū ſecuti ſunt hiſtorici omiſſis prioꝝ fabulis ad recentiores ſe hiſtorias contulere. Ephorus quippe Cymeus Socratis diſcipulus hiſtoriam ſcripturus ueteribus præter miſſis rebus ab heraclidarum tempore narrandi ex ordium cæpit Calliſthenes ac Theopompus:quos eadem tulit ætas priſca illa minime atti gerunt. Nos ſecus arbitrati onus ſumpſimus priſcas res oīs litteris mandandi. Maxima enim plurimaq; heroum ſemideorumq; tum alioꝝ excellētiū uirorum meritis quorum a poſteris ſemideorum heroūq; honores ac ſacra ipenſa ſunt egregia facinora extiterunt. Q_ui tamen omnes hiſtoriæ munere laude ſēpiterna celebrati ſunt. Nos quippe tribus ſupioribus libris externarum gentium:quæ ue de diis feruntur. Loca inſuper ſingulá & quæ in eis fere aliaq; animantia ac cætera memoratu digna admiranda ue haberentur rettulimus. Hoc aūt libro:quæ a græcis de heroibus ſemideiſq;:quos priſca celebrauit ætas tradita ſunt:deq; præclaris eorū bello geſtis complectemur. His adiicientes quæ ab illis pace ad utilitatem cultumq; hominum adinuenta:quæ ue ſancita legibus fuere. Initium uero a Dioniſio ſumetur:quem imprimis antiquum fuiſſe conſtat ac maximis beneficiis uitæ mortalium profuiſſe dictum eſt ſuperius a nobis barbaros quoſdam huius ſibi dei genus uendicare. Nam ægyptii deum ſuum oſiridem eum eſſe affirmant:quem græci Dioniſium uocat. Hunc uolunt omnem circuiſſe orbem uini repertorem:cum uites plantare docuerit. Q_uo facto communi gentium omnium conſenſu ſit illi immortalitas tributa. Indi quoq; hunc apud ſe natum ferunt:uiniq; uſum ab eo hominibus traditum. E quibus licet antæa ſingulatim explicuerimus. Nunc tamen quæ græci de hoc ſcribant deo minime uiſa ſunt ommittenda.

Cadmum agenoris tradunt ex phœnicia ad perueſtigandam europam a rege ea lege miſſum:ut aut uirginem ſecum reduceret:aut in phœniciam non rediret. Cum diutius quæſitam ab ſe uirginem non inueniret poſt poſita patria in boetiam perueniſſe. Vbi cum reſponſo oraculi thebas cō didiſſet. Armoniam poſtmodum ueneris filiam in uxorem ſumpſiſſe:ex qua Semelem. Ino. Autonoem: agauem ac polydorum genuerit. Semelem Iupiter ob pulchritudinem i forma hominis cognouit. Q_uod exiſtimans ab Ioue in ſui contemptum agi rogauit ut ſecum prout cum Iunone aſſueuerat coiret:Iupiter dei magieſtate aſſumpta cum tōitribus ac fulgure ad eam deſcendit. At illa prægnans :cum neque fulguris neq

tonitrus uim ferre posset:filium ab orsa igne expirauit. Infantem Iupiter Mercurio dedit ad antrum nysæ:quod inter phœniciam: nilumque est: deferendum a nymphisq; omni studio ꝯ curaque educandum. Vnde ab ioue nysaque Dionisium dixerunt:quod etiam homerus ī hymnis testat inquiens:est nisa supra montem floridum silua procul a phœnicia ferme ægipto fluente. Nutritum a nimphis aiunt. Vini:uineæq; extitisse auctorem. Orbem quoq; ferme deambulantem multas regiones rediddisse domesticas:ac propterea maximis apud omnes honoribus celebratum. Docuisse eos insuper quorum regio uites ferre non posset:potum ex ordeo conficere:quem nonnulli zitum dicunt:paulum a uini sapore differentē Exercitum quoq; secum non tantum uirorum:sed etiam mulierum circū ducens nepharios homines atq; iniquos merita mulctauit pœna:in boetia iussit. In gratiā patriæ omnes urbes liberas esse ciuitate sui nominis cō dita:quam & liberam pronuntiauit. In indiam cum exercitu transcendēs triennio post multis cum spoliis in bœtiam rediit. Primus omnium triumphauit elephato indico uectus. Bœtii cæteriq; græci thraces quoq; in memoriam indicæ expeditionis sacra triaterica sibi instituerunt. Vnde & in multis græcis urbibus triennio bacchides mulieres conueniūt:apud quas de more uirgines thirsum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiq; percætus sacrificantes. Postremo memoriam menadum quæ feruntur illi deo astitisse:hymnis & cantu renouant. Substulit & omnes impios: qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum. Vini inuentio tū propter potus uoluptatem:tum quia corpus reddit ualidius grata supra modum mortalibus fuit. Aiunt cum purum in cœnis uinum datur:omnes deum sospitem optare bibenti. Cum uero post cenā aqua mixtum sumitur:Iouem uocari saluatorem. Nam puri uini potus ad insaniam redigit. Aqua iouis mixtus uoluptatem letitiamq; affert:& prohibet insaniam. Ferunt in deos rerum ab se inuentarum meritis maxime Dionisium ac Cererem ab hominibus coli. Alterum suauissimi potus auctorem: alteram ob fruges ab se repertas: Traditur quoque & alter multa prior ætate fuisse Dionisius Q̃uem aiunt ex ioue & proserpina natum a nonnullisq; appellatum Saebasis. Huius genus sacra honoresq; propter pudorem nocturna occultaq; agunt. Dicitur propter ingenii acumen primus boues ad iugum iunxisse:eorum quæ opera frugem iacta semina reddidisse. Q̃ua ex re illum cornibus finxerunt. Ex semele uero natum posteriorem ferunt deliciis deditum molli corpore at præ cæteris decore uoluptatibus insuper uenereis indulgentem in exercitu mulierum copiā circunduxisse armatam hastis thirso inuolutis. Tradunt & mulas uir

gines cum eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus ſuaui tatem tum quia doctæ plalere boniſq; artibus eruditæ erãt deus ille ob lectabat. Secutus eſt iplũ. Silenus quoque pedagogus ac nutritor opti morumque inſtitutor ſtudiorum qui plurimum Dioniſio ad uirtutem ac gloriam reſque bellicas profuit. Armis bellicis i pugna utebatur & par dalorum pellibus pacis tempore in ſolemnitatibus diebuſq; feſtis ueſtes floridas molles ac delicatas induebat. Si quando ex potu bibentis caput agitaret: mitra caput aligabat. unde & mitriphoros dictus eſt. Reges po ſteri pro mitra caput diademate uinciri ſunt ſoliti. Aiunt in ſuper dimy tora uocatum: quoniã ex uno patre duo ſint orti diõiſii & matribus dua bus. Verum poſteriori prioris aſcripta ſunt geſta. Q uapropter qui poſt modum ſecuti ſunt ueritatis ignari nominiſq; ducti ſimilitudine unicũ extitiſſe dioniſium crediderũt. Articam quoq; ex hiuſmodi tribuũt ei cau ſa. Cum nouiter reperto uino nondum aquam infundere conſueſſent: in amicorum epulis ac feſtis diebus uinum purum ad uoluptatem potã tes ebrii reddebantur. Q ua ex re ligneis baculis: quos geſtabant: alteri al teros percutientes. plurimos uulnerabant. Q uidam perbant ex uulnere Vt eiuſmodi certamina prohiberentur: dioniſius: ut modico uino utq; p fuſtibus ligneis ferulis uterentur: edixit. Plurima ei cognomina ab rebus quas ægit ſunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a mulieribus: quæ bacchantes illum ſequebantur dixere: alii atorcular: quo uinum ex primitur leneum. Q uidam bromium a tonitru: qui in eius ortu conti git: pingenius inſuper ex eadem appellatur cauſa. Q ui etiam triumpha tor dicitur: q primus omnium de indis multis cum ſpoliis in patriam reuerſus triumphauit. Aliis quoq; cognominibus: quæ longum eſſet re cenſere & alienum ab hiſtoria: uocitatus eſt. Duplici eſſe uidetur forma quoniam duo Dioniſii extiterunt. Primus barba promiſſa antiquo mo re barbam nutrientium fuit. Spetioſior poſterior iuuenis: & ut fertur: de litioſus. Q uidam duplicem formam illi tributam uolũt: quoniam ebrie tas & iracundos efficiat & hylares. Satiros etiam: quorum opera in pſalta tione ac tragœdiis oblectabatur ſecum tradunt duxiſſe: & muſarum qui dem optimis inſtitutis: Satirorum uero riſu ac ioco Dioniſius uitam om nem fœlicem traducebat. Scenicœ præterea artis ac theatrorum inuen torem. Et muſicæ certaminum inſtitorem uoluntomnes etiam qui in exercitu muſicis exercerentur fecit immunes: quod & poſteri inſtar Dio niſii ſeruarunt. Omnes enim muſicæ operam dantes immunitate po titi ſunt. Et de dioniſio ne modum excedat oratio actenus: Nunc quæ de pirrpo traduntur. Sunt enim Dioniſii rebus contigua ſe

infert ſcribendi locus. Fabulantur antiqui filium dionyſii ac ueneris priapum fuiſſe: ducti uero ſatis ſimili coniectura: q; qui uino indulgeant ſũt natura ad uenerem promptiores: aſſerunt nõnulli priſcos illos cum uellẽt hoĩum pudenda occultius nominare priapum dixiſſe: alii genitalia dicũt cauſam eſſe hominum generationis: propterea q; ſemp extitiſſe ĩmortali honore celebrata. Aegypti de priapo ſcribentes: olim titanas aiunt oſiride ab ſe dolis ĩterfecto corpus eius in æquas partes diuiſiſſe: Iiſq; domo clã elatis partẽ pudendã in flumen cũ ſinguli eam reſpuerent abieciſſe. Iſidẽ poſtmodum ultam uiri mortẽ titanibus occiſis uiri corpus inquiſiſſe: parteſq; repertas cum in formã hominis cõpoſuiſſet ſacerdotibus tradidiſſe ſepeliendas: utq; ueluti deum Oſiridẽ colerent imperaſſe. Sola pudenda non reperta pro deo coli: inq; templo ſupendi iuſſit. Hæc de priapi genere: deq; eius honore ab antiquis ægyptiis traduntur. Hunc deum quidam Thyphalum alii typhonem nominant. Non ſolũ aũt in urbium tẽplis: ſed in agreſtibus quoq; locis tanq; uineaꝝ atq; ortoꝝ cuſtos colitur fructuũ fures caſtigãs. Nõ ſolũ aũt in cerimoniis q; dioniſio impendunt ſed & in reliquis ferme aliis huic deo ſacra cũ riſu & ludo fiunt. Simili ortu fuiſſe quidã exiſtimant hermaphroditum: quẽ ex mercurio ac uenere genitum utriuſq; parentis nomẽ cæpiſſe ferunt. Hunc deum eſſe opinantur promiſcua uiri ac fœminæ natura: fuiſſe quo & ſpecie mollitieq; corporis fœminæ ſimilẽ & opera exercuiſſe uiri. Quidã eiuſmodi partus aſſerunt naturæ monſtra: quæ raro fiant: atq; aliquid tum bonũ tũ malum portẽdat. Quoniam uero muſaꝝ in dioniſii geſtis meminimus uidetur nunc de his diligentius ſcribendi tempus: plurimi & hi præſertim: qui probantur ſcriptores tradunt: eas iouis & memoriæ filias: pauci ex pœtis in quibus eſt alcmenon filias eſſe cæli ac terræ aiũt. In numero quoq; diſſentiunt: nam quidã tres: alii nouem aſſerũt extitiſſe. Verum nouem numerus inualuit: his comprobantibus qui habiti ſũt: homeꝝ dico atq; heſiodum cæteroſq; eiuſcemodi cæteris præſtantiores. Homerus enim ait muſas nouem eſſe pulchritudine eximia. Heſiodus etiam recenſet noĩa: Clio: Euterpe: thalia: Melpomene: Terpſicore: Erato: Polimĩa: Vrania: Calliope: quæ omnibus eſt nobilior: Harum cuilibet ſua officia tribuunt eorum quæ ad musicæ artem ſpectant. Veluti pœticam melodiam ſaltationem choreas aſtrologiam reliquaſq; doctrinas: plures aſſerunt eas fuiſſe uirgines: quoniam uirtutis diſciplina incompta eſſe uideatur. Muſas eo uolunt cognominatas: q; homines bona utiliaque docent: & quæ ab ĩdoctis ignorantur. Nomina cuiq; a proprio munere tribuerunt: Nam clio propter gloriam quæ ex pœtarum laudibus oritur dictam uolunt. Eu-

ſerpẽm propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honeſti eruditione p
cipitur. Taliam q̃ in longum tempus pœtarum laus parta uireſcat. Mel-
pomenẽ a melodia: qua audientes demulceantur. Terpſicorem eo q̃ audi
entes oblectat propter bona quæ proueniunt ex doctrina. Erato q̃ docti
homines ab omnibus amentur. Polimniam: quoniam cantus ſuauitate
pœtas reddit gloria immortales. Vraniam q̃ uiros eruditos ad cælũ tol-
lat. Gloria enim ãc ſapientia eleuat animos ad cæleſtium contemplationẽ
Calliopem q̃ cantus ſuauitate cæteras antecedens magni ab auditoribus
extimetur. Poſteaq̃ de muſis rettuli: nunc geſta herculis recenſeamus.
Neq; uero me latet magna in difficultate uerſari: tum ueterum rerum: tum
præcipue operum herculis ſcriptores. Ea enim fuiſſe ãmplitudine ſingu
li fatentur: ut omnium quæ memoria hominum complexa eſt geſta ſu-
perare uideatur. Difficile quippe eſt pro dignitate rerum eius acta ſcribe-
re. atq; ea: quæ tanta magnitudine extitere: ut immortale præmium mere
antur æqua factis oratione proſequi. Nam cum propter uetuſtatem ad-
mirationemq; rerum multi haud facile crederẽt ſcribentibus: neceſſe fu
it in his: quæ maxima habebantur prætermittere quædam: ne omia ſcri
bendo hiſtoriæ parum fidei haberetur. Nonnulli enim legentium haud
recto iudicio uſi nimis exquiſite antiquas res ex his: quæ nunc geruntur
perpendunt exiſtimantes herculis uirtutẽ ex noſtroꝝ hominũ imbecilli-
tate. Ita rerum geſtarum nimia magnitudine moti haud quaq̃ hiſtoricis
crediderunt. Verum in priſcis illis rebus ac fabulis ſimilibus non omnio
ad quadrum ueritas perueſtiganda eſt. Et enim in theatris licet ſciamus
Minotaurum forma qua fertur minime extitiſſe: ne tricorporem gerionẽ
tamẽ pro ueris eas fabulas ducimus: fauoreq; eius dei honores augemus
Et ſane pẽr iniquum uidetur: cum hercules: dum uixit orbis mõſtra ſuo
labore perdomuerit homines tãtorum beneficiorum ĩmẽores eius laudi
claris operibus partæ calumniando detrahere. Cumq; poſteri propter ip
ſius uirtutis excellentiam cõmuni omnium conſenſu immortalitatem il
li tribuerint Nos neq; traditã quoq; a patribus erga illum deum pietatẽ
ſeruare. Verum his poſt habitis opera eius ab initio exponemus tũ pœ-
tarum tum ſcriptorum antiquiſſimos imitati. Ex danaæ acriſii ac ioue na
tum perſea ferũt. Ex eo andromedaq; cephei lectrionem. Is deinceps ſum
pta euridice pelopis Alcmẽam procreauit. Hanc dolo iupiter cum cogno
uiſſet herculem genuit. Hoc pãcto herculis parentum genus ad maximũ
referunt deorum: eius uirtutem non ſolum ex operibus ſpectare licet:
ſed etiam ex genere. Iouem enim ferunt tres noctes in unãm redactas alc-
menæ operam dediſſe maximum futuri coloris iudicium: Tantum tem-

hercules geſt

poris in eo puero creãndo impẽſum. Quód non ãmoris cupiditate, ſed in aliis mulieribus cõtigit factum eſt: ſed pueri gignendi gratia. Itaq; nolens ui Alcmenã agredi: neq; fidẽs poſſe illi coitum ob eius prudentiam perſuadere dolo mulierem aggreſſus eſt. Amphitrionis forma aſſumpta Aduenientẽ partus tẽpore iouẽ diis aſtantibus prædixiſſe ferunt: ea die puerũ: qui naſceretur ſe perſidorũ regẽ facturũ. Quibus uerbis mota Iuno lucinam filiam iuſſit comprimere alcmenæ partum. Euriſteum ãte tẽpus ĩ lucẽ educere. Iupiter licet cõſilio fruſtratus quod prædixerat ratum & herculis famam: claram eſſe uolens: dixiſſe iunoni ferunt permittere ſe Euriſteum: ut predixerat regem eſſe: herculemq; ei ſubici uelle duodecim quoq; certamina ab eo perfici: quæ Euriſteus mandaſſet. Quibus cõſumatis fieret ĩmortalis. Alcmena poſt partum iunonẽ uerita puerum in loco expoſuitiquẽ nunc ab eo herculeum campum dicunt. Quo tempore minerua una cum iunone profecta cũ ĩfantis naturam admiraretur iunoni ſuaſit: ut illi mãmam præberet. Qua præter ætatẽ uiolentius ſumpta iuno dolore mota puerum abiecit. Minerua illum matri detulit nutriendũ. Mirabitur merito quis rem deſuetã accidiſſe: ut mater: quã ad filiorũ amorẽ natura compellit ex ſe natum perditum iret nouerca: quæ natura odiſſe priuignos ſolet: ignorãs ſaluare infantẽ: iuno deinceps duos draconẽs ad perdẽdum miſit puerũ: quos ille utraq; manu faucibus apprẽſſos ſtrangulauit. Vnde illum argiui: quoniam iunonis opera gloriã eſſet adeptus: cum antæa alceus uocaretur iracleum dixere. Reliquis imponuntur a parentibus nomina: huic ſoli uirtus nomen dedit: interim Amphitriõ ex tirintho pulſus thebas cõceſſit. Hercules antæa educatus optimæ certaminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi uirtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e ſeruitute thebas opam impẽdit tanq; patriæ gratias redditurus. Erant ſubditi thebani Erigino miniorum regi ſuperbe ab eis annis ſingulis certum tributũ exigenti. Sed minime ueritus imperantium uires rem agreſſus eſt memoria dignam. Oẽs qui ad exigẽda tributa miſſi erant male mulctatos e ciuitate expulit Erigino eius rei auctorem dare ſibi poſtulante chreon thebanorum rex illius potentia territus partus erat ſeditionis tradere auctorem. At herculeſ comparatam adoleſcẽtium manum ad libertatem patriæ cohortatus arma ex deorum templis: progenitorum ſpolia diis affixa ad belli uſum deprompſit. Nulla enim priuatim in urbe erant arma: ſed ſinguli regis edicto: ne deſciſcerent adempta. Audiẽs poſtmodum hercules Eriginum cum exercitu appropinquare urbi obuiam cum millitibus egreſſus ĩ quodam anguſto aditu ubi páucis pugnandi locus erat regem adortus: prælio

uictū occidit:oi illius exercitū deleto ex tēploq; ciuitatē orchomēuiorum captam minioq; prius incensa regia euertit. Ad quarum rerum famā per uniuersam græciam dispersam stupentibua omnibus creon rex admiratus adolescentis uirtutem filiam illi Megaram nuptui despondit: urbis ueluti filio curam permisit. Euristeus habens argis regnum nota herculis fama eum ad perficienda certamina arcessit. Renuentem iussit iupiter Euristeo obtemperare. At is delphos adiens consulto super his deo responsum tulit ab diis iniūctum esse:ut Euristei iussu duodecim certamina perficeret:quibus transactis immortalitate potiretur. Ea ex re haud parum est commotus animo hercules. Nam & sua indignum uirtute uidebatur humiliori seruire:& ioui & patri nō obtemperare:tū in utile:tū impossibile ducebat. Hac anxietate perplexo animo iuno rabiē iniecit:Itaq; in insaniā ā mentiamq; uersum Iolaum occidere uoluit. Quo fugiente filios:qui prope Megaram hābitabant sagittis uelut hostes appetiit. Paulatim habscedente demētia præteritum recognoscens facinus doluit ex tanta calamitate. Cum singuli una eius malo moererent diu quieuit domi fugiens hominum consortia & consolationes. Tandem tempore dolore mitigante paratus ad subeunda pericula ad euristeum euenit. A quo primum imperatus est nemei leonis interficiundi labor. Hic præter modum ingens:& qui neq; ferro:neq; ære:neq; lapide uulnerari posset manibus necessario erat occidendus. Versabatur his maxime inter. Micenas ac nemeam siluam circa montem:quem a casu tritonem dixerūt. Huius in radicibus aderat spelunca ad quam diuertebat belua. Hertules cū ad locum accessisset refugientem in speluncam insecutus feram altero aditus ore obturato manibus leonem compræhensum suffocauit. Detractā pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundū ei certamen additum fuit:interitus hydræ lerneæ:ex cuius corpore centum prodibant serpentum capite ceruices. Quarum singulis cæsis duæ renascebantur:ob eam que rem minime uinci uidebatur posse:cum pars amputata ualidior redderetur. Hanc difficultatem arte superans Iolaum monuit:ut euestigio incisam ceruicē face lignea:ne efflueret sanguis inureret Hoc pacto superata belua sagittas suas eius sanguine tinxit:quo illarum uulnus mortiferū redderetur. Tertius extitit labor datus:ut aprū erimanthēū archadiæ uastantem agros uiuum afferret. Quod mandatum admodū difficile uisū est. Oportebat enim cum eo pugnantē adeo uiribus ualidum animoq; prouidum esse:ut in bestiæ congressu caueret ne elapsa manibus dentium discrimē subiret neue ui perimeret arctius cōstrictam Hoc arduum factu censebat:sed ea prudentia certauit:ut bestiā uiuā sup

humeros ad Euristeũ afferret. Quã cõspecta timore ductus rex in æreo se uase abscondit. His actis hercules centauros ob hanc caulam expugnauit: pholus erat centaurus: a quo propinquus mons dictus est. Hic hospitem herculem cum domi suscepisset defossum antea uini dolium extulit. Hoc tradunt cuidam centauro olim a Dionisio datum: imperatumq; : ut tunc uinum proferret: cum adesset hercules. Quarta postmodum progenie solum uerborum Dionysii memorem uini dolium aiunt ob Herculis honorem referasse: Verum eius odor tũ uetustate uini: tum uirtute ingẽs ad ꝓpinquos cẽtauros delatus ebrios reddidit. Vna igit̃ domũ pholi magno ingressi tumultu ad rapinam uersi sunt: pholus timens cum se abscondisset: solus hercules illis obstitit. Pugnandum erat cum his qui ex matre dii erant: quibus equorum uelocitas robur biformis corporis hominum prudentia inesset: centauri pars tædis ab radice auulsis: pars magnis saxis quidam accensis facibus: alii securibus ingentibus certabant. Hercules intrepidus prodignitate ab se gestorum pugnam subiit. Iuuit in hoc eos bello mater nebula maximum hymbrem infundens qui haud nocuit quadrupedibus: hominibus uero solum lubricum fecit. Hoc auxilio fultos centauros hercules tamen superior multis eoꝝ peremptis: reliquos in fugam uertit. Ex defunctis clariores erant: Daphnis: Argeus: Amphiõ: Hippotion: Orios: Isoples: Malanchetes: Tereus: Derpos: phrixus. Qui uero aufugerant meritam deinceps pœnam dedere. Omados: qui in archadia alcinoi heuristei sorori uim attulerat: peremptus est. Quã ī re hercules uirtutem admirati omnes sunt: qui & illum ut hostem priuatī odit & iniuriam sit mulieris ultus: uerum cum pholus centauros qui in pugna ceciderant ut cognatos sepeliret: contigit ut sagitta a quodam euulsa seipsum feriret. quo uulnere cum curari nequiret obiit. hunc hercules mãgnifice sepeliit sub monte: quæ res ei glorioſior omni columna cecidit. Abipso enim mons absq; alio epigrammate pholos cognominantur. Nã montis cognomen: qui pholos dicitur non epigramma aliquod sepulti nomen rapræsentat. Eodem modo & chyronem arte medicinæ præditũ inuitus sagitta occidit. Deinceps mandatum herculi est: ut aureis cornibus ceruã uelocitate eximiam captã adduceret. hoc certamen absoluit ingenio. quod non inutilius habetur corporis uiribus. hanc retibus quidam captam aiunt. Alii indagine absque labore depræhensam esse dormientem. Nonnulli continua fessam in persecutione esse captã uolũt. Quod certamen non ui aut periculo est: sed ingenio consumatum. Cum mandatum præterea herculi esset ut aues. Ex stymphalida palude pelleret: arte ac prudentia facile iniunctum laborem perfecit. Expulsis auibus quæ innu

mẽrã multitudiné etiam finitimãrũ regionũm fructus uáſtabánt. Vi ſuperari non poterant:propter ingentem numerum.ingenio opus erat. Tabulam ergo æneam parauit:quæ repercuſſa ingenti ſonitu uolucres timorem ad fugam compulit longinquam.Q⁹ua ex re paludem ab aui um moleſtia exemit.Poſt hæc in herculis contemptum præcepit.Euriſte us:ut aulam egei nemine iuuante purgaret.Hæc per multos annos con tractis ſordibus fimoq; repleta erat.At ille ad effugiendam contumeliam humeris aulam mundare horruit. Sed pigniõe flumine ſuper inducto curſu eius aulam purgáuit abſq; ignominia una die opere perfecto. Mi randa profecto herculis prudentia:qui quod per ignominiam ſuperbe im peratum erat:in laudem uertens nil indignum egit immortalitate. Suſce ſcepit deinde onus tauri ex creta:quem paſiphæ amabat deducendi. Eo in inſulam nauigans minois regis auxilio taurum in peloponneſum lon gum profecto maris iter deduxit.His actis olimpicum inſtituit certamẽ locum optimum exiſtimans ad tantos hominum conuentus campos iuxta alpheum flumen ſitos.Ibi hæc certamina ioui patri dedicauit coro natus.Q uoniam & ipſe quoq; bene de hominum genere abſq; præmio eſſet meritus.Ea uero certamina quaq̃ inuicem diuerſa abſq; pugna euicit nullo propter ſingularem eius uirtutem ſecum cõgredi auſo. Nam pugi les aut panchratiaſtes ſuperare eos qui in ſtadio certant difficile eſt. Ar duum item eſt illos:qui leuibus certaminibus excellant:cum his qui ĩ gra uioribus uerſati ſunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule inſtitutũ certamẽ habetur præſtantiſſimum:quod ab optimo uiro princi pium ſumpſit.Non uidetur autem dona ommittenda a diis Herculi ob uirtutem tributa.Nam cum ex belli laboribus ad requiem ſe ac hominũ cætus dieſque feſtos contuliſſet deus quilibet ſuis eum muneribus orna uit:pallas peplum:clauam ac thoracem uulcanus dedit:uterq; inſigne ſuæ artis opus. Nã altera rem ad uſum pacis uoluptatemq; conceſſerat:alter ad belli pericula euitanda.Neptumnus inſuper equos donauit. Mecuri us enſem.Apollo arcum:quo & uti docuit. Ceres ad expiandam centau rum cædem:quædam parua myſteria celebrare monſtrauit. Rem præci puam circa huius dei genus licet aduertere.Iupiter primam mortalem fœ minam niobem phoronei cognouit. Vltimam ſemelem:quam ſextamde cimã a Nyobe ſcriptores genitam tradunt:a cuius primum maioribus gignere homines cæpit in eaq; ipſa deſiit.Poſt hanc nullius appetiit con cubitum mortalis neminem ſperans huic ſimilem fore nolenſq; meliori bus immiſcere deteriora:poſtea circa inſulam palenem gigantibus bello celeſtes laceſſentibus hercules pro diis pugnans multis ex hoſtibus in-

terfectis maximã gloriã ãdeptus eſt. Iupiter eos: qui ſibi áſtitérãt deos tantum olypios apellauit: ut hoc cognominis honore bonus a mã lo internoſceretur. Eodẽ quoq; cognomine ſolum Dionyſium herculẽq; ex mortalibus fœminis ortos dignatus eſt: non ſolũ quia ab ſe nati erãt ſed propter parem uirtutis emulationem: cum uterq; multis mortales beneficiis affeciſſet. Iupiter prometheum: qui hominibus ignem dederat uinclis alligauit aquila prope poſita: quæ illius iecur depaſceretur. Hanc hercules illius miſeratus pœnam: qui ob beneficium hominibus impenſum plectebatur ſagitta peremit. Iouiſq; iram mitigans benefactorum ſocium exemit a cruciatu. Labor deinceps eſt ei iniunctus diomedis thracis equos deducendi. Erãt equorum præſepia ob equorum feritatem ærea: ferreis cathenis equi uiribus præualidis uincebantur. Cibis alebantur nõ his: quos terra ferat: ſed hoſpitum eo diuertentium carnibus: hos cupiens hercules abducere primo diomedem cæpit: deditq; ſuo exẽplo equis comedendum. Manſuetiores deinde factos ad ſeq; adductos Euriſteus iunoni ſacrauit. Quorum genus uſq; ad macedonem alexandrum permanſit. Cum iaſone poſtmodum ad uellus aureum rapiendum nauigauit in cholchos: ſed de argonautis poſterius dicetur. Acceptis inſuper ab euriſteo mandatis hercules: ut cingulum hyppolytæ amazonis afferet: aduerſus eam cum exercitu profectus: ad euxinũ pontum nauigauit. Ac per hoſtia termodontis fluuii ingreſſus prope Themiſcyram: ubi amãzonum regiã erat: caſtra poſuit. Primo cingulum ab eis poſtulat: ſed ubi renuentes intellexit: armis agendum cenſuit. Amazonibus exercitui herculis oppoſitis quæ nobiliores bello erant: herculem ſolum acri certamine appetiuere. Et primum Aella: quæ ex uelocitate id nomen traxerãt. cum uelociorem ſe reperiſſet pugnans occubuit. Secunda philippis eueſtigio in primo congreſſu unico uulnere cecidit. Poſt hanc parthoes: quam ſepties ex prouocatione hoſtem ſuperaſſe aiebant inita pugna eſt interẽpta Quartam deinceps Eribiam: quæ bellicis rebus expertam fortitudiem præſe ferens aliorum ãuxilium renuebat: opinione deceptam cum fortiorem offendiſſet hercules interfecit. De hinc celeuo Euribia phoebes Artemis uenatrix ab eo peremptæ. poſt has deianiram Aſteriam Marpem Thermeſſam Adippem deuicit. Quæ cum uirginitatẽ ſeruare iuraſſet iuſiurandũ ſeruabit. Vitam nequaq̃ ſaluare potuit. Menalippe quæ amazonibus præerat præcipua excellens fortitudine imperium abiecit. Hercules clarioribus ſublatis multitudinem in fugam uerſam ſecutus amazonum gentem deleuit. Ex eaptiuis Anthiopem theſeo largitus eſt. Menalippe ſublato baltheo ſalutem dedit. Decimus deinceps labor. ab Euri-

steo herculi iniunctus:ut gerionis bōues:qui in hyberia loca uersus oceanum sita pascebātur ad se deduceret.Hercules sciens hunc laborem magni difficilisq; esse certaminis:exercitum præparauit huic aptum expeditioni.Vulgata erat per orbē fama chryseū:hoc enim a diuitiis nomen traxerat:qui uniuersæ hyberiæ imperaret tres habere propugnatores filios tum robore corporis:tum armis egregios.Exercitū præterea cuilibet fortissimorum militum esse.Quarum retum gratia motus Euristeus existimans eam fore difficilem expugnationem hoc herculi certamen īdixit At ille priorum ab se gestorum memor fidēter id periculum adiens exercitum increta coegit:existimans inde facile se copias traducturum.Optime enim sita insula est:ex qua in uniuersum orbē exercitus educi possit Verum antæa herculi cretenses cumulatissimos honores impenderant: q̄bus ductus in horum gratiām omnem feris beluis insulam ita purgauit: ut nullum agrestius animal in ea deinceps neq; ursus:neq; lupus:neq; serpens:neq; áliud quid simile sit repertum.Hæc ideo merita in insulam cō tulit:q; iupiter ibi natus altusq; fuerit.Ex ea igitur in libyam nauigans. Antheum primo corporis robore ac palestra præclārum:multos enim externos secum certamine congressos occiderat:ad pugnam prouocatum p emit:Tum in libya feris beluis plena nonnullas quas subegit oras ita domesticas reddidit.ut agrorum cultura plantis fructiferis uitibus oleis fertiles redderentur.Ita libyam antæa ob feras multiplices infestam ac deser tam adeo habitabilem cultamq; præbuit:ut nulli alteri regioni cæderet fœlicitate. Eodem pacto scelestis nefariisq; hominibus superbia insuper elatis principibus morte sublatis urbes reddidit fœlices.Tradunt herculem adeo feras Bestias hominesq; impios odisse atq; oppugnasse: q̄ serpentes se adhuc infantem interficere uoluissēt:quodq; uir factus imperium subiecit supbi atq; iniusti domini ea certamina īperātis. Post Antæi mortem in ægyptū transiens busiridem occidi regem hospitum cæde ad se accedentium crastantem.Cum transisset loca arida libyæ inuento ubere solo urbem condidit a multitudine portarum:quæ in ea erant centum portarum appellatam:eius urbis status usq; ad posteriora permansit tēpora:quibus carthaginenses maximis copiis urbem ab se expugnatam cæpere.Peragrata maiori libaæ parte hercules ad oceanum:qui est ad gades peruenit.Ibiq; ab utraq; continentes parte columnis positis in hiberiam eum exercitu transiit.Crisauriq; filios tribus magnis exercitibus fidentes singulari prouocatione sustulit.Cepta hyberiá greges boum secum addu cens itērq; per hyberiam faciens.Cum quidam eius gentis rex uir iustus præcæteris ac probus eum magno honore excepisset:partem boum regi

dono dedit. Quos ille herculi dicãs singulis annis ex his pulchriorem illi taurum sacrificauit. Hos sacros in hiberia boues usq; ad nostra tempora constat perseueraſſe. Postq; columnarum herculis meminimus uidetur de his amplius paulo picendum. Montes ab utroq; latere continentis mari oceano iminent: In quibus statuit columnas. Cupiens autem sempiternum sui nominis monumentum esse aiunt utrunq; montẽ cõgesta humo adeo ampliaſſe ut oceani maris aditum ante inter utrunq; cõtinẽtem latum arctiorem longioremq; redderet. Quo magna cæte in nostrũ pelagus adire nequirent. Vtq; ad posteros perpetua eius operis gloria manaret. Tradunt alii coniuctis prius montibus ab eo effoſſis paruum oceanum ad nostrum mare factum. Verum hæc cum singulis liceat ex uolũtate credere extimationi hominum reliquẽda sunt. Sed tamen antæa huic simile opus in græcia effecerat. Nam a locis quæ tempe appellãtur ubi late stagnabat in campis aqua: ducta fossa aquam deduxit. Theſſaliæ circa peneum fluuium campos fertiles præbens. In boetia secus egit. Nam alueo Minei fluminis effoſſo omnem regionem stagnantem in utilemq; reddidit. Sed theſſalie opera in græcorum gratiam acta sũt. Aduersus uero boetios impenam mirigadam urbem incolentium ultionemq; quos illi ĩ seruitutẽ redegerãt thebanorum hyberorum regno optimis eius regionis uiris tradito cum exercitu in celticam galliã profectus est: omniq; per agrata prouincia ĩfandũ interficiẽdorũ hoſpitũ morem sustulit. Cum ingens ex omnibus gentibus eum exercitus sequeretur: urbem condidit amplam: quam àpdellauit. Alexiam plurimis ex propinquis incolis sponte in ciuitatem confluentibus: qui cum reliquam multitudine superarent eueſtigio urbs ad barbãros mores defluxit. Hanc urbem celtæ etiã nunc ĩ honore habent: tanq; omnis celticæ metropolim. Permanſit hæc urbs ab eius conditore hucusq; libera ac sui iuris: postmodum a: C. Cæſare: qui propter res gestas deus dictus est: ui capta romanorum imperio cũ aliis celtis cæſſit. Ab his hercules in italia tendens iter per alpes faciens ita difficilem aditu asperamq; uiam strauit: ut postea exercitibus cum iumentis impedimentisq; facile iter esſet. Barbaros montanos infestos transeũtibus latrociniisq; assuetos occisis eorum ducibus deleuit posteris reddita itineris securitate: transcendes alpes & eam quæ nunc galatia uocatur p ligusticos transiit patriam asperam ac omnino duram: multoque etiam ĩcolarum labore ac studio paucos ferentem fructus: Quæ ex re robusti homines sunt ualidiq; corpore. Cibi enim paucitate colendorumq; agrorum labore agiles ac leues existunt: & in bello uiri præcipue fortes. Hi cũ ultra cæteros continuo agrorum exercitio fatigentur: & fœminas quoq;

ruſtico oꝑi aſſuefecerũt. Oꝑis tum uirorum tum mulierum inuicem
præcio conductis: mirabile noſtris unius fœminæ factum cõtigit. Quæ
prægnans cum uiris opus mercede faciens ingentibus partus doloribus
abſceſſit inter uirgulta: ibiq; abq; eiulatu infantem editum foliiſq; inuolu
tum cum abſconditum dimiſiſſet ad opus nihil de partu locuta rediit.
Sed re ad uagitum infantis cognita: qui operibus præerat non permiſit
matrem a labore quieſcere: donec tandem infantis miſertus præbita mer
cede mulierem dimiſit: hercules ligutibus ac tyrrenis relictis ad Thibe-
rim fluuium: ubi nunc roma eſt: multis poſtea ſeculis a romulo martis fi
lio condita peruenit. Tenebant tunc ab origines: quod nunc palatium ap
pellant urbem penitus paruulam incolentes. Inter præſtantiores potiti-
us & pinarius erant: qui herculem ut hoſpitem magno honore doniſq;
ſuſcepere. Horum uirorum monumenta uſq; ad hanc ætatem romæ per
manent. Nam inter nobiliores habentur pinariorum tanq̃ uetuſtiſſimum
genus: potitiorum in palatio cocleæ deſcenſcus eſt lapideæ. Ab illo po-
titia dicta propinquo domui: quæ tunc potii fuit. Hercules ad honorem
ſibi a palatinis impenſum dixiſſe fertur eos: qui ſibi poſtq̃ ad deos tranſ-
latus eſſet decimam bonorum dicarent̃ uitam fœlicem uicturos. Quod
& euenisſe uſq; ad hoc tempus conſtat. Multi enim romanorum non ſo
lum mediocri cenſu: ſed qui ditiſſimi ſunt habiti: decimas herculi uoue-
runt: poſteaq; fortunatiores facti bona ſua ad quattuor talentorum mi-
lia herculi ſacrarunt. Lucullus romãorum ferme ditiſſimus extimatis bo
nis decimam herculi partem dedit: epulas præbens continue ac pfundẽs
multa Templum inſuper iuxta Thyberim egregium herculi condidere
romani in quo ex decimis ſacrà deo offerunt. Deinde a tbyberi profectus
per littus italiæ ad Cumeum deuenit cãpum: in qũo tradunt fuiſſe ho
mines admodum fortes & ob eorum ſcelera gigantes appellatos. Cãpus
quoq; ipſe dictus flegreus a colle: qui olim plurimum ignis inſtar ætnæ
ſiculi euomens nunc Veſuuius uocatur multa ſeruans ignis antiqui ue-
ſtigia. Cognito hrculis aduentu gigantes inſtructis copiis omnes ei obui-
am profecti ſunt. Acriq; commiſſa pugna. pollebant enim uiribus: ferunt
diis adiutoribus ſuperiorem herculem pluribus illorum interfectis eam
regionem omni feritate purgaſſe. Traditur gigantes terra dici genitos p-
pter corporũ ingentem molem. Hæc de gigantibus qui in phlegradeleti
ſunt: a nonnullis: quos Timeus rerum ſcriptor ſequitur: ferũtur. Ab his
locis uerſus mare profectus opus exegit iuxtà ſtagnũ: quod auernũ ap-
pellant iter miſenum ac dicearcheos prope calidas aquas proſerpinæ ſa-
crũ. Eius ãbitus ſtadioꝝ ẽ quinq; profunditas incredibilis: ut cũ ſit aqua

Lucullus ... ferme

clariſſima: cerulea uideãtur. Ferũt in eo priſcis tẽporibus quod poſtmodum fieri deſiit inferos euocari ſolitos. Effluente in mare ſtagno ferunt herculem ex ãggerata terra fluxum clauſiſſe: uiamq; deſuper iuxta mare factam herculeam poſtmodum eſſe uocitatam. Hinc digreſſus peruenit ad quandam in agro poſidoniatorum petram: ubi fabulantur miraculum quoddã accidiſſe. Erat uenator in regione: quæ dicitur andragathia ſolitus antæa eorũ quæ cæperat capita ac pedes dianæ dicata arboribus affigere. Cum aprum ingentem cæpiſſet contempta dea ait: ſe caput ſolũ dicaturum: arboriq; cupiam ſuſpenſo: cuũ meridianum æſtum deuitãs ſub arbore quieuiſſet inſomnum incidit: tum ligaculo ſua ſpõte diſſoluto caput decidens hominem peremit. Non admirabuntur id factum fortaſſe homines cum ſit memoriæ traditum: hanc deam multos iam impios merita pœna mulctaſſe. At uero herculi ſecus ob pietatem contigit. Nam cũ ad fines reginorũ ac lochrenſium perueniſſet. deq; uia feſſus quieſceret: cicadarum ſtrepitu perteſus deos oraſſe fertur: ut eas inde ammouerent: Exaudita præce non ſolum tunc: ſed poſtmodum cicadæ nunq; ſunt in his locis repertæ. Ad mare deinde cum deſcendiſſet apprime anguſtum utpote tredecim ſtadiis latum ſicut Timeus aſſerit boues quidem nãdo in ſiciliam appulere. Ipſe cornu bouis innixus mare traiecit. Cupiens autem circuire ſiciliam a peloro ad ericem cum peruenisſet perãbulant: litus ferũt nymphas ei calidas aquas in requiẽ corporis paraſſe: q cũ duplices eſſent: hæ imertæ gepteæ alteræ a locis ſunt denominatæ. Appropinquantem ſuæ ditionis locis herculem ad paleſtram prouocauit. Erix ueneris ac butæ eius ore regis filius. Orta præmii contentione: cum erix patriam hercules præmium certaminis boues offerrent: indignatus primum Erix dicitur boues minoris exiſtimationis ſuæ regioni comparari: herculem uero reſpondiſſe boues ſibi plures eſſe: quibus ſi priuaretur immortalitatem eſſet amiſſurus. His aquienſcẽs erix i eo certamine uictus patria ſpoliatus eſt. Eam poſtmodum incolis liberam ea conditione dedit: ut fructibus illius fruerentur quoad aliquis ex ſuis poſteris ad ea loca tranſiret Quod & ita contigit: Multis enim poſtea ſeculis doriens lacedemonius ad ſiciliam nauigans ea regione recepta hiracleam urbẽ condidit. Quæ cum breui creuiſſet opibus cartaginenſes tum inuidia: tũ timore ne quãdo uiribus aucta phœniceorum imperiũ deleret magnis copiis ad ſe obſeſſam cãptamq; euertere. Sed de his ſuo loco ſcribetur larius. Circunda ta ſicilia cum ad loca: ubi nunc ſunt ſyracuſæ peruenisſet: auditis quæ de proſerpinæ raptu feruntur: & deabus illis ſacrificauit: & in Cyane præſtanti forma illis taurum dedicauit. Accolas inſuper quot annis ſacra p

ſerpiñæ facere ac in Cyane dies feſtos agere ſacriſq; deam colere docuit.
Deinceps per mediteranea iter cum bobus faciens ſicanos ei inſtructo ex
ercitu obuios commiſſo acri certamine deuicit multis ex hoſtium nume-
ro cæſis:in quis dicuntur quidam præclari duces qui uſq; ad hoc tẽpus
heroũ hõnores aſſecuti ſunt occubuiſſe.ſ.Leucaſpis pedicrates buphonus
glychatas:buteus:& crytides.poſt hæc per leontinum agrum pergens pul
chritudinem eius regioñis admiratus apud eos:a quibus honore excep-
tus eſt:æterna ſui reliquit monumentã. Agyrenei uelut olympios deos
feſtis diebus ſacriſq; herculẽ coluere:& licet antæa id prohibuiſſet:tunc ta
men primum ſuadente demonio tanq̃ imortalitatis præſagiũ id fieri paſ
ſus eſt.Cum haud procul urbẽ iter ſaxoſum eſſet:boues ſaxis tanq̃ ceræ
ueſtigia impreſſerunt.Quod ſimile & ipſi herculi cum accidiſſet exiſti-
mans decimo iam conſumãto labore aliquid ſibi imortalitatis deberi im
pẽſa ſibi annua ab incolis ſacra libens accepit. Vt igitur gratiã bene de ſe
meritis referret:lacũ ante urbẽ effodit quattuor ambitus ſtadiorũ:quem a
ſuo nomine uocari iuſſit.Idẽ & loco ubi boum ueſtigia ipreſſa ſũt nomẽ
indidit.Tẽplo gerioni cõſtructo:quod adhuc honorãt icolæ Iolao quoq;
nepoti tẽplum ædificauit:oſtenditq; quomodo honores ei ac ſacra annua
fierent uſq; ad hoc tempus ſeruata:Omnes enim eam incolentes urbẽ ab
ipſorũ ortu iolao ſacras nutriũt comas:quoad ampliſſimis uictimis eũ
ſibi deum propitium reddant.Tanta uero eius templi maieſtas habetur
reuerentiaq;.ut qui aſſuetis deficiant ſacris pueri muti euadant & mortu
is ſimiles.Idem ſi uouerit ſolita ſacrificia ſuſcepto uoto ſtati fiunt a mor
bo liberi.Eius regionis incolæ portam:quam hæc celebritas ſacraq; pdi-
bant heracleam uocitarunt.Paleſtre inſuprr equorumq; certamina quot
annis ad quæ publicæ omnes ſerui liberiq; conueniunt inſtituere. Docu
ere & ſeruos priuati deum colentes choreas ducere:epulaſq; ſimul ac ſa-
cra celebrare deo:Hinc hercules cum bobus in italiam profectus cũ iuxta
litus progrederetur. laeinum furem boues furantem peremit. Crotonẽ
uero cum inuitus cecidiſſet ſepulchro ei conſtructo ſepeliuit egregie in-
colis prædicens futurum tempus:quo ibi ciuitas inſignis ex mortui no-
mine conderetur.Ipſe pedibus adriaticum ſinum circunuectus in epirũ
primo tranſiit:deinde in pelopõneſum.Decimo labore perfecto ab Euri-
ſteo præcæptum eſt.ut ab inferis cerberum ad ſuperos educeret. Ad hoc
opus ſumpto conſilio anthenas uenit:initiatuſque eſt eleuſinæ myſte-
riis.Quibus præerat Muſeus orphei filius.Quoniam uero in ocphei
nomen incidimus:haud ab re erit paucis de eo ſcribere. Orpheus thrax
genere filius Iagri doctrina melodiaq; ac poeſi exceſſit omnes: quorum

extet memoria. Et enim poemā mirandum edidit: & suauitatē cantus p cæteris clarus adeo fama excreuit: ut melodia feras arbores ad se audiendum allicere diceretur: doctrinæ deditus cum theologiæ opera impendisset in ægyptum transiit plurimarumq; ibi rerum scientia percepta græcorum doctissimus: tum in deorum cerimoniis: tum in theologia: tum in poematibus cantuq; est habitus. Nauigauit insuper cum argonautis: obq; uxoris amorē ad iferos descēdēs a proserpina suauitate cantus allecta impetrauit: ut defunctam uxorē ab inferis excitaret. Quod & antæa fecerat Dionysius: quē dicūt matrē semelē ab inferis quoq; eductam immortalitateq; donatā theonē denominasse. Nunc ad herculem reuertamur: qui ut ferunt fabulæ: inferos cum adiisset: a proserpina ueluti frater receptus. Thesea ex uinclis tum perithoo solutum fauēte sorore superis restituit. Cerberum insuper uictum præter opinionē astrahens ad hominum conspectum deduxit. Vltimo ei labore indicto mala hesperidum aurea afferendi: in libyam trāscendit. Verum de his pomis non idem scriptores sentiunt. Asserunt quidam in libyam in hesperidum ortis mala aurea a terribili dracone asseruari. Alii pecudum greges exquisita pulchritudie hesperides habuisse: quæ ob decorem a poetis aureæ dictæ sint: quemadmodum & Venerem ob egregiam formam auream appellant. Nonnulli eas pecudes colore auro simili fuisse uolunt: eo hoc appellātas nomine. Draconem uero extitisse pastorum curam: qui ui corporis fortitudīeque præstantes custoditis gregibus latrocinia prohiberent. Sed hoc pro arbitrio accipiant legentes. Horum custode interfecto: Hercules aurea poma ad Euristeum cum ādduxisset. pro tot exactis laboribus expectabat: sicut Apollinis prædixerat oraculum immortalium uitam. Non ommittendū uero nobis uidetur: quæ de athlante & hesperidum genere in fabulis feruntur. Fuisse in hesperia tradunt fratres duos fama celebres hesperum atq; athlantem. Hos habuisse oues decoras fere colore aureo ac rubicundo: a quo eas poetæ aurea mala dixere. Ex hespero ortam filiam dicūt nomine hesperis: quæ fratri nupsit: & ab ea regionem hesperam nominatam. Ex hac athlas septem genuit filias: quæ a patre athlantides: a matre hesperides dictæ sunt. Hæ cum forma ac prudentia excellerent: busiris ægyptiorum rex cupiditate captus uirginum pyratas ad eas oras misit ut ab se raptas uirgines asportarent. Quo tempore & hercules secundum laborem consumans Antheum in libya hospites palestra superantem occidit. Busiridem uero in ægypto mactatos aduenas ioui sacrificātem merito affecit supplicio. Deinde per nilum in æthiopiam ꝓfectus Emathionem æthiopum regem prælio uictum occidit. Postremo iterū ad cetera

minã cõuersus prædones qui puellis in ortu quodam dũ luderẽt raptis inq; nauibus politis subito aufugerant insecutus in littore quodã depræhensos interemit. Virgines athlanti restituit patri. Quo beneficio motus athlas non solũ dignis facto muneribus donauit herculẽ: sed astrologiã insuper docuit. In qua cum operã curãq; ipendisset præcipuã: ob speram astrorum absẽ adinuẽtam: orbẽ suis ferre humeris extimatus ẽ. Hercules quoq; cum speram ád græcos transtulisset: magna est gloria potitus extimantibus eum omnibus athalantico orbi successisse: His occupato hercule quæ supfuerant amazones aiunt circa Thermodonta fluuiũ undiq; conuenisse ad bellum græcis inferẽdum. Nam græcoꝝ a quibus hercules profectus bello ipsas superasset: sed maxime atheniẽsium iiurias ob eaꝝ reginam Antiopen: alii hippolitam tradunt a theseo captã: ulcisci cupiebant. Itaq; scytaꝝ auxilio fretæ: adiutæq; uiribus magno cum exercitu per Cimmericum nauigantes bosphorum in thraciam: inde per europã in agrum athenienſem trasseuntes castra in his locis: qui postea amazonii ãppellati sunt posuere. Theseus earũ transitu cognito ciuium coactis copiis aduersus hostes una cum antiope amazone ex qua filium susceperat hippolytum proficiscitur. Commisso certamine athenienſium duce Theseo uictoria fuit: Amazonum pars interfecta est. pars athenienſium agro pulsa. Antiopes quoq; pro uiro acriter pugnans occubuit. Quæ ex prælio superfuerunt amazones desperata patria in scythiam diuertere: sed quoniam de his satis antæa scripsimus. ad herculis redeamus gesta. Peractis ab eo laboribus responsoq; ab diis accepto conferre plurimum ad consequendam immortalitatem coloniam ad sardos ab eo mitti: filiosq; Ex thespiadibus susceptos coloniæ præfici duces. Iolaum ñepotem cum filiis: adolescentiores enim erant destinauit. Necesse uidetur nobis quo magis huius coloniæ origo constet horum filiorum genus referre. Thespis uir fuit nobilis athenienſis erictheí filius: qui imperans ei quæ ab se denominata est regioni: ex pluribus fœminis filias genuit quinquagita. Hercules puer adhuc sed robore præstans corporis cupiens ex eis prolem suscipere uocato ad sacrificium patre cum opipare illi epulas parasset: acterſitis filiabus ſingulatim recognouit omnes. ex quibus geniti quinquaginta mares omnes eiusdem ferme ætatis communi nomine thespiades dicti sunt. Hos decreuit incoloniam mittere iuxta oraculi responsum p̃fecto classis iolao exercitu tradito & thespiadum & coloniæ deducendæ curam hercules permisit. Ex quĩquaginta liberis duo thebis mãsere quorum progenies etiam nunc dicitur in honore esse septem. Thespiis quos demuchos appellãt. Posteri: quorum ad hæc usq; tẽpora ciuitatis haben

tur principes. Reliquis pueris multisq; præterea uoluntariis ad ædificandam coloniam assumptit. Iolaus in sardiniã nauigans priorem insulæ partem cãpestrem scilicet tenuit iola eam ab eo hodie quoq; dictam. Eam regioné cultiorẽ arboribusq; fructiferis uberem cum effecisset bellicosam ẽt reddidit. Adeo enim hæc insula fructuum copia celebrata est: ut carthaginenses postmodum multa certamina periculaq; pro ea subierint potiundã: sed de his suo loco dicetur. Iolaus colonia condita cum e sicilia dedalũ accersisset: eã pluribus præclaris operibus: quæ nunc usq; permanent: atq; ab artifice appellantur. Dedalia: exornauit: Gymnasia insuper magna erexit ac sumptuosa. Iudicia quoq; ac cætera qbus ciuitas diuturnior eẽt ac fœlicior instituit populos ab suo nomine thespiadibus: qui eũ ut patrẽ colebãt: hunc honorẽ concedentibus Iolaos appellauit. Nã pp illius in se parentis officia adeo eum dilexere: ut ipsum genitoris cognomine uocarint. Quo accidit: ut qui postmodũ sacra ei deo facerent: Iolaum appellarent patrem: quemadmodum persæ Cyrrhum. Rediens deinceps ĩ græciam Iolaus inq; siciliam nauigans aliquandiu permansit in insula. Quo tempore plures qui cum eo accesserant capti locorum amenitate sicanisq; permixti in insula remansere summo ab incolis honore accæpti. Iolao: cum gloria præclarus esset: multaq; diuersis ĩ locis sui reliquisset beneficii monumenta: & templa & deorum honores plures ciuitates tribuere. Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit. Responsum eim a deo datum est: eam coloniam perpetuam libertate fore: quod nostra ad usq; tẽpora uerum constat fuisse. Nam cum eius urbis populus increbrescentibus in ea tẽporis diuturnitate qui colonos numero superabant barbaris ipse quoq; barbarus effectus se ad montana asperaq; contulit loca: ubi habitaculis terrestribus humo effossa lacte at carne armentorum que: quorum plurima apud eos erat copia: uitam ducentes procul a bellorum discrimine aberãt. Itaq; & carthaginenses postea & romani fructra eos armis sæpius appetiuere. Verum ad herculis acta proxtma superioribus reuertatur oratio. Cum is omnia absoluisset certamina. Megaram uxorem Iolao propter parentis erga liberos suos officia concessit: existimans amplius ex ea liberos suscipere calamitosum fore. Ad prolem uero procreandam alteram minime suspectam quærens iolem euriti filiam in echalia dominantis petiit: qui megaræ repulsã ueritus super eo matrimonio se cõsulturum respondit. Hercules frustratus sponsa iniuriaq; motus Euryti abegit equos: Iphitus Euryti factum ut erat suspicans: cũ ad equos iuestigandos in tyrinthum uenisset: uisus est ab hercule turrim quandã altam ascendere speculatũ sicubi forte equi pascerẽtur. Sed cũ nullos aspi-

ceret:dicens falso culpatũ se furti hercules de turri p̃cipitẽ Iphitum de dit.Ob huius mortẽ hercules in morbũ cũ incidisset:in pilũ ad neleũ p̃fectus est hortans ut se mundaret ā cæde:hic cum filios consuluisset oẽs præter Nestorem iuniorem:minime purgandum esse censuerunt. Tum hercules ad deiphœbum hyppoliti filium adiens ut purgaretur suasit. Sed cum nequaq̃ sanari posset:deq; morbi cura Appollinem consuleret: responsum est facilem eius ualitudinis curam fore:si iusto uenderetur p̃ tio:pecuniaq; exinde redacta Iphyti liberis daretur.Coactus igitur oracu li responso parere cum quibusdam amicis in asiam nauigans sponte sua a quodã ex amicis uenundatus seruus omphalæ uirginis factus filiæ Iar dane eoꝝ reginæ:qui aliquando meonii:nunc lidii dicuntur prætiũ Iphi ti filiis cum darũ esset pristina ualitudine recuperata Omphale seruiens oẽs eius regionis latrones substulit.Cecropas qui dicebantur prædones regioni infestos partĩ peremit:partim omphale uinctos tradidit. Syleũ ra ptos ab se uiatores ad opus uinearum tongentẽ ligone percussũ cecidit: Itonas latrocinantes Omphale patriã compescens urbem eorum recepta culum expugnatã captãq; diruit. Cognita herculis uirtute:& quis esset: Omphale & liberum fecit:& ex eo genuit filium Iamonem. Susceperat uero & antæa seruus ex serua Cleolaum.Post hæc:cum in pelopõnesum transcendisset ad troiã cum exercitu contra Laumedontẽ regẽ profectus est.Hic cũ Iasone prius militauerat ad uellus aureũ promissisq; ob mari num monstrum ab se occisum equis frustratus ẽ.Quibus de rebus pau lo post inter argonautas dicemus.Iason cum bello occupatus postmodũ oportunitate capta troianis arma intulit cum nauibus ut aiunt quidã ma gnis decem & octo ut homerus tradit sex filium tripolemum introducẽs dicentem.Herculem patrem equorum laumedontis gratia cũ sex naui bus pauciscq; uiris Illii cæpisse ciuitatẽ & uiris patriam orbasse.Veniẽs ad troiam hercules cum optimis millitum præcæssit ad urbẽ Oicleo amphi arii filio præfecto classis relicto.Laumedon improuiso hostium in cursu præuentus copias pro temporis angustiis comparatas ad oppugnandas naues duxit:sperans si illas incendisset:finem se bello positurum. His oc currens Oicleus cõmisso prælio occubuit.Reliqui ad naues refugiẽtes classem procul a terra abegerunt.Laumedon reuersus inito prope urbem cum Herculis exercitu prælio & ipse & multi præterea pugnantes cecide re.Hercules ui capta urbe multos iure belli interfecit:Priamo:solus enim filiorum patri consulueret:equos Herculi pollicitos tradendos:quoniam iustus uideretur:regnum Ilienssium permisit.Telamõem coronauit ob egregia uirtutis merita tradita ei hesione laumedontis nata.Hic enim ui

primus urbem intrarat: cum hercules firmissimam muri arcis partem aggrederetur. Deinde rediens in peloponnesum militauit obnegatum praemium aduersus Angeam. Commissa cum elien sibus pugna re infecta ad olenum rediit. Huius filia hippolita: cum axanio nupsisset: cenas cum caeteris in nuptiis Herculeis Euritionem centaurum conspecta eius cui uim inferebat iniuria interemit. Redeuntem in tyrinthum Herculem Euristeus ueluti sibi insidiantem accusans ex tyrintho una cum alcmena Ephideaq; ac Iolao abire iussit. Coactus recedere cum his ad archadiae phineum diuertit. Inde motus cum audisset pompam ex aelide neptuno ad Isthmum mittj: eius Euritus Angei dux erat. Euritum iuxta cleonam ubi nuncem herculis templum necauit. Deinceps bello aduersus Aelim moto occisoq; Angea rege: atq; urbe ui capta phileo angei filio regnum tradidit. Fuerat hic antaea a patre pulsus quoniam arbiter inter eam & herculem factus pmium herculi dandum censuisset. hippocoon postmodum ex sparta pepulit: Tindarei fratem. Eonium uero licymnii herculis amicum hippocoontis filii uiginti numero interfecerunt. Quare incensus hercules cu exerciru illos adhortus acri commissa pugna uictoria potitus est: plurimisq; eorum occisis spartae ui captae tidareum. Castoris ac pollucis patre regem praefecit statuens: ut ad eius posteros regnum spectaret. Ex herculis exercitu pauci admodum cecidere: in quis strenui fuerunt uiri. Iphitus: thipheus. Eiusq; decem & septem numero filii. Tres enim tantum ex uiginti superfuerunt. Ex hostibus uero & ipse hippocoon & decem filii occubuerunt: magnusq; praterea spartiatarum numerus. Ab hac expeditioe in archadiam regressus ad aleum regem diuertit. Ibi cum filiam angea ab se iam cognitam grauida reliquisset ad stiphalon transiit. Aleus tumore uentris filiae cognito quaesiuit quis eam corrupisset? Ab hercule ut erat uim illatam ferente fide dictis abnuens parer cuida Nauclero amico i mari mergendam dedit. Illa in nauium deducta cum esset iuxta parthenium montem urgentibus partus doloribus in proxima siluam tanqua ad re necessariam descendit: ibi cum peperisset infante inter uirgulta abscondito ad nauiculam rediit. Cumq; ad Ennaplium archadiae portum peruenisset: salutem est praeter spem cosecuta. Nauicularius enim illam mergere iuxta patris praeceptum noluit. Sed dono dedit quibusda ex caria iam profecturis: qui angeam secum uehentes regi missiae Teuthranti tradidere. Infantem in parthenio a matre relictu pastores quida corithi regis cum repperissent a cerua exhibito ubere nutriri: infantem ad regem detulerunt quem corytus ut filium educans Telephi: eo q; fuerit a cerua nutritus: nomen dedit hic uir factus matre inuestigans uenit in delp hos: re-

ponſoq; acceptoꝫ ut in nyſiam nauigaret ad Teuthrantum regem inuentã matre cognitoq; cuius eſſet filius magno in honore hábitus eſt. Teuthrã rus liberis maſculis orbatus Argiopẽ natam Telepho deſpondit: inſtituitq; ſucceſſorem regni. Hercules cum in pheneo quinquennio fuiſſet: filiorum licymnii Iphidiſq; fratris interitum egreferens ſponte exarchadiã ac peloponneſo abiit. Cum plures eum archades ſequerentur: in calydonem ſecæſſit. Non proles ei legittima: non uxor erant. Deſponſauit ergo deianiram œnei filiam meleagro: de quo haud ãb re erit paucis ſcribere iam defuncto Oeneus in magna frumenti copia cum cæteris diis ſola diana neglecta ſacrificaſſet irata deã calidonium aprum ingenti magnitudine celebrem ad uaſtandã late patriã propinquam immiſit. Ad hunc delẽdum Meleager ætatẽ uiribuſq; integer pluribus aſſumptis ſecũ ſocis aprum iaculatus occiſæ beſtiæ præmium: id erit animantis pellis: omniũ conſenſu tulit. Cum inuenatiõe athlanta Schiñei affuiſſet filiã eius amore captus pellem uelluti laudem occiſæ feræ ſibi conceſſit. Quod factũ qui una uenati fuerant theſtii filii ægreferentes aduenam eius fœminam præferri improbaro meleagri facto athlantæ per inſidias: cũ in archadiam rediret: pellem abſtulere. Meleager tum amore motus: tum icenſus ignominia athlantæ auxiliũ ferẽs primum raptores: ut uirturis ab ſe datũ mulieri præmiũ reſtituerent: hortatus eſt. Eius uerbis contemptis omnes: ii erãt. Altheæ: fratres necauit: illa ſuorũ cæde moeſta meleagrũ execrata ẽ ab diis immortalibus: qui eius uotum exaudierunt: filio mortem impræcata. Fabulantur quidã Meleagri ortu parcas noctu in ſomnis altheæ dixiſſe: tunc uitæ meleagri filii finem fore: cum id ſignũ: is torris extictus erat: cõbureretur. Orto puero exiſtimans in eius ſigni cuſtodia filii ſalutem cõtineri diligenter cuſtoditum ſeruauit. Poſtmodum fratrum morte irritatã torre cõbuſto ferũt cauſam interitus filii extitiſſe. Cuius facti poſtea penitens laqueo uitam finiuit. Dum hæc agerentur hippolitus ĩ oleo iratus filiæ peribiæ ſe ex matre grauidã afferenti ad œneum ĩ etholiam miſit iubens ut eã q̃ primũ perimeret. At ille cũ recens uxor filiuſq; deceſſiſſet: cõtempto patris mandato illam uxorem cæpit. Ex qua filius ortus eſt Tydeus. Sed de his hactenus. Hercules in calidorũ gratiã fluuiũ acheloũ ĩ alium curſum diuerẽts plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles præſtitit. Cuius rei & poetæ quidã meminere ſcribẽtes cum ãcheloo herculẽ ſub tauri ſpecie certaſſe: qui cum ĩ congreſſu tauri alterum cornu fregiſſet etholis illud quod amaltheæ cornu uocant: dono dedit. Fructuum oĩum uuaꝫ malogꝫ alioꝫq; eiuſmodi pomorũ copia repletum. Fingunt poetæ ãcheloi cornu foſſi a fluuio ductã pomis uero & malis punicis ac racemiſ

mõſtrari regionis fertilitatatẽ: quã fluuii humor p̃ræſteti & ãgros reddat feraciores. Amaltheæ cornu durum eſſe aiunt. qua ex re operis eius labor notatur. Hercules p̃ſidia calidoniis ferẽs theſprotis illato bello & ephyram urbẽ ui cæpit: & phyleũ theſportoq; regẽ interfecit. Filiam uero eius ex qua genitus eſt ei Triptolemus captiuam cognouit triennio poſt deianiram uxorem ſumptam in cæna a uino concalefactus. Eurinomum puerum architelii filium miniſtrante paruoq; errore lapſum pugno ictũ occidit inuitus: Qua ex re dolore perculſus calidonia cum uxore deianira hylloque puero ex ea orto receſſit. Cum in itinere ad Euenum peruenisſet flumen Neſſum centaurum repperit prætio uiatores flumen tranſuehentem. Nunc traductam deianiram inuiolare conantẽ muliere uiri opẽ implorante hercules ſagitta tranſfixit: cum prius tamen deianiram cognouiſſet. Moriturus ex uulnere pollicitus eſt ei ſe amoris medicamẽtũ traditurum: quo nullam præter ſe mulierem hercules aliam appẽteret: Iuſſit itaq; ſemine quod ex eo exciderat cum oleo & ſãguine & ſagitta defluente ĩmixto hereulis tunicã ungere. Quo dato conſilio cũ expiraſſet illa clam hercule quod mandatũ erat aſumpſit. Hercules tranſito fluuio cum ceyco trachĩ regi obuiaſſet apud eum diuertit archadum militũ præſidio fultus. Deĩde cum philantus driopum rex tẽplum apollinis delphi cum diceretur uiolaſſe: una cum melienſibus armis aduerſus eũ ſumptis & regem peremit driopum: & incolis patria expulſis eorum agros meliẽſibus dedit. Filiam regis captiuam ſecum ducens cõpræſſit exq; ea filiũ ſuſcepit antilocũ: procrearat etiã ex deianira poſt hyllum filios duos. Glenea m & driopitẽ: pulſi Driopes quidam diuertẽtes ad Euboeã ciuitatẽm cõdidere Caryſton. Alii in cyprum nauigantes una cum cypriis manſcere. reliqui Euriſtei herculis hoſtis præſidio freti tris urbes in peloponneſo condidere Aſinem Ermionem Eionem. Orto deinde inter dorienſes: qui eſtiotes appellantur. Iis Egineus imperãbat laphytaſq; circã olympũ habitãtes: q̃bus rex erat coronus phororei filius: bello cum p̃ualerent copiis laphitæ dorienſes ad herculẽ confugere. Iis in belli ſocietatem accitus pollicita tertia doridis regionis parte ac regno p̃miſſo bellũ una cum dorienſibus aduerſus laphitas mouit Milites archades: qui apud eũ ſẽper erant ſecum ducens. Hoq; præſidio uſus ſuperatis prælio laphitis coronum regem p̃emit. Reliq̃nos multis occiſis e regione pro qua bellum ſiſcitatum erat coegit excædere. His actis Egimeum tertiæ præfecit parti ſibi conceſſæ mandans: ut eã ſuis poſteris ſeruaret. In trachinã tranſiens. Cyonum martis ab eo p̃uocatus p̃emit. Deinceps ab Icono p̃fectus p̃ loca maritĩa ad ormeniũ regẽ cũ p̃ueniſſet: eius filiam aſtydãmiã ſibi dari cõnubio pe

tiit. Quã rẽm cum ábñuiſſet ſciens illi deianiram uxorem eſſe bellũ hercules regi intulit. Captaq; urbe ac rege interfecto aſtydamniam captãm ſtuprauit: genuitq; ex ea filium ctiſippum: his geſtis in œthaliam contra Euriti liberos: quoniam Iole uxor ei antæa negata fuerat. Exercitũ duxit Cũq; archades ei opitularentur urbe capta Euriti filiõs occidit. Toxeum Molionem ac Pyrium: Iolem captiuã ſecũ ducens. Ex euboea in mõtem ꝓfectus eſt nomine Cineum. Ibiq; ſacra facturus lychã domeſticũ quendam ad uxorem Deianirãm in trachinã miſit ut ei ueſtem: qua in ſcaris uti cõſueuerat: afferret. Hæc cum alycade amore Ioles ꝓcæpiſſet cupiens ſe omnibus amore præferri tunicam iuxta centauri conſilium tinxit hãc álycha rei inſcio delatam hercules indutus medicamenti ui paulatim iua leſcente toqueri maximo dolore cæpit. Virus enim ſagittæ ueneno uipereo infuſæ corpus conficiens dolores ciebat imenſos. Itaq; lycham ueſtis latorẽ primum occidit: tum dimiſſo exercitu ĩ trachinam uenit: morboq; magis in diem ingraueſcente in delphos lycinium ac Iolaum miſit. Apollinem morbi remedia ſiſcitatum. Deianira calamitate herculis ſtupefacta cum cauſã tanti mali ſciret a ſe ꝓfectam laqueo excæſſit e uita. Reſponſũ ápollinis iubebabit ferri cum apparatu bellico herculem in oetã Ibiq; ꝓpe eam ingẽtẽ ſtrui pyram de reliquis inquit Ioui curam fore. Quicum Iolao erant iuſſa Apollinis exequentes: quod futuꝝ erat ſuſpicabantur: Hercules deſperata ſalute in pyram cum aſcendiſſet rogabat accedentes: ut ignem ſubiicerent. Quod cum nullus auderet ſolus philocretes ĩ grãtiam ſagittarum: quas ei hercules reliquit: piram ſuccendit ſubitoq; fulminibus circuncadentibus pira exuſta eſt: Accedente Iolao ut oſſa coligeret: cum nullum penitus repertum eſſet: credentes herculẽ ſecundum oraculi reſpõſa ad deos tranſlatum: ſibi ut heroi ſacrã quædam fecerunt. Inde ad Trachinã reuerſi: menetius poſtmodũ actoris filius herculis amicus tauro capro arieteq; uelut heroi ĩmolatis iſtituit ut ſingulis annis herculi in opunto ſacra fierent: utq; ꝓ heroe colerentur. Cum idẽ thebei facerent: athenienſes græcoꝝ primi ut deum ſacrificiis herculem coluerunt: ſuæq; pietatis erga illum deũ exẽplũ reliquis præbentes. Vniuerſam primum grætiã deinde cæteras omnes gentes ad eius cultum cõuertere. Adiiciendum ẽ ſuperioribus iouem ꝓuaſiſſe iunoni ut herculem ſe fingeret genuiſſe maſtriſq; erga eum deinceps beniuolentiã oſtenderet: partum eiuſmodi fuiſſe tradunt. Iuno cũ In lectũ aſcendiſſet ſumptum iuxta corpus herculem pueſtes ĩferius in terram dimiſit uerum partũ imitata. Sicut & nunc uſq; ĩ filioꝝ ãdoptatione obſeruant barbari iunonis opere poſt hũc partum fe runt hebem herculi nupſiſſe: de qua & poeta poſt obitum ſcribit: ipſe cũ

diis immortalibus in delitiis uersatur habẽs hebem ꝑulchros habentem pedes. Herculem uero dicunt nequaq̃ inter duodecĩ deos ꝓut Iupiter ꝑ dixerat receptum. Fieri enĩ nõ poterat: nisi uno ex duodecim prius pulso ut alter recipetur. Inquum enĩ fore honorem uni tribui cum alterius dei ignominia. Scriptis quæ de hercule dici possunt. nunc argonautas cũ quibus militauit hercules: referamus. Iasonem rradunt Esonis filium extitisse nepotẽ peliæ Thessalorꝫ regis. Qui cũ esset robustus cotpore animiq; præter cæteros suæ ætatis elatiq; aliquid agere optans memoria dignum ex superiorꝫ exemplo maximeq; perfecti aliorumq; plurium quos propter externas expeditiones gestaq; præclara imortalem gloriam assecutos itelligebat: exarsit animo ad illorꝫ opera imitanda. Itaq; cõmunicato cum rege cõsilio pelias suo desidẽrio assensit: Non ut adolescentis gloriã augeret sed sperans illum citius in belli expeditione piturum. Se enim filiis masculis natura priuatum esse uidebat. Fratrem timebat ne quando filii ope sibi regnoq; insidiaretur. Hanc suspitionẽ occultam tenens pollicitus est se belli auxilia laturum: si expeditionẽ pararet in colchos ad uulgatum uellus aureum rapiendũ. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infẽsisq; hospitibus: cum omnes aduenas eo nauigantes interficerent. At Iason laudis appetens: cum certamen difficile non tamen penitus impossibile ꝓpositũ uideret: sed quo maius esset: eo ampliori se gloria uictorẽ fore necessaria ad id bellum parauit: ꝑmum iuxta peliũ nauẽ ædificauit magitudine atq; apparu longe maiori: q̃ quæ ad eam diem fieri cõsueuerant. Erat enim antæa paruaꝫ nauicularũ usus. Ad huius uero eximiam magnitudinem stupentibus omnibus diffusa per græciam eius rei fama multos egregios adolescentes ultro ad certamen & eius belli cõmunionem allexit. Iason in aquam deductã nauẽ cum necessariis ad nauigãdum rebus fulcisset: optimos eoꝫ qui secũ ire appetebant elegit numero quattuor & quinquaginta. Ex eis clarissimi erant. Castor & pollux hercules Telamon Orpheus. Athlante schineis: præterea thespesii filii: & ipe nauigii auctor Iason. Nauis argos dicta est: ut quidã asserunt scriptores ab argo eius architecto: qui etã inter nauigandum eius refarciendæ curam cæpat. Vt alii ab eius uelocitate: quã antiqui argon appellabant. Hi omẽs ducẽ sibi præfecerunt herculẽ ueluti oĩum iudicio fortitudine & uirtute præstantiorem. Deinde ex colcho nauigante acto ac samo thracia præter gressis tempestate acti ad sygeum troiæ appullere: Cum in terrã descẽdissent: uirginẽ iusta littus uictam ob hanc ut ferunt causã repierunt. Neptunũ tradunt ꝓpter opam ad ædificanda ꝑgama ab eo: ut fabulæ tradũt impensã iratum laumedonti regi: e mari cæte in terrã misisse: A quo ma-

tiriimã incolentes locã coloniq; absumebãtur. Peste ꝑterea quæ terræ fructus corrumperet ꝓpinquos agros afflixit. Omnibus ea calamitate territis cum tantis malis salus quæreretur: laumedontẽ dicunt ad Apollinem destinasse quæsitũ rebus aduersis remedia. Responsũ est ab oraculo: neptuni iram causã maloꝝ esse: quæ mitigaretur: si puerum troiani sorte ductũ cæte traderẽt uorandum: itaq; singulis in sortẽ cõiectis cum in hesionem sors regis filiam cecidisset. coactus est laumedon natam in littore uictam belluæ futuræ cibum exponere. Interim argonautis in littus descendentibus hercules uisa puella: cum rei causam cognosset: uincla dissoluit. Inq; urbem profectus regi obtulit se id mõstrũ interfectuꝝ. Laumedon accepta oblatione equos illi in uictos dono se daturum cum spopondisset Cæte ab hercule periit hesioni oblata conditione herculẽ ne liberatorem sequitur in patria remanere mallet: cum hercule ab ire elegit non tã uitæ beneficio: q̃ timore: ne iterum prodeunte cæte ad idẽ suppliciũ destinaretur. Hercules & dõis: quibus honorifice cumulatus fuerat: ac equis hesione neq; penes laumedontem quoad reuerteret ex colcho relictis cũ argonautis ad destinatum certamen profectus est. Magna interim tempestate cohorta cæteris salutem desperantibus solum orphea tradunt religionis peritum uota pro salute samothracibus fecisse: extemploq; tempestate sedata: cum duo astra supra pollucis & castoris capita cecidissent: omnes eo miraculo stupentes credidisse deoꝝ ꝓuidentia se a piculis exẽptos. Quo facto contigit ut quos postmodum maris agitaret tempestas samothracibus uota pro salute facerent: astraq; apparentia ad Castorẽ pollucemq; referrẽt. Inde sedato mari in thraciã ad regnum phinei trascendentes duos adolescentes offenduut: qui uerbetibus cæsi ut uiui in terram effoderentur pœnam expectabant. Filii hii erant phinei Cleopanæq; quam ex orithia Erithei ac borea natam ferũt: Verum odio ac falsis nouercæ calũniis inique a parente ad eas dãnabantur pœnas. Duxerat uxorem phineus Ideam dardani scytarum regis filiã: cuius amore captus uolunrati eius assentiebatur. hnic nonercæ in gratiã matris priuigni ira moti uim intulerunt. Argonautis ad rem nouã stupentibus aiunt adolescentes inter tormenta ab eis ueluti diis auxilium imploraſſe: & simul cãm dixisse paternæ iniquitatis: orãtes ut se ab iniqua eriperent sorte. His phineus cũ occurrisset uetuit ne quid cõtra suum decretũ uoluntatẽq; agerent. nullum enĩ patrẽ ait de filiis sponte supplicium sumere: nisi amorẽ in liberos paternũ magnitudo sceleꝝ superaret. Interĩ qui cum hercule in naui erant horeades cleopatræ fratres tradunt ꝓpter cognationem primos e naui auxiliũ adolescentibus tulisse: eisq; a uinclis liberatis obsistentes tãtum occidisse

barbaros. phineus ad pugnã cum uenisset barbaris auxilia ferentibus her culem ferunt acriter pcæteris pugnantẽ & ipso phineo & pluribus áliis ob truncatis captaq; regia & liberasse cleopatrã & filiis paternum regnum re stituisse: quibus de nouerca supplicium sumpturis suasit hercules: ut ad patrem in scythiam mitterent rogarentq; ut ipse ob filiæ in se iniurias pu niendæ auctor esset. Quo facto scythia natam morte mulctauit: Cleopa træ filiæ apud thracas suæ modestiæ gloriam tuleræ. Nõ ignoro te quos dã priscaꝝ regꝝ scriptores tradere filios a patre phineo excetatos & phine- um quoq; aborea priuatum usu herculẽ pterea ad hydriã in asciam ascẽ dentem ĩ eis locis ab argonautis relictum. Dissentiunt sane in historia pri scis rebus recensendis: ut haud mirãdum sit: si quis ueteris historiæ au- ctor a poetis reliquisq; scribentibus quandoq; discrepet. Verũ phineidas tradunt regno cleopatræ matri e pmisso thracia cum argonautis ĩ põtum pfectos: Ipos aũt nauem ad tauricã applicuisse ignota incolentium feri- tate. Mos enĩ erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dia- næ sacrificare. Apud quos aiunt Ephigeniã postmodum huius deæ sa- cerdotem captos hoies ad eius arã mactare solitam pſens postulat histo- ria: ut causæ huius aduenas sacrificãdi ritus referãt a ñobis pſertim cum ad argonautaꝝ transitum hic maxime locus spectet. Solem ferunt duos pcreasse pueros. Oetã ac persen. Oetã icholco regnauit In taurica perses crudeles ambo efferiq;. F perse hecate horta est superãs audacia ĩmanita teq; patrem. Vteq; cruciatu hominum leta eos p feris appetere sagiptis cõ sueuerit. Sed ad uenena mortifera cõficienda sũmum studium operãq; ĩ pendens prima acconitum inuenit. Vim naturamq; cuiusq; ueneni ĩ cibis quos aduenis dabat experta: His rebus admodum edocta primũ uene- no patrẽ sustulit. Deinde regno assumpto templum statuit dianæ cui na- uigantes hospites sacrificabat existimans ea crudelitate suum nomen cla rius fututum. post hæc nupsit oetæ genuitq; liberos tres Circem Medeã & Eigialeum Circe ad omnis generis uenenoꝝ curam uersa multarũ her barum rãdicumq; uarias uires mirabilesq; reperit. Et q̃is a matre hecate ĩ plurimis instructa esset tamen multis ab se de nouo adinuentis omni- bus in eã re præstitit. Hæc sarmatarum regi quos quidam scythas dicũt cum nupsisset primum ueneño uirum abstulit. Deinde regno capto mul ta ui crudelitateq; subditos uexãuit. Q̃ uibus rebus regno expulsã quidã scriptores ad oceani quandã desertã insulam cum mulieribus quæ eam secutæ erant: confugisse. Q̃ uidã ad italiã uenisse tradunt: inq; eo pmon torio: quod nunc quoq; ab illa circeum uocetur resedisse. Medeã quoq; tũ a matre tũ a sorore singula ueneficia edoctã diuersis moribus uixisse

ferunt. Nam & hospites eripiebat a uitæ discrimine: & sæpe apud patrem
precibus & gratia pro danatorum salute intercædebat. Quandoq; ipsa
met ex custodia captos dimittens. Oetã ferunt tum sua natura: tum uxo
ris suasu crudelẽ necandoq; hospitum consuetudinẽ seruasse Medeam ue
ro cum magis in diem esset parentum aduersa crudelitati ab œta ob filiæ
timorem in liberã custodiam destinatã: Illa ad solis templum: id in littore
situm erat: cõfugit. Quo tẽpore argonautæ a taurica ĩ pontum noctu
delati ad templum puenere. Ibi medeam iuxta littus ambulantem cum ĩ
uenissent: ab ea de hospitum cæde edocti uirginis humanitatem collau-
darunt. Deinde aduentus sui cã medeæ palam facta illa ĩminens a patre
periculum crudelitatemq; in hospites ut cauerent admonuit. Cõmunica
to cõsilio medea se adiutricem ad perficiendum certamen ꝓpositum pol
licita est. Iason iure iurando data fide uxorẽ sibi illã quoad uita supstes
esset futuram spopondit. Tum noctu argonautæ relictis templo custo-
dibus cum Medea ad uellus aureum ꝓfecti sũt. De quo ut apertius scri
batur præsens historia nequid ex his ommittatur: quæ ad ipsius cogni-
tionem spectant requirit. Frixum athamantis aiunt nouercæ insias decli
nantẽ una cũ sorore helle egrecia fugisse. Transfertãtibus illis iuxta quod
dam deoq; oraculum ex europa ĩ asiam sup aureo ariete uirginẽ ĩ mare de
lapsam dedisse hellesponto nomẽ: phrixum ĩ pontum ꝓficiscẽtẽ delatum
in colchida: qui cum secundum oraculum ãrietẽ sacrificasset pellẽ ĩ tẽplo
Martis suspendit. Postmodum Oeta ĩ ponto regnãte respõso datum est
illum tunc mortẽ obiturum: cum externi nauigio delati aureum uellus su
stulissent. Hac ex causa tum uero ĩnata crudelitate ostenrauit se hospites
sacrificare: ut diuulgata tanti sceleris fama externi oẽs eũ accessum abhor
rerẽt: Tẽplum quoq; muro circundedit custodesq; plures apposuit ex tau
rica accitos: de quibus a græcis mirandæ fabulæ finguntur. Decantatum
enim est tauros ignẽ spirantes circa tẽplum esse. A dracone insup custodi
ri uellus. Verum tauroq; nomẽ custodum a robore traductũ ẽ a crudelita
te uero cædis hospitum tauros ignem efflare confictum: Modo simili cũ
templi custos draco appellaretur traduxerunt poetæ admirandas stupẽ-
dasq; eius animantis fabulas. Similiter & de phrixo quoq; fabulæ confi-
ctæ sunt. Quippe nauigasse eum ferunt quidã in naui: cuius in prora si
gnum fuerit arietis. Quod helles moleste ferens cum ĩ spõda nauis icũ
beret ĩ mare decidit: alii tradunt Gãbrum scythaq; regem incholcos quo
tẽpore phrixus cũ pedagogo captus fuerit aduectũ: cũ adolescentem dile-
xisset dono illum ab œta accepisse: eumq; ut legitimum ab se filium edu
catum regni heredem relictum. Pedagogũ: is: aries uocabatur: sacrificatũ

diisteiusq; pellem a cădauere euulsă de more templo fuisse affixăm. Dein de respolo tradito se tunc morituq; cũ aduentãtes hospites arietis pellem sustulissent: regẽ aiunt adhibitis templo custodibus eã quo diligentius seruaretur deauratse. Sed hæc legentibus suo arbitratu iudicare licet. Cæ terq; medeã tradunt argonautas ad templum deduxisse martis longe ab urbe Sybari colchoq; regia stadiis septuaginta. Accedentem ad fores tem pli medeã appellati taurica linguã ab ea milites apertis ianuis ut regis filiã introduxerunt: argonautæ tẽplum simul ingressi eductis ẽsibus cum plu res ex barbaris occidissent: aliis improuisa re territis diffugientibusq; ere pta aurea pelle euestigio ad nauem reuersi sunt: Medea draconem pellis custodiæ icubantem semperq; ut fabulæ ferunt uigilẽ ueneno perimens una cum iasone mare conscendit. Re ab his qui diffugerunt Oete nuntiã ta asserunt eum cum his qui ipromptu erant militibus græcos insecutũ plures iuxta littus cõperisse: Quibus cum primo impetu pugna cõmissa iphitus Euristei qui herculi certamina iperauerat frater cecidit. Cæteri de inceps cum suis auxilio accurissent instaurato certamine rex est a melea gro excisus. Supantibus græcis reliqui colchoq; in fugam uersi magna ex parte interiere. Optimus tamẽ quisq; uulneratus est. Iason laertes athlãte ac Tespiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbisq; curauit. Deinceps cum recupata ualitudine nauigassent: iam medium ponticum mare tenentes igens tẽpestas magno cum piculo adorta est. Tum ab Or pheo quemadmodum antæa uoto Samothracibus facto quierunt uenti apparuit quoq; iuxta nauẽ maritimus glaucus: qui duabus noctibus totidẽq; diebus cõtinuo nauem comitatus: & futura herculi certamina & im mortalitatẽ ꝑdixit. Tindaridis uero ꝙ dioscuri uocarentur: deoq; honores ab hoĩbus essent cõsecuturi. Denicq; cum cẽs argonautas noĩe appellas set: dixissetq; uotis orphei ab diis se missum: qui eis futura ꝑdiceret: con sulere se illis ait: cum primum in patriam uenissent: uota diis persoluerẽt pro salute iam bis ab illis suscepta. Argonautæ cum ad hostium ponti ꝑ uenissent: ad oram appullere: cui tunc imperabat byzantus: a quo urbs byzantium ẽ appellata. Ibi erecta ara cum diis uota ꝑsoluissent: locũ cõse craruntquẽ etiã nunc: nauigantes colant. Deinde mare ingressi ꝑ ꝑpon tidem helle pontumq; ad troiã delati sunt. Hic hercules fratre Iphido ac Telamone ad ciuitatem missis hequos esionẽq; iuxta ꝑmissa postula tũ. Tradunt laumedontẽ oratores captos transisse icarcerẽ: reliquos argo nautas per ĩsidias occidere uoluisse. Cuius rei omnes prærer priamum fi lios adiutores se præbere. Hic solus contradixit: asserens seruandã eẽ hos pitibus promissoq; fidem: atq; equos sororẽq; esse tradendos. A qua sen-

tentia cũm auerſi eſſent: ferũt priamus duos incarcerem ad Telamonẽ enſes clam detuliſſe: narrataq; patris uoluntate extitiſſe eis cauſa ſalutis Nam illi cuſtodibus interfectis ad mare fugientes expoſito ſingulatim ſociis laumedontis conſilio una cum eis regi qui cum militibus ex urbe ſe aduerſus prodierat occurrerũt. Acri certamine cõmiſſo cu argonautæ uirtute ſuperiores eſſent ferunt herculem præcæteris fortiter pugnantem & occidiſſe Laumendontem & primo ĩpetu urbe capta in regis inſidiaz cõſcios animaduertiſſe: Deinde priamo ut uiro iuſto amicoq; regno tradito cum reliquis argonautis diſceſſiſſe. Nõnulli ex antiquis tradũt poetis ab hercule non cum argonautis: ſed ſolo cum nauibus ſex equorum gratia profecto troiã deletam. Quod & homerus uidetur in ſuis carminibus ſẽtire: ſcribens herculem equorum laumedontis gratia ſex propiis nauibus & uiris paucis ciuitatem abſe expugnatam cæpiſſe. Argonautas a troia tradunt ĩ ſamothracia ĩde latos redditis magnis diis uotis itez in tẽplo poſuiſſe phialas: que hucuſq; ſeruantur. Eorum reditu adhuc apud theſſalos ignoto diuulgatã aiunt eſſe famam omnes qui cum Iaſone in põtum nauigarant occidiõe occiſos eſſe. Itaq; pelias tẽpus eẽ raptus cæteros quorum erat priuare regno primo iaſonis patrẽ ſanguiuẽ tauri bibere cõpulit Fratrem promachũ adhuc puerum occidit. Amphinomes mater mortĩ deſtinata uirili animo rẽ auſa memoratu dignam. Cũ ad interiora regiæ confugiſſet orans deos ut tantæ impietati merita præmia darent: enſe pectus tranſfixit. Hoc pelias pacto omni iaſonis progenie ſublata cito ſuoz ſcelerum pœnas luit. Nam cum iaſon in theſſaliam ad ormum haud longe ab Iolcho locum urbem egredientibus occultum noctu appulliſſet: impiam ſuorum cognouit cædem Argonautis ſuam operam ad tantum ſcelus ulciſcendum pollicentibus omniaq; ſubire paratis diſcrimĩa hud parua inter eos dubitatio incidit: ſubito ne ui in urbem irruẽdum eſſet: deq; iprouiſo rex armis appetendus: an arceſſendi a ſuis milites: communiq; bello res eẽt agẽda? Haud. n. poſſibile fore ab tribus & quĩquaginta uiris ſuperari regem poſſe: cui plurimæ auxilia urbes ferrẽt. Cũ hæc agitaretur fertur medea pollicita eſſe ſuis le peliam necaturam dolis: regiamq; ſe illis ſine piculo traditurã. His uerbis admirati omẽs cum modũ ſui cõſilii quærerent reſpondiſſe medeã dicunt ſecũ attuliſſe plura mirandæq; uirtutis uenena tum a matre heccate: tũ a Circe ſorore: quibus nũq; antæa ad hoĩum pniciem uti uoluiſſet reperta. Nunc uero eoz cauſa facile ſe id ſcelus peliæ: ſi uelint: ulturam & ſimul quæ actura eẽt ſingulatim cũ prædixiſſet: ſa regia inſuper maritimæ ſpeculæ cuſtodibus ſignũ pfectæ rei ſe daturã aſſeruit fumũ die: noctu ignem. Igitur parata caua dianæ imagie

uaria uenenoꝝ genera in ea abscondit. Deinde capillos suos quibusdam medicamentis canos reddens ita faciem corpusq; rugosu effecit ut aspicientibus quædam senior annu uideretur. Sumpta deide quã stupendo quodã apud uulgus mõ cõdiderat dianæ statua ī urbẽ ꝓfecta omnes ad superstitionẽ cõmouit. Cum ueluti fanatica uideretur singulis ꝑ uicos ad spectadum cõcurrentibus hortabatur ut pie deũ susciperent colerentq;. Accessisse enim eã ab hyperboreis & regis & ciuitatis bono. Cũ singuli deam sacris uenerarentur uniuersus tanq; debacchatus populus medeam in regiam deduxit. Hæc res & peliæ superstitionem iniecit & filiæ in eũ stuporem medeæ præstigiis deductæ sunt: ut ꝑsuaderentur præsentẽ deã fœlicitatem regiæ præbiturã. Afferebat enī dianã a draconibus ꝑ ãerem delatam magnã orbis partem circuisse Vt aũt ꝑpetuo coleret elegisse omnium regum piissimum. Mãdasse insuper sibi deam ut senectam peliæ quibusdam pharmacis ablatam in adolescentiã uerteret multoꝝq; annorum uitam beatam diisq; acceptã præberet. Ad quæ uerba cum rex uelut miranda ostupescere iussit Medeam in se ipsa: ut fides ei haberetur: quod dixerat experiri. Illa petens ut pura ab una ex filiabus afferretur: aqua: cum se in thalamo inclusisset ūxissetq; corpus herbaꝝ uiribus ī priorem ætatem restituta ẽ. Quæ res & regem & omnes qui id aspexerant ad stuporem ꝑduxit. Videbatur enī nõ nisi deorum quadam prouidẽtia senectutẽ in uirginis ætatem pulcherrimæq; fuisse cõuersã. Fecisse quoq; asserunt eam quibusdam incantationibus ut draconum species dea ꝑ aerẽ ab hyperboreis uecta apud peliã diuertere uideretur. Hæc cum præter naturam putarentur humanam cũq; pelias plurimi Medeam faceret: existimaretq; illam uerã loqui aiunt oĩbus singulatim filiabus mandasse: ut uoluntati ĩperioq; medeæ parerẽt. Non enim decere regis corpos seruorũ manibus tractari: sed filiaꝝ obsequio deoꝝ beneficio potiri. Diligẽter igitur filias obsequi medeæ imperauit: quicquid circa sui corporis curã mãdaret. Sequente nocte cum pelias domitum isset: aiunt dixisse. Medeam necesse esse: ut pelliæ corpus in uase æneo coqueretur; Quod cum acturæ essent uirgines una experimẽto aliquo fidẽ uerbis suis fieri postulauit Aries aderat multis annis domi nutritus: quẽ uirginibus pollicita est si illum prius decoxisset: magnuũ se postea restiturã. Cum uirgines ãnuisset ferunt medeam arietis decoxisse corpux in frustra diuisum ac uenenis ꝙbusdam ex lebete agni speciẽ eduxisse. Quo facto fides medeæ habita adolescentes omnes præter Alcestem quæ impietatẽ facti abnuit ad iterficiẽdum peliam induxit. Tum medeam dicunt ne peliæ corpus aut incideret aut coquerẽt edixisse. Simulans uero prius uotum lunæ esse facien

dum uirgines ſupra culmen regiæ cum lampadibus aſcẽdere ſecũ iuſſit Ibi colchorum lingua longa ad terremdum tẽpus oratione habita ſignũ dedit argonautis rei cõficiendæ tẽpus adeſſe. Illi igne e ſpecula cõſpecto exiſtimántes regem defunctum curſu urbem petentes mœniaq; ingreſſi ſtrictis enſibus ad regiã profecti ſunt uigilibus qui obſtiterãt interfectis. Virgines quæ antæa ad decoquẽdum patrẽ e tecto deſcenderãt Iaſõe cæteriſq; argonautis in regia præter ſpem conſpectis ſua calamitate admodum afflictabantur. Neq; enim Medeæ facinus ulciſci poterant neq; erratũ ſuum corrigere. Itaq; ſibi mortem cõſciſere uellent. Iaſon earum miſertus appoſito reuocauit ſolatus nõ ſponte eas erraſſe uel malitia ſed errore deliquiſſe. Oẽs deinde benigne cõſanguineas allocutus bono aĩo eſſe iuſſit populo ad contionem uocato culpã geſtoq; in peliam reiecit. Se. n. minori ait q̃ paſſus eſſet pœnã ꝓpores iniurias ultum. Se peliæ cuilibet filiorum paternum regnum traditurq;. Filiarq; uero pro earum dignitate curam ſe habiturum ſpopondit. Quod & paulo poſt effecit egregiis eas deſpondens uiris. Nam alceſtem priorem filiam nuptui poſtmodum dedit Admeto feriti Theſſalo. Amphinomen Arobremõi Leõtei fratri Euadnem uero œneo cephali tunc phoceorum regis. His actis cum argonautis ad Iſchinum poloponneſi nauigans ſacra fecit neptnnno: cui nauem argo dedicauit. Cum ingẽs eius fama eſſet apud corynthiorum regẽ Creontẽ ad eum diuertens ſecum uitæ reliquũ tempus egit corinthi. Cogitãtibus argonautis in patriam abire herculem ferunt hortatum eſſe ad res magnãæ fortunæ obeundas. adegitq; ut iure iurando pollicerentur alteriq; alteri ſi opus eſſet auxilio fore. Elegiſſe autem clariſſimum græciæ locum ad ſtatuenda certamina concurſuſq; hominum celebrãdos. Idq; certamẽ maximo deorum Ioui olympio conſecraſſe. Cum argonautæ omnes ĩfœdus cõmunis præſidii iuraſſent: inſtituendorum cura herculi demandata illum elegiſſe aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iuxta alphei flumen. Vnde iuxta eum loca maximo deorum ſacrata olympia ab eo appellantur. Cum equõrum certamen paleſtramq; inſtituiſſet modo certaminum ſtatuto urbes propinquas ad deorum ſpectacula exciuit Ex certaminum gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum uulgata græcorum omnium qui clari eſſent eo cõcurſus fuit plurimis quoq; uariis ex urbibus herculis amicitiam ſecutis cum ſinguli eius uirtutem bellicamq; diſciplinam ãmirarẽtur. Ideoq; ultro ſe comites periculorum obtuliſſent: perbreui optimum exercitum confecit. Quo omni peragrato orbe ob plurimã in homines collata meritã ĩmortalitatem meruit: poetæ uero fabulis aſſueti miranda quædam canentes herculem ſolum abſq; ar

mis fabulantur decantata orbis monstra perdomuisse. Sed de his antea scripsimus. Nunc ad Iasonem reuertamur. Huc corinthi tradunt cum annis decem cum medea uixisset genuisse ex ea filios priores duos dedimu Thessalum Alcymeum. His posteriorem tertium Tisandrum quo tempore aiunt medeam magno in honore non solum propter speciē q̄ eminebat: sed propter prudentiam cæteraſq; quibus ornata erat uirtutes a uiro habitam esse: paulatim deinde ætate decorem formæ auferente Iason glaucæ Creontis filiæ amore captus uirginem nuptui a patre petiit. Annuente creonte certumq; nuptiarum statuente diem Iason medeæ nitit̄ spontaneum diuortium suadere. Ait enim cupere se illam uxorem ducere non in eius contemptum: sed ut filios suos in domum regiam ea cognatione introduceret. Egre uerba hæc ferente medea deosq; testes iuramēti præstiti appellante, Iason susceptī beneficī oblitus creōtis filia uxore sumpta medeam urbe expulit. Illa cum a recessu diem unum a creonte petisset noctu regiam ingressa certis mendicamentis immutata faciem domū icendit radice quadam a Circe inuenta ea uirtute ut incensus ignis nē qret extingui. Repente conflagrante regia Iasonē exiluisse tradunt glaucā creontemq; igne absumptos. Quidam scriptores uolunt medeæ filios dona quædam sponte attulisse uenenis illita: quæ cum illa corpori applicuisset: & incidisse in morbum & patrem auxilium filiæ ferentem cū corpori illius hesisset eu estigio expirasse. His haud quaquā aqescēs medea inq; Iasonis ultionem intenta adeo ira amor crudelitatisq; in ea exarserāt postq̄ illum flammas euasisse cognouit animum morti filiorum in patris calamitatem adiecit. Omnes uno qui aufugit excepto natos iugulauit: eorūq; corpora sepeliuit in Iunonis tēplo: deinde fidissimus sociis fugæ assumptis medea nocte ex corintho fugiens thebas ad herculē uenit Hic eorū quæ in colcho promissa erant sponsor factus se ei auxilio futurū iuxta datā fidem promisit. Iason filis uxoreq; priuatus censentibus omnibus eum iuste plecti cum doloris uim ferre non posset sibi mortem conscriuit. Corinthii casus atrocitate ostupefacti cum de sepulchro puerorum dubitarēt ad Pythium quid de adolescentum corporibus agendum esset consultū misere. Mandatum adeo est sepeliri eos in Iunonis templo atq; heroum honoribus coli. Quo facto aiūt Thessalum qui cedent maris effugerat in corinthum rediisse. Deīde in Iolchum Iasonis patriam reuersum ubi cum reperisset pelei filios recenter interisse regnum generi debitum suscipiens subditos ex suo nomīe thessalos appellauit. Nec uero ambigo de thessalorū nomine non idem sentire omnes: sed uarias ferri opiniones de quibus postmodum suo loco differemus. Medea cū thebis her-

culem in insaniam uersum ab eoq; filios occisos reperiret medicamentis illum ab eo morbo liberauit: Deinde cum euristei præceptis herculi parendum esset omni eius auxilii spe amissa athenas ad ægeum pandionis confugit. Ferunt quidam ab ægeo cognitã filium genuisse medum qui post modum mediæ imperauit; Alii ab Ippeo creontis accusatam omniq; absolutam. Deinde cum Theseus ex trizeno athenas transisset de ueneficio accusatã fuisse: exq; athenis migrare compulsam. Verum pollicẽte ægeo se eam tuto quo uellet missurum phœniceam elegit: quo & delata est. Inde ad superiores asiæ partes transiens cuidam clarissimo hesit regi. Ex quo filium peperit medum: qui post patris obitum regno succedens & rex fuit egregius: & populos ab se denominauit medos. Tragedi postmodum miranda quædam de medea uariaq; ediderunt. Quidam in gratiam atheniensium medeam aiunt susceptam ex ægeo medum incolchos aduexisse incolumem Cumq; eo tempore æta a fratre perseo regno ui pulsus esset medeæ opera quæ perseum sustulit medum regno potitum. Auctis deinde regni uiribus medũ plurimis asiæ locis: quæ supra pontum est peragratis subiecisse eam quæ ab ipso media sit appellata. Recensere autem quæ de medea scripta sunt singula & longum esset & miuime necessarium. Verum quæ de argonautis super sunt prioribus adiiciamus. Non enim pauci tum ueteres tum poste riores scriptores inter quos est & Timeus tradunt. Argonautas post captum aureum uellus cum æta nauibus hostia ponti obsedissent rẽ mirificam fuisse aggressos & historia dignam. Nauigantes enim per flumen tanaim ad eius fontes iuxta quendam locum naui per terrã ad alium fluuium tracta in oceanum uersus arctum per eins decursum delatos ferunt. Postmodum terra a sinistris relicta cum ad gadeS peruenissent nostrum mare ingressi ad patriam reuerterunt. Horum uestigia feruntur q; iuxta occanum habirantes inter deos præcipue pollucem & castorem colunt. Traditum enim esse illis a priscis usq; temporibus hos deos præsentes in oceano nauigantibus adesse. Esse quoq; iuxta oceanum loca: quæ uaria tum ab argonautis tum ab ob scuris nomina sumpsissent. Epirus insuper: quæ est intra gades expS sa reditus illorum continet uestigia. hi iuxta tyrrenum nauigãtes ad insulam uenere: quam dicunt ethaliam: ubi optimum eorum locoꝝ portum ã naui quod nomen ad hæc tempora permansit argoon appellarunt. Similiter iuxta tyrreniam portus obtingentis procul a roma stadiis telamon est cognomiatus. Insuper iuxta formias italiæ

cetã dicta caieta eſt. Poſtea in ſyrtes uento acti cum ã tritonõ libyæ rege naturam eius pelagi percæpiſſent declinato periculo tripodem ei æneum dono dedere litteris priſcis inſculptum: quod adhuc apud heſperios ſeruari dicunt. Neq; uero omittendum uidetur: quod quida ſcriptores pro uero tradunt argonautas per hiſtrum nauigantes ãtq; ad eius fontes delatos poſtea ad ſinum ãdriaticum peruẽniſſe: Hos tempus redarguit exiſtimantes hiſtrum pluribus hoſtiis ĩ põtum defluentem: eumq; qui in adriam deſcendit ãb eiſdem lõcis de curſus initium ſumere. Romanis cum his gentibus bellumq; hiſtrũ incolunt gerentibus eius fontes quadraginta ſtadia à mari procul inuenti ſunt. Verum nominis fluuiorum ſimilitudo cauſam erroris ſcribentibus dedit. Argonautarum herculiſq; geſtis a nobis deſcriptis filii quoq; receſcendi ſunt. Hi poſt herculis obitum apud regem Ceycum in trachina conſedere. Cum illus aliiq; fratres quidam iam uiri euaſiſſent: ueritus Euriſteus ne cum omnes ad eam ætatem perueniſſent ſe ĩperio mycenarum priuarent cupienſq; omnis eos græcia pelli: Ceyco niſi & heraclidas & licymnii filios Iolaum inſuper ac omnes archades qui cum hercule militaſſent eiiceret bellum indixit At ipſi euriſteo impares uiribus decreuerunt ſponte trachinam relinquere. Adeuntes plures ciuitates: quæ præclaræ erant rogitãteſq; ut ſe in urbem reciperent cæteris timore recuſantibus a ſolis athenienſibus inſita humanitãte ſuſcepti ſunt tricyrintho illis urbe quæ tetrapolis nominatur ad habitandum conceſſa. Poſtea cum herculis filii omnes ætate natura eſſent prudentia adoloſcentibus ut ab herculegenitis innata Euriſteus eorum incremento inuidens magno exercitu aduerſus illos profectus eſt. Heraclides athenienſium præſidio fulti Iolaum theſeum illumq; duces belli conſtituentes acie Euriſteum ſuperarunt. Multi in ea pugna Euriſteum ſecuti occubuerunt ipſe curru fugiens ab illo herculis filio occiſſus eſt. Filii quoq; Euriſtei in ea pugna omnes cecidere. Heraclide poſt Euriſteum inſigni prælio deuictum mutuo conſilio auxilioq; aduerſus peloponneſum duce Iolao mouerunt bellũ. Atreus poſt Euriſtei obitum capto mycenarum regno aſcitiſq; tegeatis ãc quibuſdam aliis belli ſociis herculiſ filiis occurit. Apud iſthmum cum utriq; exercitus conueniſſẽt: Illus hoſtẽ quicũq; is eſſet ad certamen ea conditione prouocauit: ut ſi ip̃ſe uiciſſet euriſtei regnum filiis herculis cæderet. Si uero occubuiſſet heraclides fœdus ſeruãtes ĩ corynthũ redirẽt: paulo poſt licymnius cũ filiis herculis ac triptolemo ãpud argeos ſpõte illos ſuſcipiẽtes mã

fit. Reliqui qui in tricorynthо relederãt decurſis ex pacto annis i peloponneſum tranſierunt. Quorum res ſuo referentur tempore. Alcmena thebas profecta cum euanuiſſet a thebanis deorum hono ribus culta eſt: Ceteri heraclides repetita ab Eginio Dori filio ei credita patris hereditate apud doreos conſedere. Triptolemum in agris commorantem ferunt licymnio electrionis orta contentione occiſũ. Qua ex cæde ex argis fugiens Rhodum applicuit. Hanc inſulam i colebant tum græci ab Triopato phorbantis filio deducti. Quam il le communi accolarum conſilio cum in tres partes diuiſiſſet: tres in ea condidit ciuitates. Lindum. Iliſum. Camirum. Imperauit autem omni inſulæ ob gloriam nomenq; paternum: ac demum cum Agamenone ad troianum bellum profectus eſt. Poſteaq̃ de hercule filiiſq; rettulimus: locus ſe offert ut Theſei: qui herculis certaminum imitator fuit geſta narrentur: Natus ex ethra pitthei filia ac neptunno in trizena nutritus eſt penes pittheum maternum auum: ac ſigna ꝑ ut ferunt fabulæ ab ægeo ſub petra poſitare cognoſcens athenas ueniꝝ Deinde mare ingreſſus ut herculis uirtutes imitaretur ad ea certamina adiecit animum: quæ laudem & gloriam ſibi eſſent allatura. Et ꝑmum eum qui dicebatur corynetus heſternorum interfectorem ſuſtulis. Hoc uſum cognomine a coryna: quod genus armorum eſt ad ulciſcendum accomodatum. Secundum qui in Iſthmo erat Schinõ qui duas flexas pinus atq; utriq; allagato hominis brachio ſurſum dimittens corpus uidis cerptum maximo cruciatu afficiebat. Tertius fuit a theſeo interemptus in crõmoñe aper ſilueſtris a quo plures interibant uiribus ac magnitudine præſtante. Deleuit i ſuper Scyroẽ habitantem ea loca megaræ: quæ ab eo Saxa ſcyronia uocantur. Hic uiatores cõgebat: ut ſe ipſos præcipiti iactarẽt loco: deductos ſuprã ſcopulum abruptum homines calce in mare iuxta cheIonem ꝑiiciebat. Suſtulit etiam iuxta eleuſiam Cercionem certantem cum præſentibus: atq; ab ſe uictos perimentem. Deinceps procuſtem occidit in eo loco terræ atticæ: qui dicitur Curdalus habitãtem. Hic uiatores cogebat ſupra lectum aliquem aſcendere. Quo ſi longioreſ erant: parte ſupere minente amputabantur: qui uero breuiores pediebus diſtendebãtur. A qua re procuſtis cognominatus eſt. His actiſ athenas ueniens ægeum propter ſigna cognouit. Tum marathoniũ taurum ab hercule ex creta in peInponneſum traductum athenas ab ſe uictum aduexit: quem ægeus ſacrauit Apollini Supereſt ut de minotauro: quo theſei geſta abſoluantur: ab eo interfecto refera-

mus oportet enim temporibus: quæ a nobis explicata sunt contingua quo notior fiat historia describi. Tectamus Dori filii Elleni ex deucalione orti cum eoliis ac pelasgis i creta nauigas insulæ ipauit. Sumpta cret i euxore filiu Asteriu creauit. Quo i creta regnãte iupiter: ut aiũt Europam ex phœnicea raptam supra taurum detulit in cretam. Ex ea tres genuit liberos. Minoem. Rodamantum. Sarpedonem. Asterius deinceps prole carens cum uxorem duxisset Europam iouis adoptatis filiis regni eos reliquit successores. Horum rodamantus cretensibus leges dedit. Minos suscepto regno cum Itonem lictii filiã uxorem cœpisset: genuit ex ea licastum. Hic quoq; cum regnaret in creta Ida corybanti filia uxore ducta secundum minoem genuit: quem nõnulli iouis filium tradunt. Hic primus græcorum parata classe maris imperio potitus est. Cum despondisset pasiphæn solis cretœq; filiam: suscepit Deucalionem: Crateum: Androgeum: & Ariadnem: pluresq; naturales liberos. Androgeus cum athenas consensu athenienslium omnium cõcæssisset ægeo regnante: inq; certaminibus superaret athletas omnes in consuetudinem pallantis filiorũ uenit. At ægeus suspicans ne quando propter. Androgei amiciciam a pallantis filiis auxilio minois regno pelleretur insidiis Androgeo paratis ad spectaculum celebre proficiscentem thebas per quosdam eius regionis accolas circa Inoem terræ atticæ interficiendum curauit. Cæde filii perturbatus Minos athenas uenit supplicium interfectoris Androgei petens Spretis eius uerbis: bellum athenienslibus indixit addita execratione: qua aduersus athenienses siccitatem famemq; impræcatus Siccitate tum atticos: tum reliquam græciam urgente corruptis terræ fructibus belli duces quomodo hæc mala auerti possent deum cõsuluere. Is iussit ad eos æacũ iouis & eginæ asopi filiæ adire iubereq; ut pro se uota faceret. Quibus perfectis siccitas cũ penes alios græcos cæssasset: solos athenienses uexauit. Coacti igitur sũt rursus adeo implorare tantæ remedia calamitatis. Hanc defuturam deum ferunt respondisse: si non pro Androgei cæde minoi quas uellet pœnas didissent: parentibus deo athenienslibus præcæpit Minos puerosl septem totidem uirgines singulis annis minotauro quoad uiueret: uorandos tradi. His datis defecit siccitas: A bello astinuit Minos: Annis septem trasactis rursus cum in regionem atticam cum magno exercitu transisset Minos: ac bis septem pueros petisset: traditi sunt.

Teſeus cum eſſet nauigaturus:acceſſit ad gubernatorem ægeus præ-
cipiens:ſi Minotaurorum ſuperaſſet filius:ut albis uelis portum in
trarent:nigris quemadmodum & antæa in ioniam fecerunt:ſi periſ-
ſet. Teſeus in cretam cum nauigaſſet:Ariadnes Minois filia eius ſpe
cie ad decore capta & conſilium operamq; dedit minotauri occiden
di & laberinthi egreſſum edocuit. Deinde cum ariadne noctu clam
recedens in inſulam appulit aliquando diam nunc uero Naſum uo
citatam. Eo tempore dioniſium ferunt pulchritudine Ariadnis cap-
tum cum a theſeo uirginem abſtuliſſet uxorem illam ab ſe præter-
modum dilectam duxiſſe. Poſt eius obitum propter ſingularem amo
rem honore immortalium dignatus coronam ex aſtris Ariadne i cæ
lo conſtituit. Verum eos qui cum theſeo nauigabant ferunt ægre ad
modum raptum uirginis ferentes propterq; dolorem ægi mandato-
rum oblitos nigris uelis in atticam peruenisſe. Quod ægeus cum
aſpexiſſet exiſtimans Teſeum filium peremptum rem heroicam a-
greſſus ex arce ob dolorem ſemet præcipitauit:poſt patris interitum.
Theſeus regno ſuccedens cõſtitutis legibus populo imperauit:mul
taq; ægit ad amplitudinem ciuitatis ſpectẽtia. In quis illud fuit inſi
gne q; plurimum populum athenas ad habitandum induxit. Qua
ex re uiribus & auctoritate aucta ciuitas græcie pricipatum tenere ui
ſa eſt. Verum ad ea:quæ de theſeo ſuperſunt redeundum Deucaliõ
maior natu filiorum Minois cretæ imperauit:Inita cum athenienſi-
bus belli ſocietate phedram filiam theſeo reſpondit. Qui cũ poſt
ductam uxorem hippolytum ex amazone genuiſſet:in trizenam mi
ſit ſorori ethreæ nutriendum. Ex phedra athmantum ſuſcepit ac de
mophontem:paulopoſt hippolytus cum athenas ad myſteria uenif
ſet a phedra propter pulchritudinem amatus eſt:quo recedente phe
dra templum ueneri in arce:unde in trizena conſpectus erat condi-
dit:Cumq; ad pittheum cum theſeo diuertiſſet hippolyti concubitũ
petiit:Illo ſcelus abnuente moleſte id ferens nouerca athenas reuerſa
hippolytum q; ſe uiciare uoluiſſet: apud theſeum accuſauit. Ille du-
bitans uerum ne crimen eſſet rem ad hippolitum per internuntium
detulit. Ferebat tũc forte equoq; curru hippolytus:Cui calũnia audi
ta labẽti aĩo frena e mãibus exciderũt. Turbati eq excuſſis habẽis cur
rum præcipitem egerunt. Quo effracto hippolytus ueſtibus impli
citus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actã uitam

trizeni deorum illi honores impendere. Teseus his turbatus calamitatibus pulsus patria apud hospitem functus est uita. Athenienses penitentia ducti ossibus thesei athenas traductis: & illum coluerunt pro deo: & templum sibi intra urbem asilum: quod ab eo Theseum dictum est constituere. Nunc de raptu helene deq; perithoi erga proserpinam amore: gestis enim thesei sunt immixta dicendum. Pertho us Ixionis filius defuncta hippodamia uxore polypito filio superstite athenas ad theseum uenit: cuius uxor phedra cum defuncta esset suasit ei helenæ Iouis ac ledæ raptum. Ea tum decimum agebat annum omnes cæteras decore ac modestia excellens. Lacedemonem profecti capto tempore helenam communi consilio athenas aduexere. Deinceps inter eos sorte iacta utrius esset sponsa helena futura: ea tamen adiecta condition: ut is pro quo sors cecidisset: socio coadiutor ad alteram quærendam uxorem foret. Idq; iureiurando cum firmassent: sorte theseo euenit. Quod factum cum ægre ferent athenienses: timens Teseus helenam in Aphidriam unam ex atticis urbibus deduxit: eius cura ethre matri multisq; ex amicis permissa. Perithous cupiens proserpinam uxorem habere consilium cum theseo communicauit. Verum cum propter rei impietatem a proposito eum a uertere conaretur: ubi illum perseuerantem inq; iusiurandi uim a proserpinæ raptum se adigi uidit coadiutorem se præbuit. Cum ad iferos descendissent uterq; ibi captus. Sed postmodum in gratiam herculis liberato theseo peritous apud inferos detentus luit sempiternas sue impietatis pœnas: quidam scriptores tradunt ambos: rediisse ab inferis. Eoq; tempore Dioscuros helenæ fratres cum exercitu Aphidriam profectos capta euersaq; urbe helenam adhuc uirginem captiuamq; ethram thesei matrem lacedemonem uexisse Res postulat: ut de septem ducibus: qui thebas profecti dicuntur scripturi belli causas a principio ordiamur. Lalus thebanorum rex sūpta uxore locasta creōtis filia cum diutius caruisset liberis: oraculo consulto an esset filios habiturus: responsū tulit: nō cōducere sibi prolem habere. Nā q; ex eo prediret filius patrē occisurus esset: aduersaq; fortuna domum funestaturus: post quod responsū præcepit natum infantem traiectis pmum ferro pedibus exponi: unde & œdipus cognoiatus est. Sūptū puerz dōestici cū nō exposuisset: cuidā seruili mulieri noie polibyæ tradere. Cum iam uir factus esset: deū de ifāte expolito cōsuluere statuit laius. Oedipus quoq; a quodā se fuisse expositū certior factus: & ipe pithiā q sui parētes forēt oratū pficiscebatur. Cū ambo apud phocidā

inuicem obuiaſſent:Laiuſq; illum deuiã cædere ſuperbius mãdaſſet.Oedibus ira motus laium occidit inſcius parentem eſſe.Eo tempore tradunt ſphingam beluam biformen ueniſſe thebas:propoſuiſſeq; enigma:quod qui non ſoluerent perirent.Ex quo plures ob rem dubiam interierunt:Soluenti præmium locaſte connubiũ & thebeorum regnum propoſitum erat.Verum nullus excæpto œdipo enigma ſoluere ualuit.Id erat eiuſmodi.Quod animal bipes idem tripes ac quadrupes foret.Cæteris addubitãtibus ſolus œdipus ait homiem id animal eſſe.Quui infans quattuor iret pedibus auctus ætate duobus Iam ſenior factus tribus:nam baculo tanq̃ tertio pede ſuſtentaretur:Sphinga ſuo iudicio uicta ſe ipſam ex loco excelſo præcipitauit.Oedibus ignotam matrem uxorem ſumpſit quattuorq; ex ea genuit liberos Ethioclem:polinicem.Antigonam: & Iſmynẽ.Hii cũ ad ætatem perueniſſent domeſtica impietate cognita œdipum coegerunt ob dedecus non egredi domum.ipſi ſumpto regno fœdere inuicem ſanxerunt.ut ſinguli alternis annis ĩperarent: primuſq; imperii annus Ethiocli cæderet maiori natu.is acto anno petenti ex fœdere renuit tradere regnum fratri.Qua ex cauſa in argos ad Adraſtũ regem confugit.Hoc tempore Tideus œnei cum in calydone Alcatũ licotheumq; nepotes occidiſſet.ex etholia aufugit in argos:His adraſtus benigne ſuſceptis quodam reſponſo motus utriq; filias uxores dedit polynici argiam:diiphylem Tydeo adoleſcentes cum a rege ꝑ barentur magnaq; eorum uirtutis expectatio uideretur:ambos ĩ patriam pollicitus eſt ſe reducturum.Verum cũm cenſeret primũ debere pollynicem reſtitui :ferunt regem ad ethioclem deſtinaſſe Tydeum quinquaginta uiros ab Ethiocle in inſidiis in itinere poſitos occidiſſe:ad argoſq; præter opinionem rediſſe incolumẽ. Hæc adraſtum impuleruntiut quæ ad bellum ſpectabant pararet. Aſciuit aũt ad belli ſocietatem Capaneum:Hippomedontem partheopeum athlantis ſchinei.Suadebant amici polinicisiut ad bellum Amphiarus uates duceretur.At is cum præuideret ſi ei bello affloretiſe periturum idq; propterea recuſaret.ferunt polinicem aureum torquem a uenere Hermoniæ datum Amphiarai uxoriiquo belli ſocietatem uiro perſuaderet dõaſſe.Eo tẽpore Amphiaraus adraſtuſq; de regno diſſidẽtes ad Eriphilis ãphiarai cõiugis adraſti ſororẽ œ diſſẽſionũ iudiciũ rettulerũt.Illa ꝑ Amphiarao ſẽtẽtiã tulitiadiicies ut belli thebis iferẽdi ſocius adiutorq; eẽt.Amphiaraus exiſtimãs ſe ab uxore ꝑditũ ad bellum ſpopondit ſe aditurum.Sed alcmeõi filio imperauitiut poſt

ſuũ obitum eriphilem ꝑimeret: Quòd pãtris mandatum ꝑoſteã executus facti conſcientia in inſaniam uerſus eſt. Adraſtus polynicel ac Tydeus ab bellum ituri quãttuor elegerunt duces. Amphiaraum Capaneum hippomedonta & parthenopeum. Q; ui omnes magno exercitu aduerſus thebas profecti ſunt: Ethiocles ac polynices mutuis uulneribus confoſſi conciderunt. Capaneus magno impetu ſcalil murũ aſcendẽs mortẽ opetiit. Amphiaraus i terræ hiatum cũ curru delatus abſortuſq; nunq; poſtea uiſus eſt. Eodem pacto & reliqui duces omnes præter Adaſtrum multiq; præterea mortales occubuerũt quorum ſepeliendorum facultas a thebanis cum denegara eſſet inſepultos ſinens Adraſtus ad argos rediit. Cum nullus auderet hos tumulis condere ſoli athenienſes qui cæteros uirtute antæibant. omẽs ſepeliuere Hunc belli uitæq; finem ſeptem qui thebas oppugnatũ iure ſortiti ſunt. At uero filii mortem parentum ulturi communi cõſilio contra thebanos mouerunt arma. Dederat reſponſum Apollo eam ſe ciuitatem expugnaturos ſi alcmeonem Amphiarai filium imperatorum ſibi conſtituiſſent. Hic ab illis dux factus deũ & de thebano bello conſuluit & an matrem Eliphilem puniret. Reſpondit apollo utrunq; faceret non ſolum quia monile aureum mater in necem paternam: ſed & peplum quoq; ob filii interitum acceperit. Venerem aiunt quondam armoniæ Cadmi & monile donaſſe & peplum: Ambo hæc habuit Eriphiles. Alterum a polynice: Alterum a Therſandro polycinis quo filium ad expeditionem thebanam hortaretur. Alcmeon igitur cum milites ad bellum plurimos ab argis paraſſet: ab urbibus quo quoq; finitimis accerſito præſidio exercitũ cõtra thebas duxit. Acerrima cum thebanis commiſſa pugna Alcmeõ uictoria potitus eſt thebanorum attritis uiribus multiſq; amiſſis ciuibus cum eſſent impares uiribus omni ſpe deſtituti conſillium a Tyreſia qui diuinator erat exquiſiuere. Hic thebanos ex urbe iuſſit abire. Hoc ſolummodo illos conſeruare poſſe. Iuxta tyreſiæ dicta urbem linquentes aufugere noctu in horam boetiæ quæ tilphoſea appella. Thebæ captæ ãc diruptæ ſunt. Tyreſiæ filiã daphneũ poſtea cum uictores cepiſſent in delphos uoto ſuſcepto miſere oblationẽ deo. Ea diuinandi artem edoctã in delphis degens multo magis eã ſcientia calluit. Itaq; natura admirabilis plurima ſcripſit uarii generis reſponſa. Cuius ex uerſibus homerum poetam ferunt multa adornatum ſui poematis ſumpta tranſtuliſſe. Cum hæc ſæpius dei ſpiritu ferretur: multaq; traderet reſponſa ſybilla ab omnibus cognomi

nata est.nam plenam deo & sybillam esse idem notat. Victores uero urbe direpta in patriam quisq; multis cum spoliis reuersi sunt.Ex thebanis qui intilphosium confugerant.Tyresias defunctus est:quem sui ciues magna cum pompa sepeliuere deorum sibi honores tribuentes.Deinceps aduersus dorienses armis motis pugna superatos ex eorum patria eiecerũt: Transacto paulum temporis quidam ex eis Iunonis sedibus mansere: Quidam athenas profecti sunt.Creonte Menicei regnante patria pulsi paulo post in dorida remearunt in trineo timeoq; & Euboia habitantes. Antæa boetus arnes neptunni filius migrans in eolidem:quæ nunc thessalia dicitur:eos qui secum acceserant boetos uocauit. Sed de Eolidibus paucis dicendum:priscis temporibus cum ex filiis eloi qui fuit ellinis ex deucalione nati cæteri:quæ dicta sunt loca habitarunt:solus minas in eolide regnauit.Eius filius hippotes ex Menalippe eolum genuit.Huius arnem filiam neptunnus cognouit.Qua de re indignatus pater Metapõtio aduenæ qui tum casu aduenerat eo pacto arnem dedit:ut illam in metapontum deduceret:Vbi duos peperit filios Eolum ac Boetum:Quos Metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios: Hi iam uiri facti orta uiuente metapontio seditione regnum obtinuerũt postmodum dissensione inter arnem Autolipen peremere.Eam rem grauiter ferente metapontio illi præparatis nauibus cum matre multisq; amicorum mare ingressi: Eolus quidem ad insulas tyrreni maris appulit quæ ab eo eolides sunt appellatæ ciuitatemq; condidit quam lipara uocauit.Boetus uero ad eolum uenit Aruis partem a quo loco filii nutritus est postmodum eolidis regnum possedit.patriam omnem a matris nomine arnem populos appellauit ab se boetos. Itonus ex boeto ortus quattuor suscepit filios.Hippodamum Electrionem archylicum alegenorem :horum hippodamus Eleum genuit. Electrion Letum:Alegenor elonium:archilycus Protherorem & Archesilaum:qui ad troiam iere boetorum exercitus duces. Nunc salmoneum Tyrumq; & eorum usq; ad Nestorem qui troiano interfuit bello posteros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis est ortus: qui ex eolide cum magna suorum manu profectus constitit in elea apud fluuium alpheum: Vbi ciuitatem a suo nomine Salmoneam condidit sumpta uxore Alcidice elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta Sideram uxorem duxit: quæ Tyream ut nouerca cœpit odisse: Salmoneus ob superbiam atque impietatem contracto subditorum odio Iouis fulmine conflagrauit: Eius deinceps Tyrea filia adhuc uirgo ab neptunno cognita peperit peliam ac neleum: Postmodum excreteo

Amithaonẽ genuit:Feretumq; & Esouem:Cum diem suum obisset Creteus orta inter peliã Neleũq; regni cõtentione pelias iolco finitimeq; regioni ipauit:Assumptiſq; melãpode ac biante.Amytaonis Agleieq; filiis quibusdamq; ex acheis phithiotisq; ac eolibus aduersus pelopõnesum exercitum duxit.Melãpus cum esset diuinaror argiuas fœminas ꝓpter dionisii iram fanaticas ab insani acurauit.Cuius rei gratia Anaxagoras megapẽthi argiuorum rex eum donauit duabus regni partibus. Hic argis cum moraretur Biante fratre consorte regni facto uxorem cepit Iphiniram filiam Megapenthi:ex qua ꝓtulit Antiphatum:Mantum:Biantem:Pronoẽ ex antipharo ac Zeusippo hippocoontis Iocleus Amalceusq; orti sũt.Iocleus hypmestraq; Tespii Iphianirã polibiã âtq; amphianiũ genuerunt Hoc pacto Melãpus ac Bias eoꝝq; posteri argiuoꝝ ipium tenuere.Neleus cum his qui eum secuti erant in Messenem transiẽe accolaꝝ uoluntate cõdidit urbẽ pilum:cui cũ iperaret uxorem sumpsit Chlorem amphiõis thebãi natã:exq; ea duodecĩ filios suscepit.Quorũ senior pydimues extitit.Iunior Nestor qui bello iterfuit troiano & de ꝓgenitoribus Nestoris hactenus.Nunc de laphitis & centauris disseremus Ex oceano ac Teti plures filii secundum fabulas manarũt a fluminibus cognominati: in quis fuit peneusta quo accidit peneũ in thessalia dici.Hic ex nympha creusa liberos suscepit Ipseũ ac Stilbyam:Quã cũ cognouisset Apollo Lapitum ac centaurum genuit.Lapithus locis circa fluuium peueũ ad habirandem lectis cum ibi iparet Eurionẽ asrinoi uxorem duxit.ex qua duos suscepit filios phorbantẽ ac periphantem regni paterni heredes: Populi omnes a laphito laphitæ appellati sunt.phorbas cum in olenũ transcendisset accersitus ab Alectore boetioꝝ rege tunc pelopis uires formidante eleorum regnũ ab eo cepit:Huius filii ægeus actorq; paterno succesſere regno.Periphas alter laphiti natus ex asti agea uxore ipsei filia octo genuit liberos quoꝝ natu maior Antiõ ex melate Amythõi suscepit Ixionẽ Hic ut tradunt dona plurima Esioneo pollicitus despondit eius filiam eliam:ex qua genuit perithoum. Verum cũ Ixiõ nequaq̃ promissa uxori tradidisset esioneus pro iis equos illius cepit:Tũc Ision pollicitus se quæ promiserat daturum accersitum a se Esioneum in foueam ardentem cõiecit.Quã crudelitate cum nullus eam cedem purgare uellet ab ioue ut fabulæ tradũt demũ purificatus iunonẽ stupri iterpellare ausus ẽ.Quare cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interposuisset:Ixion eo cõcubitu centauros genuit.Tradunt tandẽ Ixionẽ sceleꝝ magnitudĩe ab ioue rote alligatum perpetuã post obitum torqueri cruciãtus penã. Centauros nõnulli uolũt ĩ pelio a nymphis nutritos postmodũ equos subagi

ſaſſe:Exq; eis hippo centauros ñatos.Creditum q; ꝑimi equitare auſi ſit eoq; natam fabulã ueluti equi eſſent hoiſq; natura.Hos ferunt tanq; peri thoi cognatos patrem regni paterni ab eo puſtulaſſe.Quod renuẽti bel lum alaphitis illatum eſt:Sed eo ceſſãte poſtmodum:cum ꝑithous hip podamiam deſpondiſſet theſeo ad nuptias ac Centauris uocatis illi uino ebrii fœminiſq; ĩ nuptiis erant uin afferre conati ſunt.Qua iniuria tum theſeus tum laphite ꝓmoti multis centauris ꝑemptis reliquos e ciuitate eiecerunt.Hanc ob cãm centauri una aduerſus laphitas ꝓfecti plures iter fecere.Quibus cedi ſuꝑfuerunt parti ĩ pholoem archadie ꝓfecti ſunt: parti ĩ malea habitarunt.Hi rebus ſecundis elati ex pholoe egreſſi ad ꝑdandũ ꝓpinquos græcos multos ex eis occiderunt:Nunc de Eſculapio eiuſque poſteris referendum Aeſculapius traditur Apollinis coronidiſq; fuiſſe fi lius:Qui natura ingenioq; perclarus medicinæ opera ĩpenſa plurima ua litudini homiũ utila adinuenit.Adeo aũt ꝑitia artis excelluit ut q̃pluri mos deſperantes ſanitatẽ liberaret a morbo ꝓpter eaq; creditus ſit nõnul lis defonctis uitam reſtituiſſe:ob eã rẽ tradunt ipſum apud iouem ab in feris acculatum tanq; eoꝝ ĩperium diminuentẽ.Quod ſemꝑ excitaren tur a mortuis hoĩes illius cura. Eaq; cã exacerbatũ iouẽ flumine Eſcula pium occidiſſe.Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id flumẽ fabricarẽt ĩterfecit.Quo facto indignatus iupiter iuſſit Apollinẽ homini in pœnã ẽrati ſeruire.Eſculapius filios reliquit machaonem & Podalerium:qui ar te paterne dediti cum ad troiã cum agamemnone acceſſiſſent plurimum græcis in eo bello ĩ curãdis ſummo ſtudio uulneribus opitulati ſunt ma gnã ob id gloriã adepti.Meritis quoꝝ ĩmunitas reꝝ oĩum poſt bellum ẽ conceſſa.Sed de his hactenus.Nunc de Aſopi filiabus Eaciq; liberis ſcri bendum Ex oceano ac Thetide fabule tradunt ortos eſſe filios plures ita q̃ bus flumina cognominata ſunt:in quibus Peneus Aſopuſq; extitere:Pe neus in theſſalia ſedem eligens fluuio nomen indidit.Aſopus cum Phli untem ad habitandum elegiſſet:ſumpta in uxorẽ Methopeladonis duoſ ſuſcepit filios Pelaſgum atq; Iſmenum:Filias duodecĩ Iſmenus in boetia habitauit iuxta fluuium quem a ſuo noĩe Iſmenũ cognominarunt.Ex fi liabus Sinopes ab Apolline raptam in eum locũ delata eſt:ubi nuncẽ ur bs ab ea Sinopes dicta.Horum filius Syrus his impauitq; ab eo ſyri ſũt appellati.Corcyra uero rapta a neptunno ĩ eã iſulã delata eſt:quã ab ea di xere corcyrã.Ex his natus eſt pheacus:a quo pheacũ nomẽ cœpit: pheaco filius extitit.Alcinous:qui ulixem in ithacã deduxit.Salamis quoq; a ne ptunno rapta eſt:aduectaq; in inſulam ab ea Salaminam appellatam.Ex ea neptunnoq; genitus Cencheus ĩperauit huic inſulæ clariſq; inter oẽs

ſerpentem mire mag̃nitudinis qui incolis uexábat occidit. Eginá ex phli
unte iupiter rapuit: inq; iſulã aduexit: quæ ab ea eſt Egina dicta. Ab ioue
cõpreſſa genuit Eacum: qui in eá regnauit iſula. Ab eo creati ſunt peleus
& telamon. Hoꝝ peleus diſco iacto iuitus phoeũ fratrem interfecit. Ob
hanc cedem a patre pulſus inq; phithiã theſſalie fugiens ab actoro rege
purificatus: inq; regnũ cũ is liberis careret aſcitus eſt. Ex peleo ac Thetide
Achilles ortus cũ agamẽnone ad troiam acceſſit. Telamõ ex egina abiens
ádiit Salãminã ubi ſumpta uxore glauca Cychrei ſalaminoꝝ regis filiæ
iperauit inſulæ. Glauce defuncta eribiam Alchari athenienſis deſpondit
ex quá ortus Eãtus poſtmodũ troiano interfuit bello. Nũc cũ de pelope
Tãtaloq; atq; œnomao referendum a nobis ſit páulo ſupius hiſtoriam or
dienda eſt. In piſa peloponneſi ciuitate mars ex argina aſopi filia genuit
Onomaũ. Hic unicam filiã hippodamiam appellauit. Finẽ uitæ ab ora-
culo ſciſcitante: reſponſũ eſt tunc ĩ facta illum cõceſſuꝝ cum filia hippo
damia nupſiſſet. Igitur filiæ nuptias ueritus decreuit ut in ꝑpetua aſſer-
uaretur uirginitate hoc maxĩe exiſtimãs pacto uitæ ꝑiculũ ſe uitaturum.
Multis puellã uxorẽ ſibi dari poſtulãtibus illis id ꝓpoſuit certamẽ quo
qui uictus eſſet ĩterficeretur. Victor uirginẽ deſponderet. Equoꝝ ĩſtituit
curſum a piſa ad aram neptunni quæ eſt apud Iichinũ corynthi. Curſus
erat eiuſmodi: Oenomaus arietẽ ioui ſacrificabat. Q..ui uirginẽ poſtula
bat quattuor equoꝝ ferebatur curru. Oenomaus ſacriſ ꝑactis curſu ſeque
batur ꝑcædentem auriga Mirthilo aſſecutũ haſta quam gaſtabat mãu ĩ
terſiciebat. Hoc pacto cum plures equoꝝ uelocitate ꝑmiſſet pelops Tã
tali qui piſam acceſſerat hippodamia. Id cõcipiens cõnubiũ corrupto.
Mirthylo illius opera uictoria uiſus eſt. primuſq; ad arã neptunni pue-
nit. Q..ua ex re dolore actus Oenomaus exiſtimãs adueniſſe reſponſi tẽ
pus ſibi mortẽ cõſciuit. Pelops ſumpta uxore oippodamia piſæ regnum
tenuit. Q..ui uiribus ac ꝑudentia inſignis cũ plurimos ĩ pelopõneſum ac
colas deduxiſſet. eam patriam peloponneſũ ab ſe denomiauit: poſteaq; pe
lopis meminimus: neceſſarium uidetur: ne quid memoria prætereatur di
gnum: ut & tantalum patrem ſuperioribus adiiciamus. Tantalus Iouis
filius diuitiis & gloria inſignis ĩ ea aſiæ parte: quã nunc paphlagoniã uo-
cant habitauit plurimũ diis ob generis clritatẽ charus: poſtmodum fœli-
licitatem ſuã inſolenter ferẽs ĩmortalium ſecreta quæ menſæ cõmunione
uſuq; deoꝝ nouerat palam ꝓtulit hoĩbus. Q..ua ex cauſa & uiuus pœnã
tulit: & poſt obitũ ſecundũ fabulas tormẽtis apud ĩferos inter ſceleſtos
ꝑpetuis punitur. Ex eo & pelops & Niobes orti ſunt. Hæc filios ſeptem
& totidem filias peperit ſũmo decore ꝑſtantis. Tali ꝓle ſupbiens admo-

dum gloriabatur se latonæ præferens numero filiorum iraq; ira motã fabulæ latonã ferunt apollinitut Niobis filios Dianæ ut filias arcu interficerent mandasse. Quibus matri obtemperantibus cõtigit eodẽ tempore: & abũdare filiis niobem & carere. Tãtalus deorum odio cõtracto a paphlagonia ab Ilio troii pulsus est de quo & eius maioribus paucis scribemus. Prouinciæ troadi primus ipauit teucrus ex fluuio Schamandro arq; Idea nympha genitus: Vir quidem egregius: & qui populos subditos tencros ab se nominauit. Teucro nata ẽ filia batea: quã dardanus ioui filius uxorem sumpsit: regnoq; succedens gentem de suo noie dardanam dixit Vrbem pterea sui nominis iuxta littus condidit. Huius erictonius filius primum fœlicitate excelluit & fortunis. Quem & homerus scribit ditissimum hoium. Cui tria millia erãt equi pascẽtes prata. Erichthonio natus est Tros: qui a se populos troadas appellauit: hic tres suscepit filios: ilium assaracum: ganymedẽ. Ilius cãpestria loca ad habitandũ eligens urbem insignem i troade cõdidit ab se Ilium appellatã. Huius filius Laumedon tithonum genuit ac pamum. Tithonus in asiam orientẽ uersus usq; i æthiopiã militans dicitur genuisse ex ida filium nomine Memnonem: qui cũ troianis psidium tulisset: postea ab achille est interfectus: pamus ex hecuba uxore cum alios plures tũ hectorem genuit: qui uir præclarus troiano in bello fuit. Assaracus dardanis iperans Capim genuit: ex quo Anchises natus est. ex que eo & uenere æneas troianoq; clarissimus. Ganimedes oium fortissimus a diis raptus est in pincernã iouis. Deinceps ad dedalũ & minotaurum ad minoisq; aduersus corcalum siciliæ regem expeditionem traseamus. Dedalus genere athenienlis fuit unus ex his: qui erechthidæ dicuntur: natus ex mitiono Eupalami: qui fuit ex athineo Erichthei filio pclarus architectus fuit. Hic multorum auxilio quos sibi adiutores comparauit: quædam miranda efficit uariis locis orbis opera: statuis uero fabricandis adeo superauit omnes: ut a posteris traditum sit: signa ab eo facta cum aspicere atq; ambulare uiderentur spirantia existimari. Ita enim cõpositio mẽbroq; apta erat & suis partibus perfecta: ut oẽs ad admirationem alliceret: priores artifices ita signoq; oculos manus latera crura componebant ut in multis deficerent. Aufugit aũt a patria dedalus iam clarus architectura cædis ob causam huiusmodi dãnatus. Talus adolescens sororis filius ab eo erudiebatur cum ingenii acumie pstaret dedalo primũ rotam qua uruntur figuli adinuenit. Deinde repta serpentis maxilla paruulum cum secasset liguũ imitatus postea dentium serpentis spissitudinẽ serã ferreã fabricauit. Qua in re multum ad architectoq; artẽ adiumenti contulit. Similiter cum reperto torno pluribus i rebus hoibus pfuisset

mãgnã laude celebratus est. Hunc puerꝫ dedalus iuidiã motus existimãs turpe esse magistrũ ab adolescente gloria uinci dolo illum interfecit. Cum puerum sepelisset: dolore mœstus cum rogaretur de eo quẽ sepelisset: serpentẽ respondit. Rem mirandã ducet quis fortasse animal ex quo serræ forma sumpta esset fecisse notam pueri cædẽ. Accusatus omicidii dedalus damnatus ab ariopägitis ad quendã terræ atticæ cõfugit populum: qui ab eius nomine dedali uocitati sunt. In cretã deinde transcendens cũ magno in honore ꝓpter artẽ haberetur in Minois regis amicitiã uenit. Trãdunt fabulæ pasiphæn minois uxorẽ cum taurum ad amaret signum boui simile a dedalo factũ. Eoꝙ modo tauro suppositam desiderio potitã esse. Ante hoc tempus minoem quot ãnis ferũt spectosissimũ oium taurum neptuñno solitum de more sacrificare cum ei taurus esset cæteris pstantior alium sacrificauit deteriorẽ. Quãa ex re iratus minoi neptũnus eius tauri amorẽ pasiphæ iniecit: cui arte dedali suppositа decãtatum fabulis genuit minotauꝝ natura duplici: ut qui usq; ad hũeros taurus cætera homo esset. Ad hoc nutriendum mõstrum aiunt a dedalo laberinthũ fabricatum difficiles habẽtem egressus & insciis penitus irremeabiles. In quo recluso Minotauro septem athenienses pueri totidẽꝙ uirgines singulis annis prout antæa diximus dabãtur. Dedalus iram Mĩois ex boue a se fabricato cõceptam timens abscessit ex creta pasiphæs auxilio nauẽ ad effugiendum pbentis post eum fugiens Iarcus filius cum insulã quandã peteret in mare decidẽs periit: a quo & insula dicta est: & pelagus icareũ uocatum. Ex hac insula abiens dedalus in siciliam appulit: ad ea delatus loca: ubi corcalus ĩperabat: a quo hũaniter susceptus est: ac ꝓpter ingeniũ præstans famãꝙ eius summa beniuolentia habitus. Traduntꝫ quidã: cũ adhuc in creta esset dedalus & a pasiphæ absconditus: Minõem regem expetentem meritas ab eo pœnas cum non reperiretur & naues omnis insulæ scrutari mandasse & simul pecunas pollicitum: si quis dedalum inueniret. At ipse desperato nauis transitu alas summa arte fabricauit: quas cerã cõpactas cum suo filiiꝙ corpori applicuisset: amboꝙ supra mare aduolaret Icarus cũ altius iter tanꝙ adolescens peteret solis æstu cera liquefacta laxatisꝙ alarum iuncturis in mare decidit. Pater ꝓpe mare delatus aliis sæpius madefactis ad siciliam ꝓuenit icolumis: quæ fabula q̃uis uideat miranda tamen eam uoluimus recẽsere. Dedalus apud corcalũ ac sicanos diutius cõmoratus est pclarus architecturæ artis pstantia. Adificauit ĩ insula quædã: quæ adhuc ꝑmanent opera. Nam ꝓpe megarã fecit eã quæ dicitur lymbethra. Ex qua ingens fluuius Alabos nomine in mare propi quum effluit. Iuxta eam quæ nunc est agragantinã in loco qui dicitur ca

micus urbẽ supra petram effecitur quæ expugnari nequeat munitissimã illius ascensu ita arcto difficiliq; reddito:ut aditus tribus aut quattuor uiris custodiretur.In hac urbe Corcalus regia constructa thesauꝝ omnẽ in ea tanq̃ inexpugnabili condidit.Tertio ædificauit in ora Selinutina antꝝ ex quo ita euaporabat ab igne fumus:ut astantibus paulatim sudor ex calore eliceretur:curarenturq; cum uoluptate adeuntium corpora nulla caloris molestia percepta.Est iuxta erycem saxum præceps ꝓruptum: ultra modũ editum:ꝑ cuius abrupta angustũ difficileq; erat iter ad ueneris tẽplum.In eo ducto muro aditum reddidit latiorẽ.Multa ꝓterea a dedalo opera cõstructa in sicilia sunt tempoꝝ uetustate corrupta. Aureum insup arietẽ ueneri & erici posuit ea ingenii arte sculptũ:ut uiuus extimaretur. Interi minos classe potens cognita dedali in siciliã fuga statuit cum bello ꝑsequi ꝑparatis nauibus e creta ꝓfectus in acragantinã appulit:quæ nũc abeo minoa uocatur:Expositis copiis ꝑ nuntiũ a Corcalo tradi sibi. Dedalũ ad pœnã poposcit.Corcalus minoe ad colloqum accito quod postularet se factuꝝ pollicitus domi receptum cũ in balneis lauaretur adeo in longũ tẽpus in thermis detinuit:ut nimio æstu soffocaretur.Eius dein de corpus cretẽsibus reddidit prælata obitus causa:q; i lauacro exlapsum aqua calida perisset.Eius corpus milites magnifice sepeliuerũt:sepulchro ei duplice constructo:Vno in quo posita sunt occulte minois ossa.Aliud palã ædificato ueneri templo:quod multis seculis posteri ut tẽplum ueneris coluerunt.Postea cum acragantĩes regnãte apud eos Thuono urbẽ conderent repertum sepulchrum ossibus in cretã missis demoliuere.Cretensibus qui defuncto Minoe in sicilia absq; imperio remanserant inuicẽ dissidentibus quidam qui sicanis assueuerunt contempta patria in siciliã mansere.Hoꝝ pars ciuitatẽ cõdidit:quam ab eoꝝ rege dixerunt Minoẽ. Pars per littus errans locum munitũ condende urbi elegit:quã a fonte in urbe fluẽte engyam appellarunt.Post captã uero troiam Merionum creti & cum eo cretenses nauibus in siciliã delatos ueluti cognatos in ciuitatem susceperẽ.Hi postea ab ochyra urbe recedentes expugatis nõnullis finitimis eorum regiones possederunt.Aucti postmodũ opibus templum matribus edificarunt præcipuo eas cultu deas multisq; templũ donis honorantes.Has ex creta aiunt ubi maxime coluntur aduectas iouem olim clã patre saturno educasse.Quo merito in cælum sunt in astra:q̃ arctos dicunt transtlare.Hæc & aratus in suo de astris opere confirmat ĩquiens eas ꝓpter iouẽ occulte enutritũ i cælum ascendisse.Neq; uero equũ uidetur haꝝ deaꝝ præsens hoĩbus numen & cultum ꝓterire. Nam eas nõ solum huius urbis accolæ:sed etiã ex finitimis quidã sacris solemnibus & aliis

honoribus celebrant. Q uædã urbes etiam ꝑcioſa uaſa eaꝫ cultui deputarunt. Futurã enim exiſtimant & priuatis & huiuſmodi cultu fœlicem uitã & urbibus diuturnã. Vſq; adeo aũt iſtaꝫ deaꝫ creuit religio ut accolæ ꝑmultis aureis atq; argenteis uſq; ad ſcriptorum tempora donis exornarit. Tẽplum quippe ipſis edificatum eſt ingens ac ſumptuoſum: ad cuius ſtructurã cum loci natura nõ ſuppeteret ab Aſtygitone agyrineorum quæ centum ab eis diſtat ſtadiis ſaxa aduehi magna ipẽſa curarunt. Cũ uero iter quo neceſſe erat lapides ferri aſperum eſſet ac difficile trãſitu ꝙtuor rotarum curribus ad id ꝑparatis centum iugis boum lapides delati ſunt. Sacraꝫ enim pecuniarum copiæ impenſã tanti operis contempſere paulo ante hæc tẽpora erãt eis deabus ſacri boues ad tria millia agri adeo ꝑmulti ut magnum uectigal ꝑberent. Nunc auriſtei acta ſequentur. Hic ex Apolline ac Cirene ipſei filia genitus eſt: de cuius genere quidã itã tradunt. Cum cyrenes apud peleum uirgo educaretur: Apollo eius forma captus raptam uirginem i libyam detulit ad ea loca in quibus poſtmodum ciuitas cõdita eſt ab eius nomine cyrenes. Ex ea filium ſuſcepit Euriſteũ: quem infãtem tradit nymphis nutriendum: a quibus triplici nomine ẽ appellatus. Nomius: Ariſteus: Agreus. Ab his nymphis cum lac coagulare mel atq; oleum cõficere didiciſſet primus ea ĩ uſum hoium traduxit. A poſteris ut deus meritis honoribus ſicut & dionyſius cultus ẽ: ꝑfectum deinceps ĩ boetiã aiunt Autonoem cadmi filiam uxorẽ ſumpſiſſe. Ex qua genitus eſt acteon: quẽ fabulæ ferunt a ſuis cãibus diſcerptum. Cuius rei cauſa eã traditur a nõnullis extitiſſe: ꝙ dianæ cõcubitum cum uenãretur ĩ mõtibus iuxta tẽplum ſitis ãppetierit. Alii ꝙ ſe illi ãcteon ꝓtulerit uenandi arte. Vtrumq; ueriſimile eſt ad iram deam incitaſſe. Siue enĩ deſuetam nuptiis uirginẽ ad ſuã q̃ſiuit cupiditatẽ traducere ſiue auſus ẽ ſe illi ĩ uẽationibus anteferre: Cum etiã dii ĩ eo exercitio illi cedant: merito irata dea eum ĩ beluã q̃ a canibus laceraretur cõuertit. Ariſteum aiunt poſt actheonis obitum cum ad oraculum adiſſet patris Apollinẽ reſpõdiſſe futuꝫ eẽ ut chyum inſulã adiret: in qua ei honores ĩpenderẽtur. Cum ĩ eam nauigaſſet orta ꝑ uniuerſã græciã peſte ſacra pro græcis ſyrii aſtri tempore ffeciſſe dicunt. Hiſq; actis etheſiis flãtibus uentis morbum ceſſaſſe. Mirãda ꝑfecto res huic homini priuati cõtigit. Nam is qui filium á cañibus iter emptum cõſpexit & aſtrum cæleſte: quod ex nomine ꝓnitiẽ iferre mortalibus putãt ad ſalutem uertit: & cæteris extitit cã ſalutis poſtea nepotibuſ ĩ chio relictis in libyã ad matrẽ nympha rediit. Ac deinde ĩ ſulam lardorũ profetus in ea conſtitit: Captuſq; inſulæ amenitate conſitis arboribus ex agreſti reddidit cultiorem. Ibi duos genuit filios Charinum ac chalicarpũ

Ad alias quoq; insulas cũm accessisset in sicilia aliquamdiu commora-
tus est:in qua cum uariis fructibus armentisq; referta esset singulorꝫ usũ
edocuit.Quo beneficio siculi & hii p̃cipue apud quos nascuntur oleæ,p
deo sũmo honore coluerunt.Tandẽ ferũt in thraciã ad dionisium transgressum & percepisse orgia & diutius cum eo cõmoratum multa ad uitã utilia didicisse:Cum aliquãdiu in monte qui Emos dicitur habitãs postmodum nõ cõparuisset deorꝫ imortalium honores non solum a barbaris sed a grætis quoq; assecutus est.Post aristeum daphnis atq; erix adiicientur.Hericem tradũt ueneris ac buti regis cuiusdã indigenæ ĩlignis gloria filium extitisse.Hic propter nobilitatẽ maternam præclarus apud hoies fuit:& imperitauit insulæ pãrti:Condidit quoq; super locum excelsum ex suo nomine ciuitatem præclarã ĩ cuius arce matri dicato templo & basi illud & uãriis ornauit donis.Eam uenus urbem tum icolentium religione tum filii pietate allecta plurimum dilexit:a qua uenus ericina dicta est Mirabitur quis fortasse huius templi famã:Nam cum aliorꝫ templorum gloria ad summum perducta quandoq; aliqua obducta sit calamitate. Solius templi huius cultus atq; honor a primordio cepti nunq̃ deferunt semp ĩ melius aucti:Et quidem p̃ræter honores ab Erice ĩstitutos æneas postmodum italiam petens cum in siciliam appulisset plurima dona ueneris ueluti matris templo obtulit:Sicani deinde multis post seculis hãc uenerati deam eius templum sacris doniscq; permultis ornarunt.Ab athenĩensibus postea qui eam partẽ siciliæ tenuere.Venus p̃cipue summo studio culta est. Romani postremo uniuersæ ĩsulæ ĩpantes supiores oĩs in huius deæ cultu haud ĩmerito excesserunt suũ genus in hanc referrẽtes: ꝓpterq; eam ꝓspera usi in rebus fortuna eorꝫ imperii cãm merita gratiã honoreq; ꝓsecuti sunt.Consules enĩ militesq; qui in ĩsulã transcendunt ac oẽs qui cum impio aliquo illuc adeunt:cum ad ericem ueniunt: p̃cipuis sacris honoribusq; templum uenerantur:omniq; abiecta impii seueritate in puerorꝫ ac mulierꝫ remissionem hilaritatemq; cõuersi solum eo pacto gratum eorum aduentũ eẽ deæ putant. Senatui eius deæ cultus atq; honor cura p̃cipua fuit.Statuit enim ĩ eius honorẽ fidelissimas siciliæ urbes decem & septem numero aurum ueneri conferre.Milites quoq; ducẽti ad eius templi tutelam deputati sunt.sed de hac dea satis:nunc ad daphnidem ueniendum.Sunt mõtes in sicilia quos Erios uocãt.Hos loci natura tanq̃ cõtinua æstate amenos atq; uberes reddit.Fontes sunt ĩ eis densis undiq; arboribus aquæ p̃ter cæteras dulces.Frequentes quoq; in eis quercus crossliorem q̃ qui apud alios nascuntur fructũ reddunt. dõestice etiam arbores & uineæ permultæ copiaq; ingenti mala nascuntur:

Adeo aũt fructiferi montes existunt ut aliquando cãrthaginensium exerci
tum pmagnum fame supueniente abunde nutrierit. In huius regionis sil
ua admodũ amena: ĩ qua diuertebant nymphæ. Ex mercurio & nympha
daphnidẽ natum tradunt qui a lauroꝝ multitudine quæ in ea frequen-
tes sunt appellatus est daphnis: Educatus a nymphis boum pmulta pos
sedit armenta. A quoꝝ cura bucolos dictus est. Cum ect ingenio acri stu-
diumq; plurimum gubernandis bobus ipenderet: carmẽ bucolicũ quod
etiã nunc usq; ad siculis in ptio habetur adinuenit. Tradunt insup illum
in dianæ gratiam uenandi studio ipendisse operam: eamq; fistula & cã
tu bucolico apprime oblectasse. Huius amore capta nympha prædixisse
illi tradunt si cui alteri iungeretur se illum uisu priuaturam. poctmodum
quodam regis filia ab se ebrio stuprata oculis ut prædictũ fuerat captus
est. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis scribẽdum
uidetur. Ferunt hunc tum magnitudine tum robore corporis eroas exce
dentem & ueuatorem fuisse & opera effeciſſe multa amore laudis. Nã Za
cloto in sicilia regnante urbem ab eo dictam zachlim: quæ nunc messana
est ædificauit: portum prætèrea iacta mole actum nomine constructit.
Quoniam messanæ mentio icidit haud abre erit quæ de eius freto ferũ
tur recensere. Tradunt prisci rerum scriptores siciliam olim fuisse italiæ cõ
iunctam: sed postea ex huiusmodi causa insulã euasisse. Qua parte ãgu-
stus cõtinens ab utroq; máris latere æstu collidebatur. Dirupta maris flu
ctibus terra aquam peruiã feciſſe aqua terræ scissura regibus is locus ap-
pellatus est: ac multis postmodũ annis condita ibi ciuitas idem fuit nom
sortita. Quidam tradunt terremotu scissum cõtinentẽ dedisse mari locũ
Ac propterea diuisam a cõtinẽti siciliam ĩsulã effectã. Hesiodus poeta con
tra sentit. Ait enim operto mari pmontorium qui iuxta pelorum mõtem
est eggerasse orionem: inq; eo tẽplum neptunno quem incole pcipuo ho
nore colerẽt fabricasse. Quod opus cum consumasset ad Euboeam di-
uertit. Deinceps propter famam inter astra annumeratus immortale no-
men adeptus. Quam rem Homerus quoq; in necyia plurium uersuum
testimonio asserit. postea uero q̃ de hominibus ac semideis prout a prin-
cipio lumus polriciti scripsimus finem huic libro statuemus.

EXPLICIT Q. VINTVS. INCIPIT SEXTVS IN QVO HAEC
CONTINENTVR OMNIA.

De his quæ fabulose de sicilia ferũtur: & de figura & magnitudie ĩsulæ;
De cerere ac proserpina & frumenti inuentione.
De lipara & cæteris quæ eolides insulæ appellatæ sunt.

De melitæ:glauco:& cercinæ.
De ethaliæ:cyrno:& sardone.
De pithiusis:& insulis quas aliqui baleares appellant.
De insulis oceani quæ ad hesperum uergunt.
De britannia insula:& de ea quæ dicitur basilea ubi electrum oritur.
De glacia:celtiberia:hiberia:liguria:tyrrenia:& de his qui ea loca habitãt:
& quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De insulis oceani:quæ ad meridiem sunt:& de ea que hiera appellatur:
& panchea:& quæ de his quæ in ea scribuntur.
De samothracia:& de mysteriis quæ in ea sunt.
De naxo:syrna:& calydna.
De rhodo:& iis quæ de ea fabulose feruntur:
De cheronesso:quæ rhodo opposita est.
De creta:& iis quæ de ea fabulose feruntur usq; ad iuniora tẽpora.
De lesoo:chio:samo:coo:& rhodiorum colonis.
De thẽedo:& de habitatiõibus eius & de eis q̃ a thẽediis gesta dicũtur.
De cicladibus insulis.

VM OMNIA In qbus historia uersat cõplecti reꝫ scriptores deceat tũ uero maxie quomõ quæq; res singulari describẽde sit:cura uidet suscipiẽda. Nõ.n.tãmõ hæc notatio particularis diligẽtiaq; puaris hoĩbus ad cõseruãdas augẽdasq; fortũas ꝓficit:ueꝫ historicis ẽt plurimũ affert decoris atq; ornamẽti. Quidã quoꝫ ob eloq̃ntiã ac reꝫ gestaꝫ copiã merito laudat opus i singulaꝫ reꝫ descriptiõe aberrarũt. Vt eoꝫ labor atq; idustria a legentibus in recensenda historia cõprobetur scribendi ordo nõ careat repræhensione. Timeus sane tũ temporꝫ exquisitam diligentiã tũ plurimaꝫ reꝫ historiam se traditurꝫ pollicitus quod nimiũ opere in aliis redarguendis ĩpenderit culpatur. Quua ex re a nonnullis ottrectator est cognominatus. Ephorus historiã cõtexes eloquenter singula priuati mdi ligenterq; retulit libros suos in res singulas partitus. Huius nos morem quoad facultas tulit secuti ꝑlentẽ librũ describendis ĩsulis distribuimus: i quis primum se offert sicilia quæ optima insulaꝫ oĩum reꝫ ãtiquitate cæteras antecellit. Hæc olim trinatria ab eius forma primũ appellata. Sicania deinceps ab incolis dicta est:postremo ab italis qui siculi dicebant in eam uulgo ꝓfectis siciliam dixere. Est eius ambitus stadioꝫ quattuor millium trecentoꝫ sexagita. Nam trium laterum unum a peloro lilybeũ usq; mille stadia & septingenta cõpletitura lilybeo ad pachinnũ agri si-

raculii ſtadia ſunt mille & quinquâginta. Reliquus ambitus ꝓtẽdit ſtadiis mille centum quadraginta. Tradunt ſiculi ducta ex antiqua a ꝓgenitoribus fama ſiciliã cereri ac ꝓſerpinæ ſacrã eſſe. Fabulãtur poetæ quidã poſt plutonis ac ꝓſerpinæ nuptias hanc inſulã ab ioue anacalyptre nymphæ traditã. Sicanos aũt qui in ea antiquitus habitarunt ĩdigetes eſſe ꝓcipui ſcriptores tradunt. Has ſimul deas primum ĩ ſicilia uiſas inq; ea primo frumentũ terræ bonitate ortum ſicut & clariſſimus teſtatur poeta inquiens oĩa ibi ſua ſponte terram ꝓducere in agro leontino multiſq; præterea ſiciliæ locis etiã nunc triticum agreſte oritur. Deniq; ſi q̃itur ãte frumenti uſum ibi primũ id reptum ſit merito eius rei laus ſiciliæ tribuetur Has deas certe repto res eius cõſtat magno in honore apud ſiciliam fuiſſe. Raptam uero ibi ꝓſerpinam argumentum eſſe uolunt q; hæ deæ i hac tanq̃ inſula admodum eis dilecta habitarint. Raptum ꝓſerpinæ in pratis iuxta etnam ciuitati ꝓpinquis ferunt: quæ liliis uariiſq; floribus dea dignis ornata erant. Vbiq; propter odorum fragrantiã ſagaces canes odoratu carent naturã ſenſus florq; odore ſupate. Eſt id pratum aſupiori parte planum admodum aquis redundans altus circum & ꝓcipitiis undiq; abſciſſus: Ex quo a nõnullis ſiciliæ appellatur umbelicus. Sunt ei ꝓpiquã nemora prataq; & paludes undiq;. Spelũcã inſup ꝓgrandem quæ hiatũ ſub terrã habeat ad arctum ſpectantẽ eſſe dicunt. ꝓ quẽ plutonem fabulãtur cũ curru rapta ꝓſerpinã tranſiſſe. Lilia alioſq; flores odorem præbentes ꝓ uniuerſum uolunt annum quibus aſpectus oblectetur uirides ꝓmanere. Mineruã inſup ac dianã uirgines cum ꝓſerpina nutritas una flores legere ſolitas fabulæ ferunt. unaq; eas ioui patri ueſtem feciſſe. Q uã mutua cõſuetudine uſuq; eam ĩſulã omnes maxime diligebant quelibet locũ quẽ elegerat ſortita. Nã minetua circa imerã regiones eligit: in quibus nymphæ ĩ eius gratiã aquæ calidæ fontes ſcaturire hercule aduentãte fecere. Q uæ loca ſimul & urbem: quæ nunc uſq; mineruæ nomen tenet incole ei ſacrarunt. Dianã ſiracuſis inſulam a diis accepit orthygiam ab eatum oraculorum reſponſo tum uoce nominatã. Eodẽ pacto & in hac inſula nymphæ in dianæ grãtiam maximũ ꝓduxere fontem: qui dicit arethuſa. Hic nõ tantum priſcis: ſed noſtris quoque temporibus magnã copia fert piſces ſacros quippe ab hoibus intactos. Sæpius qui eos bellorũ tempore edere auſi ſunt: deoq; irã magnas calamitates ſubierunt. Verũ de his poſterius. Proſerpina haq; ĩſtar deaq; prata circa etnam elegit: cui fons ingenſis dicatus eſt nomĩe Cyanes: At uero pluto cum raptã proſerpinã propter ſiracuſas ꝑ terræ hiatum ad inferos curru deſcendit: ſyraculii iuxta. Cyanem ſingulis ãnis dies feſtos celebrantĩ quibus ſacra

faciunt priuati paruis uictimis publice tauros in palude imergunt more
herculis imitati qui eiusmodi sacris quo tẽpore gerionis boues p siciliam
deduxit usus est. Tradunt deiceps Cererem cum filium repire nõ posset
facibus in ethna accensis uarias orbis partes pserpinam quærente dẽam
bulasse: hoiesque qui eam grãte susceperant tanq̃ beneficii memorem fru
mẽti edocuisse usum: quis primum ꝓpter suam erga deam humanita-
tem post siculos fuere atheniẽses. Quã ex re publice hãc deam p cæteris
coluere tũ sacrificiis amplissimis tũ eleusine mysteriis quæ antiquitate ca
stimoniaque apud omnes homines sũt uulgata. Cũ plures ab athenien si
bus humanitatis gratia frumẽtum accepissent: proximis illud incolis im
partiti sũt: atq; exide per totum fere orbem est diffusum. At siculi Cereris
proserpinæque erga eos indulgentia moti ut quibus frumenti usus pri-
mum inotuisset: utriq; earum sacra cerimoniasque diuerso anni tempore
instituerunt: pserpinæ quidẽ messis tempore tanta castimonia studioq; q̃
tam tanti doni ratio postulabat. Cereri uero cum semen ĩ terrã iactur. Ap
paratu ac magnificentia exquisita decẽ dies festos agunt priorem represen
tãtes uitã: quibus diebus turpi loqo iuicẽ uti cõsueuere: uti deæ dolor ex
filiæ raptu cõceptus risu ex uerborũ scurilitate mitigaretur. hunc ut dixi
mus pserpinæ raptum plures tum historici tum poetæ fuisse affirmant.
Carcynus sane tragedus qui syracusas sæpius accessit cõspecto incolarꝫ ĩ
eiusmodi sacris studio pserpinã a plutone raptã atq; ad inferos deductã
postmodum uero a cerere sumpto ex ethna siciliæ igne planctu luctuq; q̃
situm ab eaq; frumentum mõstratum. unde & dea sit habita ĩ suo poema
te affirmat. Nõ uidẽtur autẽ ommittenda huius deæ erga hoĩes benefi-
cia. Nam ꝑter ab ea reptum frumentum leges ẽdidit: quibus iuste pieq;
hoĩes uiuere assuescerent. Ex quo & legiferã dixerũt. Quibus inuentis
haud facile quis maiora repire posset. Cum ĩ his sita sit nõ uiuendi tãtum
sed bene honesteq; uiuendi institutio. Sed de his hactenus: nunc de sica-
nis qui primi in sicilia habitarunt: quoniã de eis scriptores dissentiunt est
scribẽdum. Philistus eos ex hiberia ĩ siciliã uenisse affirmat. qui id nomẽ
a sicano hiberie flumine traxerunt. Timeus huius scriptoris inscitiã ar-
guẽs sicanos ait siciliæ ĩdigetes eẽt multa suæ antiquitatis argumenta fe-
rens quæ haud ope ꝑtium est recensere. Cæterꝫ habitabant priscis tempo
ribus sicani in mõtibus natura munitis: ĩ quibus urbes latronũ metu edi
ficarunt. Nulli enĩ regi suberãt: sed suus cuiq; urbi inerat prĩceps. Hi pri-
mum uniuersã tenuere insulam agros colẽtes: ex quibus uitæ cibũ sume
bant. Postmodum Ethna ignes qui ꝓximas regiones urebant eruptante
gũ plures annos id incendiũ patriam uastaret: timore acti omissis orienta

libus locis partes q̃ ad occidentẽ uergebant petiuere. Multis deinde secu
lis siculi ab italia ĩ siciliã ꝓfecti loca tenuerunt ab sicanis relicta. Opibus
deinceps ac uiribus potentes ꝓpinquis agris occupatis quotidie magis i-
perium augebãt. Quoad bello sæpius cũ sicanis moto certo postmodũ
fœdere agroꝝ fines inuicem statuerunt. Postremo a græcis colonie in sici
liam deducte sunt: ubresq; maritime cõdite. Mutua postmodum consue
tudine usuq; cum plures in diem græci in siciliam nauigarent: & linguã
græcam omissa barbara dicere & mutato nomine siculi sunt appellati. Se-
cuntur eolides insulæ septem nũero: Strongyla Euonyma Didyme Phi-
nicodes Sacra Vulchania lypara in qua est eiusdem nominis ciuitas. Si
tæ autẽ sunt inter italiam siciliamq; recto cursu. Distant a sicilia centum
quinquaginta ferme stadiis pares inuicẽ magnitudine. Earum maxĩa cir
cuitu cõplectitur stadia cẽtum quinquagita Ignem hactenus euomebãt
oẽs quaꝝ meatus oraq; ignis etiã nunc uisuntur: in strongyla ac sacra hu-
cusq; ex terræ hiatu uentus erumpit & fetor ĩ gens: eruptat quoq; arenam
lapidesq; igneos ꝑmultos: quẽadmodũ & Etnæ accidit. Asserunt nõnulli
meatus esse subterraneos ab etna ad has insulas & his oĩbus eãdẽ ignem
spirandi cãm esse. Has insup insulas trãdunt olĩ desertas fuisse. Sed lypã
rum quendã ausoni regis filiũ a fratribus dissidentẽ ex italia cum longis
nauibus aduecta secũ militũ copia ad insulã appulisse: q̃ ab eo lypara sit
appellata: inq; ea sui noĩs urbe cõdita reliquaꝝ quoq; ilulaꝝ agros exco-
luit. Eo senescente Eolus hippoti cũ sociis quibusdã in lyparã cũ uenisset
sumpta uxore làppari filia his postmodũ ĩsulis imperauit. Verũ lyparus
cum in italiã reuerti cupet iuxta Surentũ tenuit loca: quibus magna cum
laude ꝑfuit. Defunctus deinde ac magnifice sepultus honores heroicos
ab incolis assecutus est. Eolum uero is est aliquẽ fabulæ ulixẽ errantẽ di
uertisse tradunt iustum ac pium extitisse. Legimus & erga hospites ꝑ hu
manum ꝑterea uelis uti nautas docuit. Obseruatione ignis qui uenti fu-
turi essent prædixit. Vnde & illum fabulæ uentoꝝ potentem dixere. Ob
eximiã eius pietatẽ deoꝝ amicis est nominatus. Ex eolo filii sex orti sunt.
Asthyothus: xuthus: Androcleus: Feremon: Iocastes: Agathyrsus: qui oẽs
ob gloriam ac uirtutes paternas magno in honore sunt habiti. Horum Io
castes loca ítaliæ circa regium possedit. Feremon atq; Androcleus eam re-
gionem sic liæ a freto quod insulam diuidit usq; ad lilybeum est: tenue-
runt. Huius regionis agros qui ad orientem uergunt coluere siculi Qui
ad occasum spectant sicani: Hi iuicem dissidentes Eoli filiis tum propter
uulgatam parentis pietatẽ tum ob eoꝝ in se curã ac diligentiã sponte pa-
rueruntꝫ impauit quoq; xuthus ei parti quæ ad leontinos uergit usq; ad

hæc tempora ab eo xurhia dictã Agáthyrſus cũ dominaretur ei q̃ nunc Agathyrſis ora appellatur:urbem condidit ab ſe Agathyrſidem uocatam Aſtyochus præfuit lipare qui omnes paterne uirtutis emuli magna cum laudè uixerunt.Cum pluribus ſæculis Eoli ꝓgenies in ſicilia regnaſſet.tã dem defecitpoſt hos ſiculi ad meliores uiros principatum deferebant. Sicani orta ob principatum cõtentione bello inter ſe certarunt. Multi de inceps exactis annis cum inſula cultoribus in diem magis deficeret gnidii quidam rhodiiq; regum aſiæ iniuria oppreſſi in ſiciliam deducere co loniam decreuerei:Sumpto duce penthlo gnidio qui genus ſuum ad hip potum herculis ꝓgeniem referebat:quinquãgeſima tunc olimpia de in q̃ ſtudii victor fuit lacedemonius Epiſtelidas:Egreſſi circa lilybeum egeſte os Sellinuntioſq; inuicem bellantes iuenerunt.Fœdere cum ſellinũtiis mi to p̃lioq; aduerſus egeſteos cõmiſſo multi eoꝝ cecidere:in quis dux pen tathlus occubuit.Q̃ui ex p̃lio ſupfuerunt ſellinũtiis de uictis ſtatuerũt ĩde abire creatis ducibus gorgone Theſtore ac epitherſi de pentathlii do meſticis ꝑ tyrrenum pelagus cum ap liparam appuliſſent:humaniter ab incolis accepti habitarunt ĩ inſula nomero ferme quingenti.Poſtmodum tyrrenis mare latrocinio infeſtantibus ad ſe tuendum naues ædificarunt Eoꝝ pars ad cõmunem utilitatem colebant agros pars.piratis obſiſtebat Hi cõmunicatis inuicẽ fortunis rebuſq; oĩbus aliq̃diu in ea uite cõmunio ne ꝑmanſere.Deinceps cum liparam urbemq; eius cæpiſſent:reliquaꝝ in ſulaꝝ agros cõmuniter exercebant.Poſtremo oẽs ĩſulas in uiginti ãnos ita ut denuo illas eo acto tempore ſortirentur partiti ſunt.Nonnullis p̃terea naualibus pugnis ſup̃atis tyrrenis ſpolioꝝ decimas ĩ delphos obtulerũt Supereſt ut cauſas addamus quibus poſtea fœlicitatis gloriæq; incremẽ ta lipare urbis ſuſcepit:primum ipſa natura tum partis ĩſula decora eſt : tum balneis quæ admodum cõmendantur:ad ualitudinem enĩ cõferunt & ſumã ex uſu præbent uoluptatem .Q̃uo fit ut ſiculi ꝑ multi morbo ĩ pliciti eo ſanitatis gratia cõfluentes ualitudinem priſtinã recup̃ẽt. Profert inſup̃ea inſula metallum celebre quod allumen appellant.Ex quo liparẽ ſes romaniq; magnum ꝓcipiunt uectigal:Nam cum nullo in loco orbis allumen generetur:magnos affert huic inſulæ quæſtus:Hæc parua ẽ ma gnitudiua:ſed fertilis ad hoĩum uitã:quippe quæ oĩs generis piſces abũ de præbeat & fructus arboꝝ ſuaues guſtu.poſt liparam occidentem uer ſus inſula eſt parua admodum deſerta & ab re quadam oſteodis cogno minatã. Nam carthaginenſes quo tempore aduerſus ſyracuſios bellum geſſere mágis peditum copiis igẽtiq; claſſe in ſiciliã ꝓfecti ſunt.His cum plures mercẽnarii uariis ex gentibus mixti eſſent:& hi ſæpius p̃ſertim ob

ſtipẽdiũ ſuo tẽpore nõ impenſum ſeditioni numẽro millia ſexãginta pri
mum ad p̃toria concurrentes tumultũ aduerſus duces excitabant:mina-
bantur:ſed cũ ſæpius pecuniæ deeſſent armis ſi quod deberetur uendica
turos.Cõſultus ſenatus iperatoribus occulte mandauit ut ſeditioſos ex
exercitu amouerent.Itaq; mercennarios oĉs ſumpta alterius belli occaſio
ne in naues ipoſitos in hanc inſulã expoſuerunt.Vbi relicti fame abſum
pti ſunt.Tot hoium defunctoꝝ oſſa parue inſulæ nomen dedere.Recen-
ſitis eoli inſulis deinceps ad reliqui lateras inſulas tranſceamus:in ea ſici
liæ parte quæ ad meridiẽ uergit tres inſulæ ſũt.Quaꝝ ſingulæ portus
tutos habẽt nauigantibus.Prima qua imelitem dicũt a ſyracuſiis remo-
ta ſtadiis octuaginta portus habet plures admodũ utiles.Eius incole for
tunati exiſtimantur:quoniã & uarii generis exercent artes:& optimas fa-
ciunt linteas telas tum tenuitate tum mollitie ſpectatas. Domos inſuper
ædificant p̃ loci qualitate pulchras & exornatas gypſo.Eſt aũt hæc inſu-
la ueluti planaꝝ colonia q̃dã cũ ibi plriume fiant.Mercatores uſq; ad oc-
cidens pelagus nauigãteſ ad hanc cõfugiunt:ut q̃ plureſ habeat tutos por
tus:Quæ ex cã eius accole p̃pter beneficia mercatoribus impenſa & opi-
bus & gloria rem auxerunt.Eſt & alia inſula nomine gaudas:q̃ plures ha
bet oportunos portus & abundat palmis.Deinceps eſt & Cercyna:q̃ ad li
byam ſpectat:Inquà haud ignobilis eſt ciuitas & portus non ſolum mer
catoribus utiles:ſed longis nauibus accomodati.Sequuntur poſt lyparã
inſulæ ad tyrrenum pelagus ſite:in quibus una eſt nomine ethalia popu
lonie oppoſita urbi diſtans a cõtinenti ſtadiis ferme centum : q̃ id nomẽ
ab etalio:qui ei p̃fuit duce ſortita eſt:In ea effoditur petra:ex qua ferrum
excuditur:incidunt enĩ id metalli genus quo abundat inſula inde ex ſaxis
in fornacibus decoctis ferrũ liquefactum in fruſtra partiuntur magis ſpõ
gis ſimilia:q̃ poſtmodũ mercatores ad emporia deferunt.Ex ferro artifi-
ces uaria cudũt iſtrumẽta rei ruſtice diuerſiſq; artibus accomodata. Præt
hanc eſt inſula longe ab eis ſtadiis trecentis:q̃ a græcis Cyrnos appellatur
a romanis uero atq; incolis corſica.Hæc aditu facilis portum habet pul-
cherrimum noĩe ſiracuſium Celebres in ea ciuitates habentur duæ.ſ.Cala
ris & Nicea.Calaris a phocenſibus qui a tyrrenis poſtmodũ inſula pulſi
ſunt. Nicea a tyrrenis maritimis qui reliquas etiã tyrreni maris ĩſula ſuæ
ditiõis fecetunt conditæ.Hi poſtea urbibus q̃ in cyrno erant ſubactis Re
ſinæ ceræq; ac mellis:quoꝝ ea fertilis eſt inſula tributa impoſuerũt. Ser-
ui qui in ea ſunt plurimum ab alioꝝ ſeruoꝝ:quod eis natura accidit uſu
uitæ differunt.Inſula ampla eſt magnaq; ex parte montuoſa ac ſilueſtris
fertur.Fluminibus inſuper irrigua.Homines lacte melle ac cornibus :oĩa

affatim præbeꝫ pãrria:iuſte & humãniter ultra cæteros barbaros inuicem uiuunt.Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius eſſe ſinunt: qui id prius adinuenit.Oues ſignaculis diſtinctæ etiã nullo cuſtode patronis ſeruantur.In priuata uita actionibuſq; miro quodam modo iuſtiriam obſeruant.Mirandum uero eſt quod apud eos fit in filiorum ortu Nam cũ mulier parit nulla eſt puerperii cura.Sed uir eius ueluti & ipſe ĩplicitus puerperii morbo ſtatutos dies domi uxoris curã ſuſcipit. Naſciť ĩ ea inſula buxus copia:ĩ q̃ arbore mel quod fit amarum admodũ exiſtit: Barbari iſulã habitãtes uariã utuntur loq̃la & ad ĩtelligẽdũ difficili.Nũero excædunt hoĩum triginta millia.Huic ꝓxima ſardinia inſula ſiciliæ per magnitudinẽ barbaris.Iolaos uocant tenetur.Hos ab iolao ac theſpiadibus:quoꝝ plures in eam inſulã tranſcenderunt:genus ducere putant. Nã quo tempore hercules decantatos ſubiit labores liberos ab eo ex Teſpii filiabus ſuſceptos cum græcorũ barbaroꝝq; copiã ſecundum certum oraculum in ſardiniam ad cõdendam coloniam miſit. Quod ſẽtiens iolaus herculis nepos in inſulã uenit:inq; ea cõditis haud cõtẽnendis urbibus patriã omni potitus populos ab ſe dixit iolaos.Gymnaſia & deoꝝ tẽpla cæteraq; ad hoĩum fœlicitatẽ ſpectantia.quoꝝ adhuc monumẽta extant ab eo ſunt ĩſtituta.Cũ ab oraculo traditum eſſet hanc coloniã liberã ſemꝑ futurã:uerum uſq; ad hæc tẽpora id oraculum fuit.Nam cũ carthaginẽſes magnis copiis inſulã cæpiſſent:nunq̃ iolaos ſubegere. Ad mõtana eniatq; aſpera cõfugientes locã effoſis ſub terrã habitãculis lacte caſeo carnibus ex pecoribus:quæ plurima illis erant:ueſcebantur.Agriq; colẽdi declinato labore in mõtibus uitam quietam ducebant:Carthaginenſes cũ ſæpius eos bello tentaſſẽt difficultate locoꝝ abſtertiti liberos reliq̃runt. Poſtremo romanis armis ſæpius laceſſiti ac locoꝝ aſperitate inuicti permanſere.Iolaus iis quæ ad ſtatũ coloniæ ꝓtinebant cõpoſitis in græciam rediit.Theſpiades cum multis ſæculis inſulæ ꝑfuiſſent tandẽ in italiam nauigantes loca circa cumam tenuere.Reliqua multitudo depoſita barbarie præficientes ſibi ex accolis optimos duces huc uſq; libertatẽ ſeruarunt ꝑter has inſulas eſt alia pytiuſſa a pinis:quæ frequentes in ea naſcuntur nomen ſortita.Diſtat ab herculeis columnis dieꝝ trium nauigatione:a libya uero diei noctiſq; unius:diei unius ab hiberia.Magnitudine ſimilis corcyræ.Reꝝ copia mediocris.Vites fert ea regio lic& ratas. Cæteræ arbores i cõuallibus fiunt.Inter ea quæ ibi oriuntur lanam præferunt. Diſtincta campis accollibus inſulã urbem habet Eneſum carthaginenſium coloniam:Mœnium ambitu ac frequentibus domibus portu inſuper perutili ſatis celebrem palmis præterea fertilis eſt uariis a barbaris præſertim

phœnicibus habitata. Hæc colonia centum lexaginta annis post conditam carthaginem est deducta. Aliæ quoq; existunt insulæ hiberiæ oppositæ a græcis gymnasiæ ab incolaꝝ nuditate: qui æstatis tempore absq; uestibus incædunt. Ab accolis uero ac romanis baleares a fundæ iactu qui rectius q̄ reliqui lapides iaciunt appellati. Haꝝ media maior est reliquis insulis dēptis septē. Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Lesbo. Abest ab hiberia diei unius nauigatione. Minor ad orientem spectat nutriens plurima omnis generis armenta: sed mulos præcipue. qui & magni sūt & sonora uoce. Vtraq; īsula fertilis ac fructifera est referta habitatoribus ut qui triginta hoium millia excædant. Ad uini potum qui raꝝ apud eos ē sunt promptiores: oleo oio carent. Ideo ex lentisco & porcidipe mixtis ungunt corpora: mulieres adeo p̄ cæteris appetuntur ut mulierem a p̄donibus captam tribus aut quattuor redimant uiris. Habitant in saxis concauis: iuxtaq; p̄cipites petras. Effossis cuniculis ad corpoꝝ tegumenta utūtur & uitæ securitatem. Aureo nummo aut argenteo nō utuntur. Quæ afferri ad īsulā p̄hibeni cām afferentes Gerionem Crisauri filium auro atq; argēto opulentissimum quōdam ab hercule bello expugnatū. Existimant enī eo pacto cum auro atq; argento careant sese facile omnes uitæ īsidias euasuros. Hanc ob rem cū olī cū carthaginensibus militassent: ex stipendio īpenso mulieres ac uinum emptum secum tulere. Mirandum uero quod i nupiiis de more seruant: ī epulis enī q̄ cum domesticis amicisq; ī nuptiis fiunt. Primus secundusq; & deinceps secundū ætatē reliqui nuptam magno numero cognoscunt. Vltimus spōso locus ad uxorem datur: priuatī quid etiam & a cæteroꝝ moribus alienum indefunctoꝝ sepulchris obseruant. Liginis enī membra corporis incisa in uas coniiciunt supra saxa ac cumulāt: Arma eis sunt fundæ tres: Vna caput cingunt. Altera uentrem: Tertia in manibus gestatur. In p̄lio lapides multos maiores: q̄ reliqui iactāt robuste ut ab aliquo itormento lapis missus uideatur. In urbium expugnatione ladidū iactu eos qui de supra ex p̄pugnaculis tuētur mœnia uulnerant: In pugna uero scuta galeas omneq; armoꝝ genus confringūt Ita aūt recte lapides p̄pellunt: ut raro effugiat ictū apperitus locus quod eis cōtinuus a pueritia usus p̄bet a marribus ad id certamen coactis: impo nunt. n. supra erectum lignum panem lignum quod iactu petāt: neq; ante cibum capiunt: q̄ panem lapide eiectum p̄ cibo sumunt p̄missi matris posteaq̄ insulas: q̄ ad columnas hereulis spectant rettulimus: ad oceani īsulas transeamus. Est libyam uersus ad oceanum sita plurimum dierū nauigatione insula p̄magna agro fertili tum campis amenis tum montibus distincta. Fluminibus rigaturq; sin nauium capacia plurima: sunt in ea po

meria uāriis arboribus cōsitā:ortiq; āmoeni:quos aquæ dulces iterfluūt. Diuersoria in illis ædificaut sumptuosa:ortos quoq; cotoniorū umbracu la decorant in florum morē sita.in quæ æstus tēpore diuertunt. Amena fertilisq; regio copia fructuū exuberat.Mōtes frequentibus siluis arboribusq; fructiferis:aquis insup iriguis ornantur.Abundat quoq; insula fōtibus aquæ dulcis:quæ non tantū usui uoluptatiq; icolētiū satisfacit:sed etiā cōfert ad robur corpoꝝ ac ualitudinē.Sunt insup loca diuersorū aīali um uenationibus apta:ex quibus epulas cōficiunt suaues ac sūptuosas : pisces etiā mare affatī ꝓbet.Est & aer ibi saluberimus : q maiori ex parte anni fructus ferat:aliaq; spēm ac decorē ꝓstātia:ut hæc insula nō hoīum sed deorū diuersoriū ob eius fœlicitate existimetur priscis tēporibus quo niam a reliquo orbe diuulsa uidetur incognita:hoc postmodū mō repta est:phœnices quōdam ad diuersa emporia nauigantes sæpius plures in li bya nōnullas in europa:quæ ad occidentē spectat colonias condidere. Multis deinde opibus coactis extra colūnas herculis oceanū īgressi ī che ronneso europæ littoris columnis ꝓpinquo cōdidere urbē.quā gadiram dixerunt.In ea inter cætera ædificia tēplum herculi quod ad nostrā usq; ætatē sūma ī ueneratione honoreq; est habitū.Sarutis de more phœnice orum sacris sumptuoso ope cōstruxerunt:plures romanoꝝ duces clarissimi magnis rebus gestis uota huic deo suscepta persoluerunt.Veꝝ phœni ces ꝓ oceanū mare iuxta libyā nauigantes plures dies tempestatibus acti cum ad hanc insulā delati essēt aīaduersa eius natura fœlicitateq; notam cæteris fecere.Q ue ex causa cū tyrreni qui classe potentes erant in eam insulā coloniā mittere decreuissent a carthaginensibus sunt ꝓhibiti:ueritis ne loci bonitāte allecti ciues eorum ad eam se cōferrent:& sic siqua fortan aduersa urbi fortuna incidisset uolebant ignotum ad quē facile confugerēt locū esse.Sed ad auropā redeamus In oceano galliæ montibus hercinijs totius europæ maximis oppositæ sunt insulæ plures:quarum maxima est britānia pīscis temporibus nullius aduenæ imperium experta. Neq; enim Dionysium:neq; herculem:neq; heroa aut ducem quempiam accepimus eos bello tentasse.Nunc.C.Cesar qui propter gestas res deus est appellatus prius omnium britānis subactis certum eos dare tributum Coegit.Sed de his suo tempore dicetur latius.Est hæc insula triangulari forma siciliæ simílis latera habens in æqualia.Cum ptotendatur per obliquum Europam uersus ubi minimum a continenti abest promontoriū est qui appellatur Carion procul a terra:quo tempore mare fluit stadiis ferme centum.Alterum promontorium Velerium nomine abesse aiunt a cōtinenti nauigatione dierum quattuor.Reliqua pars quam orcham ap

pellant: ad mare ſpectat. Minimū latus europæ adiacēs protendi aſſerūt ſtadiis ſeptē millibus. Lateris ſecundi longitudo a Cario uſq; ad promontoriū ſtadia cōplectitur quīdecī millia. Tertiū latus ſtadiorū millia uiginti Ita uniuerſæ inſulæ ambitus ſtadiorū eſt millium duorū & quadraginta Britanniā incolere tradunt ab origines qui priſcorū more uitam degant. Vtuntur enī ī pugna curibus ueluti antiquos græcorū heroes uſos ī bello troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis ut plurimum habent cōpactas. Frumenta cum ariſtis ſub tectis reponunt: Inde quod ſatis ī diem ſit uſui terētes. Moribus ſimplices integriq; exiſtunt. Longe ab noſtrorū hoīum aſtutia uerſutiaq; remoti. Cibo ſimplici uiliq; uitā ducūt: atq; aduitum deliciis alieno. Multitudine hoīum inſula plena eſt. Aer ut qui ad ſeptentrionē ſpectet frigidus. Reges principeſq; ibi ſunt plures pacem inuicem ſeruantes. Sed de his diligentius cū ad cæſaris geſta: quibus britānos ſubegit ueniemus. Nūc de ſtagno: quod in ea effoditur narrabimus. Britāni qui iuxta helerium promontoriū īcolunt mercatorū uſu: qui eo ſtāgni gratia nauigant humaniores: reliquis erga hoſpites habentur. Hi ex terra ſaxoſa: cuius uenas ſecuti effodiunt ſtagnum igne eductū ī quandā inſulā ferunt britānia iuxta: quā ictam uocant. Maris fluxu uidentur inſulæ: cum uero refluit exſiccato interiecto littore curribus eo ſtagnuū deferunt priuatim quid uidetur eis inſulis contingere: quæ britanniā Europāq; interiacēt. Nā pleno mari inſulæ refluente uero cū īteriectus locus defititur aquis cōtinens uidetur. Ex his inſulis mercatores emptū ſtagnum in galatiā portant. Inde diebus fere triginta cū equis ad fontē Eridani fluminis pducunt & de ſtagno hactenus: nunc de electro dicēdū ſcythiæ q̄ ſupra galatiam eſt oppoſita īſula ī oceano iacet nomine baſilea: in quā tēpeſtas electurum plurimum eiicit nulla alia in parte orbis repertum. De eo quidam ueteres fabulas ſcripſere haud dignas fide: & quæ a poſteris reprehenſæ ſint. Nōnulli. n. tū poetæ tum hiſtorici tradunt phœtōtē ſolis filium: cum puer eſſet: petiſſe a patre: ut unicum diē ſolis currū regeret. Illo aſſētiente ſumpto curru cum equorū frena regere nequiuiſſet ab equis contēpto puero extra ſolitum curſum eſſe currum delatum. Et primo cælum equorū errore incenſum: circulumq; qui galatia dicitur exīde factum deinde magnam combuſtam orbis partem. Qua re cōmotum Iouē fulmine phœnetontem tradunt peremiſſe: ſolemq; in priſtinum redegiſſe curſum. Phœtōtem in fontibus eius qui nunc eſt padus olim Eridanum dicebant decidiſſe. Eius montem nymphas fleuiſſe ſorores doloriſq; magnitudīe mutata natura in populos fuiſſe uerſas. Has annis ſingulis eodē tēpore lachrimās educerete quibus electrū fiat reliquū ſplendore ſup-

ans Sed cū hi hāȝ fabulāȝ cōditorēs ꝑcūl ā uero aberraſſe a poſteris de-
præhenſi ſint:nos uerā hiſtoriā ſequamur.Naſcitur electrum ī ea quā re
tulimus inſula Cum uero ab incolis ad ꝓximum deferatur cōtinentē:in
de ad noſtra uſq; aſportatur loca.Haud ſane ab re erit gentes europe con
terminas quas inſupioribus libris omiſimus paucis referre.Celticis olim
ĩperauit ut aiunt uir egregius.Ex quo filia corporis magnitudīe ultra na-
turæ modū decoreq; cæteras excellens orta eſt Hæc tū uiribus tum ſpe-
cie elata omnes:qui eam uxorē expectabant cōtemplit:exiſtimans nemi-
nem ſuo matrimonio dignum.Interī cū hercules bello aduerſus gerionē
moto ueniſſet ī celticā:inq; ea ciuitatē Aleſſiā condidiſſet:admirata tū uir
tutem herculis tum corporis præſtantriā ꝓmiſſu parentum eius cōcubitū
appetiuit:Iuncta illi filium genuit nomine galatē:qui coæuos ſuos tū uir
tute animi tum uiribus corporis excæſſit.Vir factus cum paternum re-
gnum ſuſcepiſſet:plures oras ſibi ſubdidit ꝓpinquas ꝑclaris rebus bello
geſtis.Cum eius gloria efferetur ſubditos omnes a ſuo nomine appella-
uit galatas:ex quo omnis ea regio galatia dicta eſt.Hæc ad pluribus nati
onibus incolitur:quæ inuicē gentiū numero differunt.Nam quæ maior
habetur iter eas ducenta uiroȝ millia efficit.Quæ minor quinquaginta
Haȝ gēs una erga rōanos & q̄ ad hāc uſq; ætatē manauit:affinitatē amici
ciamq; cōſeruat.Natio ut plurimum ad arctū ſita regio frigida ut q̄ hye-
mis tēpore ꝓ aqua niuibus oplera exiſtat.Glacies quoq; immenſa ꝓadeo
patriā occupat.ut flumina cōgelatata ſint ꝓuia trāſeuntibus nō ſolū pau-
cis ſed exercitibus quoq; cū curribus atq; ĩpedimentis.Cum plures ma-
gniq; fluuii ꝓ galatiā uario curſu fluāt ii & ꝓfundis ſtagnis:hi ex monti-
bus parti ī oceanum.Alii ī noſtrū mare decurrunt.Eoȝ q̄ ī noſtroȝ ma-
re labunt máxius cēſet Eridanus qui in alpibus fontes habens quīq; ho
ſtiis deſcendit ī mare.Quī uero in oceanum defluunt:maximi habent
Danubius ac rhenus:quē diebus noſtris.C.ceſar pontibus miro mō iun
xit pedeſtribuſq; traductis copiis galatas ultra renum habitantes in pote
ſtatē redegit.Plures alii nauium capaces fluuii exiſtunt ī celtica:quos bre
uitatis cā omiſimus.Sed hi oēs fere hyeme cōgelati ſecuȝ tranſitum in
iectis deſuper ne labantur paleis euntibus præbēt. Id uero quod dictu
mirabile in maiori galatie parte acciidit:nō uidetur ſilentio ꝑtermittendū
Nam æſtate ab occidente ſeptentrioneq; pflant tāta ui ĩpetuq; uenti: ut
lapides quantos manus poſſit continere a terra rapiat:ac uelut iharenæ la
pillorum aceruos haud paruos cumulet.Eſt ut aliquando ab homībus
arma ac ueſtes.Quādoq; aſcenſorē ui ab equo auferat. Deniq; tanta eſt
aeris frigiditas:ut neq; uinum ea regio neq; oleum producat.Quare coa

cti hoīes ꝑotū ſibi ex ordeo cōparāt:quem appellant Zitū. Aquā etiam qua lauant fauum mellis utuntur. Vino ꝑter modū adeo delectantur ut a mercatoribus iportatum purum bibant:nimioq; potu ebrii aut in ſōnū incidāt aut inſaniā. Quo fit ut mercatores italici plures q̄ſtu ducti uinū tū nauibus rū ꝑ terrā curribus deferentes pīcernā pueꝝ mercantur ꝑ uini amphora. Vniuerſa galatia argento caret. Aurum eis ablq; opificio aut labore aliquo ꝑbetur natura. Nā cū fluminū decurſus difficiles flexus habeat ſuperans ripas a mōtibus fluens aqua atenā aureā paſſim ꝑ cāpos eiicit Glebis poſtmodū in quibus auꝝ ſplenderet attritis aquaq; lotis dempta terra reliquū in fornacē coniectum fundunt. Hoc mō liquefacto puroq; educto auro ad ornatum corporis mulieres uiriq; utuntur. Et.n.& manum articulos & brachia armillis aureis exornāt. Circa collū inſup grandes torques geſtant ex ſolido auro:& in digitis annulos. Thoraces etiam auro exornant. Priuati aliquid etiam ac mirabile ſupiores celtæ in deoꝝ templis obſeruant ut in ſacris templiſq; plurimum auri diis oblatū ſpargant Neq; illud incolaꝝ quiſq̄ q̄uis gens auro ſit auida propter religionem audet cōtingere. Sunt galate molles atq; albi corpore oblongo. Comas q̄uis habeant natura rufas:ſtudio tamen augent naturæ colorem: Calamiſtro capillos inflectunt a fronte illos ad ceruicem reiicientes ut ſatyris aſpectu puieriſq; appareāt ſimiles. Capillos arte efficiunt croſſiores:ut nihil differant ab equorum iubis:Barbam quidam raduntinōnulli nutriunt parce. Nobiles genas quidē radunt. Barbā uero adeo ſinunt creſcere:ut operiant corpora. Quo accidit ut cum edant repleantur cibo:Cum uero bibūt ueluti per canale potus uideatur inferri. Cœnant ſedendo omnes non ī ſedibus:ſed in ſolo ſuper luporum aut canum ſtrātis pellibus. miniſtrāt eis pueri iuniores ætate tenera: Iuxta eos igne fiunt:in quis ollæ ſunt & ueru plena carnibus. Viros bonos melioribus carnibus honorant quemadmodum poeta aiaci ſcribit impenſum ab optimatibus honorem: quādo ſingulari hectorem certamine uicit. Hoſpites ad epulas uocant q ſint qua cauſa uenerint poſt cenam rogantes. Conſueuerunt quoq; ſumpto cibo ad uerborum pro ut caſus intulis concertationem ſurgentes ex prouocatiōe certare īuicēnulla habita uitæ cura. Increuit eīm apud eos pithagoræ ſententia:qua dixit animas hominum eſſe īmortales:rurſuſq; eas dfūctis corporibus poſt certum tēpus ī alia corpora reuerſuras:ob hāc cām in defunctoꝝ pyram epiſtolas ſcriptas quidam coniiciunt tanq̄ eas mortuis ſit lecturi. In itinere ac pugna bigis utunt:quas rhedarius & aſſeſſor ducunt. In bellis obuiū hoſtē iaculo ex curru primum apperunt. Tū relicto curru pedites enſibus certāt. Quidā adeo mortē cōtēnunt:ut pugnēt

nudi.Custodes corp̃oris ex liberis hoĩbus pãuperes eligunt:qui & p̃ aurigis i pugna seruiant:& ferant scutum.Instructã aciem p̃ire consueuerũt & ad singulare certamen fortissimos hostium p̃uocare arma ut hostẽ terreant quatientes.Cũ quis strenue i acie pugnauit tum maiorẽ tũ suas laudes ac uirtutes decantant.Res hostium deprimunt tanq̃ uituperatiõe dignas.Deniq; ois i bellò audaces extollunt uerbis.Capita hostium in acie cadẽtium abscissa equoꝝ alligant collo.Hostium spolia sanguine perfusa famulis traduntꝰ foribus domoꝝ cũ cantu atq; hymnis affigenda quẽadmodũ feras solẽt uenatu captas .Hostium nobiliorꝝ capita arõatibus uncta ĩ tectis cõdunt sũma diligentia ostendentes ea hospitibus:nulloq; p̃tio ea uel parẽtibus uel aliis reddunt.Traduntꝰ eoꝝ rideri nõnullos q; pro capite tantundem pensi auri barbaram magnificẽtiã ostentantes nequã q̃ uelint accipere.Nõ enim bellicæ uirtutis insignia nõ uendere nobile est sed cum mortuis pugnare ferum habetur atq; agreste.Vestes ad terrorem intonsas ac coloris uarii ferunt:quas illi uocant bracas.Sagula gerunt uirgata:hyeme quidem crossiora:Aestate suttila Fictilia in usu habent densa ac floribus distincta.Arma ferunt scutum ad staturam hominis longum p̃q; libito cuiusq; ornatum.Quidam in scutis aĩalium formas æreas paulum eminentes gestant:& ad ornatũ & corporis tutela fabricatas: Aerea galea caput muniunt paulum eminentiori:In qua aut cornua ipressa sunt:aut auium uel quadrupedum effigies sculpta.Tubas habent suo more barbaras:ut quæ aspeꝝ sonum & turbulentum reddant. Thorace ferreo utuuntur :quidã alii armis a natura datis nudi pugnant pro ẽsibus ferreas spatas gerunt oblongas aerea cathenã a dextero latere pendentes. Nõnulli tunicas aureis aut argenteis zoninis cinguntur:Iaculis insup bellãt:q̃ illi lãceas uocant ferro cubiti aut amplius lõgitudinis paulo minus duobus palmis lato.Enses haud minores sunt: qua apud cæteros uenabula:ac uenabula mucrone sunt q̃ sit ensibus maiore.His tũ recta habẽt tum incuruas non solum ad corpora cædendum :sed ad p̃forandũ aptas. Aspectu sunt terribiles uoce graui atq; aspera. Sermone utuntur breui ac sub obscuro multaq; ex aĩo dubia locunt:plurima ad iactantiã i eoꝝ laudem dicunt & ad cæterorũ cõtemptum.Minaces sunt ac detractores opinioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina mime alieni.Sunt & apud eos melodiaꝝ poetæ:quos appellant bardos.Hi cum organis ueluti cum lyra cantant hos laudantes alios uituperantes .Philosophi quoq; ac theologi quos uocant sarronidas p̃cipue ab illis coluntur.Vtuntur insup diuinatoribus:qui apud eos cum & augurijs & sacrificijs futura prædicãt plurimi existimantur omni eis obtẽpanre plebe.Cum uero de rebus magistcon

ſulant mirabilẽ incredibilemq; ſeruãt cõſuetudinẽ. Iugulãt. ñ. ẽnſe hoiem Q.uo decidente tum ex caſu tum ex mẽbor̃ laceratione tum eriã ex ſanguinis fluxu ex quadã ãtiqua re; obſeruatiõe norũt futura. Eſt apud eos moris nullum abſq; philoſopho ſacrificium facere. Exiſtimant enim per diuinæ naturæ cõſcios ſacra fieri oportere tanq; deis ꝓpinquiores. Horũ intereſſione bona ab diis cẽſent petenda: Q.uor̃ cõſilio & pace & bello fruunt. poetæ uero tanti apud eos ſunt: ut cũ extructa acie exercitus eductis enſibus iactiſq; iaculis propinquant nõ ſolum amici: ſed hoſtes quoq; eor̃ inter uentu a pugna cõquieſcant. Ita apud agreſtiores barbaros ira cædit ſapientiæ. Et mars reueretur muſas. Nunc quod a multis ignorat ſcribetur. Vltra maſſiliam qui mediterraneas regiones quiq; iuxta ¦alpes & montes pyreneos incolunt celtæ appellantur. Vltra hos qui ad notum oceanum uerſus pertinẽtes oras & Ercinium mõtẽ quiq; deiceps ad ſcythiam uſq; habitant dicuntur galatæ. Q.uas oĩs gentes cõmuni noĩe romani galatas appellant. Eor̃ fœminæ nõ tantũ corporis magnitudĩe ſũt uiris ſimiles: ſed etiã robore. Pueri utplurimum cani ſunt: ætate prouecti colorem paternum aſſumunt. Eor̃ qui ſubtus arctum habitant: quiq; ſcythiæ ſunt ꝓpinqui utpote cæteris agreſtiores nonnullos aiunt humanis carnibus ueſci quẽadmodum & hi qui eam britãniæ partẽ: q̃ iris dicitur habitant. Hor̃ fortitudine feritaq; diuulgata tradunt eos qui priſcis temporibus oẽm ferme aſiam diſcurrẽtes ¬cimmerii dicebantur ipſos eſſe: qui paulopoſt corrupto nomine Cimbri ſint appellati. Iam priſco more dant latrociniiis operam rapientes aliena cæteris omnibus cõtemptis. Hii ſunt qui roma capta cum delphici apollinis templum ſpoliaſſẽt: magnã europæ partem: nõ paruã aſiæ tributariam fecere: agris eorum quos ſub egerãt poſſeſſiis. Q.ui in græciam tranſierunt gallo græci ſunt nominati: poſtremo plures magnoſq; romanorum exercitus attriuerunt: pari ſuæ feritati ĩpietate in deor̃ ſacrificiis abutuntur. Noxios enĩ quinquennio ſeruatos ſudibus affixos diis ſacrificãt: cũq; aliis primitiis ſupra ĩgentes piras immolant. Captiuos quoq; ſacrificant diis. Q.uidam de hoſtibus capta aiantia una cum hoĩbus interfecta aut in ſacris cõburunt: aut aliis afficiũt pœnis. Cum mulieres habeant ſpecioſas ad mares tamen ꝑtermodũ ſunt cupidiores. Inferraq; pellibus humi dormiẽtes ex utroq; latere excubitores habent. Illa admiranda eorum impudentia: q; ſpẽm corporis facile aliis offerũt ĩ ꝓpatulo. Neq; hoc turpe ducũt. Q.ui potius ignauũ putãt abnuere gratiam oblatam: ſed de his hactenus: Nunc celtiberos recẽſamus. Hiberi quondam Celteq; pro agris bello certantes pace demum conſtituta' commũicataq; iuicẽ patriá cum mutua connubia ꝓmiſiſſent: dicũt hac rerum

cõmunione id nomen sortiti. Duæ igitur robustæ nãtiones in pàtria ferti li cõiunctæ effecere ut magnum esset celtiberoꝝ nomen. A romanis post modum certe multo post tẽpore bello cum eis gesto uix tandem subacti sunt. Nõ. n. equites. sed & pedites aptos bello robore maloꝝq; tolerantia cæteris excellentiores habent. Breui utuntur ueste ac nigra lanã habẽte si milem capraꝝ pilis. Armantur celtiberorum quidam scutis leuibus. Alii rotundis umbonibus magnitudine clypei. Cruribus ocreas ex pilis factas aduoluunt. Galeas ferunt æreas christatas palmis. Gladios insuper ex fer ro puro ad palmi mensurã. qbus i cõfert utuntur pugna. Ferrũ suo more ad cõficienda arma p̃parant. Nam ferreas laminas in terrã abscõdentes ibi tam diu esse sinunt. Quo ad debiliori parte ferrugine absumpta ualidi or supsit. Ex eo tum enses fortissimos tũ cætera ad belli usum arma neces saria cõponunt. Hoc pacto fabricata adeo cædunt oia: ut neq; scutũ: neq; galea: neq; aliud quid eis obsistat. Duobus gladiis fulcti cũ equestri certa mine supiores euaxerint ex equis desiliunt pedestrem adiuuant pugnam Mirabilis apud eos uiget cõsuetudo. Nam cũ in uictus munditia elegan tes existant: una in re uidentur imundi: & spurcitiæ pleni. Vniuersum eni corpus lauant urina. dentesq; fricãt. hanc optimã corporis curã existimã tes. Erga nepharios hoies atq; hostes crudeles sunt: cũ aduenis hũani atq; hospitales. Aduenientes enim externos benigne hospitio recipiunt: adeo ut emulatione quadam inuicem pro illorum honore certent. Quos ad uenæ secuntur. hos laudant: amicosq; deoꝝ putant. Nutriuntur affluẽter uariis carnibus: potũ ex melle conficiunt eius copiã præbente affati patria Vinum emptum bibunt: mercatoꝝ opera aduectum. Exp̃inquis genti bus: gratior est eis uacceoꝝ natio. Hi eni annis singulis sortitos inter se agros colunt: fructusq; cum cæteris cõmunicant: cuiq; sua portione p̃bita Quod si quis quid agricolæ abstulerit: euestigio mulctatur morte: celti beroꝝ fortissimi habentur qui appellantur Lusitani. Peltas in bello par uas ex neruis cõfectas quibus tegatur corpus: habent. His ĩ bello ea agili tate utuntur: ut & ictus & sagyttas euitent. Iaculis ferreis hamatisq; utun tur. Galeam ensemq; more celtiberoꝝ ferunt. Iaculũ longe iaciunt & sum ma arte. In acie diutius pseuetant mobili corpore leuiq;. ut facile & fugiãt hostem: & ĩsequantur. In p̃rrendis piculis sup̃antur a celtiberis. In pace choreas leui saltu exercent cum quadam cruꝝ agilitate: bella ad numerũ aggrediuntur. peana cum hosti obuiãt cantando hiberi Iusitaniq; ætate ĩ tegra præsertim inopia oppressi: qui robore præstant atq; audacia in mõ tibus aspis manufacta diuersis p̃ hiberiã locis latronũ more leui armatu ra agiliq; corpore ueloces discurrunt: Populatisq; agris ad montes ueluti

tutã patriã:cum locoꝝ aſpitate nullus eo exercitus adire poſſit:cõfugiunt Aduerſus hos ꝓfecti cum exercitu ſæpius romani eoꝝ audaciã repreſſerut.Latrocinia nequaq̃ tollere potuere.Sequitur ut de argento quod plurimũ apud hiberos optimumq; effodit:quodq; multum utilitatis incolis affert:ſcribamus.Dictum ẽ a nobis libro ſupiori in herculis geſtis hiberiæ mõtes qui pyrene uocantur & altitudine & magnitudine longe alios excellere.Nam a mari quod ad meridiẽ iacet:uſq; ad oceanum ferme ad arctos ſitum galatiã ab hiberia diuiduntꝫ celtiberiam quoq; ꝓtẽduntur ſtadiis tribus millibus:ĩ quibus cum ſint frequentes ſiluæ ſerunt ꝑcis tẽporibus igne a paſtoribus iniecto mõtanas oẽs regiones fuiſſe cõbuſtas: Q ua ex re montes aiunt cognominatos pyreneos.Ardente cõtinuis diebus igne plures ex mõtibus argenti puri riuuli flamaꝝ ui effluxere:quod ĩcolis ignotum phœnices mercatores uili reꝝ ꝓmutatiõe emptum ĩ græciã aſiãq; ac natiões cæteras deferentes magnas ex eo cõmertio opes cõtraxeruñt.Adeo autẽ mercatores q̃ſtus excitauit cupiditas:ut cum honuſtis nauibus ſuꝑaret argentum:amoto ab ancoris plumbo argentum eius loco ſubderẽt:Hoc lucro phœnices admodum opulenti facti plures coloniaſ tum ĩ ſiciliã ꝓpiquaſq; iſulas tum ĩ libyã ſardiniãq; hac hiberiã deſtinarunt.Multis poſt ſeculis cognito argenro hiberi metallis q̃rendis operã dedere:magnaq; optimi argenti copia repta ingens ex ea uectigal prodiit.Cum æs aurum argentumq; ſint metalla p̃ciqua qui in repiẽdo ære dant operã:quartã eius quod effodiunt portionem capiunt. Eorum qui in argento effodiendo occupantur quidã tribus diebus euboicum percipiunt talentum. T erra enim oẽs argẽto referra eſt:ut mirabilis ſit & eius patriæ natura & operarioꝝ cõtinuus labor.Nam qui primum his metallis reperiendis incumbebant:magnas cõtrahebant diuitias. Impromptu enim eſt argentũ terra abunde illud p̃ſtante:poſtea cum romani hiberiam ſubegiſſent:italici qui lucri cupiditate id ſibi opus ſumpſere maxime ex eo ditati ſunt. Emptã enim ſeruoꝝ copiã ad effodienda metalla deputãti Q ui uariis locis metalloꝝ uenas ſcrutati a calte lateq; terra effoſſa plurimum auri ãrgentiq; eruunt uariis multoꝝ ſtadioꝝ cuniculis ſub terram actis.Multo facilior q̃ſtuoſiorq; hæc cura:q̃ metalloꝝ:quæ apud atticos repiuntur.Ibi enim multas effodiendo ĩpenſas ſubeunt ſæpius opiniõe fruſtrati:cum aut nõ inueniãt quod q̃runt: aut inuentũ ita pãrui ſit:ut ſuꝑetur a ſumptu.Apud hiſpaniã qui metallis incũbunt repiendis ampliora ſpe ꝓcipiunt.Bonitate quippe ſoli glebas ſemꝑ auro argẽtoq; fertiles ĩ ueniunt.Vtpote omni terra metallis plena.Subtus terram repiuntur non unq̃ fluuia decurrẽtia.Q uoꝝ curſus ſpe q̃ſtus ui magna recidunt: aut

quod mirabilius uidetur cocleis:quas dicunt ægyptiacas:diuertunt ab ar
chimede cum in ægyptum ꝓfectus est adinuentas eiusmodi ĩstrumẽtis
loca ubi metalla effodiuntur eiecta supius aqua summa arte diligentiaq;
ſicãt.Mirabitur profecto quis archimeds ingenium nõ solum ĩ his:sed ĩ
cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fa
bricatus est:de quibus scribetur diligentius.Cum ad eius tempora ueuie
mus.Serui qui ad hæc mettalla deputati sunt ĩcredibilẽ quæstum afferũt
dominis.Verũ cũ die noctuq; ĩ labore ꝓseuerẽt multi ex nimio labore mo
riunt:cum nulls eis ab opere detur requies aut laboria ĩtermissio.Sed uet
beribus ad continuum opus coacti raro diutius uiuunt.Robustiori qdã
corpori & animi uigore plurimum tẽporis ĩ ea uersant calamitate.Qui
bus tamen ob milerie magnitudinẽ mors est uita optũbilior.Cum plu
rima ĩ hoc metallorũ munere sint admiratiõe digna nequaq̃:tamen quis
admiretur:cur nullus recens horũ reperiendorũ auctor extiterit.Verũ argẽ
ti studio a carthaginẽnsibus quo tẽpore hiberiã tenuere ea metalla adin
uenta sunt:hæe fuit causa ut eorũ postmodum excrensterent uires.Præ
enim optimis militum cõductis piura gesserunt aduersus ostes bella.Ne
q; domestico neq; sociorũ milite usi romanos siculosq; ac libyos in maxi
ma deduxerunt picula.Cum omnes diuitiis ob auri argentiq; copiã supe
rarent:Perspicaces sane ut uidentur priscis temporibus extirere ad quæstũ
phœnices:Itali nullis aliis cessere.Oritur & stagnum in pluribus hiberiæ
locis nõ casu reptum ut quidã scriptores uulgarunt:sed effossum cõflatũ
q; quẽadmodum argentum atq; aurum tradunt.Nam supra lusitaniam
plurimum stagnum effoditur in insulis oceani hiberiæ ꝓximis.q̃ a sta
gno cassi terides deniantur.Plurimum tamen a britannia insula ad op
positum galliã affertur.Deĩde ꝑ loca mediterranea celtici mercatores eqs
ꝑ iassaliotas ad narbonã urbem romanorũ coloniam optimum eaꝝ parti
um tum oportunitate tum comoditate adeuntium ẽporium ꝓducunt.
Sed de gallis ac celtiberis hactenus.Nunc ad ligures trãseamus.Hi dutri
am habitãtes asperã ac oĩo sterilẽ plurimo labore cõtinuoq; uitã puram
agunt.Nã multis carboribus oppleta regiõe qdã cedende materiei:quidã
subigendo agro lapidum asperitate cultu difficili uacant.Ita enim terra la
pidosa est:ut gleba absq; saxo nequeat effodi.Huic uitæ erumnosæ na
tura assueti licet multo in labore uersentur.paꝝ tamen ꝓcipiunt emolumẽ
ti.Cõtinuum aũt exercitium & uictus parcitas corpora eorũ mecilẽta effi
ac robusta.Mulieres quoq; uirorũ labores ꝓferunt assuetæ una cum uiris
opus facere.Venationibus cõtinuo uacant capusq; feris fructuũ inopiam
sustentãt.Niuibus insup mõtanisq; asperitatibus assueri agiles corpore ac

ualidi redduntur. Nonnulli messis raritate carnes parti domesticas edunt parti ferinas aq; ia in potum sumpta. Oleribus utuntur prout fert regio ut ad quos neq; ceres adierit. neq; Dionysius præ cæteris diis hominibus utiles. In terra cubat utplurimum rari subtecto aut in tuguriis iacent: plures ad caua saxa spelunca sq; ab natura facta: ubi tegatur corpora diuertunt: Hoc pacto prisco more absq; apparatu aliquo uiuunt. Deniq; mulieres uiroq; uiri feraq; robur & uires habent. Asserunt in bellis sæpius uegetu gallum ab gracili maciletoq; ligure ex puocatione singulari certamine uinci. Arma habent leuioraq; romani. Opiuntur corpora scuto longo ad formā galaticoq; facto tunicaq; succinta. Armatur etiā feraq; pellibus ac ense mediocri. Quidā romanoq; cōsuetudine quos in ea re imitati sunt arma imutarunt. Feroces sunt & acuti ingenii non in bello solum: sed in cō muni uita. Mercaturam exercent nauigantes pfardonium libycumq; pelagus sponte se grauibus maris periculis obiectantes. Scalphis eni haud satis more cæteraq; nauium pparatis nauigant. Quo fit ut imminente tempestate grauia subeat uitæ discrimina. Tyrrheni: superest eni ut de his loquamur: fortitudine egregii magno potiti iperio ciuitates cōdiderunt plures atq; opulentas. Classe quoq; potentes cum diutius mari iperitasset italum pelagus tyrrenum ab se denominarunt. Pedestri quoq; exercitum p ualidi tubā primi adinuenerunt & bello admodū utilē & ab illis tyrrenā appellatam. Duces exercitus pluribus insignibus decorarunt. Lictores illis eburneam sellam togam purpuream adiiciētes. Domibus addiderūt porticus: in quis seruorum ac concurrentium turba diuerteret: q imitati post modum romāi inq; melius aucta ad suam rē. p. transtulere. Litteris quoq; & req; naturalium inuestigatione ac theologiæ plurimo tempore impenso: præ cæteris in fulgurū interpretatiōe uersati sūt: adeo ut nostra quoq; ætate uniuersus ferme orbis tum admiretur uiros tum fulgurum interptibus utatur. Patriam uberem incolunt: quam studio curaq; efficiunt fertiliorem. Mensa bis in die sumptuose pparata: oia quæ ad epulaq; deliciās pertinēt abunde subministrant. Stragulas insup uestes floribus distinctas poculaq; aurea uarii generis ac mistroq; seruoq; numerum permagnum in usu habent multiplices: ubi non solum serui famulantur: sed ēt liberi plures. Postremo priori uirtute abiecta potui se atq; ignauiæ tradētes haud iiuria partam maiorum suorū in bellis gloriā amisere. Nō aūt eos paq; ad delitias ipulit patriæ fertilas: q fructifera rerū copia ad iertiam uoluptatēq; traduxit. Sunt tyrreni campi lati collibus distincti cultiq; admodū: solo fertili. ut qui aquis nō hyemis tantū: sed æstatis quoq; tempore abundet. Nunc insulas meridiē uersus in oceano arabiæ. quæ ad ori

ẽntẽm ſpectatiterminãtur ãut eã quæ dicitur tadroſia:poſitas referemus ea arabiæ portio pluribus pagis urbibuſq; haud ignobilibus incolitur :q̃ tum aliæ eminentibus in collibus ſitæ ſunt:aliæ in tumucis aut patẽtibus campis.Regias habent quæ inſigniores ſunt admodũ ſũptuoſas :frequẽ tibuſq; habitatoribus ſatis opulentãs.Oĩs ea patriã paſcuis uariiq; generis pecoribus plena eſt.Flumina inſuper per eam decurrentia campos irrigant:quo reddunt fertiliores.Ideo quæ pars arabiæ ãliis ubertatæ p̃ſtat Fœlix eſt ãppellata.Ei regioni:quæ oceanũ iuxta eſt:plures opponuntur inſulæ:quaꝝ tres merentur litteris commendari.Vna ĩ qua nõ licet ſæpe liri uitã functos:ſacra dicitur.Altera huic ꝓpinqua eſt ſtadiis ſeptem : ad quã deferunt ſepelienda corpora.Sacra fructibus caret p̃terq̃ ture:quod ĩ ea ãdeo excreſcit:ut ꝓ uniuerſũ orbẽ ſatiſfaciat deoꝝ ſacris.Fert etiam myrrham plurimam & alia uarii generis aromata odorem præbentia.Tus ꝓcipitur hoc pacto.Arbor eſt magnitudine parua:aſpectu ſpinæ ægyptiæ albedine.Folia arboris:q̃ cirea dicitur ſimilia.Flos colore croceo. Tus ab arbore quemãdmodum lachryma emanat.Myrrhæ arbor lentiſco æqualis eſt.Folium frequẽtius tenuiuſq;.Fluit aũt effoſſa ab radicibus terra.In ſolo ubere bis ĩ anno fructũ reddit uere atq; æſtate.ſed rubeũ uere propter rorem æſtate albũ.Colligunt aũt paliuri ſemen:quo ꝓ cibo potuq; utuntur:& ad uentris fluxum:Varii eſt uſus ea oĩs regio.Sed optimã rex poſſidet cõceſſa ei decima oĩum inſulæ fructuum parte.Inſulæ latitudinem ducentoꝝ ſtadioꝝ eſſe aiunt.Incolitura pancheis:qui & tus & mirrham ĩ cõtinentẽ ferunt.uendentes arabis mercatoribus:a quibus alii prætio ſũptas ĩ phœnicẽ ſyriam & ægyptũ tranſuehunt.Inde a reliquis orbis mortalibus ĩportatur.Eſt & tertia magna inſula haud ãplius triginta ſtadiis ab hac remota.Ad orientalẽ oceanũ ſpectans plurimum ſtadioꝝ lõgitudine.ab eius ꝓmontorio:quod ad occidentẽ uergit elatiora ĩ die loca tradũt aſpici.Sunt in panchea.quæ hiſtoriæ mandentur digna. Habitant eam ĩdigenæ qui dicuntur panchei.Externi p̃terea indi ſcytæ cretes oceano aduecti.Ciuitas eſt in ea ꝓ pulchra noĩe panara admodum fœlix. Q̃ui ĩ ea habitant miniſtri Iouis triphillii dicuntur.Soli enim ex his qui pancheã oram incolunt ſuis uiuunt legibus liberi abſq; rege:Annuos tamẽ ſibi prĩcipes creant tres quoꝝ iudicio mortis excepta pœna ſingula ita tamen ut res maximas ãd ſacerdotes referant permittuntur.Ab hac urbe ſtadiis ſexaginta iouis triphillii abeſt templum in campeſtri poſitum loco quod tum uetuſtate tũ ædificii magnificentia rum natura loci mirabile habet. Agri circa tẽplum diuerſis arboribus pleni ſunt & fructũ & uoluptatem uiſui afferentibus.Cypariſſis enĩ ingentibus platano lauro myrto habun

dat quibus augumeñtū p̄bet terra ſcaturientibus aquis irrigua: Ex agris templo ꝓpinquis adeo ingentes dulcis aquæ fōtes manant: ut flumen efficiant nauigiis aptū: Ex his diuiſa in multas oras aqua reddit arbores altitudinis p̄cipuæ quaꝝ ſub umbra æſtatis tempore caloꝛē hoīes uitant. Diuerſe inſup uarii coloris aues quæ in arboribus nidificant tū ſuaui arres cātu tū uiſum oblectāt: Orti p̄terea plurimi pratiq; multiplicibus herbis floribuſq; uirētia decoꝝ aſpectum reddunt diis loci dignum: Palmæ ingenti magnitudine etiam uberes fructu: Nuces quoq; fertilē cibum īcolis p̄bent. Præter hæc uites in altum elatæ multiplici palmite patriam efficiūt fertilioꝛē. Tēplum īgens ex albo ædificatū lapide magnis ſculpptiſq; ſuffultum columnis duorum iugerum lōgitudinem cui æqua eſt latitudo cōplectitur. Permagnæ deoꝝ ſtatutæ ſumma arte febrefactæ templum exornant. Circum uero ſacerdotes quibus ſacroꝝ cura demandata eſt domos habent. Eſt quoq; templum iuxta circus longitudinis ſtadiorum q̄ttuor latitudine iugeri. Ab utroq; circi latere ſigna ænea ingentia fita ſunt quadrata baſi. In eius fine exuberibus fontibus fluuius quem diximus colore albo profluit. Appellant autē hoc flumen ſolis aquā: q̄ potu ſūpta plurimum cōfert ad corporis ualitudinē. Circundant oēm fontem margines ex lapide ſumptuoſo ab utroq; latere ſtadiis q̄ttuor uſq; ad marginis extremum. nulli p̄ter ſacerdotes ire fas eſt. Aier qui circum adiacet ſtadiis ducētis diis ſacer eſt Cuius uectigal ī ſacrificiis cōſumitur hos ultra cam pos mōs eſt excelſus diis dicatus: quē cæli ſedē appellāt olympuq; triphilliū. Ferunt enī olim cælum orbi īpantem cum ad hæc loca diuertiſſet ex eius mōtis cacumīe cælū & ſtellā orbi cōtēplaſſe: ac deīceps olīpū triphillium. quoniā ternæ in eo gētes ſed urbes quoq; eoꝝ Ardenam Loiā Aſteruſam deleſſe. Sacra īſup in eo mōtem inſtituiſſe: quæ ſacerdotes caſte annis ſingulis celebrarent. Poſt hunc montem in alia pancheæ ora uarii generis ſunt aīantia. Elephātes plurimi Leones: Pardali: Damætdiuerſaq; p̄terea aīaliā tum aſpectu uario: tum robore miranda. Habet p̄terea ea inſula tres nobiles urbes. Hiracidam: Dalidā: Oceanidam. Regio oīs fructiferā ſed uini maxime abundans. Viri bello apti. Curribus in bello utunt̄ more priſco. Politia eorum trifariam partita eſt. Primum locum ſacerdotes tenent: q̄nibus adduntur artifices. Secundum agricolæ habent. Tertiū milites: quibus paſtores adiiciuntur. Sacerdotes oīum ſunt duces: quibus & cōtrouerſiarum iudicia & publicarum rerum arbitria p̄miſſa ſunt. Ruſtici agros colluntfructus oīs in cōmune cōferentes. Q̄ui ex eis optime uident agro colēdo uacare: hi uſq; ad numerum decē ad cætēroꝝ exortationem diſtribuendorū fructuū iudices ab ſacerdotibus leguntur. Paſtores

tum eā quæ ad ſacrā pertinēt: tum reliquā in publicum alia numero. pō dere alia cum oi ferunt diligentia: Nil eni priuati cuiuſq; ē: domo atq; or to excepris: Sed tum uectigalia tum cætera ſacerdotes ꝓcipiunt: æque illa cæteris: prout uſus fuerit diſpertientes: Ipſis duplum cōceditur Veſtibuſ induuntur mōllibus. Oues eni apud eos plurimum ab aliis differunt mol litie. Ornamenta aurea nō tantum mulieres: ſed etiam uiri deferunt torq; bus collum ornantes armillis manus aures more perſarum in auribus pe des nouis ac uarii coloris calceis. Milites patriam armis tutantur. Pars eni quædam eius oræa latronibus: qui agricolas per inſidias capiunt infeſta eſt. Sacerdotes ultra reliquos delitiis uacan: uitam ducentes mundam ac ſumptuoſam. Stolas lineas maxime tenues ac delicatas: quandoq; ue ro ueſtes ex molliori lana cōtextas induuntur. Mitras inſuper geſtant au ro intextas. Sandalis pro calciamentis uarii coloris utuntur ſumma arte factis. Eerunt & aurea: mulierum more p̄ter in aures ornamenta. Hi maxi me deoꝝ icumbunt curæ hymnis & laudibus eoꝝ geſta recenſentes. Nar rant ſacerdotes genus eoꝝ manaſſe a creta ab ioue ductum: cū i pancheā ueniſſet: quo tēpore inter hoies uerſatus orbi ipitauit. Horū cōiecturā ex ſermone ſumunt: cum multa penes eos uerbis cretenſium dicantur: beni uolentiamq;: quam erga cretenſes habēt tradita illis a maioribus huius rei memoria a parentibus cæpiſſe. Oſtendunt p̄terea horu ſcripta q̄dam ab io ue relicta: quo tempore tēplum cōſtruxit. Referta eſt etiā ea patria auro ar gento ære ſtagno ferro. Q uorū nil extra inſulā aſportari licet. Neq; uero ſacerdotibus extra locum ſacrum ꝓficiſci fas eſt. Vltra deprehenſum inter fici licet: Dona plurima aurea atq; argentea diis a lōgo tempore oblata in templo ſeruantur. Value eius ſtructua mirabili auro argento ebore ſunt decore. Dei lectus ſex eſt cubitorū lōgitudine quattuor latitudine aureus totus opificio ſplendido ac uenuſto. Simili mō & dei menſa tum magni tudine tum pari impenſa ſplendoreq; iuxta lectum poſita. Huius in me dio eſt & alter lectus ex auro permagnus ſacris ægyptiorum litteris inſcri ptus: in quis cæli & iouis geſta: deinde dianæ ac apollinis a mercurio ſcri pta continebantur: Inſulas oceani arabiæ oppoſitas cum recenſuerimus. Nunc ad eas tranſeamus: q̄ græciā ægeumq; pelagus ſpectant initium eā rum a ſamothracia ſumentes. Hanc nonnulli Samon uocitatā p̄ſcis tēpo ribus tradunt. Deīde ab antiqua ſamothracia īſulæ ꝓpinqua. Samothra ciā dictā. Habitarunt eam prius ab origines: cum eorū qui in ea p̄mū fu ere tum hoie tum duces nullæ nuptiæ terantur. Q uidā aiunt priſcis tē poribus inſulam uocatam ſamum ab incolis qui ex ſamo ac thracia eo p fecti ſūt dictā ſamothraciā. Sua olim ligua aborogies uſi ſūt: Cuius mul

ſa ueſtigia ī ſacris cd noſtrā uſq; ætatē pdurāt. Tradunt ſamothrāces ante deucalionis diluuiū aliud quoq; antæa magnū apud eos extitiſſe. Id primū ab hoſtio cyaneo deinde ab helleſpōto erupiſſe. Pōti. n. pelagus in modū ſtagni fluminū ī curſu aquaꝝq; iundatiōe ad auctū adeo ſupra modū ī helleſpōtum effluxit: ut aſiæ magna ps ſecus mare ſita fuerit diluuio abſū pra. plana quoq; ſamothraciæ ora creſcēte mari uaſtata ē. Q ua ex re poſteri piſcatoꝝ nōnulli iactis retibus q̄dā colūnaꝝ lapidea capita ī terrā traxere ranq̄ ciuitatibus aq̄ ſubmerſis hoīes ad altiora īſulæ loca cōfugerīt: Decreſcente deiceps mari accolas uota diis feciſſe: ſalutēq; cōſecutos circū īſulā ſalutis t̄minos ſtatuiſſe tradūt. Erexiſſe quoq; aras: ī qbus nūcupq; ſacrificat ut palā ſit āte diluuiū eā īſulā habitatā. Poſtmodū ortū ī ea ferunt Saona ex ioue ac nympha ut q̄dā uolunt ut alii ex mercurio & rhena: qui populum diſpſum in unum cōgregans īditis legibus Saona ab īſula uocatus eſt: Hic populum ī quiq; tribus partitus cuilibet īdidit filiorū nomē. Tradunt eo tēpore ex ioue ac electra Dardanum Iaſiū: & Armoniā ortos: Dardanus uir prudens ut aſiā nauigio tranſuectus urbē dardanam cōdidit: cōſtituto regno quod poſteri troiā appellarunt populos ſibi ſuditos dardāos uocari iuſſit. In multas præterea gentes has impio diffuſo dardanos in eis pro thracibus Iocauit. Iouem uero aiunt cum uellet filiorꝝ alterꝝ honore inſignem eſſe docuiſſe eum iiciādi cerimōias q̄ haud fas eſt audire niſi initiatos. Videtur aūt hic primus hoſpites anitiaſſe: ex q̄ ea re cerimonias reddidiſſe celebriores. Cadmum deiceps Agenoris Europā q̄rentem cum ad eos pueniſſet pceptis cerimoniis Armoniam duxiſſe uxorē Iaſii nō ut græci fabulātur martis ſororē. Has nuptias a diis primū celebratas ferunt: Ceretēq; in graciā iaſii ei ex furmento panem attuliſſe. Mercurium lyrā palladē decantatum monile peplum ac tibias: Electram uero magne deorum matris ſacra celebrari oſtēdiſſe cum cymbalis ac pſalterium tympāis: Et apollinē quippe cythara uſum muſas tibiis. Cæteros deos plauſu nuptiarum iocunditatē auxiſſe tradunt: his actis cadmus iuxta oraculi reſpōſum cōdidit ī boetia thebas. Iaſius ſumpta uxore cybele genuit corybantum. Veꝝ ad deos trāſlato iaſio Dardanus cybeles ac coribātus ſacra deoꝝ matris ī phrigiā detulerunt. Ceres primo nupta olimpo genuit alcem: deamq; cybelem ab ſe noīauit: Coribātus eos qui matris ſacrificiis īcumbebāt appellauit ab ſe Coribātas. Deſpōdit quoq; thebē cilici natam. Tibas inſup inde in phrigiā traduxit ac in lirneſſum mercurii. Liram ab achille poſtmodum ſublatā ex iaſio p̄terea ac cerere plutonem fabule natum uolunt. Verum cōſtat frumenti copiam in nuptiis armoniæ ob iaſii beniuolentiam dono datam: Q uæ de eiuſmodi cerimōiis

ſingulatim tradunt in archanis ſeruant ſolis initiatis notã. Vulgata ẽ ho
tum deorum præſentia: atq; i ꝑiculis mirabile præſidium ipſorum inuocã
tibus numen. Effici quoq; aſſeruant horum miniſteriorum participes iu
ſtiores magis pios & proſus meliores uiros. Ideoq; ueruſti heroes ac ſemi
dei qui præclari fuere initiari ſum opere cupierunt. Nã iaſon caſtor pol-
lux hercules orpheus his initiati ſacris fortunati t bello horũ deorum fa
uore extirerunt: Nunc de Naxum ueniamus. Hãc primum ſtrõgile dictã
habitarunt ex huiuſmodi cauſa thraces. Fabulantur boreos pueros fuiſſe
butem ac licurgum nõ ex eadẽ matre fratres. Butes qui iunior erat cum in
ſidias paraſſet tratri re palã facta nil aſpius licurgus ægit: q̃ ut una cum ĩ
ſidiatoribus nauigiis ſumptis butes nouam patriã cogeretur q̃rere. Itaq;
thracibus ꝑiculi ſociis aſſumptis ꝑ cicladas ad inſulã ſtrongilem ꝓfectus
nauibus nauigãtes p̃clari cæpit. Cum raræ apud eos eſſent fœminæ: mul
tas ex aliis locis mari raptas aduexere. Cicladum q̃dã omio deſertæ erãt:
quædã paucis incolis ſultæ. Quapropter alias regiones prædandi gra-
tia petentes cum ab Euboia arcerentur ad theſſaliã nauigarunt. Vbi incõ-
tinentẽ deſcendens butes caſu in ſacerdotes Dioniſii citca montẽ arcadiæ
qui dicitur drios orgia celebrantes incidit. His cõſpectis q̃dam abiectis ĩ
mare ſacris cõfugerunt. Aliæ mõtẽ ꝓpinquum petiuere: Coronis rapta ad
Butis cõcubitum cõpulſa eſt. Quod illa moleſtius ferente cum dioniſii
auxilium imploraſſet Butes in inſaniam uerſus in puteum ſe deiiciens
expirauit. Reliq thraces aliis mulieribus raptis: in quis clarior fuit uxor
Aloei Imphimedea: eiuſq; filia pancratis in inſulã ſunt reuerſi. Hic thra
ces loco butis alium regem inſulæ p̃fecerunt Agaſſomenum: Cui pãcrati
dẽ aloei filiam p̃ſtantem pulchritudine matrimonio iunxere. Verum an
teq̃ regi deſpõderet: duces eoꝝ p̃cipui Sicelos atq; cæterus pro pãcratide
mutuis uulneribus diſſẽriõe inter eos oria cõciderũt. Agaſſomenus ami-
coꝝ cuidã nuptui Iphimedeã dedit. At uero aloei Ephialtes ãtq; othus
filii ad inueſtigãdas uxorẽ filiamq; cum inſtrõgilẽ ꝓueniſſent thracibus
bello ſubactis urbeq; obſeſſa deſũcta poſtmodũ pãcratide in inſula thra
cibus ĩperantes manſere: appellaruntq; inſulam diã. Orta poſtmodum ĩ
ter eos regni cõtentiõe cum ad certamẽ deſcendiſſent: multis utriq; cadẽ
tibus mutua occubuerunt cede. Ab incolis poſtea tãq; heroes culti thra
ces qui ſupfueruut cum ãnis poſtea ducẽtis inſulã tenuiſſent ſiccitate ur
gente eam deſerere coacti ſunt. Cares deinceps ex lamia aduecti inſulam
poſſederunt: quibus Naxus polemonis ĩperans ꝓdia ab ſe cognomiauit
naxon. hic uir bonus ac p̃clarus filium reliqt leucippũ. Ex quo ortus fili
us Merdeus ĩperauit inſulæ. Theſeus poſtmodũ ex creta cum ariadne ꝓ

fectus in ea permãſit ĩſula. Quui cum p ſónium dionyſium ſibi: niſi aria dnẽ reliquiſſet miniſantẽ uidiſſet: timore pculſus muliere ommiſſa ex inſula diſceſſit: Dionyſius noctu ſumptam Ariadnẽ in mõtẽ tulit: qui appellaſ dryos: Et his primum euanuit ut deus tum quoq; Ariadnes non amplius uiſa eſt. Ferunt uaxii hunc deum àpud eos nutritum ob eã quetem inſulam ſibi acceptiſſimam eſſe Nyſiadamque a nonnullis dici: Nã iouem eorum fabulæ tradunt Semele ánte partum fulmine icta ſumptũ in femore infantem ut clam iunone eſſet uſq; ad pariendi tempus abſcõdiſſe: Inq; naxo ĩſula natũ filiæ coronidi Cliediq; loci nymphis p̃buiſſe educandum. Fulminaſſe aũt ante partum Semelẽ: ut nõ ex mortali ſed ex duobus diis ortus eueſtigio fieret imortalis. Incolis uero ob dionyſii nutriendi curam gratiæ redditæ fœlicitate ĩſulæ: & ut claſſe p̃ſtarent p̃bita. Nam primi àb xerſe deficientes & claſſe cum oppugnarunt: & apud plateas in acie: opera eoꝝ inſignis fuit. Viná p̃terea habent p̃cipua: Inditium haud paruum dei erga inſulã affectiõis. Hanc ſimen ántæa dictam cum eſſet cultoribus deſerta primũ cum triopo aduecti aduene habitarunt. Hoꝝ duces cithonius neptũni filius ac ſymes: a quo & ĩſula id nomẽ ſortita eſt extiterunt. In ea poſtmodũ regnauit ádditá cnydiæ parte Nereus charopi atq; alagiæ filius ſpetioſus admodũ: qui cum agamẽnone ad troiam profectus eſt. Cõfecto troiano bello inſulã cæpunt chares. quo tẽpore plurimum mari poterant. Hi ſiccitate igruente fugiẽtes ex inſula locũ quẽ Vranium dicunt habitarunt: Sime manſit deſerta: quoad lacedomoniis argiuiſq; ad eam ĩſulã tránſeuntibus habitata eſt. Quidam nauſus noie p antæa cũ Ippoto uenerat ſumptis uolũtariis coloniis ĩ ſimen tunc inhabitatam primum tranſiit. Deinde nõnullos duce Zucho eo nauigantes cõmunicata cum eis inſula ſuſcepit. Eam coloniã a cnydiis ac rhodiis deductam ferunt. Calydnam uero ac Nyſirã olima caribus poſſeſſas Tetalus poſtmodũ herculis tenuit. Amphitus deinde phippuſq; coorũ regis filii ad ilium ab his inſulis nauigantium duces fuere. Tũ uero a troia q̃ttuor agamẽnonis nauibus ad calynam aduecti ĩmixtiq; accolis ibidem p̃mãſerũt. Priſcos nyſiræ ĩcolas terremotus abſumpſit. Peſte deĩceps affli ta ĩſula eo coloniam miſere rhodii. Carpathon primi ĩhabitarunt quidã minois milites. Quo tẽpore græcoꝝ primus maris ĩpio potitus ẽ. Multis poſtmodũ ſæculis Iochus dimoleontis argiuus genere iuxta certũ reſponſum coloniam in carpathum deduxit. Rhodus ĩſulam primum ĩhabitata eſt ab his quos Telchines appellant ſecundũ fabulas maris filios. Fertur ſane eos una cũ chalfurna oceani filia nutriſſe neptunnũ ab rhea illis datum. Fuiſſe quoq; eos aiunt quarundã artium ĩuentores aliaq; ab

ipſis utilia ꝑmulta in uſũ hoium deducta.Statuas inſup deoꝝ fabricaſſe primo q̃damq; antiqua eoꝝ nomine ſigna fuiſſe appellata.Nam apud lidios apollo Telchinius:Iuno ac nymphæ apud aliſios telchiniæ apud camireos iuno thelchinia dicuntur:incantatores etiam uolunt eos fuiſſe & tanq̃ magnos nubes hymbres grãdinem niuem ĩducere ac mutare ꝑpri as formas cũ uellent ſolitos.Inuidi quoq; in doctrina artium extitere.Neptunnus iam uir ex alia Telchiniũ ſorore ab ſe dilecta genuit liberos mares ſex.Femellã unicam noĩe Rhodos:a qua & inſula cognominata eſt. Fuerunt in ea parte ĩſulæ,q̃ ad orientẽ ꝑtinet gigantes:quo tẽpore iouem ferunt expugnatis Titanis Imaliæ nymphe amore captum tres ex ea ſuſcepiſſe pueros:Sparteũ Saturnũ Cytum,Quoꝝ ætate tradunt Venerẽ cum ex cithero ciprum peteret aditu ꝓhibitã a neptunni filiis claris admodum atq; aĩo elatis.Ea quæ re turbatã deã eos in inſaniã ab ſe uerſos adegiſſe:ut matrẽ ui cognoſcerent:multiſq; ĩcolas afficerent calamitatibuſ Quæ neptunnis ꝓſpiciens filios ob rei pudorem ſuffodit in terrã:quos orientales demones appellant.Aliam in mare ꝓiectã uocauit Leuchoteã: cui immortalium honores incolæ tribuerunt,poſtmodum Telchinis futurum ꝓuidentibus diluuium relicta abierunt inſula.Licus deinceps cũ ĩ liciam ueniſſet:templũ licii apollinis pene xãthum fluuium erexit.Facto diluuio cæteri quidẽ aqua deleti ſunt locis inſulæ planis ob pluuias ĩmodum ſtagni redactis.Pauci & in his iouis filii qui ad montes cõfugerant euaſere.Sol ſecundũ fabulas Rhodiæ amore captus inſulam aqua amota Rhodum ãb ea dixit:Verum id conſtat cum a primordio inſula referta paludibus admodum humida eſſet ſolis calore arefactos humores terrã fertilẽ reddidiſſe.Ab eo aũt genitos ſeptem numero:qui dicti ſunt ilia pes.Cum alii ꝑterea indigetes populi inſulã inhabitarent:exiſtimatum ẽ inſulam ſoli ſacram eſſe:Rhodii quoq; poſtmodũ ſolẽ ꝑ diis cæteris coluerunt tanq̃ ſui generis auctorẽ. Traduntur filii ochimus cerchaphus macer Actinus. Tenages Triopa Candalus filia una Electriones:q̃ adhuc uirgo fũcta eſt uita heroicos poſt obitum honores ad rhodiis ſortita.Cum iã uiri eſſent eliades ſolẽ ferunt dixiſſe:qui mineruæ primũ ſacra feciſſent apud eos de ĩ futurã.Quod idem cũ athenienſibus ꝑdictum eſſet:aiunt abiliadibus õmiſſo ꝓpter feſtinantiã igne imolata hoſtia Cecropem athenienſium regẽ poſtmodũ accẽſo igne ſacrificaſſe.Ex quo ucuſq; mos huius ſacrificii ſolum in rhodo ꝓſeuerat:ibiq; ꝓmanſit dea.Hæc de rdodiis priſci rradunt.Inquis eſt zenon qui eius inſulæ geſta ſcripſit.Eliades peritiſſimi oĩum ſed de maxĩe in aſtrologia fuerunt:addiderunt quoq; ad nauigãdi artẽ ꝑmulta.Sitũ inſup tetræ cõſcripſere. Præſtãtior inter eos

Teuãges fuit a fratribus ob inuidiã occisus: Quã ré nõa cædis p̃cipes aufugerunt. Mater quidẽ in lesbũ. Candálus in choũ Actis ad ægyptum transiens in patris honorẽ solis cõdidit ciuitatẽ: Aquo ad ægyptios astrologiæ notitia tráducta est: postmodũ græcia diluuio oppressa cum plurimi hoies pissent & litteraꝝ quoq; monumẽta deleta sunt. At diluuii expres ægyptii astrologiæ artẽ sunt ꝓsecuti. Quia in re cũ grecos ob litteraꝝ defectum ante irent: accidit ut primi ægyptii crederẽtur astrologiæ extitisse repertores. Eodẽ pacto cũ ab athenienſibus urbs noĩe Sai ĩ ægypto fuisse cõdita & hæc quoq; ꝓpter diluuium ex hoĩum memoria delapsá est. Hanc ob cãm extimant multis post seculis Cadmum agenoris filium primum litteras in græciam attulisse. Atq; ideo græcos quadã cõmũi ignorantia ductos litteraꝝ iuentionẽ illi acceptam tribuisse At uero triopas in cariã nauigans ꝓmontorium tenuit ab eo postmodum triopion cognominatum. Reliqui soli filii qui ꝓcul a culpa cædis erant ꝑmansere in rhõdo habitantes in ilysia ubi & urbs cõdita ab eis noĩe achaiã: Horum ochimus natu maior regnum tenens uxorem ægetoriã loci nymphã duxit ex quá genuit filiam Cydippem Cyrbiam postea appellatam. Quã cercaphus frater in uxorem sumpta ĩ regno successit. His uitã functis filii tres regnum cæpere lindius Ilisus Camirus: Inundatione deinde aquarum secuta Cyrbe deserta cultoribus facta est. Ipsi patriã inter se p̃rtiti quilibet ciuitatem sui nominis cõdidit. Post hæc danaus ex ægypto cum filiabus aufugiens in lidiam Cypri appulit susceptusq; bb incolis erepto minerua templo statuam ingentem deæ dicauit. Hoc tẽpore cãdmus ad ꝓquirẽdã europam missus uehementi iactatus tempestate in rhodum uenit. Ibiq; susceptο antæa dum fluctibus agitarentur uoto ædificauit neptunno tẽplum. Eiusq; curã phœnicibus quibusdã abse ĩ ĩsula relictis qui Ialysiis ꝑmixti cum eis ꝑmansere demandauit. Ex his postmodum sacerdotes q̃ faciundis p̃essent sacrĩs ex successione manarunt. Cadmus & mineruã lindiam ornauit donis. In quis olla fuit ærea admodum cõspicua antiquo more fabrefacta. In eã litteris phœniceis quas aiunt primũ ex phœnicibus in græciã allatas appellataſq; phœniceas inscriptum erat terrã Rhodiã a serpentibus uastatum iri: Quã ꝓpter rhodii postmodum in delphos sciscitatum misere. Quo pacto id auerteretur malum. Responsum apollinis p̃cepit: ut phorbãtem cum sociis ĩ ĩsulã ascisceret. Hic laphiti filius cũ pluribus erat in thessalia sociis patriã ad habitãdum quærens. ac cito iuxta dei respõsum phorbanti pars insulæ ad habitandũ cõcessa est: Cuius uirtute deletis serpentibus liberata est eo timore Rhodos. Fuit hic ĩ cæteris quoq; rebus uir bonus: unde & post obitum hèroum meruit honores

His actis althmenes catatrei filius cretensium regis cum oraculum d qui busdam sciscitaretur:respõsum tulit in fatis esse:ut pater ab eo interficere tur.Euitare fata cupiens sponte cum pluribus uoluntariis abiit in eã rho dii oram:quæ camiros dicitur:supraq; acabyrũ mõtem Ioui templum cõ struxit a caminum appellatum:Quod & nunc quoq; supra excellũ mõ tis cacumen positum.ũde creta conspici potest præcipuo habetur cultu. Habitabat Althemenes cum his qui eum secuti erant in camiro præci puo incolarũ honore habitus.At pater catatreus cui nulla erat alia proles mascula fili quem p̃cipue amabat actus desiderio ꝓfectus est in rhodum repiendi nati eiusq; in cretam deducendi cupidus.Verum ui fatorũ:quæ superari nequit urgente cum noctu in insulã descediſſet orta inter suos lo ciq; incolas cõtentiõe ac pugna Althemenes suis auxilio accurrens iaculo insciius patrem occidit.Qua ex re Althemenes dolore ingenti perculsus cum tantæ uim calamitatis fere nõ posset fugiens hoium cõfortia ac ser mones soluſq; per deserta inuiaq; loca ab errans dolore cõsumptus expi rauit.Cui rhodiis postmodum honores heroum impensi sunt paulo an te troianum bellum.Triptolemus herculis filius ob licynii cedem ab se i scio interfecti ex agro spõte fugiens secundum oraculi respõsum.quod su per colonia deducenda cõsuluerat cum certis populis transcendit in rho dum.Ibiq; ab incolis suscptus habitauit.Factus deinceps ĩsulæ rex & pa triam omnem reddidit insignem & iuste imperauit.Inde ad ilium cum agamemnone profectus est regni administratione Buti qui ex argis cum eo fugerat permissa.Is uir bello clarus in agro troião defunctus ẽ.Quo niam rhodiensium rebus cherronesi qui locus eis opositus est:quædam sunt ĩmixta haud abre cẽlemus & ipsa litteris tradere.Cherronesus olim ut nõnulli tradunt a natura loci qui hystmos dicitur.Vt uero scripserunt alii a cherroneso quis eis imperauit oris nomen traxit.Haud multo post huius impium uolunt.Curetes quinq; ex creta eo transfretasse.Illorũ po steros qui ab ioue & rhea orti sunt:inq; ideis montibus cretæ educati:li ĩ cherronesum haud parua classe nauigãtes cares in ea habitãtes expulere omnẽq; eã subactã patriã in quinq; distribuerunt partes cõdita a quoq; eorum sui nominis ciuitate.Paulo uero post Inachus argiuorũ rex amis sa Io filia Cyraum præstantem ducẽ cum haud contemnẽda classe ad eã inquirendã destinãs reditum absq; filia interdixit. Verum cum diutius uariis peragratis orbis locis:ncassum quæsita esset:ex caria cherronesum contempta patria petiuit deinde partim suadendo partim cogendo quo rundam locorum rex factus est.Ciuitate ab eo noĩe suo condita.Vtilitati publice itenus magna gloria apud subditos uixit.Triopias deinceps cõ

taminatus cæde fratris cum i cherronesum pueniſſet a Meliſſeo rege cædis purgatus i theſſaliã trãſiit deucalionis filiis belli ꝓlidio fucturus pulſis. inde pelaſgis agrum doreum ſortitus ẽ. Cũ tẽplum ceteris euertiſſet: eius materia abuſus eſt ad regie cõſtructionẽ. Igitur incolarum odio contracto ex theſſalia fugiens cum populis qui ſecum nauigarant i nydiam uenit. In qua & urbẽ cõdidit ſui nominis Triopiã. Inde ꝓfectus & cherronesum cæpit & ei cõterminæ plurimã cariæ partem. De triope genere plures ſcriptores poetæq; diſſentiunt. Nam tradunt quidam ipſum ex canace eoli filia neptunnoq;. Alii ex lapitho Apollinis Scibeq; penei ortum. Eſt in caſtabo cherroneſi tẽplũ ſanctũ ſemideæ. De qua cum multa uarie ferantur haud ſilẽdũ uidetur. Veꝝ nos id quod magis increbuit quodq; cõſentiunt aecolæ referemus. Staphilo ac Chriſotheo de fuiſſe tradunt filiaſ tres Molpadiam Rheam. Partheniam rheam ab apolline cõpreſſam grauidam eſſe factã: patrẽ iratum tanq; ab hoie corruptam filiã i arca incluſã in mare deieciſſe: quæ cum in delum appulliſſet: filium genuit noie Aniũ Mulier ꝑter opinionem ſalutem aſſetuta iſãte poſt parrũ ſupra apollinis altare poſito deum orauit: ut ſi ex eo eſſet genitus pueꝝ ſaluaret. Apollinẽ dicunt abſcondito infante eius educandi curam cæpiſſe. Doctũq; deinde diuinandi artem magno honore affeciſſe. At uero Molpadiam partheniamq; rheæ ſorores patris cuſtod ientes uini amphorã pauloante inter hoies reperti ſõnus oppreſſit. Interi nutrica apud eas ſus thalamũ igreſſa uini amphoram fregit. Quo diſſipato uirgines patris iracundiã ueritæ cũ ad littus cõfugiſſent e ſaxo ſe in mare ꝑcipitauere. Apollo in eaꝝ ſororis gratiã manibus ſuſcepras i cherroneſi urbes icolumes detulit: partheniæ in Bubaſco cherroneſi diuum honores habiti: & fauum ædificatum Molpadia in caſtamũ accedens ꝑdicatiõe Apollinis Semidea dicta apud cherroneſos i honore fuit. In eius ſacris propter caſũ: qui ex uino accidit, Melicrato libant. Tangentẽ uero aut edentẽ porrũ nequaq; fas eſt tẽplũ i gredi. Adeo aũt poſtmodũ ſemideæ religio excreuit: ut nõ inco læ ſolum ſed exterre quoq; gentes ad id tẽplum ꝓficiſcerentur ſacris doniſq; egregiis deam colentes. Quod uero maximũ habetur perſæ iperantes afiæ cum oĩa graꝝ coꝝ loca ſacra expilaſſent: ſolum huius ſemideæ templũ itactũ liquere. Latrones inſup ſingula raplentes hoc ſolũ haud quaq; muro cinctũ: ut abſq; ꝑiculo ſpoliari quæat inuiolatũ ſinunt Huius rei cauſam tradunt deæ cõmunẽ i oẽs beneficentia. Nã & egras ꝑ ſõnũ curas morborum docet: & multis inſup ſanitatem deſpantibus ſalutem ꝑbet. Mulieres prætera parturientes a laboribus ac uitæ diſcrimine hæc liberat dea. Quo factum eſt ut pluriꝫoq;: qui ſalutem aſſecuti ſunt donis refertum

tẽplum exiſtat:neq; cuſtodibus neq; mœniis.ſed religiõe tutiis:Et de rho
do:cheroneſoq; hactenus.Nunc ac cretam tranſceamus.Q ui prius cre-
tam inhabitarunt antiquiſſimi dicuntur etheo cretæ indigetes fuiſſe.Ho
rum rex cretas fuit plurimarũ in ea iſula regꝝ:quæ ad uitam mortalium cõ
ferrent inuentor.Plures quoq; deoꝝ apud eos fabulantur extitiſſe: quos
ꝓpter beneficia hoĩbus ĩpenſa ut deos poſteri coluerunt.de quibus ſigu
latim recenſebimus eos imitati:qui cretenſium geſta cõſcriplere.Primi q̃
quidẽ memoriæ tradãtur:in creta circa idem habitarunt:idei dactyli ap-
pellati.Hos quidẽ centũ fuiſſe numero tradunt:Alii decẽ qui eo nomine
uocati ſunt:ob parem numeꝝ mãnuum digitoꝝ in quis eſt ephorus.uo
lunt nõnulli Ideos dactylos ex idia quæ eſt in phrigia extitiſſe indeq; cũ
Migdono tranſcendiſſe in europã diuinandi quoq; arte peritos docuiſſe
cantum initiationes ac miſteria.In Samothracia uero magnam ſui admi
rationem præbuere incolis:quo tẽpore orphea ferunt ingenio ad poe
ſim melodiamq; ꝑſtanti hoꝝ diſcipulum primũ ad græcos initiãdi mo
rem miſteriaq; attulliſſe.Idei dactili traduntur:ignis uſum ac æris ferriq;
naturã quoq; mõ fabricarentur in loco:quẽ berecinthum dicunt ĩueniſſe
Cum magnoꝝ bonoꝝ generi hoĩum haberentur auctores:ĩmortaliũ ho-
noribus donati ſunt.Scribunt etiam unum ex eis appellatum herculem:
qui cum gloria excelleret olimpia iſtituerit certamina.Poſteros uero no-
minis ſimilitudine ductos eſſe opinatos ab hercule Alcmenæ ea certami
na iſtituta.Hoꝝ aſſerunt antiquitus & nũc uſq; extare ueſtigia:q; fœmi-
næ plures ab hoc deo cantus quoſdã ſũmant:ac ſuperſtigioſa q̃dam faci
ant:tanq̃ & ipſe in cantator extiterit & initiatiõibus deditus.At hæc plu-
rimum aliena ſunt ab hercule:qui eſt ex alcmena ortus.Poſt ideos dacti
los ſecuti ſunt curetes nouem quos quidam eſt terra genitos uolunt.Alii
ꝓgeniem idei dactiloꝝ.Habitaſſe autẽ in mõtibus ac cõuallibus arborũ
plenis tecta ac indumenta:quæ natura præberet:nõdum reptis domibus
habẽtes.Cum prudẽtia emineret multa ad uitam utilia ab eis iuẽta ſunt.
Nam primos oium greges coegiſſe:aliquaq; mãſuefeciſſe pecorã. Mellis
ĩſuper & ſagittãdi uenãdiq; modum induxiſſe perhibent.Hoium quoq;
cætus ad cõmune uitæ & legum diſciplinã illos iſtituiſſe ferũt. Reppiſſe
inſuper enſem galeam ac cum armis ſaltandi morem:quoꝝ ſtrepitu der
magna ſaturnus deceptus eſt.Aiunt præterea iouem clam ſaturno ab rhe
a matre datum ab his fuiſſe nutritum:de quo cum ſingulatim ſcripturi
ſimus paulo altius narratio repetenda eſt.Tradunt Cretenſes curetum tẽ
pore titanas in gnoſia habitaſſe:ubi & nunc quoq; fundamẽta uiſuntur
domus: in qua educata rhea eſt:atq; antiquum cupreſſorum nemus. Fu

isse autem sex numero uiros: fœminas quicq; ex cælo & terra natos quidã tradunt. Alii ex uno curetum matre Titea: a qua & id nomen sumpsere. Mares quidem fuere Saturnus Hyperion: Conis Iapetus Creius Postremus: oceanus. Horum sorores Rhea Thenus memoria phœbes: thetis hi omnes rei alicuius: quæ usui hoium esset iuẽtores honores nomẽq; sempiternum adepti sunt. Saturnus natu maior rex factus homines ex agresti icultaq; uita ad mores legesq; & humaniorẽ cultũ deduxit. Qua ex causa cum magna esset apud oẽs famá plura orbis loca peragrauit: exhortans ad iustitiã singulos: & animi uirtutẽ: obq; eã rẽ subditos suos bonis moribus instituros reddit ptobitate fœlices. Imperauit maxime: quæ ad hesperum pertinent: locis maximo in honore apud oẽs habitus. Ideo usq; ãd posteriora tempora & a romanis carthaginensibusq; ac aliis ꝓximis gẽtibus cerimoniæ sacraq; præcipua saturno fiunt. Multa uero loca ab eo nomẽ sumpsere. Et cũ legibus homies obtemperarẽt: nulla iiusticia apud eos erat. Sed oẽs eius iperio parentes summa cũ uoluptate fœlicẽ uitam agebãt. Hoc testis est poeta Heliodus: qui eadẽ i suis carmĩbus affirmat. Huiuscemõdi saturni fabulæ ferunt. At hyperion solis ac lunæ aliorũq; astrorum motus horasq; primum summa cura obseruationeq; ab se per cepra: cæteris noscenda tradidit: ideoq; hoc parens nominatur ueluti ipsoc naturæ contẽplator: Ex saturno ac phœbe orta latona ẽ. Ex iapeto ꝓmetheus: quem nonnulli scriptores tradunt ignem ab diis furto sublatũ hominibus deddisse. Sed ab eo constat illa: quibus ignis alitur reperta. Ex titanibus uero memoriã tradunt loquendi modum adinuenisse: ac rebus iposuisse nomina. Licet a quibusdã ea Mercurio tribuãtur. Hoc quoq; deæ rei memoria: a qua & nomen sortita est: assignãt. Themim tũ diuinandi artem sacra cultusque deorum itroduxisse dicunt: eãque: quæ ad bene uiuendum & pacem pertinent ostendisse. Ideoq; conditores legum sarorumq; custodes eos: qui deos colunt: & hominum leges seruant dictos. Apollo quidem tranditur cum esset responsa daturus themim consuluere solitus tanquam diuinandi artis inuerticem. hi dei quoniam in plurimis ꝓfuerunt mortalium uitæ: nõ solum imortales honores adepti sed primi olympũ post obitũ habitare existimati sunt. Saturnus ac rhea Vestam cererem Iunonem Iouem Neptuunnum ac Plutonem genuerũt Hoc uesta fructuram domus inuenisse fertur. Iupiter postmodũ apud omnes ferme hoies ab hoc beneficium honorari eam sacrisq; coli uoluit. Ceres frumenti: quod forte inter alias herbas nascebatur ignotum cæteris prima usum adinuenit: docuitq; hoies nascendi seruandiq; & serendi modum: Est aũt ab ipsa frumentum ante genitã ꝓserpinã reptum: Nam

post èius ā plutonē raptam frumēta omnia tum in iouis odiū tū ꝓpter dolorem filiæ incendisse ferunt. Sed ea inuenta & recōciliatam esse Ioui & Tripolemo frumēti dedisse semē. mādasseque ut cū oībus id donum participās modū seminādi mōstraret. Tradit a nōnullis illā leges quoq; dedisse: quibus hoies iuste uiuere assuescerēt. Vnde & legifera dicta est. Et quoniam māximoꝝ bonoꝝ causa humano generi extitisset: ab oībus nō solum græcis. sed barbaris quoq; ad quos frumenti peruenit usus honoribus sacris quæ solēnibus ac celebritate præcipua colitur. Nonnulli de frumenti inuentione secus sentiunt penes se eām primo deam apparuisse frumenti quæ nāturam & usum penes se repertum asserentes. Nam traditur ab ægyptiis Cererē & isidem eandē esse deā primamq; in ægyptū attulisse frumentū nilo: ægypti cāpos irrigante: omniq; regione ad ferendos fructus optime sita. Athenienses q̄uis iuentionē frumenti fateantur uolūt tamen aliunde ī atticam delatum: locū que: qui id primū donū susceperit eleusīam appellant: eo q; ab aliis id semen ad eam oram sit asportatum. Siculi cū īsula Cereri ac ꝓserpinæ sacra existat: æquum censet frumenti usum ei primum patriæ fuisse ostēsum: quā īprimis amarit. Haud enim uerisimile est eā regionem quā ut ꝓpriā Ceres admodum fructiferam præstitisset: postremā huius beneficii participē effecisse: p̄sertim cum in ea īsula & filiæ raptus cōtigisset: & frugum esset fertilis ubi etiā sua spō te: prout poeta tradit: nascatur ordeum ac frumenta. Sed de cerere hactenus. De diis uero aliis ex saturno & rhea natis pluto secundum cretenses primus nauigandi arte īuenta classem instituit: eiusq; præfectus ē a saturno factus. Q_ua propter traditum est posteris neptunnum īperasse maris: sacraq; ei nauigantibus facta. Adunt etiā neptunum equos primum domuisse artemq; equitandi ab illo traditam: ex quo hippius sit appellatus. Plutonem uolunt sepulchrorum funerumque atque honorum qui mortuis impenduntur: usum ītroduxisse. Cum antæa nulla rex apud hoīes esset cōsuetudo: quæ causa extitit. ut uicta functis dominari existimaret. Antiquitate illi huius curæ principium tribuēte. De iouis genere atq; īperio dubitatur. Nam quibusdā placet postq̄ saturnus ad deos transiit sceptisse regnū: nō ui patrē expulisse iusteq; & legitime regno potitū. Alii saturno uolunt in ortu filii respōsum fore ut ab ioue ui regno pelleretur. quæ res saturnum īpulit: ut filios sæpius perimeret. Id egreferens Ceres cum uiri animus placari nō posset iouem in ida ab se editum clam nutriēdum Curetibus iuxta idæ montē habitātibus dedit. Hi in antrū ad nymphas cōmendata illis infantis cura detulerunt. Lacte capræq; amalthea dicta est melleq; educatus ē. Multa īsup iouis tum generis tum educatio

nis aiunt in ea insula extare uestigia. Nam cum ā turrētibus ifans ferret tradunt ōphalū iuxta fluuium tritonum cecidisse. Ex quo & ora illa ab eo quod accidit deo sacra Olimphalia cognominatur: & ꝓpinquus ager est omphaleos appellatus. In ida antrum ubi nutritus dicitur sacrum est & circa illud prata manent intacta. Vegꝫ quod de apibus mirabile dictu tradunt fabulæ mime uidetur ꝓtereundum. Iouē scilicet i sēpiternā amoris erga eas memoriā illaꝫ colorē imutatū inq; æris uertisse aurati. Q uānis autē locus is admodū excelsus ásperq; situ uentis quoq; agitatus niuibus sit ifestus: nullo tamen apes incomodo aut molestia afficiuntur. Capræ: q̄ eum nutrit & alii sunt honores ipensi: & locus eius é ægiochus uocatus: Adolescentiā egressus i dicta ubi genitus est Ciuitatē cōdidit cuius post modū dessructæ etiā nunc extāt reliquæ. Excessit hic deus fortitudine & cæteris uirtutibus oēs Accepto enī post saturnum regno maxima plurimaq; cōtulit ad hoīum uitam: Primus oīum iustitiā docuit mutuo seruari inter mortales omni ui arq; iniuria remotis. Lites ac cōtentiōes iudicio auferens: singula quæ ad bene uiuendum ac pacē ꝓtinerent sūma ope ꝓcurauit. bonos ad uirtutē exhortatus est. Improbos timore cohercuit ac pœna. oēm pene orbem circuens bello ipiis ac ꝑdonibus idicto æquitate ac leges introduxit ꝓ id tempus & gigantes ab eo sublatos aiunt. In creta quidem Milinum in phrigia Tiphonem. Ante pugnā quæ cum gigantibus i creta habita est: Iouem sacrificasse dicunt soli cælo ac terræ bouē. Q uæ sacra Iouem fore supiorem protēdentes primum uires & ab hostibus defectionem tum finem belli futuꝫ mōstrarunt: Museus quippe ab eis desciuit: obq; id ei honores tributi. ab diis aūt omnes hostes cæsi sunt. Sed & alios quoq; diis præsidium belli tulliſſe aduersus gigātes cōstat Macedones quidam circa palenem italos in cāpo quem olim a loci cōflagratione phlegreum postmodum Cymeum cognominarunt. Aiaduersum eē ab ioue in gigantes ob eam cām dicunt. Ex magnitudine ac robore corporis cōsisi aduersiq; legibus & multa egerint in hoīes iniusta & ꝓpinquas gentes in seruitutem redegerint: bellūq; his intulerint: qui ob singularia i oēs nationes beneficia dei sint existimati. Ferunt ab ioue non solum ipii nefariiq; deleti: sed etiā diis heroibusq; ac hoībus benemeritis honores ipensi ꝓpter eius beneficentiā imperiiq; magnitudinem oīum cōsensu & regnum ꝑpetuum tributum est & habitatio in olympo. Sacrificia insuper illi supra cæteros statuta. Postea uero q̄ in cælum delatus est memoria nominis eius animis hoīum in quos beneficia cōtulit adeo infixa permānsit ut omnium quæ in cælo fierent uelut hymbrium tonitruum ac fulminū cæteroꝫq; eiusmodi potēs existimaretur. Itaq; quod uitæ causa hoībus

esse uideretur cum fructus terræ ad maturitatem perduceret:Iouem dixe re.Patrem uero tum quia singulos susceperit summa cum beniuolentia curam tum quia tanq; dux hominibus extiterit recte uiuendi. imperator ac rex ob imperii amplitudinem:Consultor ac prouidus propter consule di prudentiam appellatus est. Tradunt etiam palladem in creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam.Ex quo tritonia dicta:& nūc quoq; apud eos fontes ubi nata est huic deæ sacrarunt.Fabulantur præterea nu ptias iouis & iunonis in ora gnosiæ fluuio therino proxima:ubi nunc cē- ptum est factas:sacraq; quot ānis sancte ab incolis fieri nuptias prout olī factæ traduntur represintantibus .Ex ioue cretas uolunt uenerem gratias Lucinam Dianā & eas quas dicunt oras Eunomiam Iustitiam Pacē Palla dem Musas :Deos uero Vulcanum Martem Apollinem Mercuriū:Ho- rum cuilibet ut perpetuà apud omnes uigeret memoria ab se inuentorū gestorumq; iupiter laudem & honorem tribuit. Veneri nanq; maturā uir ginum ætatem aliarumq; curam rerum:quæ nunc etiam circa nuptiarum sacra ac fœdera in eius cultum celebrantur dedit.Sacrificant autem omēs pariter ioui perfectori:iunoniq; perfectrici:quoniam hi primi duces inuē tores:quæ omnium extiterunt.Gratiis quæ adoris speciem ac partiū cor- poris formam decorem quæ spectent:insuper beneficii & gratiæ retribu- tionem:Lutinæ parientium curam officium que eorum: quæ parturien- tes perferunt.unde & in partus discrimine ac difficultate hanc mulieres præcipuent inuocant deam.Ad dianam tradunt infantium ac ciborum quos id ætatis postulet officium pertinere.Q ua ex causa puerorum nu tricem uocari dicunt:Earum quas oras dicunt datum est suum cuiq; mu nus ad uitæ cultum & mortallium comoditatem.Nil enim est uitæ ho- minum ad fœlicitatem comparandam utilius:q̄ leges iustitia ac pax. Pal ladi oleaq; olei quæ educēdi iuentionem tribuunt. Nam ante huius dea ortum erat hæc arbor cum aliis siluestribus īmixta.Olei usus āberat cum esset ignota.Hæc olei exprimendi modū inuenit.Addunt ipsi quoq; ue- stium apparatum & ædificandi artem multaq; p̄terea uolunt in cæteris ar tibus hoibus ꝑfuisse.Nam & tibiam earq̄ cantum & plurima instru- menta ad uaria opificia ex quibus operaria dicta est:adinuenit. Musis a patre cōcessa est litteraq; inuentio & carminum:quæ poesis appellatur tō Nam qui dicunt phœnices a musis ꝑceptas litteras tradidisse postmodū græcis:ii sunt qui cum cadmo in europā nauigarunt.Ex quo a græcis lit- teræ phœniceæ āppellate sunt.Verum phœnices a primordio non litte- ras inuenisse uoluntsed earum formam tantum immutasse:eaq; litterarū forma cū plurimi hoies uterentur hoc cognomine uocatas.Vulcanū ferri

æris auri argenti oīumq; quæ igñe fabricāntur: artē inuēnisse ferunt: eāq;
cæteros docuisse. Q ua propter hæc rerum opifices oēs uota sacraq; huic
deo maxime facientes ignem in æternam memoriā susceptī beneficii uul
canum uocant: Martem fabulæ tradunt primum fabricatis armis armasse
milites pugnādiq; ac certandi morem induxisse: eos qui diis aduersi essēt
interficientē. Apollinem cytharæ eiusq; musicæ inuentorem ferunt. Me
dicinæ insup scientiam diuinandi arte pcæpram: quam olim infirmi erāt
morbos curare soliti primum attulisse. Arcus insup sagyttandiq; extitisse
repertorem. Q ua ex causa cretenses præcipue arcu delectati sunt: quem
scythicum nominarunt. Eschulapius ex apolline atq; ariadna ortus pluri-
bus a patre in medicina percæptis chirugiam & medelæ compositionem
radicum insuper uirtutes adinuenit. Adeo aūt medicinæ artem extulit:
ut uelut eius inuēntor & auctor ueneraretur. Tribuuntur præterea Mer
curio p̄conia discida ac fœdera: quæ in bellis fiunt. præcones quoq; adii-
ciuntur: qui internuntii esse solent: ob eamq; rem ab hoste tuti. Vnde &
ipsum cōmuñem utriusq; dicunt: cum ambobus utilitatis communis ac pa
cis mutuæ interpres existat. Mensuram insuper ac pondus & mercaturæ
quæstum repperisse affirmant: occulteq; inuicem peculandi modum. Præ
co etiam deodorum traditur nuntiusq; optimus: quoniam mandata dili
genter perficiat. Vnde & interpretis nomen assumpsit. Num q; nominū
aut orationis ut quidam tradunt fuerit inuentor: sed quia diligētus q̄ cæ
teri mandata referat: Palestrā eū introduxisse: & ex testudinis forma lyram
adinuenisse aiunt. Post apollinis cū marsia qua & supior fuit contentionē
postque sumptā p̄tere quū a uicto pœnam penituisse apollinem dicunt:
Cytharæq; effractis cordis musica aliquandiu abstinuisse. Dionisium ui-
ris reptorem uiniq; cōficiendi rationem & fructuum in lōgiorē usū seruā
doq; curam & modum docuisse scribunt. Hunc in creta ex ioue & plerpi
na natū orpheus tradit. inter initiationes a titanis discerptum. Plures ue-
ro fuisse Dionisios iam antæa scripsimus diligentius. Cretenses ea conie
cturam hūc deū asserūt apud se ortū. q; duæ insulæ apud eos sinus qui ap
pellentur dydimi ab eo dionysiæ quod nulla alia in orbis parte fecerit: sīt
uocatæ. Herculem ex ioue genitum multis ānis ante eū qui fuit ex alcme
na genitus fabulantur. Huius mater increta est. Hoc tantum constat illū
corporis uiribus p̄stantiorem cæteris orbem pambulasse delētem iiquos
& feras bestias ac monstra domantem. Inuictus quoq; absque timore i li
bertatem hoīes uendicauit. Q uibus beneficiis honores immortaliū ei
sūt ab hoibus ipēsi. Q ui uero posterior ex alcmena fuit hercules. quoni
am prioris uirtutis ē imitatus & īmortalitatē assecutus est & ꝓpter nomi-

nis ſimilitudinẽ idẽ qui prior creditus. Ideo & ſupioris ḡeſta huic fuerũt ueri inſcitia aſcripta. Aſſerunt quoq; ſuperioris herculis operum impenſi q; honoris in ægypto ueſtigia eſſe. & ab eo cõditã ciuitatem Brito martrẽ quam dictynnam dicunt. In creta genitam tradunt ex ioue ac charmidẽ Euboli cereris filii. Hæc retia aduenandum inuenit. exquo & dictynna ẽ cognominata. Conſuetudine diane utebatur quod cãm præbuissut quidam dictynnam dianãq; eandem eſſe exiſtimarent. Quam deam ſacris tẽpliſq; cretenſes coluere. Qui uero dictynnam ã retibus piſcatoris q̃s fugerat inſequente coitus gratia minoe uolunt denominatam ꝓcul a uero ſentiunt. Non. n. credendum uidetur deã in eã egeſtatem compulſã ut auxilia hominum implorãret cum eſſet maximi deorum filia. Neque minoem tãtæ impietatis culpare decet: præſertim cum fuerit omnium cõſenſu habitus iuſtus uir & probatæ uitæ. Plutonem natum tradunt i tripodo cretæ ex cerere & iaſone. Eius genus bifariã ferunt. Nam quidam uolunt cum iaſon terrã ſeueri adhibita culturæ diligentia adeo uberem percæpiſſe fructum. ut qui id cõſpexerunt a meſſium fertilitate illo plutonẽ nominarunt. Vnde & a poſteris is cui cenſus ſupereſſet habere plutonem exiſtimãtus eſt. Alii tradunt cererem ac iaſonem puerum genuiſſe appellatum plutonem: qui cultum uitæ pecuniaſque coaceruare ac in uſus cuſtodire primus monſtrauit. Cum antæa parua congregandæ ſeruandæq; pecunie fuiſſet cura. Hæc de diis quos cretenſes apud ſe natos uolũt ſcribuntur: Sacra uero honores myſteria cerimonias ab ſe hoc pacto ad alios arguunt tranſmiſſas. Nam cerimoniæ quas atheniẽſes oĩum celeberimas in eleuſina faciunt: quæq; in ſamothracia atq; in thracia: unde eas orpheus ſumpſiſſe traditur fiunt in gnoſo apud cretam priſca lege ſtatutoq; celebrantur. Quo palam eſt eiuſmodi cerimonias ab eis ad alias gentes fuiſſe traductas. Quæq; apud cæteros ſecrete traduntur: eas palam omnibus noſcendi facultatem apud cretenſes eſſe. Aſſerunt aũt plures deoq; ab ipſis ꝓfectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in genus humanum extitiſſe: atq; ab ſe inuentoq; artem uſumq; docuiſſe. Nam ceres cum in atticam peruenisſet: inde in ſiciliã tranſiit. poſtea in ægyptum quibus in locis frumenti ſerendi cultum mõſtrauit. Summoq; ꝓpterea ĩ honore habita eſt. Venus in ſicilia cõmorata eſt circa erycem in cypro circa cytherum ac paphum. In aſia circa ſyriam. Ob has pegrinationes uenerem tum Ericiam tum cythream tum paphiam tum ſyram incolæ appellarunt. Eodẽ mõ plurimum temporis apollo circa delum ac liciam delphumq; uerſatus eſt. Circa epheſum põtum perſidem & cretam Diana. Itaq; a locis ac geſtis eorum ſumptis nominibus hunc delium ac pithi-

um appellarunt:hãc ueto epheſiã creſiã tauropoliã quoq; ac pſeã cũ ãbo eẽnt ĩ creta nati:Colit & a pſis plurimũ hæc dea:cui myſteria inſtituerunt barbari:quæ ad hoc uſq; tẽpus pſea dicunt.His ſmilia & de cæteris diis:q̃ lõgũ eẽt recẽſere tradũt.Lõgo poſt deoꝝ ortũ tẽpore plures heroes i creta ferũt extitiſſe:quoꝝ nobiliſſimi Minois ac rhadamãti fuerũt ætate ex io ue ac europa agenoris:quã tauro deoꝝ ꝓuidentia aduectã ĩ cretã tradunt geniti Minos ætate ꝓor regnauit ĩ inſula:in q̃ multas urbes:inter quæ eas nobiliores tres cõdidit gnoſã i ea inſulæ pte quæ aſiã reſpectat.Vulcaniã iuxta mare meridiẽ uerſus cydoniã ĩ eis locis q̃ peloponẽſi oppoſiti ad oc cidentẽ uergũt.Leges ꝑterea multas cretenſibus deddit ſimulãs eas ab ſe i q̃dã ſpelũcas meditatas.Claſſẽ iſuꝑ parauit:q̃ plures ꝓpiquas iſula ſibi ſubiiciens græcoꝝ ꝓmus ẽ maris ipio potitus.Cũ eius magnũ uirtutis ac iuſtitiæ nomẽ eẽt:trãſiit in ſiciliã aduerſus corcalum:de quo in dedali re bus cuius cauſa bellũ mouit:ſcriſimus.Rhadamantum ſcribunt omniũ iuſtiſſimum:latrones quoque ac ſceleſtos uiros exteroſq; improbos acri affeciſſe pœna.Multarum inſularum imperio potitus magnã aſiæ mari timam ĩ patrem tenuit ſingulis eius imperio ſe ſpõte ob iuſtitiæ famam tradentibus.Is erithro uni ex filiis.ii erithri ab eo uocati ſunt regnum ꝑ miſit.inopinioni ariadnes minois filiæ chium ferunt dediſſe:quẽ nõnulli fuiſſe dionyſium ueluntatq; a patre uini faciundi modum didiciſſe.Cui libet ex aliis filiis ãut inſulã ãut urbẽ Rhãdamantũ dediſſe traditur.tho anti Lemnum.Alii Cyrnum.pãmphilo peparethum.Euambio marone am.Alceo parum:Anioni delum:Andreo:quæ ab eo nominata eſt andrũ propter ſingulare iuſtitiæ nomen illum apud inferos bonorum ac malo rum iudicem factum fabulæ ferunt.Ob eademq; iuſtitiãm minoẽ quo q; pari honore fungi.Tertium fratrem ſerpedonem ſcribunt cum magna manu in aſiam profectum lyciam tenuiſſe.Huic euandere filius in regno ſuccepſit ſumptaq; uxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem ge nuit:qui cum agamemnone troiano affuit bello.Et hic ut quidã tradunt iouis filius Minois fuiſſe filios aiunt deucaliõem ac molum.Ex deucalio ne Idomeneum ex molo Mirionẽ genitos cum nauibus nonaginta ad ili um cũ Agamemnone profectos:reuerſoſq; poſtea ĩ patria diem ſuũ obiiſ ſe honorificeq; ſepultos deorum honores fuiſſe aſſecutos.Horum ſepul chra in gnoſo hac hoſtenduntur iſcriptione Gnoſii Idomenei ſepulchrũ Aſpice in quo ego Myrion Moli filius ꝓpinquus iaceo.Hos ut nobiles heroes cretẽſes colũt ſacris i belloꝝ diſcrimine eorum præſidium inuocã tes.Nunc nationes:que cretẽſibus immixtæ ſunt referentur.Scripſimus antæa theocrites:qui dicebantur indigetes inſulam habitaſſe. Multis

uero poſtmodũ ſeculis ꝓpter bellã ac ſeditiõẽs errãtes pelaſgi incretam appulſi tenuerunt inſulæ partẽ: Tertii dorienſes tradunt ĩ inſulã ueniſſe duce doro ietacini nepote. Huius populi pars maior fertur ex locis olympo propinquis ſimul cõueniſſe. Pars uero quædam ex acheis qui ſunt in laconia donorum pollicitationibus allecti. Quartum genus eorum qui ĩ cretam appullerunt fuerunt Migades barbari: qui conſuetudine græcorũ lingua ex frequẽti uſu percepta poſtea minoꝛs Rhadamãtiq; ĩperio paruerunt. poſtremo poſt eraclidarum deſcẽſum argiuꝝ lacedemoniiq; miſſis coloniis tum alias quaſdam tum ĩnſulas occuparũt: inq; eis nõnullas ab ſe hedificatas urbes: de quibus alias dicetur ĩhabitaruntuerum haud mirum debet uideri: cum plures qui geſta cretenſia ſcripſcere admodum diſſentiãt: nos quoq; ea: quæ nõ oẽs ſentiãt. ſcribere. eos enim ſumus ſecuti: quos uero ſimiliora tradere exiſtimauimus. Quædam ab epimedine theologo: q̃dã: a doſiade: alia a ſoſicrate. nõnulli a laoſchernide ſumentes. & de creta hactenus: Nunc ad leſbũ tranſeamus. Hanc inſulã olim uariæ gentes ad eam nauigãtes incoluerunt: pelaſgi primũ eam tenuere cum antæa deſerta eſſet. Nã xanthus Triopi filius pelaſgoꝝ qui ex argo uenerãt rex partem lyciæ tenens argis qui ſecum acceſſerant imperauit: deinde leſbum cultoribus uacuã petens agro pelaſgis diuiſo inſulam q̃ iſſa prius dicebatur ab eis pelaſgiã uocauit. deinceps ſeptima ꝓgenie ob diluuium tẽpore deucalionis factum cum multi in ea interiſſent: accidit ut aquaꝝ inundatione deſereretur. Macareus poſtea cum ĩ eã perueniſſet inſulæ pulchritudine cõſpecta in ea ꝓmanſit: is erat ut heſiodus: Aliiq; poetæ nõnulli tradunt cyrenaici iouis filius: qui cum habitaret ĩ oleno: q̃ patria tunc iados nunc achaia dicitur aſſumens tũ Ionas tum gentes alias nauigauit in leſbum: deĩde tum uirtute ĩſulæ tum humanitate ac iuſtitia plurimũ ad auctis opibus ꝓpinquas inſulas poſſedit agris qui ineluti erant diuiſis: poſt hæc tẽpora leſbus filius lapithi: qui erat ex cælo hippoti ſecundum quoddã oraculi reſpõſum cum ſuis domeſticis nauigans in hanc inſulam ſũpta ĩ uxorẽ Macharei filia mathina noĩe una cum ea in ĩſula ꝓmanſit Cum uir factis clarus euaſiſſet & ĩſulam ab ſe & populũ leſbium cognominauit. Macareo ꝓter alias mytilene ac methynne filiæ ortæ ſunt: a quibus & ciuitates ſumpſere nomen. is cupiens ꝓpinquas ĩſulas ĩ poteſtatẽ redigere colonia ĩ chium miſſa filiũ ei ꝓfecit: deinde alteꝝ deſtinauit ĩ ſamum noie cydſollum: quiꝫ in ea regnauit Tertiæ cœneandrum ꝓfecit regem deinceps in Rhodum cum pluribus colonis miſit leucippum: quos accolæ ꝓpter eoꝝ infrequentiam cõmunicatis agris libenti animo ſuſceperunt. loca inſulæ oppoſita eo tẽpore ꝓpter diluuium magna grauiaq;

afficiebantur calamitate. Nam continuis hymbribus ob corruptos terræ fructus sterilitate sub orta infectus aer pestem urbibus intulit. insulæ uero uentis agitatæ cum aere essent salubri ac fertiles frugibus suos icolas beatos reddidere. Ex quo ob rerum ubertatē fortunatæ sunt cognominatæ. Nonnulli beatas a Macareo atq; iono: quorum filii in eis regnauere dictas uolunt Hæ deniq; insulæ omnibus ꝓpinquis non solum priscis: sed & nostris quoq; tēporibus bonitate soli locorumq; amenitate: tum uero salubritate aeris fœlicitate pstant. itaq; uere dici fœlices ac beatæ quæunt. Macareus uero in lesbo regnans legem scripsit ad cōmunem utilitatem: quā leonem ab eius animantis uirtute robore appellauit: deinceps uero nōnullis seculis post coloniam in lesbum missam insula tenedos hoc pacto inhabitata est. Tennus cycni filius imperauit coloniæ: q̄ est in troade uir propter uirtutem insignis. Hic congregatis colonis patriam linquens nauigauit i insulam desertam nomine leucrophin. distributis his qui cū eo accesserāt insulæ agris cōditaq; urbe ab se tenedon insulam uocauit is cum iuste imperaret multis beneficiis omnibus gratus & magna uixit gloria. & post bitum inter deos relatus est. Nam templo illi constructo institutis sacris ad posteriorā usq; secula ut deum coluerunt. Non autem uidentur ommittenda: quæ de eo qui urbem tennum condidit ápud Teneidos memoriæ traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem uxoris calumnia inoductum filium tennum in arca positum in mare deiecisse. Hæc tempestate acta cum in tenedum appulliset: Tennus mirabili deorum ope salutem consecutus insulæ postea imperauit. Vir præclarus: Ac iustitia uirtibusq; alijs honores immortalium potitus. Verum propter cuiusdam tibicinis testimonium: qui nouerce insidiis fauerat: legem sanxit: ne quis tibicem templum ingrederetur. Belli troiani tempore cum Achilles post græcorum in tenedum escensionem urbem Tennum delesset: statuerunt postea tenedii ut nulli deinceps liceret templo restituto in eo Achillem nominare: Posteaq̄ de insulis insignibus rettulimus: nunc de minoribus scribemus. Cyclades insulæ cum antæa uacuæ cultoribus essent: minos iouis ac europæ filius cretensium rex: cuius terra mariq; imperium potēs erat plurimum classe ualuit: Multasq; ex creta colonias: maximeq; i cyclades insulas misit. Quarum plures adeptus populis diuisit: asiæ quoq; partē maritimā possedit. Quapropter & nonnullæ insulæ portusq; asiæ a cretensibus minoeq; nomen sumpsere. Minos autem magnus imperio: Rhadamantum fratrem uirum iustum rectumq; regni consortem i oras imperii ultimas ob inuidiam ablegauit. is ad insulas Ioniæ cariæq; oppositas cum accessisset Erithro ciuitatem a suo nomine conditam concessit

uisa fuere:eã explicemus. Quadã.n. nocte cum multa ãc uária mecũ cogitassem:in ipso crepusculo cum adhuc semisopitus iacerem:uisa est ãte oculos meos astare Franciſci Philelfi imago:Franciſci illius qui utriusq; liguæ & splendor & decus extitit.hæc ita me uerbis allocuta est.Hieronyme uigila: & Philelfum tuum:quem tantopere amasti dum uiueret:atq; coluisti conspice.Mutuoq; te amatum cognosce.Rerum.n.:ille parẽs hoc mihi dedit:Vt ab elysiis campis relicta illa doctissimorum uiroꝝ atq; philosophorum turba:ad te potissimum:quem non parum amaui:accederẽ. tecumq; multa cognitu dignissima communicarem.Sed qm̃ paruo tp̃ris ĩteruallo ab amæniſſimó loco discludor(diem.n.aduẽtare uides)Epistolã quã olĩ ad te scripserã ad pioꝝ cãpos delapsus:diligẽter leges:dũ alias ad te si dabit accedã multã ac uaria cõmẽtaturus.Ego aũt dũ miror & obstupesco:umbra mihi suauissima euanuit:Epistolãq; obsignatã exprectus ĩueni:qua apta quæ scripta erãt fuere.Frãciscus philelfus Hieronymo suo salutẽ.Postq̃ ad elysios cãpos supioribus diebus auris uita fũctus accesi: subito mihi turba philosophoꝝ:poetaꝝ:oratoꝝq; obuiã uẽit:ubi me propo noĩe salutarũt ac uenerati sũt:coronã fecere:meq; cũ mortales oẽs:tum p̃cipue q̃ litteraturã p̃fitẽt:ĩterrogarũt.Multa p̃ tp̃re respõdi.Tũ p̃põitũ int eos fuit argumẽtũ:utꝝ Imp̃ssoria ars nup ĩuẽta magis laudanda foret an uitupanda.Multæ subĩde sẽtẽtiæ dictæ.Quaꝝ una fuit.Nihil melius in sæculo mortalibus:atq; ip̃is iã uita fũctis ea cõtigere potuisse.Inde.n.tantã librorꝝ copia q̃ iã fere depierãt reuixit magna;cũ laud & fama auctoꝝ.Alta uero & huic cõtraria artẽ Imp̃ssoriã ĩ mãus quorũdã illitteratoꝝ ĩcidisse: qui omnia p̃pe deprauarent cõquerebat:adeo ut ip̃i auctores uix libros si uiuerẽt suos eẽ cognoscerẽt.Copia p̃terea librorꝝ effecit ut hoĩes sint minus studiosi.Quidam aũt ægreferebãt:q; opa sua depirẽt dũ nõ ip̃merẽt neq; scriberẽt:qm̃ars hæc scriptores oẽs submouit.Quare te rogo obtestorq; p amicitiã nostrã:ut opa p me edita tibi curæ sint:ne nom̃ nostrꝝ ĩ futurꝝ aboleat.Qd si qn̄ curabis ut aliqd opus a nobis cõpositũ ip̃ssionẽ recipiat:illud adiuuato uti p̃us castiget ad ũguẽ.Et qm̃ fama ẽ amicũ tuum curare ut uetanus ille Diodorus Siculus redip̃meat:Libri uidelicet sexq; lati facti sint:a sene rogatus sũ:ut opus illud q̃ maxĩe tibi curæ sit,Nec te elaborare ẽt pigeat:ut cæteri eius libri q nũdũ depiere:quos ip̃e asserit eẽ nũero :xvi.cũ illis ip̃mãt:qñq dẽ tp̃rũ iniuria reliquos aboleuerit:Postrẽo Georgiũ nostrꝝ meo noĩe admõebis:ut posthac lĩguã iliã suã ferro coerceat:curetq; dũ uiuit neminẽ lædere.Nã odia post mortẽ adĩferos usq; obseruantur.Vale ex elysiis cãpis.Mirabunt fortasse qdã Magnifice uir hæc fieri potuisse.Sed legãt quæso Lucianũ ĩ libro de ueris narratiõibus. Scribit eim Vlyssem suo noĩe epistolã ad Calypsonẽ misisse:Vale & me ama.

Ex ædibus solitæ habitationis Nono.ka.Decembres.M.CCCCLxxxi.

in opinionem uero Ariadnis filium chio ꝑfecit: quæ oīa ante bellū troianum acta sunt. Deleta troia cares opibus aucti classeq; admodum ualidi: cū cyclades īsulas subegissent: ex quibusdam cretenses penitus eiecere. Nonnulli una cum eis ut communi patrīa usi sunt. Græci postea ex pulsis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt: quibus de rebus suo loco scribetur a nobis.

FINIS.

CORNELII TACITI ILLVSTRISSIMI HISTORICI DE SITV MORIBVS ET POPVLIS GERMANIAE. LIBELVS AVREVS.

GERMANIA Omnis a gallis rhetiisq; & pannoniis: Rheno: & Danubio fluminibus: a sarmatis: dacisq; mutuo metu aut montibus separatur. Cætera oceanus ambit latos sinus & insularum immensa spacia complectēs. Nup cognitis quibusdā gentibus: ac regibus: quos bellū aperuit. Rhenus rheticæ alpiū in accesso ac ꝑcipiti uertice ortus: modico flexu i occidentē uersus septētrionali oceano miscetur. Danubius molli & clemēter edito mōtis Arbonæ iugo effusus plures populos adit: donec in ponticū mare sex meatibus erumpit. Septimū eni os paludibus hauritur. Ipos Germanos indigenas credideri: minimeq; aliarū gentiū aduētibus & hospitiis mixtos: quia nec terra oli: sed classibus aduehebātur: qui mutare sedes quærebāt. & imensus ultrā: utq; sic dixeri aduersus oceanus raris ab orbe nostro nauibus aditur. Quis porro ꝑter periculū horridi & ignoti maris Asia: aut Africa aut Italia relicta Germaniā peteret informē. terris aspam cælo tristē cultu: aspectuq;: nisi si patria sit: celebrāt carminibus antiquis: quod unū apud illos memoriæ & ānaliū genus sit: Tuistonē deū terra editum & filiū Mannum originē gentis cōditorisq; Māno tris filios assignāt e quoꝝ nominibus ꝓximi oceano Ingaeuones. Medii hermiones. Cæteri Istaeuones uocētur. Quidā autē licētia uetustatis plures deo ortos: pluresq; gentis appellationes: Marsos: Gambriuios: Suenos: Vādālios affirmant. Eaq; uera: & antiqua nomina. Cæteꝝ Germaniæ uocabulū recēs: & nup additū: quoniā: qui primi Rhenum trāgressi Gallos expulerint: ac nūc Tūgri, tunc Germani uocati sint. Ita nationis nomen.

nó gẽtis euaſuiſſe paulatũ. Vt oẽs primũ á uictore ob metũ: mox á ſe ipſis iuẽto noĩe Cermani uocarentur: Fuiſſe apud eos & herculem memorãt Primumq; oĩum uiroꝝ fortiũ ituri ĩ prælia canunt. Sunt illis hæc quoq; carmina, quoꝝ relatu, quem Baritũ uocãt, accẽdunt animos: futureq; pugnæ fortunã ipo cantu augurantur. Terrent enĩ: trepidãt ue: prout ſonuit acies. Nec tam uoces illæ, q̃ uirtutis cõcentus uidentur. Affectatur p̃cipue aſpitas ſoni, & fractũ murmur obiectis ad os ſcutis, quo plenior & grauior uox repcuſſu intumeſcat. Cæterum & ulixem quidam opinantur longo illo & fabuloſo errore in hunc oceãnum delatum adiiſſe germaniæ terras. Aſciburgiumq; : quod in ripa Rhent ſitum hodie incolitur ab illo cõſtitutum nominatumq; Aram quinetiã ulixi cõſecratã adiecto laertæ patris nomine eodẽ loco olim reptam, monimentaq; & tumulos quoſdam græcis litteris inſcriptos ĩ cõfinio Germaniæ Rhetiæq; adhuc extare: quæ neq; cõfirmãre argumentis: neq; refellere in aĩo eſt. Ex ingenio ſuo quiſq; demat: uel addat finẽ. Ipe eoꝝ oppiniõibus: aus accedo q̃ germaniæ populos nullis aliis aliaꝝ nationum cõnubiis infectos propriam: & ſinceram & tantum ſui ſimilem gentem extitiſſe arbitrãtur. Vnde habitus quoq; corporum: quanq̃ in tanto hoĩum numero idem: omnibus truces & cerulei oculi, rutilæ comæ, magna corpora & tantum ad impẽtum ualida: laboris atq; operum nõ eadem patientiã, minimeq; ſitim: æſtumq; tolerare frigora atq; ĩ ediam cælo ſoloue aſſueuerunt. Terra & ſi aliquãto ſpecie differt: in uniuerſum tamen aut ſiluis horrida, aut paludibus fœda: hũidior quã gallia uentoſior, qua noricum ac pannoniam aſpicit, ſatis ferax, frugiferarum arborum impaciens, pecorum fecunda: ſed plerunq; improcera, ne armentis q̃dem ſuis honor: aut gloria frõtis. numero gaudent eæq; ſolæ & gratiſſime opes ſunt: Argentum & aurum ꝑpitii an irati dii negauerĩt dubito Nec tamen affirmauerim nullam germaniæ uenã argẽtum aurum ue gignere, quis enim ſcrutatus eſt? poſſeſſione & uſu haud ꝑinde afficiuntur. Eſt uidere apud illos argentea uaſa legatis & principibus eorum muneri data nõ in alia uilitate: q̃ quæ humo finguntur: quanq̃ proximi ob uſum cõmertiorum aurum & argentum in p̃cio habent, formaſq; quaſdã noſtræ pecuniæ agnoſcunt: atq; eligunt. Interiores ſimplicius & antiquius ꝑmutatione mertium utuntur, pecuniã ꝑbant ueterem & diu notam ſerratos bigatoſq;. Argentũ quoq; : magis q̃ aurũ ſequũtur nulla affectione animi: ſed quia numerus argenteoꝝ facilior uſui eſt promiſcuã ac uilia mercantibus. Ne ferrum quidẽ ſuꝑeſt ſicut ex genere teloꝝ colligitur. Rari gladiis: aut maioribus lãceis utuntur haſtas uel ipſoꝝ uocabulo frameas gerũt anguſto & breui ferro: ſed ita acri & ad uſum habili ut eodem

telo: put ratio poscit uel cominus uel eminus pugnent. & eques quidem scuto frameaq; cotetus est. pedites & missilia spargunt. plura singuli atq; i imensu uibrat. nudi aut sagulo leues: nulla cultus iactatio. Scuta tantu le ctissimis coloribus distigut paucis loricæ. Vix uni alteriue cassis: aut galeæ Equi no forma no uelocitate cospicui: sed nec uarietate gyros in more no strum docentur. In rectum aut uno flexu dextros agunt ita coiuncto or- be: ut nemo posterior sit. i uniuersu æstimanti plus penes pedite roboris. eoq; mixti plianturapta & cogruete ad equestre pugnam uelocitate pedi tum: quos ex omni iuuentute delectos ate aciem locant. Diffinitur & nu merus Centeni ex singulis pagis sunt. Idq; ipsum inter suos uocantur: & quod primo numerus fuit: iam nomen & honor est. Acies p cuneos copo nitur cedere loco dumodo rursus istes cosilii q formidinis arbitrantur. Corpora suoru etia in dubiis præliis referunt. Scutum reliquisse pcipuu flagitium: nec aut sacris ad esse: aut cocilium ire ignominioso fas. multiq; superstites bellog infamia laqueo finieru. Reges ex nobilitate. Duces ex uirtute sumunt. Nec regibus infinita ac libera potestas: & duces exemplo potius q imperio: si prompti si cospicui: si ante aciem agant admiratione prasunt. Cæterum neq; animaduertere neq; uiuere neq; uerberare quide nisi sacerdotibus permissum non quasi in pœnam nec ducis iussu: sed ue lut deo iperante que adesse bellantibus credunt effigiesq; & signa quæda detracta lucis in plium ferunt quodq; pcipuum fortitudinis icitamentu est: non casus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit: sed fa- miliæ & ppinquitates & in pximo pignora. Vnde ululatus fœminarum audiri unde uagitus infantium. hi cuiq; sanctissimi testes. hi maximi lau datores. Ad matres ad coiuges uulnera ferunt nec illæ numerare nec exige re plagas: pauet cibosq; & hortamina pugnatibus gestat. Memoriæ pdit quasdam acies iclinatas iam & labantes a fœminis restitutas costatia præ cum & obiectu peccatoru & mostrata cominus captiuitate: qua longe im- patietius fœminag suag noie timent: adeo ut efficacius obligentur animi ciuitatum: quibus inter obsides puellæ quoque nobiles iperantur. Ineſſe quineciam sanctum aliquid & prouidum putant: nec aut consilia earum aspernantur aut respsa negligut. Vidimus sub diuo Vespasiano Veleda diu apud plerosque numinis loco habitam. Sed & olim Auriniam & to pluris alias uenerati sunt no adulatione nec tanq facerent deas. Deog ma xime Mercuriu colticui certis diebus humanis quoque hostiis litare fas habet. Hercule ac Martem coceslis animalibus placant. Pars sueuorum & isidi sacrificat. Vnde ca & origo pegrino sacro parum coperi: nisi quod si gnum ipsu i modu liburnæ figuratum docet adiecta religionem. Caterum

nec cohibere parietibus deos neque in ullam humani oris ſpem aſſimila re ex magnitudine cæleſtium arbitrantur.lucos ac nemora conſecrant deoq; que nobis appellant ſecretum illud quod ſola reuerentia uident.Auſpicia ſor teſque ut qui maxime obſeruant. Sortium conſuetudo ſimplex uirga fru giferæ arbori deciſam in ſurculos amputant:eoſque notis quibuſdam diſcretos ſuper candidam ueſtem temere ac fortuito ſpargunt.mox ſi publice conſule tur ſacerdos ciuitatis ſin priuati ipſe pater familiæ precatus deos cælumq; ſuſcipiens ter ſingulos tollit.ſublatos ſecundum impreſſam ante notam inter pretatur.Si prohibuerunt nulla de eadem re in eundem diem conſulatio. Sin per miſſum auſpicioq; adhuc fides exigitur.& illud quidem etiam hic notum auium uoces:uolatuſq; interrogare.Proprium gentis equoq; quoq; plagia ac moni tus expiri.publice aluntur iiſdem nemoribus ac lucis candidi & nullo mor tali ope contacti:quos preſſos ſacro curru ſacerdos ac rex uel princeps ciuita tis comitantur.hinnitus ac fremitus obſeruant.Nec ulli auſpicio maior fi des non ſolum apud plebem:ſed apud proceres apud ſacerdotes.Se enim mini ſtros deoq; illos conſcios putant.Eſt & alia obſeruatio auſpicioq;:qua gra uium belloq; euentus explorant:Eius gentis cum quem bellum eſt captiuum quo quo modo interceptum cum electo popularium ſuoq; patriis quibuſq; armis com mittunt.Victoriahuius uel illius pro iudicio accipitur.De minoribus re bus principes conſultant:de maioribus omnes ita tamen ut ea quoq; quoq; pe nes plebem arbitrium eſt:apud principes pertractentur. Coeunt niſi quid for tuitum & ſubitum incidit certis diebus:cum aut inchoatur luna aut implet. Nam agendis rebus hoc auſpicatiſſimum initium creduntnec dierum nume rum ut nos ſed noctium computant.Sic conſtituunt:hic condicunt.nox ducere di em uidetur.Illud ex libertate uitium:quod non ſimul nec iuſſi conueniunt: ſed & alter & tertius dies cunctatione coeuntium abſumitur: ut turbæ placu it.Conſidunt:armati ſilentium per ſacerdotes quibus tum & coercendi ius eſt imperatur. Mox rex uel princeps prout ætas cuiq; prout nobilitas prout decus belloq; put facundia eſt audiuntur auctoritate ſuadendi magiſq; iu bendi poteſtate.Si diſplicuit ſententia :fremitu aſpernantur. Sin placuit frameas concutiunt.honoratiſſimum aſſenſus genus eſt armis laudare.li cet apud concilium accuſare quoq; & diſcrimen capitis intendere.Diſtin ctio pœnaq; ex delicto.proditores & tranſfugas arboribus ſuſpendunt: Ignauos & imbelles & corpore infames ceno ac palude iniecta inſup crate mergunt.Diuerſitas ſupplicii illuc reſpicit:tanq; ſcelera oſtendi oporteat dum puniuntur flagatia abſcondi.Sed & leuioribus delictis pro modo pœ narum equorum pecoriq; numero conuicti multant.pars multæ regi uel ciuitati:pars ipſi qui uindicatur uel propinquis eius exoluitur.Eliguntur i

iisdem cõciliis & pricipes:qui iura p pagos uicosq; reddunt. Centeni singulis ex plebe comites cõsilium simul & auctoritas adsunt. Nihil autem neq; publicæ neq; priuatæ rei:nisi armati agunt. Sed arma sumere nõ ãte cuiq; moris:q; ciuitas sufectusq; pbauerit. Tu eum i ipo cõcilio uel pricipũ aliqs uel pater uel ꝑpiquus scuto frameaq; iuuenẽ ornãt:hæc apud illos toga:hic pmus iuuentæ honos ante hoc domus pars uident mox rei.p.i signis nobilitas aut magna patrum merita pricipiis dignationem etiam adolescentulis assignãt:cæteris robustioribus ac iampridem ꝑbatis aggregãtur:nec rubor iter comites aspici. Gradus quinetiã ipse comitatus habet iudicio eius quem sectãtur:Magnaq; & comitũ æmulatio:quibus p mus apud principẽ suũ locus & ꝓcipatũ. Cui plurimi & acerimi comites hæc dignitas hæ uires magno semp electoq; iuuenũ globo circũdari i pace decus:i bello ꝓsidiũ:nec solumi sua gẽte cuiq;:sed apud finitias quoq; ciuitates id nomen ea gloria est:si numero ac uirtute comitatus emineat: Expetuntur enim legationibus:& muneribus ornantur: & ipsa plerunq; fama bella ꝑfligant:Cum uentum i aciem:turpe pricipi uirtute uinci:turpe comitatui uirtutem nõ æquare. Iã uero ifame in oẽm uitã ac probosum supstitem pricipi suo ex acie recessisse:Illum defendere:tueri:sua quoq; fortia facta gloriæ eius assignare:pricipum sacramentum est. Principes ꝑ uictoria pugnãt:Comites pro pricipe:Si ciuitas in qua orti sũt lõga pace & ocio torpeat plerisq; nobilium adolescentium petunt ultro eas nationes quæ tum bellum aliquod gerunt:qr & ingratã genti quies & facilius iter ãcipitia claresc ãt magnumq; comitatũ nõ nisi ui belloq; tueare exigũt. n. ꝓncipis sui liberalitate illum bellatorem equum:illam cruentam uictricẽ q; frameã. Nam epulæ & quanq; incompti:largi tamen apparatus ꝑ stipẽdio cæduntur:Materia munificentiæ ꝑ bella & raptus. nec arare terrã aut expectare annum tam facile ꝑsuaseris:q; uocare hostes & uulnera mereri:pigrum quinimmo & iners uidetur sudore acquirere:quod possis sanguine parare. Quotiens bella non ineunt nõ multum uenatibus:plus per ocium transigunt dediti somno ciboq; fortissimus quisq; ac bellicosissimus nihil agens delegata domus & penatium & agrorum cura fœminis senibusq; & infirmissimo cuiq; ex familia. Ipsi habent mirã diuersitatem naturæ:cũ iidem hoies sic ament inertiã & oderint quietem. Mos est ciuitatibus ultro ãc uiriti cõferre principibus uel armentoq; uel frugum quod ꝑ honore acceptum etiã necessitatibus subuenit. Gaudẽt ꝑcipue finitimarum gentium donis quæ nõ modo a singulis sed publice mittuntur. Electi equi:magna arma:phaleræ:torqueq; iã & pecuniã accipere docuimus Nullas germanoq; populis urbes habitari satis notum est:ne pati qdem

inter se iūctas sedes. Colunt discreti ac diuersi ut fons ut cāpus ut nemus placuit. Vicos locāt nō in nostrū morē cōnexis & coherentibus ædificiis. Suā quisq; domum spacio circundat siue aduersus casus ignis remedium siue insciti a ædificandi. Ne cementoꝝ quidē apud illos aut tegularꝝ usus: Materia ad oīa utuntur īformi: & citra spēm aut delectationē. Quædam loca diligentius illinunt terra ita pura & splendente: ut picturā ac liniamēta colorꝝ imiterur. Solent & subterraneos specus apire. eosq; multo insuper fimo onerāt suffugiū hyemi & receptáculum frugibus: quia rigorē frigorū eiusmodi locis molliunt: & si quando hostis aduenit apta populatur Abdita aūt & defossa aut ignorantur aut eo ipso fallunt quod q̄rēda sūt. Tegumen oībus. sagum fibula aut si desit spina cōsertum. Cætera inrecti totos dies iuxta focū atq; ignem agunt. Locupletissimi ueste distinguntur non fluit ante sicut sarmathæ ac parthi: sed stricta & singulos artus exprimente. Gerunt & feraꝝ pelles ꝓximi ripæ negligenter. Vlteriores exquisitius ut quibus nullus per comercia cultus: Eligunt feras & detracta uelamina spargunt maculis pellibusq; beluarum quas exterior oceanus atq; ignotū mare gignit: nec alius fœminis q̄ uiris habitus: nisi quod fœminæ sæpius lineis amictibus uelantur: eosq; purpura uariant partēq; uestitus supioris in manicas nō extendunt: nudæ brachia ac lacertos: sed & ꝓxima pars pectoris patet: quanq̄ seuera illic matrimonia nec ullā morum partē magis laudaueris. Nam ꝓpe soli barbaroꝝ singulis uxoribus cōtēti sunt exceptis admodū paucis qui nō libidine sed ob nobilitatē plurimis nuptiis ambiuntur. Dotem nō uxor marito: sed uxori maritus offert. Intersunt parentes & ꝓpinqui ac munera ꝓbant. Munera nō ad delitias muliebres q̄sita: nec quibuibus noua nupta comatur: sed boues & frenatum equū & scutū cum framea gladioq;. In hæc munera uxor accipit atq; iuicem ipsa armoꝝ aliquid uiro affert hoc maximū uiculū. hæc arcana sacra hos coniugales deos arbitrantur: ne se mulier extra uirtutum cogitatiōes extraq; bellorum casus putet. Ipsis incipientis matrimōti auspiciis ad moturuenire: se laborum periculoꝝq; sociam idem in pace idem in prælio passuram āusurāq; hoc iuncti boues hoc paratus equus hoc data arma denuntiāt. Sic uiuēdæ sic ꝓeundum. accipere se quæ liberis īuiolata: ac digna reddat: q̄ nurus accipiant rursus quæ ad nepotes referantur. Ergo septa pudicitia agunt. nullis spectaculorū illecebris nullis cōuiuiorum irritationibus corruptæ. Litterarum secreta uiri pariter ac fœminæ ignorāt. Pauciſſima ī tam numerosa gente adulteria. quoꝝ pœna p̄sens & maritis ꝓmissa. accisis crinibus nudatam coram ꝓpīquis expellit domo maritus ac ꝓ oēm uicum uerbere agit. Publicatæ enī pudicitiæ nulla uenia: nō for

ma:nō ætāte:non opibus mārītum inuenit.Nemo enī illic uitia ridet nec corrūpe & corrumpi ſæculū uocatur.Melius quidē adhuc eæ ciuitat s ī quibus tantum uirgines nubunt:& cū ſpe uotoq; uxoris ſemel tranſigitur.Sic unum accipiunt maritū:quomō unum corpus:unāq; uitā:ne ulla cogitatio ultra ne lōgior cupiditas ne tanq̄ maritū: ſed tanq̄ matrimoniū ament.Numeq; liberoq; finire aut quenq̄ ex agnatis necare flagitium habetur pluſq; ibi boni mores ualent q̄ alibi bonæ leges.In omni domo nudi ac ſordidi.In hos artus.in hæc corpora:q̄ miramur excreſcūt.Sua quē q; mater uberibus alit.nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dīm ac ſeruū nullis educationis delitiis dinoſcas.Inter eadem pecora in eadem humo degunt donec ætas ſeparet ingenuos uirtus agnoſcat:Sera iuuenū uenus eoq; inhexauſta pubertas:nec uirgines feſtinantur eadem inuenta: ſimilis ꝓceritas.pares ualidæq; miſcentur:ac robora parentū liberi referunt.Soroq; filiis idem apud auunculū:qui ad patrem honor.Quidam ſanctiorem arctiorēq; hunc nexum ſanguinis arbitrantur.& ī accipiendis obſidibus magnis exigunt tāq̄ & ī aium firmius & domū latius teneāt:hæredes tamen ſucceſſoreſq; ſui cuiq; liberi & nullum teſtamentū.Si liberi nō ſūt ꝓximus gradus in poſſeſſione fratres patrui auunculi:quanto plus ꝓpinquoq; quo maior affinium numerus tanto gratior ſenectus:nec ulla orbitatis præcia.Suſcipere tā inimicicias ſeu patris ſeu ꝓpinqui: q̄ amicicias neceſſe eſt nec ꝑplacabiles durant.Luitur enim etiā homicidium certo armentoq; ac pecoq; numero recipitque ſatiſfactionem uniuerſa domus utiliter in publicum quia ꝑiculoſiores ſunt inimicicię iuxta libertatem.Cōuictibus & hoſpitiis nō alia gens effuſius indulget.Quencunque mortalium arcere tecto:nefas habetur:ꝑ fortuna quiſque apparatis epulis excipit:Cum defecere qui modo hoſpes fuerat:mōſtrator hoſpitii & comes ꝓximā domum nō inuitati adeunt nec intereſt pari humanitate accipiunt.Norum ignotūque quantum ad ius hoſpitis nemo diſcernit: Abeūti ſi quid poposcerit concedere moris & poſcendi inuicem eadē facilitas: Gaudent muneribus ſed nec data ꝑputant nec aceptis obligātur: Victus inter hoſpites comi ſtatim e ſomno quem plerūque in diem extraunt:lauantur ſæpius calida ut apud quos plurimū hyems occupat:lauti cibum capiunt:Separatæ ſingulis ſedes & ſua cuique mēſa: Tum ad negotia nec minus ſæpe ad cōuiuia procædunt armati:diē noctemque cōtinuare pocādo nulli ꝓbrum.Crebræ ut inter umulētos rixæ.Raro conuiciis ſæpius cæde & uulneribus tranſiguntur.Sed de recōciliatis inuicē inimicitiis: & iungendis affinitatibus:& adſciſcendis pricipibus de pace deniq; ac bello pleraq; in cōuiuiis cōſultā:tanq̄ nullo magis tēpore aut ad ſimplices cogi-

tationes pateat aius aut ad magnas icalescat. Gens non assuta nec callida apit adhuc secreta pectoris licentia ioci. Ergo decteta & nuda oium mens postera die retractatur & salua utriusq; tporis ratio e: Deliberat dum fingere nesciunt. Costituunt dum errare no possunt: potui humor ex ordeo aut frumento in quada similitudine uini corruptus: pximi ripæ & uinu mercantur. Cbi simplices: agrestia poma: recens fera: aut lac cocretum: sine apparatu: sine blandimentis expellunt fame. aduersus siti no eade tempe perantia. Si iudulseris ebrietati: suggerendo quatu cocupiscunt: haud minus facile q armis uincentur. Genus spectaculorum unu atq; i omni ceru idem. Nudi iuuenes quibus id ludicru est iter gladios se atq; infestas frameas saltu iacinnt. Exercitatio artem parat: ars decorem non in quæstum tamen aut mercedem: quis audacis insciuiæ. pcium est uoluptas spectantium. Aleam qud mirere sobrii inter seria exercent tanta lucrandi pdendi ue temeritate ut cum oia defecerunt extremo ac nouissimo iactu de libertate ac de corpore cotendat. Victus uoluntariã seruitute adit. Q uauis iunior quis robustior alligari se ac uenire patitur. Ea est in re praua puicatia Ipsi fidem uocant. Seruos conditiois huius p comercia tradut ut se quo q pudore uictoriæ exoluant. Cæteris seruis non in nostrum morem descriptis p familia ministeriis utuntur. Sua quisq; sede: suos penates regit. Frumenti modu dominus aut pecoris aut uestis aut colono iiugit. & seruus hactenus paret. Cætera domus officia uxor ac liberi exequuntur. Verberare seruu: ac uinculis & ope coercere rarx. Occidere solent no disciplia & seueritate sed ipetu & ira ut inimicu: nisi quod impune est. Liberti non multu supra seruos sunt. Raro aliquod momentu i domo nunq; i ciuitate exceptis duntaxat iis gentibus: q regnantur. Ib: eni & sup igenuos & super nobiles ascendunt. Apud cæteros ipares libertini liberatis argumentum sunt. fœnus agitare & in usuras extendere ignotum. Ideoq; magis seruat q si uetitum esset. Agri pro numero cultorx ab uniuersis uices occupantur quos mox inter se secundum dignationem partiuntur facilitatem partiendi camporx spatia pstant. Arma per annos mutant. & superest ager: nec. n. cum ubertate & amplitudine soli labore cotendunt ut pomaria conserat: & prata separent & ortos rigent: Sola terræ seges imperatur. Vnde anum quoq; ipsum non in totidem digerunt species: hyems & uer & æstas itel lectum ac uocabula habent. Autumni peride nomen ac bona ignorat̃ur. Funerum nulla ambitio. Id solum obseruatur ut corpora clarox uirorum certis lignis cremetur. Strue rogi nec uestibus nec odoribus cumulat̃ sua cuiq; arma. quorunda igni & equus adiicitur. Sepulchrum cespes erigit. Monumentox arduum & peroperosum honorem ut grauem defunctis

áſpreñantur.Lamenta ãc lachrimas cito :dolorem & triſtitiam tarde ponunt.Fœminis lugere honeſtum eſt.Viris meminiſſe.Hæc i commune d omnium germanoꝝ origine ac moribus accipimus.Nunc ſingulaꝝ gentium inſtituta rituſq; quatenus differãt.Quæ nationes e germania ī gallias cõmigrauerint expediam.Validiores olim galloꝝ res fuiſſe ſummus auctoꝝ diuus Iulius tradit:eoq; credibile eſt etiã gallos ingermaniã trãſgreſſos.Quãtulum enim annis obſtabat:quo minus ut quæ gens eualuerat occuparet permutaretq; ſedes promiſcuas adhuc & nulla regnorum potentia diuerſas.Igitur inter hercyniam ſiluam:Rhenumq; & Mœniãnes heluetii:Vlteriora Boui:Gallica utraq; gens tuere:Manet adhuc Boiemi nomen:ſignificatq; loci ueterem memoriam q̃uis mutatis cultoribus Sed utrum Araniſci in pannoniam:? ab oſis germanoꝝ natiõe:? an oſi ab Araniſcis in germaniam commigrauerint:cum eodem adhuc ſermõe iſtitutis moribus uãtur in certum eſt:quia pari olim inopia ac libertate eadem uiriuſq; ripæ bona malaq; erant.Treueri & Neruli circa affectationẽ Germaniæ originis ultro ambitioſi ſunt tanq̃ per hanc gloriam ſanguinis a ſimilitudĩe & inertia gallorum ſeparentur.Ipſam rheni ripam haud dubie germanorum populi colunt:Vangiones Treboci Nemetes Nubii quidem quanq̃ Romana colonia eſſe meruerint:ac libentius Agrippinenſes cõditoris ſui nomine uocẽt:origine erubẽſcũt.Tranſgreſſi olim & experimento fidei ſuper ipſam rheni ripam collocati ut arcerent nõ ut cuſtodirẽtur.Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauii nõ multum ex ripa:ſed inſulam rheni annis colũt.Chattorum quõdam populus & ſeditione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus:in quibus pars romani imperii fierent Manet bonos & antiquæ ſocietatis inſigne:nam nec tributis contemnuntur:nec plubicanus atterit:exempti oneribus & collationibus & tantum in uſum præliorum ſepoſiti uelut tela atq; arma bellis reſeruantur:Eſt in eodem obſequio & Matriacorum gens.Protulit enim magnitudo populi ro.ultra rhenum ultraq; ueteres terminos impii reuerentiã Ita ſed finibuſq; in ſua ripa mẽte animoq; nobiſcum ãgunt.Cætera ſimiles Batauis:niſi q; ipſo adhuc terræ ſuæ ſolo:& cælo acrius aĩantur.Non numeramus inter germaniæ populos q̃q̃ trans rhenũ danubiũq; cõſedentes eos qui decumates agros exercent.Leuiſſimus quiſq; galloꝝ & ĩopia audax dubiæ poſſeſſionis ſolũ occupauere.Mox limite acto ꝓmotiſq; pſidiis ſinus ĩperii & pars ꝓuinciæ habentur.Vltra hos charti initiũ ſedis ab hercinio ſaltu inchoant nõ ita effuſis ãc paluſtribus locis:ut cæteræ ciuitates ĩ quas germania pãtelcit durant.Si quidẽ colles paulatĩ rareſcunt & chattos ſuos ſaltus hercinius ꝓſequitur:ſimul atq; depõit duoriora gẽ

ti corpora ſtricti ārtus minax uultus & maior ānimi uigor. Multū ut iter
germanos rationis ac ſolertiæ: p̄ponere electos audire p̄poſitos: noſſe or-
dines intelligere occaſiones differe ipetus diſponere diē uallere noctē for-
tunā inter dubia: uirtutē inter certa numerare: quodq; rariſſimum: nec niſi
ratione diſciplinæ cōceſſum: plus reponere ī duce q̄ in exercitu. Omne ro
bur ī pendite: quē ſup̄ arma ferramentis quoq; & copiis cohonerāt: alios
ad p̄liū ire uideas: chattos ad bellum rari: excurſus & fortuita pugna: eque
ſtriū ſane uirium id ꝓprium: cito parare uictoriam cito cædere. Velocitas
iuxtā formidinē. cunctatio ꝓprior cōſtantiæ eſt & aliis germanorum popu
lis uſurpatū. Raro & priuata cuiuſq; audentia apud chattos ī cōſenſū uer
tit. ut primū adoleuerint crimē bārbāq; ſummittere. nec niſi hoſte cæſo ex
uere uotiuū obligatumq; uirtuti oris habitum. Sup̄ ſanguinem & ſpolia
reuelant frōtes: ſeq; tum demum p̄cia naſcendi rettuliſſe. dignoſq; patria
ac parentibus ferūt. Ignauis & ī bellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſ
q; ferreum inſup̄ anulū ignominioſum id genti: uelut uinculum geſtat:
donec ſe cæde hoſtis abſoluat. Plurimis chattoꝝ hic placet habitus. Iamq;
canēt īſignis & hoſtibus ſimul ſuiſq; mōſtrati: oium penes hos iitia pu
gnaꝝ. hæc prima ſemp̄ acies uiſu noua. Nā ne ī pace quidē uultu mitiore
māſueſcunt. Nulli domus aut ager aut aliqua cura: ꝓut ad quenq; uene-
re aluntur. ꝓdigi alieni cōtemptores ſui donec exanguis ſenectus tā duræ
uirtuti īpares faciat. Proximi chattis certū iā alueo rhenum quiq; termi-
nus eſſe ſufficiat. Vſipi ac Tencateri colunt. Tencateri ſup̄ ſolitum belloꝝ
decus equeſtris diſciplinæ arte p̄cellunt. Nec maior apud chattos peditū
laus: q̄ tencateris equitum. Sic inſtituere maiores. poſteri imitantur. Hi-
luſus infantium. hæc iuuenum æmulatio. Perſeuerant ſenes inter familiā
& penates & iura ſucceſſionum equi traduntur. Excipit filius: non ut exte
rā maximus natu: ſed prout ferox bello & melior. Iuxta teneteros Bructe
ri olim occurrebant. Nunc chāmauos & angriuarios immigraſſe narratur
pulſis Bructeris ac penitus exciſis uicinaꝝ cōſenſu nationū ſeu ſuperbiæ
odio: ſeu p̄dæ dulcedine: ſeu fauore quodā erga nos deoꝝ. Nam ne ſpe-
ctaulo quidē p̄lii iuidere ſup̄. lx. millia nō armis teliſq; romanis: ſed quod
magnificentius eſt oblectationi occulſq; ecciderunt. Maneat p̄ſo duretq;
gentibus ſi nō amor noſtri at certe odium ſui: quando ī urgentibus īpe-
rii fatis nihil iam præſtare fortuna maius p̄ōt: q̄ hoſtiū diſcordiam. Angri
uarios & chamauos a tergo Dulgimini & caſuari cludunt. aliæ quæ gētes
haud pinde memoratæ a frōte friſii excipiunt. Maioribus minoribuſq;
friſis uocabulum ē. ex mō uiriū utræq; nationes uſq; ad oceanū rheno p̄
texuntur. ambiuntq; īmenſos iſup̄ lacus & romanis claſſibus nauigatos

Ipſum quinetiã oceãnũ illa tẽtẽtauimus.& ſupeſſe adhuc herculis colũ nas fama uulgauit:ſeu adiit hercules:ſeu quicquid ubiq; magnificũ ẽ ĩ clá ritatẽ eius referre cõſeſimus.Nec defuit audentia Druſo germanico. Sed obſtitit oceanus iſe ſimul atq; in herculẽ ĩquiri.Mox nemo tẽptauit.San-ctiuſq; ac reuerentius uiſũ de actis deoꝝ credere q̃ ſcire.Hactenus in occi dintẽ germaniã nouimus.In ſeptentrionẽ ĩgenti flexu redit:Ac primo ſta tim chaucorum gens q̃q̃ ĩcipiat a friſis ac partẽ littoris occupet:oĩum q̃s expoſui gentium lateribus obtenditur:donec in chattos uſque ſumetur tã immenſum terrarum ſpacium nõ tenẽt tantum cauci:ſed & ĩplent. Popu lus inter germanos nobiliſſimus quique magnitudinẽ ſuam malit iuſti-tia tueri ſine cupiditate ſine impotẽtia quieti ſecrẽtique nulla ꝓuocãt bel la.nullis rãptibus aut latrociniis populantur.Id p̃cipuum uirtutis ac uiri um præcipuũ argumentũ eſt:quod ut ſuperiores agant.nõ per iniurias aſſequuntur.Prõpta tamẽ oĩbus arma ac ſi res poſcat exercitus:plurimum uiroꝝ equoꝝque.& quieſcentibus eadẽ fama In latere chaucoꝝ:chattorũ que cheruſci nimiã ac marcẽtem diu pacẽ illaceſſiti nutrierunt.idque io-cundius q̃ tutius fuit:quia inter ĩpotentes & ualidos falſo q̃eſcas.ubi ma nu agitur modeſtia ac ꝓbitas noĩe ſuperioris ſunt.Ita q̃i olim boni æq̃ que cheruſci nunc inertes ac ſtulti uocantur:Chattis uictor:bus fortuna in ſapientiam ceſſit.Tacti ruina cheruſcoꝝ & ſoſi cõtermina gens ãduer-ſarum rerum ex æquo ſocii ſunt:cum in ſecundis mĩores fuiſſẽt.Eeũdẽ germaniæ ſinum ꝓximi oceano cymbri tenent parua nunc ciuitas:ſed glo ria ingens.Veteriſque fame lata ueſtigia mãnent. Vtraque ripa caſtra ac ſpacia:quoꝝ ambitu nunc queque metiaris molem mãnſuque gentis & tã magni exitus fidem. Sexcenteſimum &.xl.ãnnum urbs noſtra agebat: cũ primũ Cymborum audita ſunt arma.Cecilio.Metello ac Papirio Car-bone cões.ex quo ſi ad alterum imperatoris Traiani conſulatum compu-temus.cc:ferme &.x.anni colliguntur.tandiu germania uincitur.Medio-tã longi æui ſpacio multa inuicem dãna.Nõ ſãnis.nõ pœni:nõ hiſpaniæ: galliæ ue ne parthi quidem ſæpius edmonuere: Quippe regno Arſacis actior eſt germanorum libertas.Quid enim aliud nobis q̃ cædem craſſi ãmiſſo & ipſo & ipſe dacoro infra uentidium deiectus oriens obiecerit: At germani carbõe & caſſio & ſcauro aurelio & ſeruilio cepione.M.quoq; manlio fuſis uel captis quinq; ſimul cõſularis exercitus.po.ro.Varũ trel-q; cum eo legiones etiam Cæſari abſtulerunt nec impune. C. Marius in Italia.Diuus Iulius in gallia.Druſus ac Nero & germanicus in ſuis eos ſe dibus perculerunt.Mox ingentes.C.cæſaris minæ in ludibrium uerſæ. Inde ocium:donec occaſione diſcordiæ noſtræ & ciuilium armoꝝ expu-

gnatis legionũ hybernis etiã galliãs affectauere ac rurſus pulſi inde proxi-
mis temporibus triumphati magis q̃ uicti ſunt. Nunc de Sueuis dicẽdũ
eſt: quoꝝ nõ una chattoꝝ Thencateroꝝ ue gens maiorem enim germa-
niæ partẽ obtinẽt ꝓpriis adhuc nationibus nominibuſq; diſcreti: quã-
q̃ i commune ſueui uocentur. Inſigne gẽtis obliquare crimen: nodoq; ſub
ſtringere. Sic ſueui a cæteris germanis: Sic ſueuorum ingenui a ſeruis ſe
parantur: In aliis gentibus ſeu cognatione aliqua ſueuorum ſeu quod ſæ
pe accidit imitatione rarum & intra iuuentæ ſpacium. Apud ſueuos uſq;
ad canitiem horrentem capillum retro ſecuntur ac ſæpe in ipſo ſolo uer
tice ligãt. Prĩcipes & ornatiorẽ habent: Ea cura formæ ſed inoxiæ. Neq; n.
ut ament amenturue: in altitudinem quandam & terrorem adituri bella
compti ut hoſtium oculis ornantur. Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſq; ſue
uorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Sta
tuto tempore in ſiluam auguriis patrum & priſca formidine ſacram oĩs
eiuſdem ſanguinis populi legationibus coherent: Cæſoq; publice homĩe
celebrant barbari ritus horrenda primordia: Eſt & alia luco reuerentia.
Nemo niſi uinculo ligatus ingreditur: ut minor & poteſtatẽ numinis p̃-
ſe ferens: ſi forte prolapſus: attolli & inſurgere haud licitum: per humum
euoluuntur eoq; omnis ſuperſtitio reſpicit: tãq; ĩde initia gentis ibi regna
tor oĩum deus cætera ſubiecta atq; parentia. Addunt auctorem fortunã
Semnonum. Centum pagis habitantur magnoq; corpore effitiuntur: ut ſe
ſueuorum caput credant. Contra lõgobardis paucitas nobilitas plurimiſ
ac ualentiſſimis nationibus cincti nõ per obſequium: ſed prælĩis: & peri-
clirãdo tuti ſunt. Reudigni deinde & Auiones & Anglii & Varini & Eu-
doſes & Suardones & Nuithones fluminibus aut ſiluis muniuntur. nec
quicq̃ notabile in ſingulis: niſi quod in commune Nerthum i. terrã ma-
trẽ colunt. eamq; iteruenire rebus hominũ iuehi populis arbitrãt. Eſt in
inſula oceani caſtũ nemus. dicatũq; in ea uehiculũ ueſtæ cõtectum attiuge
re uni ſacerdoti cõceſſum. Is adeſſe penetrali deã intelligit: uectãq; bubus
fœminis multa ueneratione ꝓſequitur. Læti tunc dies. feſta loca q̃cunq;
aduentu hoſpitioq; dignatur. Non bella ineunt nõ arma ſumunt: clauſũ
omne ferrũ: pax & quies tunc tantũ nota. Itẽ tantum amata: donec idem
ſacerdos ſatiatã cõuerſatione mortalium deã tẽplo reddat: mox uehiculũ
& ueſtes: & ſi credere uelis numen ipſum ſecreto lacu abluit. Serui mini-
ſtrant: quos ſtatim idẽ lacus haurit. Arcanus hĩc terror factaq; ignorantia
quid ſit id quod tantũ pituri uident. Et hæc quidẽ pars uerboꝝ ĩſecretio
ra germaniæ porrigitur: Proprior ut quo mõ pauloante: Rhenum ſit nũc
Danubium ſequar: Hermunduroꝝ ciuitas fida ramanis: eoq; ſolis germa

nos nõ i ripã cõmertium: sed penitus ãtq; i splendidissima Rhetiæ prouiciæ colonia passim & sine custode transeunt: & cum cæteris gentibus arma modo castraq; nostra ostendamus: his domos uillasq; patefecimus nõ cõcupiscentibus. In hermunduris albis oritur flumen inclitum & notum olim: nunc tantum auditur. Iuxta hermunduros Nariſci: ac deinde Marconiani & Quadi agunt. p̃cipua Marcomanorũ gloria uiresq; atque ipa etiã sedes pulsis olim Bois uirtute parta: nec Nariſci Quadiue degenerãt Eaque germaniæ uelut frons est: quatenus Danubio pagitur. Marcomannis Quadisue usque ad nostram memoriam reges mãserũt ex gente ipsorum nobile Marobodui & Tudri genus iam & extremos patiunt. Sed uis & potẽtia regibus ex auctoritate romana: raro armis nostris sæpius pecunia iuuãtur: nec mius ualẽt retro Marsigni. Gothini Osi Burii terga Marconiarũ: Quadorũque claudũt e quibus Marsigni & Burii sermone cultuque sueuos referunt Gothinos gallica: Osos pãnonica lingua coarguit non esse germanos: & quod tributa patiuntur. partẽ tributorum Sarmathæ partẽ Quadi ut alienigenis ponunt. Gothini quo magis pudeat & ferrum effodiũt. oẽsq; hi populi pauca cãpestrum cæterum saltus & uertices mõtium iugũque isederunt. dirimit eos scinditque sueuiã continuum montium iugum ultra quod plurimæ gentes agunt. ex quibus latissime patet legionũ nomen i plures ciuitates diffusum. Vãlentissimas nominasse sufficiet. Arios Heleueconas Mãimos Elysios Nahanarualos apud Naharualos ãtiquæ religionis lucus ostẽditur. Præsidet sacerdos muliebri ornatu sed deos interpretatione Romana Castorem. Pollucemque memorant. Eius numinis nomen Alcis. nulla simulacra: nullũ pegrinæ superstitionis uestigiũ. Vt fratres tamen ut iuuenes uenerantur. Cæterum alii sup uires: quibus enumeratos pauloante populos antecedunt trucis ĩsitæ feritati arte ac tẽpore lenocinantur nigra scuta tincta corporas atra ad p̃lia noctes legunt: ipsaq; formidine atq; umbra feralis exercitus terrorem i ferunt nullo hostium sustinente nouũ ac uelut ifernũ aspectũ. Nã p̃mi in oibus p̃liis oculi uincuntur. Trans lygios gothones regnant paulo iã adductius: q̃ cæteræ germanorũ gentes: nõdum tamen supra libertatem. Protinus deinde ab oceano Rugii & Lemonii: oiumq; harũ gentium insigne rotunda scuta breues gladii: & erga reges obsequiũ. Suionum hinc ciuitates ipsæ in oceano p̃ter uiros armaq; classibus ualent. forma nauium eo differt: q; utrinq; prora paratã semp appulsui frontẽ agit: nec uelis ministrãtur: nec remos in ordinẽ lateribus adiungunt. Solutũ ut in quibuspam fluminum & mutabile ut res. poscit hĩc uel illinc remigiũ. Est apud illos & opibus honos. eoq; unus imperitat nullis iam exceptionibus non

p̄cario iure parendi nec ārma ut ap̄ud cæteros germāños:neq; ꝑmiſcuo
ſed clauſa ſub cuſtode & quidē ſeruo:quia ſubditos hoſtium incurſus ꝓ
hibet oceanus.Ocioſa porro armatoꝝ manus facile laſciuiūt.Enim uero
neq; nobilem:neq; ingenuū ne libertinum q̄dē armis p̄ponere regia utili
tas eſt.Trās ſuionas aliud mare pigrū:ac ꝑpe īmotū :quo cingi claudiq;
terrarum orbem hinc fides:q; extremus cadentis iam ſolis fulgor in ortus
eduat·adeo clarus:ut ſidera hebetet.Sonum inſuper audiri formas deo
rum & radios capitis aſpici perſuaſio adiicit.illuc uſq; & fama uera tantū
natura.Ergo iam dextro ſueuici maris littore affluorum gentes alluuntur
q̄bus ritus:habituſq; ſueuoꝝ līgua Britāncæ ꝑpior. Matrē deum uenerā
tur.Inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant.Id pro armis omnium
q; tutela ſecurum deæ cultorem etiam inter hoſtes præſtat.Rarus ferri fre
quens fuſtium uſus.Frumenta cæteroſq; fructus patientius q̄ pro ſolita
germanorum inertia laborant. Sed & mare ſcrutantur: ac ſoli omnium
ſuccinum quod ipſi Gleſum uocant inter uada atq; ī ipſo littore legunt:
nec quæ natura:quæ ue ratio gignit ut barbaris queſitum compertum ne
diu:quinetiam inter cætera eiectamenta maris iacebat:donec luxuria no
ſtra dedit nomen ipſis in ullo uſu rude legitur informe perfertur præci-
umq; mirantes accipiunt.Succum tamen arborum eſſe intelligas:quia ter
rena quædam atq; etiā uolucria animalia plerumq; interlucēt:quæ īplica
ta humore mox dureſcēte materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora
lucoſq;:ſicut orientis ſecretis:ubi tura balſamaque ſudantur ita occiden-
tis inſulis terriſq; ineſſe credideri quæ uicini ſolis rādiis expreſſa atque li
quantia in proximum mare labuntur ac ui tempeſtatum in aduerſa littо
ra exundant.Si naturam ſuccin admoto igne rentes ī modum tedæ accen
ditur.alitque flammam pinguem & olētem:Mox ut in picem raſiuāque
lenteſcit.Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cætera ſimiles: uno
differunt.q; femina dominatur in tantum non modo a libertate:ſed etiā
a ſeruitute degenerant.hic ſueuiæ fines.peucinorum uenetorumque & fe
miorum nationes germanis an ſarmathis aſcribam dubito.q̄quā peucini
quos quidam baſtranas uocāt ſermone cultu ſedt ac;domiciliis ui germa
ni agunt ſordes onium ac torpor procerum connubiis mixtis non nihil
in ſarmatharum habitum fœdantur. Veneti multum ex moribus traxe-
runt.Nā quicquid inter peucinos fennoſque ſiluaꝝ ac mōtium erigit. lā
trociniis pererrāt.hi tamē iter germanos potius referūtur.quia & domos
fingunt.& ſcuta geſtāt & pedituū uſu ac ꝓnicitate gaudent.quæ oīa diuer
ſa ſarmathis ſunt ī paluſtro equoque uiuētibus. Fēnis mira feritas fœda
paupertas non arma non equi nō penates uictui herba ueſtitui pelles cu

bile humus. Solæ ī ſagitis ſpes q̄s iopiā ferri oſſibus aſpant. Idē q̄ ueñā-
uiros parit & fœminas alit. Paſſim. n. comitant partēque p̄dæ petūt. Nec
aliud ifātibus feraꝝ hymbriūque ſuffugiū q̄ ut ī aliquo ramoꝝ nexu cō-
tegant huc redeūt Iuuenes. hoc ſenū recetaculū. Sed beatius arbitrant q̄
īgemere agris illaborare domibus ſuas alienaſque fortūas ſpe metuque
uerſare ſecuri aduerſus hoīes ſecuri aduerſus deos. Rē difficillimā aſſecuti
ſūt ut illis ne uoto q̄dē opus eēt. Cætera iā fabuloſa. Helluſios & Oxiōas
ora hoium uultuſque & corpora atq; artus feraꝝ genere quod ego ut icō
pertum in medium reliquam.

Diodori Siculi Bibliothece hiſtoriæ libri: In quibus Priſce res: fabulæ. & multa uaria de ſitu locorum ac moribus gentium continentur.

FINIS.

Ieronymus Squārzaficus Alexādrinus Clariſſimo uiro Frā ciſco Leono patricio Veneto quondam Simonis filio. S.D. Dēbetur tibi ame digniſſime uir non uulgares pro tua in me ſingulari beniuolentia gratiæ: ut tibi ſemper dediti ſſimus ſim p̄ tantis ī me collatis beneficiis. Hæc unq̄ de te mea fefellit opinio: q̄ nō minus me diligas: q̄ a me amari intellexeris. Sed puſillus ī te meus ē amor ob præſtantiam magnitudinemq; tuam. Parua nanq; ſintilla inter glo-borum flammas quod lumen emittere poteſt? Sed tāmen emori malim q̄ iure ingratus accuſari. Beneficio affecti qui ſeſe inculpari noluerūt: ideo aurum: & argentum: Alii aliud fortune bonum q̄d dicitur: retribuere con ſueuerunt. Ego autem cum talia mihi non ad ſint: quicquid per ingnio lum meum ſcribendo conſequi poſſem: accipies. Cum a municipe meo enixe rogatus eſſem: ut epiſtolam in Diodori Siculi impreſſionem ederē: libenti animo morem ſuæ uoluntati geſſi: ut quædam quæ mihi inſom niis proxima die uiſa. fuere litteris mandarem. Sciebam etiam Diodorū non reiiciendum eſſe auctorem: immo māgnam utilitatem afferre legen-tibus. Diodorus Siculus hyſtoricus (inquit Suidas) uolumē compoſuit: q̄d inſcripſit Bibliotheca: eſt autem hyſtoria romanas res pariterq; exter nas in libros quadraginta continens. Floruit autem Auguſti Cæſaris tem poribus & ultra. ſed præter ſex ob temporum malignitatem in manus im preſſorum nundum uenire potuerunt: ut latius inferius dicetur. Hāc aūt epiſtolam tibi. Magnifice uir ī ſcribere uolui: neq;. N. id facio: ut exiſtimē hac mīma re Sūmis tuis erga me meritis ſatisfacere poſſe: ſed ut q̄ iſōniis

uisa fuere:eā explicemus. Q uadā.n. nocte cum multa āc uária mecū co-
gitassem:in ipso crepusculo cum adhuc semisopitus iacerem :uisa est āte
oculos meos astare Francisci Philelfi imago:Francisci illius qui utriusq; lī
guæ & splendor & ḋcus extitit.hæc ita me uerbis allocuta est.Hieronyme
uigila : & Philelfum tuum:quem tantopere amasti dum uiueret atq; co
luisti conspice.Mutuoq; te amatum cognosce.Rerum.n.ille parēs hoc mi
hi dedit:Vt ab elysiis campis relicta illa doctissimorum uiroꝝ atq; phi-
losophorum turba:ad te potissimum:quem non parum amauit accederē.
tecumq; multa cognitu digniſſima communicarem.Sed qm̄ paruo tp̄ris
ītervallo ab amœnissimo loco discludor(diem.n.aduētare uides)Epistolā
quā olī ad te scripserā ad pioꝝ cāpos dela plus:diligēter leges:dū alias ad
te si dabit accedā multa ac uaria cōmētaturus.Ego aūt dū miror & obstu
pesco:umbra mihi suauissima euanuit:Epistolāq; obsignatā exprectus ī
ueni:qua apta quæ scripta erāt fuere.Frācisc̄us philelfus Hieronymo suo
salutē.Postq̄ ad elysios cāpos supioribus diebus āuris uita fūctus acces:
subito mihi turba philosophoꝝ:poetaꝝ:oratoꝝq; obuiā uēit:ubi me pro
po noīe salutarūt ac uenerati sūt:coronā fecere:meq; cū mortales oēs:tum
p̄cipue q̄ litteraturā p̄fitēt:īterrogarūt.Multa p tp̄re respōdi.Tū p̄pōitū int
eos fuit argumētū:utꝝ Imp̄ssoria ars nup īuēta magis laudanda foret an
uitu panda.Multæ subīde sētētiæ dictæ.Q uaꝝ una fuit.Nihil melius i
sæculo mortalibus:iaq; ip̄is iā uita fūctis ea cōtigere potuisse.Inde.n.tanta
libroꝝ copia q̄ iā fere depierāt reuixit magna cū laud & fama auctoꝝ.Alta
uero & huic cōtraria artē Imp̄ssoriā ī māus quorūdā illitteratoꝝ icidisse :
qui omnia p̄pe deprauarent cōquerebat:adeo ut ip̄i auctores uix libros
si uiuerēt suos eē cognoscerēt.Copia p̄terea libroꝝ effecit ut hoīes sint mi
nus studiosi.Q uidam aūt ægre ferebāt:q; opa sua depirēt dū nī ip̄merēt
neq; scriberēt:qm̄ ars hæc scriptores oes submouit. Q uare te rogo obte-
storq; p amicicia nostrā:ut opa p me edita tibi curæ sit:ne nom̄ nostr ī fu
turꝝ aboleat .Q d si qn̄ curabis ut aliqd opus a nobis cōpositū ip̄ssionē
recipiat:illud adiuuato uti p̄us castiget ad ūguē.Et qm̄ fama ē amicū tu-
um curare ut uetanus ille Diodorus Siculus redip̄met:Libri uidelicet sex
q̄ lati facti ſt:a sene rogatus sū:ut opus illud q̄ maxīe tibi curæ sit,Nec te
elaborare ét pigeat:ut cæteri eius libri q nūdū depiere:quos ip̄e asserit eē
nūero :xvi.cū illis ip̄māt:qñqdē tp̄rū iniuria reliquos aboleuerit:Postrēo
Georgiū nostr meo noīe admōebis:ut posthac līguā iliā suā ferro coerce
at:curetq; dū uiuit neminē lædere.Nā odia post mortē adīferos usq; ob-
seruantur.Vale ex elysiis cāpis.Mirabunt forte qdā Magnifice uir hæc
fieri potuisse.Sed legāt quæso Lucianū ī libro de ueris narratiōibus. Scri
bit eim Vlyssem suo noīe epistolā ad Calypsonē misisse:Vale & me ama.
Ex ædibus solitæ habitationis Nono.ka.Decembres.M.CCCCLxxxi.

Hoc Diodori Siculi Hyſtorici nobiliſſimi opus uñà cum Cornelio Tacito de Germanoꝝ moribus ac uita: ab eruditis uiris caſtigatũ. Impreſſũ fuit per Thomam Alexandrinum huius artis peritiſſimum Venetiis Regnante Ioanne Mocenico duce feliciſſimo. Anno ſalutis milleſſimo quadringenteſimo octogeſimo primo: die uigeſima quinta Nouembris.

Regiſtrum:

a

Proemium
Maxime quid
broꝝ multitudie
bores uolatilia

b

ores uero non
gis ſcriptoꝝ
res ſed ceteris
ctu laxatoꝝ

c

didit ãmbitus
aſſerunt & plures
ctat peluſio

d

indulgerent
one exiſtimabãt
batur quo decore

e

De piorũ meritis
æguũ dant
getes quoꝝ geſtã

f

ſuprã colũpnãs
ciſebatur
ſubditus plegatos

g

Numerũ uimq;
Morantur utuntur

h

Q ui in ſuã iliade
tate eſt turpe
nos quo tẽpore

i

Super alios tãquã
quãquã ſe reſpicere
ne capiende curam

K

res fructu
uirorũ noſtrarum
pelatione hedificauit

l

gentium ſpoliis
bunt hanc deam
rent diuinationis

m

uictum occidit
mera multitudine
ſteo erculi

n

ceret dicens falſo
ponloq; accepto

o

Dum uirgines ſuprã
culem in inſaniam
ſit reliqui qui in

p

taſſe exq; eis
dum gloriabatur
minus urbem ſupra

q

hæc tempora
affectum præbet
meria uariis arboribus

r

quod mirabilius uidetur
entem ſpectat terminat
tum eaq; ad ſacra

ſ

remplum exiſtat
poſt eius aplutone
eſſe uideretur

t

tello prout ratio poſcit
Iiſdem conſiliis &
ma non ætate noni
aſpernantur lamentã